

วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น

Journal of Management and Local Innovation

กำหนดการเผยแพร่

วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 12 ฉบับ

วัตถุประสงค์

วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น เป็นวารสารสำหรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการ และผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ของคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาผู้สนใจทั่วไปและแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผลงานในเชิงบูรณาการหลักการการจัดการ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ การจัดการ สังคมวิทยา พัฒนาสังคม การศึกษา และสหวิทยาการทางสังคมศาสตร์ที่เชื่อมโยงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกให้กับปัญหาที่อยู่ในความสนใจของสังคม โดยมีรูปแบบการตีพิมพ์ฉบับพิมพ์ ISSN (Print): 2697-6439 เป็นต้นมา

บรรณาธิการ

ผศ.ดร.อนุวัต กระจ่าง

กองบรรณาธิการ

รศ.ดร.สมาน งามสนิท	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผศ.ดร.สมปอง สุวรรณานุกูมา	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ผศ.ดร.สุรพงษ์ แสงเรณู	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.ดร.วันชัย สุขตาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผศ.ดร.อุทัย สติมัน	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผศ.ดร.สุวัฒน์ อินทรประไพ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผศ.ดร.จักรวาล สุขไมตรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
อ.ดร.กรกต ชาบันจิต	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เลขานุการ: นายสมยศ พันโคคา **ศิลปกรรม:** นายสุรชัย บุญพิทักษ์, นายคมสัน จันทร์แจ่ม
พิสูจน์อักษร: นายวิชัย ชัยบำรุง, นายไพศาล วิเศษชาติ, นางสาวณิชาภัทร เกิดฤทธิ์

วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น

เครือข่ายส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์

99/173 ม. 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ 31170

โทรศัพท์ : 095-564-9349 e-mail: local.innovation.soc@gmail.com

จัดพิมพ์โดย: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำปลายมาศ

จังหวัดบุรีรัมย์ 31170 โทร. 035-248-000 ต่อ 8555. แฟกซ์. 035-248-000 ต่อ 8545

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (Peer Review)

ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ศ.ดร.จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.ธงชัย สิงอุตม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.รัตนะ ปัญญาภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รศ.ดร.สมชัย ศรีนोक	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.สุรินทร์ นียมางกูร	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.กัญญาณาม กาญจนาทวีกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
รศ.ดร.ธงชัย สิงอุตม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือตอง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.อัจฉรา หล่อตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
รศ.ดร.อภิรักษ์ จันทะนี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.ภัทรพล ใจเย็น	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.จิรายุ ทรัพย์สิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
รศ.ดร.ศิวชัย ศรีโกคางกุล	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.พิเชฐ ทั้งโต	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.ศักรระภีร์ วรวัฒน์ประปัญญา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ผศ.ดร.วาสิตา เกิดผล ประสบศักดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ผศ.ดร.วิษุกร นาครชน	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผศ.ดร.ไพศาล เครือแสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผศ.ดร.นงศ์ลักษณ์ ใจฉลาด	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผศ.ดร.อานนท์ เมธีวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.วรรณิตร์ วรวิวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.ดร.สุภาพ ผู้รุ่งเรือง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผศ.ดร.สามารถ บุญรัตน์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.นพดล ดีไทยสงค์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.ธิตูภูมิ หมั่นมี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.เสกสรร สนวนา	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.ดร.อนันต์ อุปสอด	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผศ.ดร.สุวัฒน์ อินทรประไพ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผศ.ดร.อุทัย สติมัน	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผศ.ดร.ประทีป พิษทองกลาง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
ผศ.ดร.ธีรภัทร กิจจารักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (Peer Review) (ต่อ)

ผศ.ดร.ฐิติวรดา พลเยี่ยม	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผศ.ดร.ญาณัญญา ศิริภักร์ธาดา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผศ.ดร.อัจฉรา ศรีพันธ์	มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
ผศ.ดร.ฐิติพร อุ๋นใจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผศ.ดร.กมลวิช ลอยมา	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผศ.ดร.สยาม ราชวัตร	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผศ.ดร.นฤมล อนุสนธิ์พัฒน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผศ.ดร.เอกอนงค์ ศรีสำอังก์	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผศ.ดร.สุภชัย ตริทศ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผศ.ดร.บงกช นิมิตรระกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ผศ.ดร.อาจารย์ ประจวบเหมาะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
ผศ.ดร.สุรสิทธิ์ อุดมธนวนงค์	สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น
ผศ.ดร.ปรารถมาศ พิสิษฐ์ภักกุล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ผศ.ดร.นพพร บัวอินทร์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ผศ.ดร.ดุจฤดี คงสุวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผศ.ว่าที่ร้อยตรี ดร.ไชยะ เทพา	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
ผศ.ว่าที่ร้อยตรีพงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.มานิตย์ อรรถชาติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผศ.ดร.จักรวาล สุขไมตรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผศ.ดร.พิมลพรรณ เพชรสมบัติ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
อ.ดร.ขจรอรรถภณ พงศ์วิริทธิ์ธร	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
อ.ดร.ณัฐพัชร์ วรพงศ์พัชร์	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
อ.ดร.ทศพร มะหะหมัด	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
อ.ดร.เพ็ญพิมพ์ พวงสุวรรณ	มหาวิทยาลัยพะเยา
อ.ดร.มาลัย วงศ์ฤทัยวัฒนา	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
อ.ดร.กรกต ชาบันชาติ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อ.ดร.ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
อ.ดร.อาภรณ์รัตน์ เลิศไผ่รอด	วิทยาลัยนครราชสีมา
อ.ดร.สาลินี ชัยวัฒนพร	มหาวิทยาลัยแสตมฟอร์ด
อ.ดร.ณัฐพัชร์ มณีโรจน์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อ.ดร.ผกามาศ ชัยรัตน์	มหาวิทยาลัยพะเยา
อ.ดร.ศิวาพัชร์ บำรุงเศรษฐพงษ์	โรงเรียนหอวัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทบรรณาธิการ

วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น ฉบับนี้เป็นปีที่ 4 ฉบับที่ 6 ประจำเดือนพฤศจิกายน 2565 เพื่อรักษาคุณภาพของบทความให้เป็นไปตามเงื่อนไขและกติกาสากล กองบรรณาธิการได้พิจารณาบทความโดยเสนอบทความต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรอง (Peer Review) พิจารณาตรวจแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของบทความก่อนการลงตีพิมพ์เพื่อคัดเลือกและกลั่นกรองบทความให้เกิดความความสมบูรณ์และมีคุณภาพมากที่สุด เพื่อควรค่าแก่การตีพิมพ์เผยแพร่ และเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางวิชาการและเพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพทางด้านการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ

สำหรับเนื้อหาของวารสารฉบับนี้ถือได้ว่ามีความโดดเด่นที่เน้นกระบวนการวิจัยที่เข้มข้น ประกอบไปด้วยจำนวนบทความทั้ง 22 บทความ โดยภาพรวมหลักเป็นการพัฒนาจากงานวิจัยที่ศึกษากรณีเฉพาะ (Case Study) ที่แต่ละบทความได้เน้นกระบวนการวิจัยเชิงลึกในหลายรูปแบบทั้งในรูปแบบของการสนทนากลุ่มการสอบถาม และการสัมภาษณ์ ประกอบกับบทความส่วนใหญ่แสดงถึงการทำงานร่วมกันของผู้มีพรในลักษณะทีมงาน ทำให้บทความมีความละเอียดรอบคอบถี่ถ้วน มีการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะได้อย่างสมบูรณ์น่าสนใจ ขอขอบคุณคณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปทุกท่านที่ให้ความสนใจร่วมส่งบทความเผยแพร่ ในวารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น และขอขอบคุณกองบรรณาธิการ ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาถ้อยแถลงบทความทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุวัต กระสังข์
บรรณาธิการ

สารบัญ (Content)

	หน้า
กองบรรณาธิการ (Editorial Board)	(1)
คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ (Peer Reviewers)	(2)
บทบรรณาธิการ (Editorial)	(4)
วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายทางการเงินกับความสามารถ ในการทำกำไรของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมบริการที่จดทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.....	1
<i>รัฐิยา ส่งสุข</i>	
การพัฒนารูปแบบนวัตกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อเพิ่มทักษะการฟัง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	14
<i>ศิริประภา แก้วบุญใส, บุญมี พรรษา, วีระพงษ์ แพงคำฮัก</i>	
ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินแอร์เอเชียสำหรับการ ให้บริการเส้นทางการบินภายในประเทศในช่วงโรคระบาดโควิด-19 ประชากร ในเขตกรุงเทพมหานคร.....	24
<i>เปมิกา ทิพย์พมร, บวรวิทย์ โรจน์สุวรรณ</i>	
ผลของการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย.....	40
<i>ทิพย์ภาพร ชุนไกร, ปัทมาวดี เล่ห์มงคล</i>	
ผลของการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวความคิดค้นพบเสริมด้วยสถานการณ์ จำลองต่อการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.....	49
<i>อรอนงค์ พงศ์หิรัญ, สมชาย พาชอบ</i>	
ผลของการใช้นวัตกรรมการสอนภาษาอังกฤษที่มีต่อทักษะความเข้าใจในการเขียน ของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสการศึกษาจังหวัดนครราชสีมา.....	62
<i>พระครูปริชาภิชาจจาทร (ถนอมศักดิ์ จันทา), บุญมี พรรษา, วีระพงษ์ แพงคำฮัก</i>	
ปัจจัยเชิงสาเหตุในการตัดสินใจซื้อสินค้าแพลตฟอร์มผ่านแอปพลิเคชัน ในเขตกรุงเทพมหานคร.....	71
<i>สุรสิทธิ์ อุดมธวงค์, รุ่งอรุณ กระแสสินธุ์, สรรเสริญ สัตถาวร บุญยวีร์ โชคประเสริฐสม</i>	

สารบัญ (Content)

	หน้า
การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง มาตราตัวสะกดของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสุเหร่าทวายกองดินที่สอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ ช่วยสอน (CAI) กับการสอนแบบปกติ.....	81
<i>สุกัญญา ภัทรนันท์กุล, สิริพัชร์ เจษฎาภิโรจน์</i>	
การศึกษาปัญหาและการดำเนินการแก้ไขปัญหาในด้านการขนส่ง และการบริการ กรณีศึกษา บริษัท XXX จำกัด.....	93
<i>เปรมกมล วงค์เนียม, บวรวิทย์ โรจน์สุวรรณ</i>	
ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบ ประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2.....	107
<i>รัชนิกร เศษไธ, เกรียงศักดิ์ ศรีสมบัติ</i>	
ผลกระทบของนวัตกรรมการจัดการ และบุพปัจจัยต่อผลการดำเนินงานของ องค์การในอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ในประเทศไทย.....	126
<i>พัชราภรณ์ นุ่นนที, ประยงค์ มีใจซื่อ, นรพล จินันท์เดช</i>	
แนวทางการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรตามหลัก สัจหวัดดู 4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2.....	136
<i>ณรงค์ศักดิ์ ทองสี</i>	
การพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาโดยการใช้เกมเป็นฐาน เรื่องนโยบายการเงินและ การคลังของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนดงตาลวิทยา.....	155
<i>ชนกนันท์ ช่วยประคอง, สุวัฒน์ รักขันโท, สมชัย ศรีนอก</i>	
ศักยภาพการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี..	168
<i>บุญยง ลีพหะสุวรรณ, ผกามาศ ชัยรัตน์</i>	
การพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษโดยการสอนแบบโครงการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี: ประยุกต์ใช้การ ประเมินผลตามสภาพจริง.....	181
<i>ภาคพร พัวพัน, สวนีย์ เสริมสุข</i>	
แนวทางการจัดการเรียนรู้การใช้สมุนไพรในการรักษาโรคผิวหนังพุทธรักษา..	193
<i>ปิยะนุช เพชรบุตร, นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ, สมชัย ศรีนอก</i>	
การคัดเลือกทำเลที่ตั้งคลังสินค้าและศูนย์กระจายสินค้าประเภททุเรียน จังหวัดชุมพร.....	209
<i>ธนดล กิ่งแก้ว, บวรวิทย์ โรจน์สุวรรณ</i>	

สารบัญ (Content)

	หน้า
การใช้และความพึงพอใจในสื่อการสอนออนไลน์ของโครงการอบรมพัฒนา ศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศุภมิตร ณัฐบุรี แก้วสมบูรณ์, อองอาจ สิงห์ลำพอง	227
Effectiveness of English Reading Development Using Computer Assisted Instruction on COVID-19 Prevention for Grade 10 Students of Ummaoprachasan School in Nakhon Phanom.....	240
<i>PhramahaSataporn Chumpol, Boonmee Pansa, PhraNarong Srakaew</i>	
การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก.....	251
<i>นงลักษณ์ ใจฉลาด, เฟื่องฟ้า ลัมวุฒิ</i>	
การบูรณาการการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในสถานการณ์ แพร่ระบาดไวรัสโควิด-19 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา.....	265
<i>พระปลัดอดิสร ญาณสโร, สุวัฒน์ รักขันโท, สมชัย ศรีนอก</i>	
การบริหารงานภาครัฐแบบมีส่วนร่วม.....	271
<i>พระครูกิตติญาณวิสิฐ</i>	
ภาคผนวก	
หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้พิมพ์.....	277

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายทางการเงินกับความสามารถในการทำกำไร ของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

The Analysis of the Relationship Between Financial Policy and Profitability of Service Group on the Stock Exchange of Thailand

รฐิยา ส่งสุข¹

Rathiya Songsuk

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายทางการเงินกับความสามารถในการทำกำไร ของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี ของกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ที่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่เลือกจะเลือกเฉพาะบริษัทที่มีงบการเงินสมบูรณ์และครบ 5 ปี โดยช่วงเวลาที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ช่วงปี พ.ศ. 2560 – 2564 จำนวน 105 บริษัท รวมทั้งสิ้น 525 ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูลคือ สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมานในการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 และอัตราส่วนทางการเงินที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์มีจำนวน 5 อัตราส่วน ได้แก่ 1) อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (D/E) 2) อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (D/R) 3) อัตราส่วนผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ (NPM) 4) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) 5) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ผลการวิจัยพบว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (D/R) มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ (NPM) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) โดยมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ในทิศทางตรงกันข้าม ส่วนอัตราส่วนอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (D/E) ไม่มีความสัมพันธ์กันกับความสามารถในการทำกำไรและไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ (Keywords): อัตราส่วนทางการเงิน; นโยบายทางการเงิน; ความสามารถในการทำกำไร

Received: 2022-09-30 Revised: 2022-11-30 Accepted: 2022-11-30

¹ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก Faculty of Business Administration and Information Technology, Rajamangala University of Technology Tawan-ok. Corresponding Author e-mail: rathiya_so@rmutto.ac.th

Abstract

The purpose of this research was to examine the relationship between the Financial Policy and the Profitability of Service Groups on the Stock Exchange of Thailand. It is quantitative research. Collects information from the annual report of the service Groups at companies listed on the Stock Exchange of Thailand, the sample chosen will select only companies with complete financial statements and complete 5 years, the period used for analysis is from 2017 to 2021, totaling 105 companies, a total of 525 data. The statistics utilized in the analysis information include descriptive statistics and inferential statistics in Pearson correlation coefficient analysis and Multiple linear regression analysis at the significance level of 0.05. And this research aims to examine 5 ratios utilized in the analysis, namely 1) Debt to Equity Ratio (D/E) 2) Debt to Total Assets Ratio (D/R) 3) Net Profit Margin (NPM) 4) Return on Assets (ROA) 5) Return on Equity (ROE). The results showed that The Debt to Total Assets (D/R) is correlated with Net Profit Margin (NPM), Return on Assets (ROA), and Return on Equity (ROE), with a significant correlation statistically significant at 0.05 in the opposite direction. The debt-to-equity ratio (D/E) is not correlated with the Profitability Ratio and does not meet the assumptions set.

Keywords: Financial ratio; Financial Policy ratio; Profitability ratio

บทนำ (Introduction)

นโยบายทางการเงินเป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดหาเงินทุนและการจัดสรรเงินทุนของกิจการ เพื่อให้ทราบถึงแหล่งที่มาของเงินทุนว่ามาจากหนี้สินหรือส่วนของผู้ถือหุ้นในสัดส่วนเท่าใด โดยทั่วไปกิจการสามารถจัดหาเงินทุนได้จากการก่อหนี้ หรือ การกระจายความเป็นเจ้าของ ซึ่งก็คือการเพิ่มส่วนของผู้ถือหุ้น (เพ็ญพิมล ลีโนทัย, 2558) ในการกำหนดนโยบายด้านการเงินของคณะกรรมการบริหารสำหรับการระดมเงินทุนนั้น กิจการก็มีทางเลือกทางการเงินนอกจากการออกตราสารทุนและการออกตราสารหนี้แล้ว กิจการยังสามารถจัดหาเงินทุนด้วยการกู้ยืม หรือการระดมทุนโดยหุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ และระดมทุนแบบหนี้สินโดยการออกหุ้นกู้นอกเหนือไปจากเงินที่ได้จากรายได้ของกิจการและรายได้อื่นๆ (ภูษณิศลา ส่งเจริญ, 2565) จากนโยบายทางการเงินในการระดมทุนของ กิจการจากทั้งวิธีการก่อหนี้ หรือ การกระจายความเป็นเจ้าของที่ดี ทำให้กิจการมีเงินทุนที่สามารถนำไปใช้ในการดำเนินงานต่างๆ ได้ ทั้งนี้ ความสามารถในการจัดหาเงินทุนของแต่ละกิจการจะแตกต่างกัน บางกิจการอาจใช้เงินทุนจากรายการหนี้สินมากกว่าส่วนของผู้ถือหุ้น ในทางตรงกันข้ามบาง กิจการอาจใช้เงินทุนจากส่วนของผู้ถือหุ้นมากกว่าหนี้สิน จึงนำมาซึ่งความเสี่ยงในการดำเนินงานของแต่ละ กิจการที่แตกต่างกัน (ศิลปพร ศรีจันทเพ็ชร, เกรียงไกร บุญเลิศอุทัย และอนุวัฒน์ ภักดี, 2562) หน้าที่ในการระดมทุนนี้เป็นหน้าที่ที่สำคัญของคณะกรรมการบริหาร ซึ่งไม่ว่า

จะเลือกทางเลือกใดก็จะมีต้นทุนทางการเงินเกิดขึ้นทั้งสิ้น คณะกรรมการบริหารจะต้องควรมีความเข้าใจเกี่ยวกับรายการหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้นเป็นอย่างมาก เพื่อที่จะเลือกทางเลือกที่ส่งผลประโยชน์สูงสุดให้กับตัวกิจการ สำหรับการวิเคราะห์นโยบายทางการเงินนิยมใช้อัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน (Financial Policy Ratio) หรือเรียกอีกอย่างว่าอัตราส่วนแสดงความเสี่ยงจากการกู้ยืม (Leverage Ratio) ซึ่งเป็นอัตราส่วนเพื่อวิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้ของกิจการ โดยพิจารณาจากสินทรัพย์ หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น ประกอบด้วยอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (Debt Ratio) อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นว่าในจำนวนสินทรัพย์ทั้งหมดที่กิจการมีอยู่นั้น มีการใช้เงินทุนจากการกู้ยืมบุคคลภายนอกมากน้อยเพียงใด และค่าที่คำนวณได้ควรมีค่าต่ำ เพราะถ้าหากอัตราส่วนนี้สูง แสดงว่าเงินที่นำมาลงทุนในสินทรัพย์ส่วนมากจากการกู้ยืม มีความเสี่ยงทางการเงิน และอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (Debt to Equity Ratio) อัตราส่วนนี้แสดงถึงแหล่งที่มาของเงินทุนว่ามาจากหนี้สินหรือส่วนของผู้ถือหุ้นว่ามีมากน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงความเสี่ยงในด้านเจ้าหนี้และเจ้าของกิจการ และค่าที่คำนวณได้ควรมีค่าต่ำเพราะถ้าอัตราส่วนสูง แสดงว่ากิจการมีความเสี่ยงจากการกู้ยืมเงินมาใช้ในการดำเนินกิจการ (เพ็ญพิมล ลีโนทัย, 2558)

ความสามารถในการทำกำไร (Profitability) เป็นเครื่องมือที่กิจการใช้วัดความสามารถในการทำกำไรของกิจการ โดยดูได้จากประสิทธิภาพของการใช้สินทรัพย์ ยังรวมถึงความสามารถในการสร้างผลตอบแทนจากเงินลงทุนด้วย ซึ่งผลตอบแทนนั้นสามารถพิจารณาจากทั้งระดับการลงทุน และแหล่งที่มาของเงินลงทุน ในการวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไรนิยมใช้อัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio Analysis) แบ่งออกเป็น อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไรสัมพันธ์กับยอดขาย ได้แก่ อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin) อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงกิจการมีความสามารถในการสร้างกำไรสุทธิจากรายได้ อีกทั้งยังเป็นตัววัดความสามารถในการบริหารงานของผู้จัดการของกิจการ โดยการเปรียบเทียบกำไรสุทธิกับรายได้ และอัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไรสัมพันธ์กับเงินลงทุน ได้แก่ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (Return on Assets) อัตราส่วนนี้ใช้วัดความสามารถในการทำกำไรของสินทรัพย์ทั้งหมดที่กิจการใช้ในการดำเนินงานว่าให้ผลตอบแทนจากการดำเนินงานได้มากน้อยเพียงใด หากมีค่าสูงแสดงถึงการใช้สินทรัพย์อย่างมีประสิทธิภาพ อัตราส่วนถัดมาคือ อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้นสามัญ (Return on Equity) อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นว่าเงินลงทุนในส่วนของเจ้าของจะได้รับผลตอบแทนกลับคืนมาจากการดำเนินการของกิจการนั้นในอัตราส่วนเท่าใด หากมีค่าสูง แสดงถึงประสิทธิภาพในการหากำไรสูงด้วย (พงศพรต ฉัตรภรณ์, วชิระ บุญเนตร, แพร กิระสุนทรพงษ์ และประภาภรณ์ เกียรติกุลวัฒนา, 2561)

จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่าตัวแปรนโยบายทางการเงิน อาทิเช่น อัตราส่วนหนี้สินระยะสั้นต่อสินทรัพย์ อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์ อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ ส่วนอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน อัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย (ภูษณิศลา ส่งเจริญ, 2565; Abor, 2005; Zeitun and Tian, 2007; Arulvel and Ajanthan, 2013) และตัวแปรอื่นๆ ที่นอกเหนือจากตัวแปรนโยบายการเงิน เช่น อัตราส่วนหมุนเวียนสินทรัพย์รวม อัตราส่วนหมุนเวียน

ลูกหนี้การค้า อัตราส่วนหมุนเวียนเจ้าหนี้ อัตราส่วนหมุนเวียนสินค้าคงเหลือ อัตราส่วนหมุนเวียนสินทรัพย์รวม อัตราส่วนหนี้สินทางการเงิน อัตราส่วนความเพียงพอของเงินกองทุน การจัดหาเงินทุนที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Enekwe, Okwo and Ordu, 2013; Enekwe, 2015; Shendy and Nugi, 2021) มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร ได้แก่ อัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้นสามัญ กล่าวคือถ้าหากแปรนโยบายทางการเงินและตัวแปรอื่นๆ ที่นอกเหนือจากตัวแปรนโยบายการเงินมีการเปลี่ยนแปลง จะทำให้ความสามารถในการทำกำไรเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย อีกทั้งผลการวิจัยของ Alipour, Mohammadi and Derakhshan (2015) ยังพบว่าตัวแปรต่างๆ เช่น ขนาดของบริษัท ความยืดหยุ่นทางการเงิน โครงสร้างเงินทุน ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องของบริษัท การเติบโต ความเสี่ยง และความเป็นเจ้าของภาครัฐ ส่งผลต่อการวัดโครงสร้างเงินทุนของกิจการ

จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายทางการเงินกับความสามารถในการทำกำไรของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ว่านโยบายทางการเงินจะมีความสัมพันธ์หรือไม่ ใดๆกับความสามารถในการทำกำไร เนื่องจากบริษัทเหล่านั้นเป็นบริษัทขนาดใหญ่ อยู่ในกลุ่มโครงสร้างพื้นฐานการให้บริการสุขภาพ การศึกษา บริการสื่อสารโทรคมนาคม และบริการขนส่งโลจิสติกส์ ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งทางด้านเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้รวมทั้งยังพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่าของประเทศ และในการวิจัยครั้งนี้จะช่วยให้นักลงทุนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ต่อการตัดสินใจที่จะเลือกลงทุนในกลุ่มธุรกิจดังกล่าวหรือในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายทางการเงินกับความสามารถในการทำกำไรของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

การวิจัยครั้งนี้ได้มีตั้งสมมติฐานในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายทางการเงินกับความสามารถในการทำกำไร ของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยคือนโยบายทางการเงินพิจารณาจากอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมและอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร วัดค่าจากอัตราส่วนผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น

วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ข้อมูลทางการเงินเป็นข้อมูลจากงบการเงินประจำปีและจากฐานข้อมูลจากตลาดหลักทรัพย์ผ่าน SETSMART โดยนำข้อมูลมาใช้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายทางการเงินกับความสามารถในการทำกำไรของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยของกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ 6 หมวดธุรกิจ ในช่วงปี พ.ศ. 2560 – 2564 จำนวน 126 บริษัท

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัยทั้งหมดเป็นบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมบริการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2560 – 2564 จำนวน 126 บริษัท ซึ่งได้ตัดออก 21 บริษัท เนื่องจากงบการเงินไม่สมบูรณ์และไม่ครบ 5 ปีจึงทำให้มีทั้งหมดจำนวน 105 บริษัท 525 ข้อมูล

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายทางการเงินกับความสามารถในการทำกำไร ของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้มีการนำเอาอัตราส่วนทั้งหมด 6 อัตราส่วนเข้ามาช่วยในการศึกษาโดยจะประกอบด้วย

ตารางที่ 1 ตัวแปร สัญญลักษณ์ และการคำนวณ

ตัวแปร	สัญญลักษณ์	การคำนวณ
ตัวแปรอิสระ		
อัตราส่วนนโยบายทางการเงิน (Financial Policy Ratio)		
- อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน	D/E	หนี้สินรวม/ส่วนของผู้ถือหุ้น
- อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม	D/R	หนี้สินรวม/สินทรัพย์รวม
ตัวแปรตาม		
ความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio)		
- อัตราส่วนผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ	NPM	กำไรสุทธิ x 100/ยอดขาย
- อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์	ROA	กำไรสุทธิ x 100/สินทรัพย์รวมเฉลี่ย
- อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	ROE	กำไรสุทธิ x 100/ส่วนของผู้ถือหุ้นเฉลี่ย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ข้อมูลทางการเงินเป็นข้อมูลจากงบการเงินประจำปีและจากฐานข้อมูลจากตลาดหลักทรัพย์ผ่าน SETSMART โดยนำข้อมูลมาใช้วิจัยเป็นข้อมูลของกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ รายงานทางการเงินประจำปี แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ตั้งแต่ปี 2560 – 2564 ทั้งหมด 105 บริษัท รวมทั้งสิ้น 525 ข้อมูล โดยจะนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์และคำนวณอัตราส่วนต่างๆ รวมทั้งศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Data) ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสาร บทความ สิ่งพิมพ์ ตำรา และงานวิจัย เพื่อนำมาใช้อ้างอิง ประกอบการศึกษาวิจัย

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้จะทดสอบโดย การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient) เพื่อวัดระดับความสัมพันธ์เบื้องต้นของตัวแปรอิสระว่ามีความสัมพันธ์กันเองหรือไม่ และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression) สามารถเขียนตัวแบบจำลองที่ใช้ในการวิจัยได้ดังนี้

$$Y_{NPM} = \beta_0 + \beta_1 DE + \beta_2 DR + \epsilon \dots\dots\dots 1$$

$$Y_{ROA} = \beta_0 + \beta_1 DE + \beta_2 DR + \epsilon \dots\dots\dots 2$$

$$Y_{ROE} = \beta_0 + \beta_1 DE + \beta_2 DR + \epsilon \dots\dots\dots 3$$

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา

ตารางที่ 2 ตารางแสดงค่าสถิติเชิงพรรณนา (Description statistics)

อัตราส่วนทางการเงิน	Mean	Std. Deviation	Minimum	Maximum
D/E	0.490	0.470	0	3.694
D/R	1.275	2.271	0	29.260
NPM	1.176	44.034	-290.270	338.930
ROA	6.600	12.331	-54.960	75.060
ROE	3.560	55.978	-1,122.910	174.550

จากตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนา (Description statistics) พบว่าอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (D/E) มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.490 ค่าต่ำสุดอยู่ที่ 0.000 ค่าสูงสุดอยู่ที่ 3.694 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.470 อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (D/R) มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.275 ค่าต่ำสุดอยู่ที่ 0.000 ค่าสูงสุดอยู่ที่ 29.260 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.71 อัตราส่วน

ผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ (NPM) มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.176 ค่าต่ำสุดอยู่ที่ -290.270 ค่าสูงสุดอยู่ที่ 338.930 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 44.034 อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 6.600 ค่าต่ำสุดอยู่ที่ -54.960 ค่าสูงสุดอยู่ที่ 75.060 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 12.331 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.590 ค่าต่ำสุดอยู่ที่ -1,122.910 ค่าสูงสุดอยู่ที่ 174.550 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 55.978

2. การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation) การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient) ของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งหมด 105 บริษัท ปี 2560-2564 ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation)

ตัวแปร		D/E	D/R	NPM	ROA	ROE
D/E	Pearson Correlation	1	.646**	-.096*	-.113**	-.086*
	Sig. (2-tailed)		0.000	0.028	0.010	0.049
	N	525	525	525	525	525
D/R	Pearson Correlation	.646**	1	-.180**	-.225**	-.143**
	Sig. (2-tailed)	0.000		0.000	0.000	0.001
	N	525	525	525	525	525
NPM	Pearson Correlation	-.096*	-.180**	1	.610**	.303**
	Sig. (2-tailed)	0.028	0.000		0.000	0.000
	N	525	525	525	525	525
ROA	Pearson Correlation	-.113**	-.225**	.610**	1	.430**
	Sig. (2-tailed)	0.010	0.000	0.000		0.000
	N	525	525	525	525	525
ROE	Pearson Correlation	-.086*	-.143**	.303**	.430**	1
	Sig. (2-tailed)	0.049	0.001	0.000	0.000	
	N	525	525	525	525	525

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

จากตารางที่ 3 พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไม่เกิน 0.70 ดังนั้น จึงไม่เกิดปัญหา Multicollinearity หรือปัญหาความสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรอิสระ (Ussahawanitchakit, 2002)

3. การวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีการนำตัวแปรเข้าทั้งหมด (Enter Method) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่กำหนด จากผลการทดสอบค่าสถิติ Tolerance และ VIF ปรากฏว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่า Tolerance มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ และค่า VIF ของตัวแปรอิสระ มีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กัน ทำให้ไม่เกิดปัญหาเนื่องจากความสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรอิสระ และค่า Durbin-Watson เข้าใกล้ 2 ซึ่งหมายถึงค่าคลาดเคลื่อนเป็นอิสระกัน (Ussahawanitchakit, 2002; Anderson, Sweeney, Williams, Camm and Cochran, 2017) ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กัน และมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ตามตารางที่ 4 ถึงตารางที่ 6

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ของอัตราส่วนผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ

$$\text{Model 1 } Y_{\text{NPM}} = \beta_0 + \beta_1 \text{ DE} + \beta_2 \text{ DR} + \epsilon$$

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
1 (Constant)	4.587	2.749		1.605	0.109		
D/E	3.271	5.279	0.036	0.620	0.536	0.583	1.716
D/R	-3.933	1.093	-0.203	-3.598	0.000	0.583	1.716

R = 0.182 R Square = 0.033 Adjusted R Square (R²) = 0.030 F = 8.966

Sig. = 0.00 Durbin-Watson = 1.490

a. Dependent Variable: อัตราส่วนผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม

$$\text{Model 2 } Y_{\text{ROA}} = \beta_0 + \beta_1 \text{ DE} + \beta_2 \text{ DR} + \epsilon$$

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
1 (Constant)	7.692	0.762		9.930	0.000		
D/E	1.462	1.464	0.056	0.999	0.318	0.583	1.716
D/R	-1.413	0.303	-0.261	-4.680	0.000	0.583	1.716

R = 0.229 R Square = 0.053 Adjusted R Square (R²) = 0.049 F = 14.462

Sig. = 0.00 Durbin-Watson = 1.780

a. Dependent Variable: อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ของ
อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

$$\text{Model 3 } Y_{\text{ROE}} = \beta_0 + \beta_1 \text{ DE} + \beta_2 \text{ DR} + \varepsilon$$

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
1 (Constant)	7.515	3.534		2.126	0.034		
D/E	1.419	6.762	0.012	0.210	0.834	0.582	1.717
D/R	-3.707	1.400	-0.151	-2.649	0.008	0.583	1.716

R = 0.144 R Square = 0.021 Adjusted R Square (R²) = 0.017 F = 5.492

Sig. = 0.004 Durbin-Watson = 1.949

a. Dependent Variable: อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 7 สรุปผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

Model	NPM		ROA		ROE		ผลการทดสอบความสัมพันธ์
	Standardize	Sig.	Standardize	Sig.	Standardize	Sig.	
	Coefficients		Coefficients		Coefficients		
	Beta	Beta	Beta				
D/R	-0.203	0.000	-0.261	0.000	-0.151	0.004	มีผลทิศทางตรงกันข้าม

4. สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายทางการเงินกับความสามารถในการทำกำไรของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากตารางที่ 4 ถึง ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ และ ตารางที่ 7 สรุปผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ สามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ได้ว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร ได้แก่

4.1 อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ พบว่าค่า Sig. = 0.000 น้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และจากการทดสอบพบว่ามีความสัมพันธ์เบต้า เท่ากับ -0.203 แสดงให้เห็นว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราส่วนผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ คือ อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีผลทำให้อัตราส่วนผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ มีการเปลี่ยนแปลงลดลง 0.203 หน่วย

4.2 อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ พบว่าค่า Sig. = 0.000 น้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และจากการทดสอบพบว่ามีความสัมพันธ์เบต้า เท่ากับ -0.261 แสดงให้เห็นว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ คือ อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีผลทำให้อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ มีการเปลี่ยนแปลงลดลง 0.261 หน่วย

4.3 อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น พบว่าค่า Sig. = 0.004 น้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และจากการทดสอบพบว่ามีความสัมพันธ์เบต้า เท่ากับ -0.151 แสดงให้เห็นว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น คือ อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีผลทำให้อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น มีการเปลี่ยนแปลงลดลง 0.151 หน่วย

ส่วนอัตราส่วนอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (D/E) ไม่มีความสัมพันธ์กันกับความสามารถในการทำกำไรและไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิจัยเรื่อง วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายทางการเงินกับความสามารถในการทำกำไรของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า อัตราส่วนที่ใช้ในการวัดนโยบายทางการเงินมีเพียงอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (D/R) เท่านั้น ที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไรที่วัดด้วย อัตราส่วนผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ (NPM) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ถ้าหากนโยบายทางการเงินที่เปรียบเทียบระหว่างหนี้สินรวมและสินทรัพย์รวมลดลง จะส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไร เช่น กำไรสุทธิ ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบริษัทกลุ่มดังกล่าวมีนโยบายทางการเงินที่ใช้สำหรับการลงทุนในสินทรัพย์ส่วนใหญ่ได้มาจากการกู้ยืม จึงส่งผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไร เพราะจะต้องนำผลกำไรของกิจการไปจ่ายชำระหนี้สินที่มีอยู่ ทำให้ผลกำไรของกิจการลดลงและมีความเสี่ยงทางด้านการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีัญญา สิงห์วราช (2562) วิจัยเรื่อง อิทธิพลของอัตราส่วนทางการเงินด้านประสิทธิภาพการดำเนินงานที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม set 100 พบว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (D/R) มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ (NPM) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) อีกทั้งยังมีงานวิจัยของ ภูษณิศรา ส่งเจริญ (2565) วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างเงินทุนและความสามารถในการทำกำไร ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ศิริพร เอี่ยมโอภาส (2562) วิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายย่อยกับความสามารถในการทำกำไรและมูลค่าขององค์กรของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย Zeiton, and Tian (2007) วิจัยเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของมีผลต่อผลการดำเนินงานของบริษัทและความเสี่ยงจากการผิดนัดชำระหนี้ในจอร์แดน พบว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (D/R) มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วน อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Arulvel. K. and Ajanthan. A. (2013) วิจัยเรื่อง โครงสร้างเงินทุนและผลประกอบการทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในศรีลังกา พบว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (D/R) มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ (NPM) เช่นเดียวกับ Alipour, Mohammadi, and Derakhshan (2015) วิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยกำหนดโครงสร้างเงินทุนของ บริษัทในอิหร่าน พบว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (D/R) มีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) และ Abor (2005) วิจัยเกี่ยวกับ ผลกระทบของโครงสร้างเงินทุนต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในประเทศกานา อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (D/R) มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE)

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

จากการวิจัยเรื่อง วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายทางการเงินกับความสามารถในการทำกำไรของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

การวิจัยครั้งนี้พบว่า อัตราส่วนที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร คือ อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (D/R) อาจเป็นเพราะว่าบริษัทมีนโยบายทางการเงินที่ได้มาจากการกู้ยืมมากจึงทำให้ความสามารถในการทำกำไรลดลงและมีผลต่อความเสี่ยงทางการเงิน ดังนั้น คณะกรรมการ ผู้บริหาร นักลงทุนและผู้ที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับอัตราส่วนดังกล่าวเพื่อนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์สูงสุดในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ตัวแปรที่นำมาศึกษานั้น โดยเฉพาะตัวแปรอิสระมีเพียงแค่ 2 อัตราส่วนเท่านั้น ควรเพิ่มตัวแปรอื่นมาวิเคราะห์เพิ่มเติมด้วย เช่น อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย เป็นต้น และอีกทั้งยังเป็นข้อมูลของกลุ่มอุตสาหกรรมบริการเท่านั้น ดังนั้น ควรศึกษาบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ประเภทอื่นๆ เช่น กลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ เอ็ม เอ ไอ หรือ ดัชนีเซท 100 เพื่อทำการเปรียบเทียบให้เห็นความสัมพันธ์ที่ชัดเจน และช่วยให้เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง (References)

พงศ์พรต ฉัตรภรณ์, วชิระ บุญเนตร, แพรว กิระสุนทรพงษ์ และประภาภรณ์ เกียรติกุลวัฒนา.

(2561). *การบัญชีการเงินเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรมหาวิทยาลัย.

เพ็ญพิมล ลิโนทัย (2558). *การเงินธุรกิจ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น .

ภูษณิศาส์ ส่งเจริญ. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างเงินทุนและความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารรัชต์ภาคย์*. 16(47), 57

ศรัณญา สิงห์วราช. (2562). *อิทธิพลของอัตราส่วนทางการเงินด้านประสิทธิภาพการดำเนินงานที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม set 100*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

ศิริพร เอี่ยมโอภาส. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายย่อยกับความสามารถในการทำกำไรและมูลค่าขององค์กรของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

Abor, J. (2005) The Effect of Capital Structure on Profitability: An Empirical Analysis of Listed Firms in Ghana. *The Journal of Risk Finance*. 6(5), 438-445.

- Alipour, M., Mohammadi, M.F.S., & Derakhshan, H. (2015). Determinants of Capital Structure: An Empirical Study of Firms in Iran. *International Journal of Law and Management*. 57(1), 53-83.
- Enekwe, C. I., O, I.M., and Ordu, M.M. (2013). Financial Ratio Analysis as a Determinant of Profitability in Nigerian Pharmaceutical Industry. *International Journal of Business and Management*. 8(8), 13.
- Enekwe, C.I., (2015). The relationship Between Financial Ratio Analysis and Corporate Profitability: A Study of Selected Quoted Oil and Gas Companies in Nigeria. *European Journal of Accounting, Auditing and Finance Research*. 3(2), 17-34.
- Shendy, A., and N, M.N. (2021). The Impact of Financial Ratio Indicators on Banking Profitability in Indonesia. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*. 12(8), 580-588.
- Ussahawanitchakit, weerachai. (2001). *Resource-Vase Determinants of Export Performance : Effect of ISO 9000 Certification*. Doctor's Thesis. Washington: Washington State University.
- Zeitun, R. and Tian, G.G. (2007) Does Ownership Affect a Firm's Performance and Default Risk in Jordan? *Corporate Governance*. 7(1), 66-82.

การพัฒนาารูปแบบนวัตกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อเพิ่มทักษะการฟัง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

Development of English Learning Innovation Model for Enhancing Listening Skills of Grade VI Students

ศิริประภา แก้วบุญไสย¹ บุญมี พรรษา² วีระพงษ์ แพงคำฮัก³

Siriprapha Kaewboonsai, Boonmee Pansa, Weerapong Paengkamhag

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการใช้นิทานเป็นสื่อในการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความร่วมมือในการเรียนรู้และการนำประโยชน์จากการเรียนรู้ไปใช้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ้านสร้าง จำนวน 15 คน ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 5 สัปดาห์สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง โดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือระยะแรกเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการฟังโดยใช้นิทานเป็นสื่อให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนปกติเป็นเวลา 3 สัปดาห์ จำนวน 9 คาบ ระยะที่สอง คือ การฝึกปฏิบัติจริงนอกห้องเรียน โดยจัดแสดงละครและการเล่านิทาน เป็นเวลา 2 สัปดาห์จำนวน 6 คาบ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล คือแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะการฟังโดยใช้นิทานเป็นสื่อ จำนวน 7 แผน แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษก่อนและหลังการทดลอง แบบสังเกตพฤติกรรมด้านการฟัง แบบประเมินตนเองด้านการฟังภาษาอังกฤษ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่แบบไม่อิสระจากกัน (t-test for dependent samples) และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมประมวลผลสำเร็จรูป SPSS ผลการวิจัยพบว่า 1. ความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษของกลุ่มตัวอย่างสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์จากแบบสังเกตพฤติกรรมด้านการฟังและแบบ

Received: 2022-11-08 Revised: 2022-11-27 Accepted: 2022-11-29

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Corresponding Author e-mail: Sairoong.bub@mcu.ac.th

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

³ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

ประเมินตนเองด้านการฟังภาษาอังกฤษ ที่แสดงถึงพัฒนาการด้านทักษะการฟังของนักเรียนในการใช้นิทานเป็นสื่อในการเรียนรู้ 2. นักเรียนมีพัฒนาการด้านความร่วมมือในการเรียนรู้และการนำประโยชน์จากการเรียนรู้ไปใช้

คำสำคัญ: นวัตกรรม; นิทาน

Abstract

The purpose of this study was to enhance the listening ability and desirable characteristics, namely cooperative learning and applying the learned skill of Prathomsuksa Six students by using English tales. The subjects were 15 Prathomsuksa six students at Watbansang School, Ayutthaya in the first semester of academic year 2021. They were selected by simple random sampling. The experiment was carried out in a five-week time: nine class periods of sixty minutes each. For the first phase, they were taught in the classroom for 3 periods. In the second phase they practiced in real situations to dramatization and telling stories for 6 periods. The instruments used in this study were seven lesson plans on English tales, a pre-posttest of listening test, the teacher's observation form and the students' self-assessment form. The data were statistically analyzed by mean scores, percentage standard deviation and t-test for dependent samples. The results founding 1. The findings of this study indicated that listening ability of the subjects was enhanced higher than before the experiment at the .01 level of significance. This result is supported by the analysis of the data from the teacher's observation form and the students' self-assessment form. 2. The subjects have developed cooperative learning skill. They have also shown the ability in applying the learned skill as a tool for knowledge enhancement and entertainment.

Keywords: Innovation; Tales

บทนำ (Introduction)

สังคมโลกปัจจุบันการเจริญเติบโตของเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้สร้างสภาพโลกที่ไร้พรมแดน ทำให้การติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศสามารถดำเนินไปได้อย่างรวดเร็ว ในการติดต่อสื่อสารภาษาถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการแลกเปลี่ยนความรู้ข้อมูลข่าวสารและการเรียนรู้วิทยาการอื่น ๆ ตลอดจนการประกอบอาชีพ การที่นักเรียนจะสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้นั้น นักเรียนจำเป็นต้องฝึกฝนทักษะทั้งสิ้น คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนไปพร้อม ๆ กัน อีกทั้งยังสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง ซึ่งในบรรดาทักษะการใช้ภาษา ทักษะการฟังเป็นทักษะที่สำคัญยิ่งของมนุษย์ และเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะพัฒนาความสามารถในทักษะอื่น

การฟังเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ทำให้นักเรียน สามารถจดจำโครงสร้างและคำศัพท์ของภาษา ถ้านักเรียนมีโอกาสฟังภาษาที่เรียนมามาก การเรียนรู้ภาษาก็เกิดขึ้นได้ง่าย แต่ถ้านักเรียนขาดโอกาสในการฟัง การเรียนรู้ภาษาก็อาจเป็นไปได้ช้า ดังนั้น ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง นักเรียนควรมีโอกาสฟังมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ การฟังเป็นทักษะที่นักเรียนรู้สึกว่ายาก เพราะคำพูดที่ได้ยินจะผ่านหูผู้ฟังในช่วงเวลาสั้น คำและประโยคต่าง ๆ ติดตามกันมาอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ถ้าผู้ฟังไม่สามารถตามได้ทันทีก็จะฟังไม่เข้าใจ และคิดว่าผู้พูดพูดเร็วจึงจับใจความสำคัญไม่ทัน จำแนกเนื้อหาไม่ได้ทั้ง ๆ ที่ผู้พูดพูดอย่างเป็นธรรมชาติด้วยความเร็วปกติที่เจ้าของภาษาเข้าใจ อีกทั้งผู้ฟังต้องการฟังทุกคำให้เข้าใจเหมือนการอ่านหนังสือซึ่งสามารถเห็นได้ทุกตัวอักษรจึงมีแต่คิดถึงข้อความที่ยังไม่เข้าใจ ทำให้สับสนและไม่เข้าใจเมื่อฟังข้อความต่อไป

นักเรียนส่วนมากไม่สามารถจำเนื้อหา โดยเฉพาะข้อความยาว ๆ และบางครั้งไม่เข้าใจความหมายของเนื้อหาที่ได้ยิน ปัญหาที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ มาจากการที่ผู้ฟังต้องการฟังทุกคำให้เข้าใจ และแยกไม่ออกว่าข้อความใดเป็นเนื้อหาสำคัญ

แม้ว่าทักษะการฟังจะมีความสำคัญดังได้กล่าวมาแล้ว แต่จากการศึกษางานวิจัยการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของ จารุพรรณ เพ็งศรีทอง พบว่า นักเรียนได้รับการฝึกทักษะการฟังน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับทักษะอื่น การจัดการเรียนรู้ส่วนใหญ่เน้นการฝึกทักษะการอ่าน และการเขียน โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา ผลจากการสังเคราะห์งานวิจัยการสอนภาษาอังกฤษ ของ พันธณีย์ วิหคโต พบว่า ครูในระดับประถมส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 86 ไม่จบบริชาเอกภาษาอังกฤษโดยตรง จึงขาดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาและขาดทักษะการสอน โดยเฉพาะด้านการสอนฟังและพูด

จากสภาพปัญหาและความสำคัญของทักษะการฟัง ครูผู้สอนภาษาอังกฤษจึงมีหน้าที่ในการช่วยนักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถในด้านการฟังมากยิ่งขึ้น โดยเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับระดับความสนใจของนักเรียน จากการศึกษาพบว่า มีนักการศึกษาหลายท่านได้เสนอแนวความคิดการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการฟัง นิทานสามารถใช้ในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะนำมาสอนแบบบูรณาการทักษะทั้งสี่ หรือแยกสอนแต่ละทักษะก็ตาม ทั้งนี้เพราะเนื้อเรื่องในนิทานมีการเรียงลำดับเหตุการณ์ซึ่งนักเรียนสามารถคาดเดาเหตุการณ์การใช้คำ เหตุการณ์ที่คล้าย ๆ กัน ช่วยให้นักเรียนจำคำศัพท์ประโยค รวมทั้งโครงสร้างทางไวยากรณ์ นอกจากนี้ ภาพที่ใช้ประกอบนิทานสามารถสื่อความหมายได้ ซึ่งสอดคล้องกับอภิญา เบญจวรรณกร และ ประนอม สุรัสวดี ซึ่งกล่าวว่าการเล่นิทานสามารถสร้างความก้าวหน้าในการฟังการจำคำศัพท์ประโยค เพราะเด็กสามารถรู้ความหมายจากเรื่องในนิทานภาษาอังกฤษได้ แม้จะยังไม่เข้าใจโครงสร้างทางไวยากรณ์ อย่างไรก็ตามในการจัดการเรียนรู้โดยใช้นิทานควรคำนึงถึงรูปแบบการนำเสนอที่หลากหลาย ทั้งนี้เพื่อดึงดูดความสนใจในการเรียนรู้ของนักเรียน จากการศึกษาพบว่านิทานมีหลากหลายรูปแบบ ครูผู้สอนสามารถเล่นิทานให้น่าสนใจได้หลากหลายวิธี วุฒา ทศตะ ได้ศึกษาผลของการเล่นิทาน และนำเสนอการเล่นิทานแบบต่าง ๆ เช่น การเล่นิทานประกอบการวาดภาพ การเล่นิทานเป็นภาษาอังกฤษที่มีการแปลเป็นภาษาพื้นบ้านและภาษาไทย การเล่นิทานประกอบการแสดงละคร และการเล่นิทานโดยการร้องเพลง

การศึกษาพบว่า ครูผู้สอนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้นิทาน ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การศึกษาของ บรราน พบว่าการนำบทกลอน การพูดเป็นจังหวะบทเพลง นิทาน และเรื่องเล่า มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านการฟังและเข้าใจคำศัพท์การออกเสียงคำและประโยคได้

จากสภาพปัญหาดังกล่าวและจากการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการใช้นิทานเป็นกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการฟังของนักเรียน ผู้วิจัยจึงนำนิทานมาใช้เป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการฟังของนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านสร้าง โดยหวังว่าผลการวิจัยที่ได้ครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ มาสู่การปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของนักเรียน โดยเฉพาะ ทักษะการฟังให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียน โดยใช้นิทานเป็นสื่อในการเรียนรู้ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อพัฒนาทักษะการฟังโดยใช้นิทานเป็นสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการศึกษา การพัฒนารูปแบบนวัตกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อเพิ่มทักษะการฟังของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ้านสร้าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้นิทานเป็นสื่อในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับขั้น ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ้านสร้าง จำนวน 32 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ้านสร้าง จำนวน 15 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ทักษะการฟังโดยใช้นิทานเป็นสื่อ ซึ่งนักเรียนจะได้ฟังนิทานประกอบภาพ นิทานประกอบท่าทาง นิทานประกอบการร้องเพลง และนิทานเพลงทั้งหมด จำนวน 4 เรื่อง

2. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษของผู้เรียน

3. แบบสังเกตพฤติกรรมด้านการฟัง

4. แบบประเมินตนเองด้านการฟังภาษาอังกฤษ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. คัดเลือกเนื้อหาการฟังโดยคัดเลือกนิทานภาษาอังกฤษสำหรับเด็กประถมศึกษาตอนปลาย ที่มีวงคำศัพท์ เนื้อหา โครงสร้างภาษา และคัดเลือกบทนิทาน นิทานประกอบภาพ นิทานประกอบเพลง และนิทานเพลง จำนวน 4 เรื่อง จากหนังสือและเทปบันทึกเสียงต่าง ๆ โดยใช้นิทานต่อไปนี้

1. นิทานประกอบภาพที่มีเสียงประกอบ เรื่อง The Three Little Pigs and the Big Bad Wolf

2. นิทานประกอบภาพที่มีเสียงประกอบ เรื่อง The Wind and the Sun

3. นิทานประกอบท่าทางเรื่อง The Dog and the Crocodile

4. นิทานเพลง เรื่อง A Little Old Man and a Rabbit

2. สร้างข้อสอบตามตารางวิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้โดยสร้างให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ในเรื่องที่ใช้สอนเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อให้คะแนนข้อละ 1 คะแนน รวม 30 คะแนน ใช้เวลา 60 นาที

ลักษณะของแบบทดสอบ

1. แบบทดสอบวัดทักษะการฟังแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบทดสอบวัดทักษะในการฟังประโยคสั้น ๆ แล้วเลือกรูปภาพให้ตรงกับประโยคที่ได้ยิน ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบวัดทักษะการฟังบทสนทนาสั้น ๆ ระหว่างบุคคล ตอนที่ 3 เป็นแบบทดสอบวัดทักษะในการฟังข้อความสั้น ๆ ซึ่งประกอบด้วยประโยค 3-4 ประโยค

2. แบบสังเกตพฤติกรรมด้านการฟัง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's Scale) ซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นรายการตรวจสอบพฤติกรรมในด้านความเข้าใจ การฟังด้านความร่วมมือในการเรียนรู้และด้านการนำประโยชน์จากการเรียนรู้ไปใช้ ส่วนที่สองเป็นการบันทึกข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน โดยผู้วิจัยจะสังเกตพฤติกรรมด้านการฟังของนักเรียนเป็นระยะหลังจากเรียนจบทุกแผนการเรียนรู้ของนิทานแต่ละเรื่อง รวม 5 ระยะ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีพฤติกรรมการฟังสูงที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีพฤติกรรมการฟังสูง

ระดับ 3 หมายถึง มีพฤติกรรมการฟังปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีพฤติกรรมการฟังต่ำ

ระดับ 1 หมายถึง มีพฤติกรรมการฟังต่ำที่สุด

3. แบบประเมินตนเองด้านการฟังภาษาอังกฤษ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของ ลิเคิร์ต (Likert's Scale) ซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นรายการตรวจสอบพฤติกรรมด้านความเข้าใจการฟังด้านความร่วมมือในการเรียนรู้และด้านการนำประโยชน์จากการเรียนรู้ไปใช้ ส่วนที่สองให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในสิ่งที่ฟัง โดยนักเรียนจะประเมินตนเองด้านการฟังเป็นระยะ ๆ หลังจากเรียนจบทุกแผนการเรียนรู้ออนไลน์ของแต่ละเรื่อง รวม 5 ระยะโดยกำหนด เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ค่าระดับ 5 หมายความว่า เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ค่าระดับ 4 หมายความว่า เห็นด้วย

ค่าระดับ 3 หมายความว่า เห็นด้วยปานกลาง

ค่าระดับ 2 หมายความว่า เห็นด้วยน้อย

ค่าระดับ 1 หมายความว่า เห็นด้วยน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบ One Group Pretest-Posttest Design โดยมีวิธีดำเนินการทดลอง ดังนี้

1. จัดปฐมนิเทศแก่นักเรียนเพื่อทำความเข้าใจวิธีการทดลองจุดประสงค์ของการทดลองและวิธีการประเมินผลการเรียน

2. ทำการทดสอบก่อนการเรียน (Pretest) เพื่อวัดความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษก่อนการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

3. ดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่จัดทำขึ้นตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ และระหว่างการทำทดลองในแต่ละแผนการสอน ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมด้านการฟังของนักเรียน โดยใช้แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมด้านการฟังของนักเรียน

4. ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริงโดยจัดกิจกรรมเล่นนิทานในชั่วโมงพัฒนาศกยภาพ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง จำนวน 2 สัปดาห์

5. ให้นักเรียนทำแบบประเมินตนเองด้านการฟังหลังการทดลอง

6. ทำการทดสอบหลังการเรียน (Posttest) เพื่อวัดความสามารถด้านการฟังโดยใช้แบบทดสอบชุดเดิมที่ใช้ทดสอบก่อนการทดลอง

7. รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความสามารถด้านทักษะการฟังภาษาอังกฤษก่อนและหลังการทดลองโดยใช้สูตร t-test

2. นำผลการประเมินจากแบบสังเกตพฤติกรรมด้านการฟังนำมาหาค่าเฉลี่ยในแต่ละระยะหลังจากจบทุกแผนการเรียนรู้ออนไลน์ของแต่ละเรื่อง รวม 5 ระยะ แบบสังเกตพฤติกรรมด้านการฟังนี้

เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์การแปลค่าความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง มีพฤติกรรมในการปฏิบัติกิจกรรมมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีพฤติกรรมในการปฏิบัติกิจกรรมมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีพฤติกรรมในการปฏิบัติกิจกรรมปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีพฤติกรรมในการปฏิบัติกิจกรรมน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีพฤติกรรมในการปฏิบัติกิจกรรมน้อยที่สุด

3. นำผลจากการประเมินตนเองด้านการฟังของนักเรียนมาหาค่าเฉลี่ย โดยแบบประเมินตนเองด้านการฟังของนักเรียนฉบับนี้เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์การแปลค่าความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง ระดับความสามารถมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง ระดับความสามารถมาก

2.51-3.50 หมายถึง ระดับความสามารถปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง ระดับความสามารถน้อย

1.00-1.50 หมายถึง ระดับความสามารถน้อยที่สุด

4. นำข้อความที่แสดงความคิดเห็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่ได้จากคำถามประเภทปลายเปิดจากแบบสังเกตพฤติกรรม และแบบประเมินพฤติกรรมด้านการฟังของนักเรียนมาวิเคราะห์และประมวลสรุปเป็นความเรียง

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสามารถด้านการฟังจากแบบสังเกตพฤติกรรม และแบบประเมินตนเองด้านการฟังของนักเรียน

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยวิธี คูเดออร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) KR-20

3. สถิติทดสอบสมมุติฐาน หาค่า t-test แบบ Dependent Samples ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทดสอบวัดความสามารถด้านทักษะการฟังภาษาอังกฤษก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ผลการวิจัย (Research Results)

การศึกษาการใช้นิทานเป็นสื่อในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ้านสร้าง สรุปผลได้ดังนี้

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนโดยใช้นิทานเป็นสื่อในการเรียนรู้มีความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. จากผลการสังเกตพฤติกรรมและการประเมินตนเองของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้นิทานเป็นสื่อในการเรียนรู้มีพัฒนาการด้านการฟังภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นทุกระยะตลอดการทดลองจากระดับปานกลางจนถึงมาก

3. จากผลการสังเกตพฤติกรรมและการประเมินตนเองของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้นิทานเป็นสื่อในการเรียนรู้มีพัฒนาการด้านความร่วมมือในการเรียนรู้ และด้านการนำประโยชน์จากการเรียนรู้ไปใช้เพิ่มขึ้นทุกระยะตลอดการทดลอง จากระดับปานกลางจนถึงมาก

การอภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ้านสร้าง โดยใช้นิทานเป็นสื่อในการเรียนรู้ ปรากฏผลการทดลองเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ คือ การใช้นิทานเป็นสื่อในการเรียนรู้สามารถพัฒนาความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนให้สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 ทั้งนี้ผลที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้สามารถอภิปรายได้ 2 ประเด็น ดังนี้

1. ความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษจากการเรียนโดยใช้นิทานเป็นสื่อในการเรียนรู้ จากผลการวิจัย การใช้นิทานเป็นสื่อในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียน พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษสูงขึ้น โดยคะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษก่อนการทดลองของนักเรียนเท่ากับ 7.67 และคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองเท่ากับ 18.89 สูงขึ้น 11.22 สอดคล้องกับผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลการสังเกตพฤติกรรมการฟังภาษาอังกฤษ และการประเมินตนเองของนักเรียน ซึ่งพบว่า นักเรียนมีการพัฒนาการด้านการฟังภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นทุกระยะ จากระดับปานกลางจนถึงมาก

2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนการเรียนโดยใช้นิทานเป็นสื่อในการเรียนรู้ ด้านความร่วมมือในการเรียนรู้และการนำประโยชน์จากการเรียนรู้ไปใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้มีการบูรณาการทักษะภาษาทั้ง 5 คือ จัดกิจกรรมส่งเสริมการพูด เช่น การเล่นปริศนาคำทาย การพูดบรรยายภาพ การเล่าเรื่องที่อิงจากบทเพลงนิทาน การเล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ การเล่าเรื่องที่แต่งขึ้นเองตามแนวคิดหรือจินตนาการของตนเอง การพูดเล่าเรื่องประกอบท่าทาง รวมทั้งการแสดงหุ่นมือและการแสดงละคร ส่วนทักษะการอ่าน ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมโดยให้นักเรียนฝึกอ่านแบบกวาดสายตา การอ่านออกเสียง เพื่อเลียนแบบการออกเสียงที่ถูกต้องของเจ้าของภาษา การอ่านข้อความแล้ววาดภาพประกอบ เป็นต้น ในส่วนของทักษะการเขียน ผู้วิจัยจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกการเขียนบรรยายภาพ การเขียน นิทานเลียนแบบเรื่องที่กำหนด การเขียนตอนจบของเรื่อง การทำสมุดภาพนิทาน ซึ่งการจัดกิจกรรมที่กล่าวมาข้างต้นส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย และสามารถนำภาษาไปใช้ได้ตามสถานการณ์จริง มีความมั่นใจในการแสดงออก สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสังเกตพฤติกรรมการฟังด้านการนำประโยชน์จากการเรียนรู้ไปใช้ ซึ่งพบว่า พฤติกรรมในแต่ละรายการในแต่ละช่วงระยะของการทดลองมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นจากระดับปานกลางถึงระดับมาก สอดคล้องกับผลการประเมิน

ตนเองพฤติกรรมการฟังด้านการนำประโยชน์จากการเรียนรู้ไปใช้ พบว่า พฤติกรรมในแต่ละรายการมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับมากทุกระยะตลอดการทดลอง นอกจากนี้ จากการแสดงข้อคิดเห็นเพิ่มเติมของนักเรียนจากแบบประเมินตนเอง พบว่า นักเรียนร้อยละ 72.22 ระบุว่า นักเรียนได้แสดงออก ได้ฝึกพูดภาษาอังกฤษจากการแสดงละคร การเล่านิทานประกอบท่าทาง และการร้องเพลง และร้อยละ 13.89 ระบุว่า มีโอกาสสอนน้องเล่นเกม ร้องเพลง การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะทั้ง 4 แบบบูรณาการในงานวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ ไรท์ (Wright) ซึ่งกล่าวว่า การนำ นิทานมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ควรนำมาสอนให้ครอบคลุมทักษะทั้งสิ้น โดยเน้นความคล่อง มากกว่าความถูกต้อง นอกจากนี้ พิตรวลัย โกวิทว ที่กล่าวว่า ควรใช้กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Learning Integration) ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ นักเรียน เพื่อให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย และตระหนักถึงความเป็นไปได้ในการนำภาษาไปใช้

จากการอภิปรายที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าการใช้นิทานเป็นสื่อในการเรียนรู้สามารถพัฒนาความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนด้านความร่วมมือในการเรียนรู้ และการนำประโยชน์จากการเรียนรู้ไปใช้ ทั้งนี้เนื่องมาจากการใช้นิทานภาษาอังกฤษที่มีรูปแบบหลากหลาย มีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการฟังอย่างชัดเจน นักเรียนได้ทำกิจกรรมเสริมทักษะทางภาษาที่หลากหลาย ในรูปแบบการบูรณาการร่วมกับทักษะด้าน การพูด การอ่าน การเขียน รวมทั้งฝึกฟังเสียงและการออกเสียงเจ้าของภาษา นอกจากนี้ การใช้สื่อการสอนที่หลากหลายในบทเรียน เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ และทำทนายในการทำ กิจกรรม ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาในบทเรียน และเห็นประโยชน์ของการนำภาษาไปใช้ สอดคล้องกับผล การวิจัยของ วยุพา ทศตะ ซึ่งได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของครู ในการใช้นิทานประกอบการสอน โดยนำเสนอการเล่านิทานแบบต่าง ๆ ผลการศึกษา พบว่า ครูผู้สอนมีความพึงพอใจที่ได้เรียนรู้การใช้นิทานประกอบการสอน สามารถนำไปประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และการศึกษาของ นนทพร ภูวรรตน์ ซึ่งได้ศึกษาการใช้เพลง และ นิทานเป็นกิจกรรมการฟังในการสอนภาษาอังกฤษ พบว่า นักเรียนมีความสามารถด้านการฟังเพิ่มขึ้น รวมทั้งผลการวิจัยของ เมดินา (Medina) ซึ่งได้ศึกษาเปรียบเทียบ วิธีการเล่าเรื่องโดยใช้ ภาพประกอบ และการเล่าเรื่องที่เป็นบทเพลงที่มีรูปภาพประกอบ ผลการทดลองพบว่า การเล่าเรื่องเป็นบทเพลง และมีรูปภาพประกอบ สามารถเพิ่มความสามารถด้านการฟังและความสามารถด้านคำศัพท์ได้สูงกว่าการเล่าเรื่องที่มีภาพประกอบอย่างเดียว

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestion)

1. การคัดเลือกนิทาน ควรคำนึงถึงประเภทของนิทานให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน ถ้าหากนิทานเป็นเรื่องยาว ครูผู้สอนควรแบ่งนิทานเป็นตอน ๆ ทั้งนี้เพราะการตัดทอนเรื่อง หรือข้อความให้ สั้นลง เพื่อช่วยให้ นักเรียนสามารถจดจำข้อมูลที่เป็นความคิดรวบยอด และรายละเอียด ได้ดีกว่าการฟังเรื่องหรือข้อความที่ยาว นอกจากนี้การแบ่งนิทานออกเป็นตอน ๆ ทำให้ผู้สอนสะดวกในการจัดเตรียมเนื้อหาและภารกิจกรรมการฟังได้อย่างเหมาะสม

2. ผู้สอนควรเตรียมเครื่องเล่น รวมทั้งสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนสอนทุกครั้ง เพื่อตรวจสอบความพร้อมของสื่อและอุปกรณ์ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องก่อนดำเนินการสอนเพื่อให้เกิดความราบรื่นในขณะสอน และเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนในการพัฒนาทักษะการฟัง

3. ครูผู้สอนควรฝึกการร้องเพลง ทำท่าทางประกอบ หรือฝึกการเล่านิทานก่อนการสอนทุกครั้ง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการสอน ป้องกันข้อผิดพลาดและดึงดูดใจนักเรียนให้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน

4. ในการปฏิบัติกิจกรรม ครูควรอธิบายให้นักเรียนเข้าใจถึงวิธีการอย่างชัดเจน มีการสาธิต และตรวจสอบความเข้าใจ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ครูผู้สอนควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะ และปรับปรุงเรื่องการจัดหาอุปกรณ์ประกอบฉาก เสื้อผ้า เครื่องแต่งกายนักแสดง ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้แสดงเกิดความภาคภูมิใจ และผู้ชมได้รับบรรยากาศในการชมมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- จารุพรรณ เฟิงศรีทอง. (2544). การศึกษาปัญหาการฟังภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง. *วารสารวิจัย*. 4(1), 171-185.
- บัญชา อึ้งสกุล. (2545). การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษหลักการทักษะและหลักการปฏิบัติการ. *วารสารวิชาการ*. 5(7), 52-57.
- พันธณีย์ วิหคโต. (2546). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ. *วารสารวิชาการ*. 6(4), 24-27.
- วยุพา ทศตะ. (2541). *การสัมมนาเชิงปฏิบัติการการเล่านิทานสัจธรรมสำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. ภาควิชาภาษาตะวันตกและภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยสารคาม.
- อภิญา เบญจวรรณกร. (2540). การเล่านิทานในยุคอิเล็กทรอนิกส์. *วารสารห้องสมุด*. 41(3), 40-46.
- Doff, A. (1989). *Teach English: A Training Course for Teachers*. New York: Cambridge University Press.
- Taylor, E.K. (2000). *Using Folktales*. New York: Cambridge University Press
- Underwood, M. (1993). *Teaching Listening*. New York: Longman.
- Ur, P. (1984). *Teaching Listening Comprehension*. Cambridge: Cambridge University Press.

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินแอร์เอเชียสำหรับการให้บริการ
เส้นทางการบินภายในประเทศในช่วงโรคระบาดโควิด-19 ประชากร
ในเขตกรุงเทพมหานคร

Factors Affecting the Decision to Choose the Service of Airasia for
Domestic Routes During the COVID-19 Situation of the Population
in Bangkok

เปมิกา ทิพย์พมร¹ บวรวิทย์ โรจน์สุวรรณ²
Pemika Tippamorn, Bavornwit Rojsuwan

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาความแตกต่างกันของปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินแอร์เอเชียในเส้นทางบินภายในประเทศ ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 (2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้บริการกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสายการบินแอร์เอเชียสำหรับการให้บริการเส้นทางการบินภายในประเทศในช่วงโรคระบาดโควิด-19 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร งานวิจัยนี้ ใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามออนไลน์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 430 คน วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวน ทางเดียว ด้วยสถิติการทดสอบค่า t ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้โดยสารที่เคยใช้บริการสายการบินแอร์เอเชียภายในประเทศ อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เพศชาย มีอายุ 21 – 30 ปี สถานภาพสมรส การศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า อาชีพพนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 – 30,000 บาท สำหรับพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชีย ในสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด 19 ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสายการบินแอร์เอเชียสำหรับการให้บริการภายในประเทศในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ของผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความตระหนักด้านสุขภาพ ด้านความเชื่อมั่นในสายการบิน ด้านเส้นทางการบิน กับ ด้านมาตรการ

Received: 2022-09-03 Revised: 2022-09-24 Accepted: 2022-09-29

¹ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต
Master of Science Program Management of Logistics Graduate School Rangsit University.

Corresponding Author e-mail: Pemika.tippamom@gmail.com

² หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต
Master of Science Program Management of Logistics Graduate School Rangsit University.

การเดินทางของรัฐบาล ด้านบริหารความสัมพันธ์ของลูกค้า ด้านค่าโดยสารที่แพงขึ้น และด้านเทคโนโลยีสายการบิน ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินแอร์เอเชียสำหรับเส้นทางบินภายในประเทศในช่วงสถานการณ์โควิด -19 มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชีย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ปัจจัยค่าโดยสารที่แพงขึ้น ปัจจัยความตระหนักด้านสุขภาพ ปัจจัยด้านเส้นทางการบิน และ ปัจจัยบริหารความสัมพันธ์ของลูกค้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ (Keywords): ธุรกิจการบิน; โควิด-19; การบริการ; การตัดสินใจ

Abstract

The objectives of this study were (1) to study the differences of personal factors affecting the decision to choose AirAsia airline on domestic routes during the COVID-19 epidemic situation, (2) to study the relationship of service-related behavior and factors affecting the selection of AirAsia airline on domestic routes during the COVID-19 epidemic situation of population in Bangkok. This research uses quantitative research with an online questionnaire as a tool for collecting sample data. A method of selecting a specific sample of 430 peoples by analyzing the data with the statistical package. The statistical values used in the data analysis were frequencies, percentage, mean and Standard Deviation (S.D.). The results are the following. The results of the research found that: most of the respondents who had used AirAsia domestically live in Bangkok, were males, aged 21-30 years, marital status, bachelor's degree or equivalent Occupation of employees or employees of a private company and the average monthly income is 15,001 - 30,000 baht. The behavior of using Thai AirAsia in the situation of the COVID-19 epidemic, in general, is at a low level. and factors affecting the selection of AirAsia for domestic services during the COVID-19 situation of the respondents were high level. The averages were arranged in descending order as follows: Health Awareness, Confidence in the airline, In terms of flight routes and government travel measures, Customer relationship management, The fare is more expensive. and Airline technology. The factors affecting the decision to use AirAsia for domestic routes during the COVID-19 situation were related to behaviors related to decision-making in choosing Thai AirAsia as follows: More expensive fare factor. Health Awareness Factors flight path factor and Customer relationship management factor respectively.

Keywords: Airline business; Covid-19; Services; Decision; Bangkok; Airline

บทนำ (Introduction)

จากนโยบายการเปิดเสรีด้านการบินภายในประเทศ (Open Sky Policy) ของกระทรวงคมนาคมในปี พ.ศ. 2546 ส่งผลให้ในปัจจุบันมีธุรกิจสายการบินต้นทุนต่ำเข้ามาทำตลาดในประเทศ และสร้างความเจริญเติบโตได้อย่างรวดเร็ว ทั้งจำนวนสายการบินและความถี่ของเที่ยวบิน ซึ่งในอดีตเคยผูกขาดโดยสายการบินไทยเท่านั้น ทำให้ผู้บริโภคมีทางเลือกในการเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ภายในประเทศมากขึ้นจากในอดีตซึ่งนิยมใช้การเดินทางภายในประเทศโดยการคมนาคมทางถนน เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายไม่สูงเกินไปและสะดวกและคาดว่าจากการที่จำนวนประชากรที่มีรายได้ปานกลางที่เพิ่มขึ้นจะทำให้สายการบินต้นทุนต่ำในประเทศไทยมีการขยายตัวได้อีกมากในอนาคต โดยบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ใหม่ ให้ท่าอากาศยานดอนเมืองรองรับสายการบินต้นทุนต่ำและทำให้เกิดโอกาสในการแข่งขันที่สูงขึ้นและจากการที่ค่าโดยสารมีราคาถูกลงทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการการขนส่งทางอากาศได้มากขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นเทคโนโลยีด้านการสื่อสารได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ผู้เดินทางสามารถค้นหาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว แหล่งธุรกิจตามที่ต้องการได้สะดวกโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้โดยสารที่เดินทางโดยเครื่องบินสามารถทำการจองเที่ยวบินได้ด้วยตนเองอย่างรวดเร็วและได้ในราคาที่ถูกลง ศุภวิชช์ ชินรัตน์ลาภ (2558) แต่ในสถานการณ์ปัจจุบัน หากมีการกล่าวถึงโควิด-19 คงเป็นไปได้ที่จะไม่มีใครไม่รู้จักโรคระบาดชนิดนี้ โควิด-19 (COVID-19) คือ โรคติดต่อซึ่งเกิดจากไวรัสโคโรนาชนิดที่มีการค้นพบล่าสุด วิชา ครุฑเหิน (2020) ได้กล่าวว่า โควิด-19: ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ภัยคุกคามชาวโลกปี 2020 นับแต่โรคร้ายชนิดนี้ ที่มีการอุบัติขึ้นในจีนเมื่อปลายปี 2019 เชื้อไวรัสระยะชนิดนี้ได้ระบาดไปในทุกทวีปของโลก ไม่เว้นแม้แต่ทวีปแอนตาร์กติกาในชั่วโลกใต้ ข้อมูลจากมหาวิทยาลัยจอห์นฮอปกินส์ระบุว่า เชื้อโรคโควิด-19 ทำให้มีผู้ติดเชื้อไปแล้วกว่า 82 ล้านคน และคร่าชีวิตผู้คนไปแล้วอย่างน้อย 1.7 ล้านคน และการระบาดของโรคโควิด-19 ไม่ใช่แค่วิกฤตการณ์ด้านสาธารณสุขของโลกเท่านั้น แต่ยังนำไปสู่วิกฤตทางเศรษฐกิจและสังคมครั้งรุนแรงเป็นประวัติศาสตร์ เพราะไม่ว่าโรคติดต่อชนิดนี้กล้ำกรายเข้าไปในดินแดนหรือประเทศใดก็ล้วนสร้างหายนะต่อภาคสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองรวมทั้งอาจจะทิ้งรอยแผลเป็นลึกและคงอยู่ต่อไปอีกนาน

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้เขียนต้องการศึกษาพฤติกรรมเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชีย ในสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินแอร์เอเชีย สำหรับทำให้บริการภายในประเทศในช่วงโรคระบาดโควิด-19 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร เพื่อที่จะนำผลการศึกษาไปวิเคราะห์และหาแนวทางในการเพิ่มศักยภาพหรือปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของลูกค้าได้มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชียในสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร

2. เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปในการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชีย ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชียกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชียสำหรับเส้นทางบินภายในประเทศในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินวิจัยฉบับนี้จะใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ กลุ่มผู้โดยสารภายในประเทศไทยซึ่งอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครที่เลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชียในช่วงโรคระบาดโควิด-19 โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ด้วยแบบสอบถามออนไลน์ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการสุ่มตัวอย่าง

2) กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จะดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ ด้วยเทคนิควิธีอาศัยความสะดวก (Convenience Sampling) ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้เลือกเก็บกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 430 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก การวิจัยให้ความสำคัญกับการเก็บข้อมูลจากเอกสาร แบบสอบถาม ซึ่งผู้เขียนมีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

1) การสร้างเครื่องมือด้วยแบบสอบถามออนไลน์ (Quantitative Research)

2) การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ IOC (Index Of Item Objective Congruence)

3) การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ในการคำนวณหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าได้เท่ากับ 0.889

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้เขียนได้ศึกษาข้อมูลโดยใช้การเก็บข้อมูล ดังนี้

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนี้ เป็นการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ และผู้เขียนทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติและวิเคราะห์เนื้อหา

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร หนังสือ ตำราทางวิชาการต่าง ๆ สถิติหรือทะเบียนของหน่วยงาน แหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้เขียนนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์แล้วมาลงเลขรหัสและนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ ด้วยวิธีดังนี้

1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) การแจกแจงความถี่ (Frequency) และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชีย ในสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 ของคนกรุงเทพมหานครกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชียสำหรับเส้นทางบินภายในประเทศในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับวิเคราะห์ข้อมูล

2) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สถิติ Anova T-Test, F-Test (One Way Anova) ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชียในสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 ของคนกรุงเทพมหานครกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชียสำหรับเส้นทางบินภายในประเทศในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้เขียนได้กำหนดสมมติฐานงานวิจัยไว้ คือ

1) สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยใดเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชียสำหรับเส้นทางบินภายในประเทศในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร

2) สมมติฐานที่ 2 พฤติกรรมการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชียที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชียสำหรับเส้นทางบินภายในประเทศในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร อาจใช้หัวข้อ “ระเบียบวิธีการวิจัย” หรือ “ขั้นตอนการศึกษาวิจัย” เป็นการอธิบายถึงรูปแบบการดำเนินการวิจัยนี้ ว่ามีรายละเอียดอย่างไร เช่น รายละเอียดของประชากร การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง วิธีการสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การหาคุณภาพและการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ ตลอดจนรูปแบบเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล และค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย เป็นต้น

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้เขียนได้นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 430 ชุด มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดปรากฏผลดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล

การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่และค่าร้อยละ พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มผู้โดยสารที่เคยใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชียภายในประเทศ และเป็นกลุ่มผู้โดยสารที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นเพศชาย อายุ 21 – 30 ปี สถานภาพสมรส

การศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า อาชีพพนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท

การวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้บริโภค

การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชีย ในสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร มีระดับความสำคัญในการใช้บริการอยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ราคาเฉลี่ยต่อครั้งที่ท่านใช้จ่ายในการซื้อบัตรโดยสารของสายการบินไทยแอร์เอเชีย ($\bar{X} = 2.40$, S.D. = 1.104) รองลงมา คือ การตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชีย เส้นทางบินในประเทศบ่อยเพียงใด กับช่วงระยะเวลาเที่ยวบินใดของสายการบินไทยแอร์เอเชียเส้นทางบินในประเทศที่ท่านเลือกบ่อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X} = 2.27$, S.D. = 1.124) วัตถุประสงค์ในการเดินทางที่ทำให้ท่านตัดสินใจใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชียเส้นทางบินในประเทศ มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X} = 1.89$, S.D. = 0.404), และท่านเลือกซื้อบัตรโดยสารของสายการบินไทยแอร์เอเชียจากช่องทางใดบ้าง มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X} = 1.85$, S.D. = 0.390) ตามลำดับ

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินแอร์เอเชีย

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินแอร์เอเชียสำหรับเส้นทางบินภายในประเทศในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร พบว่า ในด้านเส้นทางการบิน มีระดับความสำคัญในการใช้บริการอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 1.166) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งหมด ได้แก่ มีเที่ยวบินและเส้นทางการบินตรงต่อตามความต้องการในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาด โควิด-19 ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 1.118) รองลงมา คือ เป็นสายการบินเดียว LOW COST ที่พร้อมให้บริการทั้งท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและดอนเมือง มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 1.166) และความถี่ของเที่ยวบินตรงต่อตามความต้องการในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาด โควิด-19 กับระยะเวลาในการปฏิบัติการเที่ยวบินตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 1.079) ตามลำดับ

การทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐานที่ 1 ปัจจัยใดเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินแอร์เอเชียสำหรับเส้นทางบินภายในประเทศในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชียสำหรับเส้นทางบินภายในประเทศในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ของผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวม

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินแอร์เอเชีย	\bar{X}	S.D.	ระดับที่มีผลต่อการตัดสินใจ	ลำดับที่
1. ด้านเส้นทางการบิน	3.91	1.11	มาก	3
2. ด้านมาตรการการเดินทางของรัฐบาล	3.91	1.11	มาก	3
3. ค่าโดยสารที่แพงขึ้น	3.85	1.134	มาก	4
4. ความเชื่อมั่นในสายการบิน	3.93	1.091	มาก	2
5. ความตระหนักด้านสุขภาพ	3.96	1.127	มาก	1
6. บริหารความสัมพันธ์ของลูกค้า	3.82	1.161	มาก	6
7. เทคโนโลยีสายการบิน	3.85	1.160	มาก	5
รวม	3.89	1.128	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินแอร์เอเชียสำหรับเส้นทางบินภายในประเทศในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร ของผู้ตอบแบบสอบถาม ในภาพรวม มีระดับความสำคัญในการใช้บริการอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 1.128) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความตระหนักด้านสุขภาพ, ความเชื่อมั่นในสายการบิน, ด้านเส้นทางการบินกับด้านมาตรการการเดินทางของรัฐบาล, ค่าโดยสารที่แพงขึ้น, เทคโนโลยีสายการบิน และการบริหารความสัมพันธ์ของลูกค้า

การทดสอบสมมติฐานที่ 2 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชียกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินแอร์เอเชียสำหรับเส้นทางบินภายในประเทศในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชียกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินแอร์เอเชียสำหรับเส้นทางบินภายในประเทศในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ด้านเส้นทางการบิน	Between Groups	18.982	3	6.327	13.625	0.000**

	Within Groups	197.830	426	0.464		
	Total	216.812	429			
ค่าโดยสารถี่แพงขึ้น	Between Groups	20.234	3	6.745	15.525	0.000**
	Within Groups	185.071	426	0.434		
	Total	205.305	429			
ความตระหนักด้านสุขภาพ	Between Groups	19.379	3	6.460	15.393	0.000**
	Within Groups	178.773	426	0.420		
	Total	198.151	429			
บริหารความสัมพันธ์ของลูกค้า	Between Groups	19.096	3	6.365	12.750	0.000**
	Within Groups	212.674	426	0499		
	Total	231.770	429			

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชีย สำหรับการให้บริการภายในประเทศในช่วงโรคระบาดโควิด-19 มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินแอร์เอเชียสำหรับเส้นทางบินภายในประเทศในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร ปรากฏดังนี้

สมมติฐาน

$H_0 : P = 0$ มีความสัมพันธ์กัน

$H_1 : P \neq 0$ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม ที่มีค่า ASYMP. SIG. = 0.000 และค่า $P < 0.001$ จึงปฏิเสธ H_0 นั่นคือ ข้อมูลพฤติกรรมเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชีย สำหรับการให้บริการภายในประเทศในช่วงโรคระบาดโควิด-19 กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินแอร์เอเชียสำหรับเส้นทางบินภายในประเทศในช่วงสถานการณ์

โควิด -19 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์ของแต่ละกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยค่าโดยสารที่แพงขึ้น มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชียสำหรับการให้บริการภายในประเทศในช่วงโรคระบาดโควิด-19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < 0.001$ ($F = 15.525$, $SIG^{**} = 0.001$) รองลงมาคือ ปัจจัยความตระหนักด้านสุขภาพ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชีย สำหรับการให้บริการภายในประเทศในช่วงโรคระบาดโควิด-19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < 0.001$ ($F = 15.393$, $SIG^{**} = 0.001$) ปัจจัยด้านเส้นทางการบิน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชีย สำหรับการให้บริการภายในประเทศในช่วงโรคระบาดโควิด-19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < 0.001$ ($F = 13.625$, $SIG^{**} = 0.001$) และปัจจัยบริหารความสัมพันธ์ของลูกค้า มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชีย สำหรับการให้บริการภายในประเทศในช่วงโรคระบาดโควิด-19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < 0.001$ ($F = 12.735$, $SIG^{**} = 0.001$) ตามลำดับ ส่วนปัจจัยด้านมาตรการการเดินทางของรัฐบาล ความเชื่อมั่นในสายการบิน และเทคโนโลยีสายการบิน บิน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชียในสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 ของกลุ่มผู้โดยสารไทยที่อาศัยในกรุงเทพมหานคร ของแต่ละกลุ่มที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยผู้เขียนนำมาอภิปรายผลตามประเด็นที่น่าสนใจได้ดังนี้

1) ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มผู้โดยสารที่เคยใช้บริการสายการบินแอร์เอเชีย ภายในประเทศ จำนวน 429 คน คิดเป็นร้อยละ 99.80 และเป็นกลุ่มผู้โดยสารที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 421 คน คิดเป็นร้อยละ 97.90 เป็นกลุ่มผู้โดยสารเพศชาย จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 48.10 ซึ่งไม่สอดคล้องกับ มนสิณี เลิศคชสีห์ (2558) ที่พบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง 57.0% อายุของผู้โดยสาร พบว่า ส่วนใหญ่ มีอายุ 21 – 30 ปี จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 35.30 ซึ่งสอดคล้องกับ มนสิณี เลิศคชสีห์ (2558) ที่พบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 20-30 ปี คิดเป็น 46.8% สถานภาพ พบว่า ส่วนใหญ่จะมีสถานภาพสมรส จำนวน 245 คน คิดเป็นร้อยละ 57.00 ระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่จะมีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 288 คน คิดเป็นร้อยละ 67.00 ซึ่งสอดคล้องกับ มนสิณี เลิศคชสีห์ (2558) ที่พบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า 57.8% อาชีพหลัก พบว่า ส่วนใหญ่จะมีอาชีพพนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 30.90 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยที่ 10,001 – 20,000 บาทจำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 35.10 ตามลำดับ

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ พฤติกรรมเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชียในสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 พบว่า พฤติกรรมเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชียในสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 ของกลุ่มผู้โดยสารไทยที่อาศัยในกรุงเทพมหานครของผู้ตอบแบบสอบถาม ในภาพรวม มีระดับความสำคัญในการใช้บริการอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X} = 2.10$, S.D. = 0.682) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

(1) ราคาเฉลี่ยต่อครั้งที่ท่านใช้จ่ายในการซื้อบัตรโดยสารของสายการบินไทยแอร์เอเชีย ($\bar{X} = 2.40$, S.D. = 1.104) ซึ่งสอดคล้องกับ นภาพร ศุภการนิมิต (2559) ที่พบว่า พฤติกรรมของผู้โดยสารไทยในการเลือกใช้บริการสายการบินราคาประหยัดเส้นทางกรุงเทพฯ - ขอนแก่น เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการเดินทางเฉลี่ยต่อครั้ง 1,632.32 บาท สอดคล้องกับ สุภัสชา วิทยาคง (2559) ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความภักดีต่อตราสินค้าของสายการบินต้นทุนต่ำของผู้ใช้บริการชาวไทย ส่วนใหญ่มีจุดประสงค์ในการใช้บริการ ต้องการจ่ายค่าตัวโดยสารไม่เกิน 1,001-1,500 บาท และสอดคล้องกับ มินญา โอปลอด (2558) พบว่า พฤติกรรมในการเลือกใช้บริการของลูกค้าที่มาใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชียมากที่สุด เนื่องจาก ค่าเฉลี่ยต่อครั้งประมาณ 2,640 บาท

(2) การตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชีย เส้นทางบินในประเทศบ่อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X} = 2.27$, S.D. = 1.129) ซึ่งสอดคล้องกับ อานนท์ ภูมมา (2562) พบว่า คุณภาพการบริการมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความตั้งใจในการใช้สายการบินต้นทุนต่ำมากที่สุด ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งปัจจัยด้านการรับรู้คุณค่าและคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจในการใช้สายการบินต้นทุนต่ำ จากตัวแปรการสื่อสารแบบบอกต่อ และสอดคล้องกับ มินญา โอปลอด (2558) พบว่า พฤติกรรมในการเลือกใช้บริการของลูกค้าที่มาใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชียมากที่สุด เนื่องจากต้องการความรวดเร็วในการเดินทาง คิดเป็นร้อยละ 64.3 และได้รับการตอบสนองตามความคาดหวังเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการใช้บริการของสายการบินไทยแอร์เอเชีย เมื่อเทียบกับสายการบินอื่น ๆ

(3) วัตถุประสงค์ในการเดินทางที่ทำให้ท่านตัดสินใจใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชีย เส้นทางบินในประเทศ มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X} = 1.89$, S.D. = 0.404) ซึ่งสอดคล้องกับ นภาพร ศุภการนิมิต (2559) ที่พบว่า พฤติกรรมของผู้โดยสารไทยในการเลือกใช้บริการสายการบินราคาประหยัดเส้นทางกรุงเทพฯ - ขอนแก่น ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางเพื่อกลับบ้าน เยี่ยมญาติหรือเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 41.8 และสอดคล้องกับ สุภัสชา วิทยาคง (2559) ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความภักดีต่อตราสินค้าของสายการบินต้นทุนต่ำของผู้ใช้บริการชาวไทย ส่วนใหญ่มีจุดประสงค์ในการใช้บริการเพื่อท่องเที่ยว

(4) ท่านเลือกซื้อบัตรโดยสารของสายการบินไทยแอร์เอเชียจากช่องทางใดบ้าง มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X} = 1.85$, S.D. = 0.390) ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2541) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจของลูกค้าเป็นระดับความรู้สึกของลูกค้าที่มีผลจากการเปรียบเทียบระหว่างผลประโยชน์จากคุณสมบัติผลิตภัณฑ์หรือการทำงานของผลิตภัณฑ์กับความ

คาดหวังของลูกค้า ถ้าผลของการทำงานหรือผลิตภัณฑ์สูงกว่าความคาดหวังมาก ลูกค้าเกิดความพึงพอใจและยินดีที่จะใช้บริการอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับ นภาพร ศุภการนิมิต (2559) ที่พบว่า พฤติกรรมของผู้โดยสารไทยในการเลือกใช้บริการสายการบินราคาประหยัดเส้นทางกรุงเทพฯ - ขอนแก่น เลือกวิธีการชำระเงินผ่านบัตรเครดิต คิดเป็นร้อยละ 47

3) การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินแอร์เอเชีย สำหรับเส้นทางบินภายในประเทศในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร ของผู้ตอบแบบสอบถาม ในภาพรวม พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชียในสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 ของผู้ตอบแบบสอบถาม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X} = 3.89, S.D. = 1.128$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับ มากทั้งหมด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

(1) ด้านความตระหนักรู้ด้านสุขภาพ มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X} = 3.96, S.D. = 1.127$) ซึ่งสอดคล้องกับ ลลิตาภรณ์ คำแจ่ม (2564) พบว่า การศึกษามาตรการและความปลอดภัย คุณภาพการให้บริการและส่วนประสมการตลาดบริการที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจใช้บริการสายการบินต้นทุนต่ำภายใต้สถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ให้ความสำคัญกับการสวมหน้ากากอนามัยมากที่สุด สอดคล้องกับ พิรญาณ์ ใจชื่น (2561) ที่กล่าวว่า ความตระหนักรู้ด้านสุขภาพ คือ การรับรู้ถึงสภาพของสุขภาพของตนเอง รวมไปถึงการที่แต่ละบุคคลใส่ใจ หรือเกิดการกระทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อหวังให้ เกิดคุณประโยชน์ต่อสุขภาพของตนเอง เช่น การเลือกรับประทานอาหารที่ดีมีประโยชน์ต่อสุขภาพหรือการกระทำที่ช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดโรคร้ายต่าง ๆ หรือการกระทำที่เป็นการช่วยเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเอง และสอดคล้องกับ ศิลา ไชยมงคล (2559) ที่พบว่า กลยุทธ์เชิงคุณภาพในการให้บริการบนเครื่องบินของสายการบินต้นทุนต่ำแก่ชาวไทยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินแอร์เอเชียในเขตกรุงเทพมหานคร เพราะสายการบินไทยแอร์เอเชียเป็นสายการบินที่มีความน่าเชื่อถือด้านคุณภาพการให้บริการบนเครื่องบิน

(2) ด้านความเชื่อมั่นในสายการบิน มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X} = 3.93, S.D. = 1.091$) ซึ่งสอดคล้องกับ จิรัญญา วุฒิพงษ์พิพัฒน์ (2559) ที่กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินราคาประหยัดเพราะมีชื่อเสียง ภาพลักษณ์ที่ดี และสามารถนำท่านไปสู่ยังจุดหมายปลายทางด้วยความรวดเร็ว สอดคล้องกับ ศิลา ไชยมงคล (2559) ที่พบว่า กลยุทธ์เชิงคุณภาพในการให้บริการก่อนการบินของสายการบินต้นทุนต่ำแก่ชาวไทยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินแอร์เอเชียในเขตกรุงเทพมหานคร เพราะว่าสายการบินไทยแอร์เอเชียเป็นสายการบินที่มีชื่อเสียงในการบริการ

(3) ด้านเส้นทางการบิน กับ ด้านมาตรการการเดินทางของรัฐบาล มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X} = 3.91, S.D. = 1.11$) ซึ่งสอดคล้องกับ อานนท์ ภูมมา (2562) พบว่า คุณภาพการบริการมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความตั้งใจในการใช้บริการสายการบินต้นทุนต่ำมากที่สุด ทั้ง

ทางตรงและทางอ้อม ซึ่งปัจจัยด้านการรับรู้คุณค่าและคุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจในการใช้สายการบินต้นทุนต่ำ จากตัวแปรการสื่อสารแบบบอกต่อ

(4) ด้านค่าโดยสารที่แพงขึ้น มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X} = 3.85, S.D. = 1.134$) ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย (2564) ที่พบว่า สถานการณ์ค่าโดยสารสำหรับเส้นทางการบินภายในประเทศในช่วงไตรมาสที่ 2 ของปี 2564 ซึ่งได้รวบรวมข้อมูลจากเว็บไซต์ของสายการบินทั้งหมด 6 ราย ได้แก่ บางกอกแอร์เวย์ส ไทยสมายล์ ไทยแอร์เอเชีย นกแอร์ ไทยไลอ้อนแอร์ และไทยเวียตเจ็ท โดยพบว่า การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เป็นปัจจัยที่มีผลต่อสถานการณ์ค่าโดยสารภายในประเทศที่เพิ่มขึ้นในช่วงไตรมาสที่ 2 ของปี 2564

(5) ด้านเทคโนโลยีสายการบิน มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X} = 3.85, S.D. = 1.160$) ซึ่งสอดคล้องกับ เจษฎา สุขทวี (2558) ได้กล่าวว่า มนุษย์มีการยอมรับการใช้เทคโนโลยี (Use Behavior) มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของการสนับสนุนด้านทรัพยากรและความช่วยเหลือในด้านการให้คำแนะนำในการใช้เทคโนโลยีนั้น (Facilitating Condition) และอิทธิพลของสิ่งเหล่านั้นยังแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่เกิดจากความตั้งใจที่จะนำเทคโนโลยีนั้นไปใช้ (Behavior Intention)

(6) ด้านบริหารความสัมพันธ์ของลูกค้า มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X} = 3.87, S.D. = 1.079$) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ ญัฐวัฒน์ เจริญประดิษฐ์ (2558) ที่อธิบายถึง การตอบสนองต่อลูกค้าว่า การตอบสนองลูกค้า (Responsiveness) หมายถึง ความเต็มใจที่จะให้บริการทันทีและให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี ได้แก่ ความเต็มใจที่จะให้บริการความพร้อมที่จะให้บริการ การติดต่อกับลูกค้าอย่างต่อเนื่อง การวางแผนในการปฏิบัติต่อลูกค้า สอดคล้องกับ ทาคาโยชิ อุเอซึจิ (2562) ที่พบว่า ความยั่งยืนต่อคุณภาพการบริการของสายการบินต้นทุนต่ำ ณ ท่าอากาศยานดอนเมือง ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในด้านความใส่ใจมากที่สุด โดยมีความคิดเห็นว่า พนักงานสายการบินสามารถให้คำแนะนำและช่วยเหลือผู้โดยสารได้ และสอดคล้องกับ ศิลา ไชยมงคล (2559) ที่พบว่า กลยุทธ์เชิงคุณภาพในการให้บริการให้บริการหลังเที่ยวบินของสายการบินต้นทุนต่ำแก่ชาวไทยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้สายการบินแอร์เอเชียในเขตกรุงเทพมหานคร เพราะว่าพนักงานภาคพื้นดินมีความกระตือรือร้นในการให้บริการ

องค์ความรู้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินแอร์เอเชียสำหรับการให้บริการภายในประเทศในช่วงโรคระบาดโควิด-19 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปผลการศึกษา ดังนี้

1) ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชียในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้โดยสารที่เคยใช้บริการสายการบินแอร์เอเชียภายในประเทศ และเป็นกลุ่มผู้โดยสารที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นเพศชาย อายุ 21 – 30 ปี สถานภาพสมรส การศึกษาระดับ

ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า อาชีพพนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท

2) พฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชีย ในสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร มีระดับความสำคัญในการใช้บริการอยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ราคาเฉลี่ยต่อครั้งที่ท่านใช้จ่ายในการซื้อบัตรโดยสารของสายการบินไทยแอร์เอเชีย รองลงมาคือ การตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชีย เส้นทางบินในประเทศบ่อยเพียงใด กับช่วงระยะเวลาเที่ยวบินใดของสายการบินไทยแอร์เอเชีย เส้นทางบินในประเทศที่ท่านเลือกบ่อยที่สุด, วัตถุประสงค์ในการเดินทางที่ทำให้ท่านตัดสินใจใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชีย เส้นทางบินในประเทศ และท่านเลือกซื้อบัตรโดยสารของสายการบินไทยแอร์เอเชียจากช่องทางใดบ้าง ตามลำดับ

3) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชียสำหรับเส้นทางบินภายในประเทศในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร

4) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชียสำหรับเส้นทางบินภายในประเทศในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร ของแต่ละกลุ่มแตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชีย สำหรับการให้บริการภายในประเทศในช่วงโรคระบาดโควิด-19 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร เรียงตามลำดับ ได้แก่ ปัจจัยค่าโดยสารที่แพงขึ้น ปัจจัยความตระหนักด้านสุขภาพ ปัจจัยด้านเส้นทางการบิน และปัจจัยบริหารความสัมพันธ์ของลูกค้า ส่วนปัจจัยด้านมาตรการการเดินทางของรัฐบาล ความเชื่อมั่นในสายการบินและเทคโนโลยีสายการบิน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชียในสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร ของแต่ละกลุ่มที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัยได้ค้นพบประเด็นและปัญหาต่าง ๆ ที่น่าสนใจและนำมาสู่การวิเคราะห์เพื่อสร้างข้อเสนอแนะตามกรอบแนวคิดของ “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชียสำหรับการให้บริการภายในประเทศในช่วงโรคระบาดโควิด-19 ของคนกรุงเทพมหานคร” ดังนี้

1) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่

(1) เพศชาย มีการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชีย มากกว่าเพศหญิง ดังนั้นผู้เขียนจึงเสนอว่า ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับพฤติกรรมในการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชียของผู้โดยสารเพศหญิง โดยทำการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของผู้โดยสารเพศหญิง เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงการบริการต่อไป

(2) อายุของผู้โดยสาร ส่วนใหญ่ที่มีการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินแอร์เอเชีย จากการวิจัยในครั้งนี้มีอายุระหว่าง 21-30 ปี ซึ่งอยู่ในช่วงอายุระหว่างวัยเรียนและวัยทำงาน เป็นวัยที่มีความทันสมัยและใช้เทคโนโลยีต่างๆ เป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน ดังนั้นควรจะทำการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของผู้โดยสารที่อยู่ในช่วงอายุดังกล่าวว่า มีความต้องการ หรือมีพฤติกรรม การซื้อ พฤติกรรมการใช้บริการต่าง ๆ อย่างไรบ้าง เพื่อนำมาพัฒนาการบริหารให้ตรงกับความต้องการของผู้โดยสารกลุ่มเป้าหมายให้ตรงจุด

(3) ระดับการศึกษาของผู้โดยสารส่วนใหญ่ที่มีการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินแอร์เอเชีย มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ระดับการศึกษาทำให้แต่ละบุคคลมีความคิด ค่านิยม ทัศนคติและพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ด้วยระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินแอร์เอเชียที่แตกต่างกัน ผู้ที่มีระดับการศึกษาที่สูงกว่ามักจะแสวงหา ข่าวสารความรู้และบริการต่าง ๆ จากอินเทอร์เน็ตมากกว่า ดังนั้นผู้เขียนจึงเสนอแนะว่าควรมีการพัฒนา ระบบออนไลน์ให้เข้าถึงกลุ่มผู้โดยสารในทุกระดับการศึกษา เช่น การใช้งานที่ง่ายขึ้นของ เว็บไซต์และแอปพลิเคชัน จะทำให้เข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้หลายระดับมากยิ่งขึ้น

(4) อาชีพส่วนใหญ่ คือ ลูกจ้างและพนักงานบริษัทเอกชน ที่มีการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินแอร์เอเชียมากที่สุด เนื่องจากเป็นอาชีพที่มีการใช้เทคโนโลยีในการทำงานทุกวัน จึงทำให้สามารถเข้าถึงบริการออนไลน์ต่าง ๆ ได้ง่าย และด้วยอาชีพที่แตกต่างกันก็จะมีลักษณะเฉพาะบางประการที่ทำให้มีพฤติกรรมแตกต่างกันออกไป ดังนั้นจึงควรมุ่งเน้นที่จะศึกษาการดำเนินชีวิต พฤติกรรมการซื้อ การใช้บริการของคนกลุ่มอาชีพนี้ เพื่อที่จะนำไปพัฒนาการตลาดและบริการให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้ากลุ่มนี้ให้ดียิ่งขึ้น

(5) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน รายได้ผู้โดยสารที่มีการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินแอร์เอเชียมากที่สุด ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท ดังนั้นทางสายการบินควรจัดให้มีโปรโมชั่นในราคาที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้โดยสารกลุ่มนี้ ซึ่งราคาที่คุณโดยสารหรือกลุ่มลูกค้ากลุ่มนี้สามารถเข้าถึงได้นั้น จะก่อให้เกิดฐานลูกค้าประจำให้กับสายการบินต่อไป

2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินแอร์เอเชียสำหรับการให้บริการภายในประเทศในช่วงโรคระบาดโควิด-19 ได้แก่

(1) ผู้ประกอบการของสายการบิน ควรให้ความสำคัญหรือประเมินผลความสนใจในส่วน ของลักษณะส่วนบุคคล เพื่อสร้างความพึงพอใจหรือตอบสนองความต้องการตามกลุ่มที่สนใจ โดยเฉพาะหรือเกิดการขยายตัวของกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้นในอนาคต

(2) ผู้ประกอบการของสายการบิน ควรสร้างแนวทางในการพัฒนาศักยภาพและขีด ความสามารถให้กับบุคลากรในองค์กร เพื่อเสริมสร้างการเชื่อมต่อประสานงานกับลูกค้าหรือผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงแนวคิดในการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพที่ดีขึ้น

(3) ผู้ประกอบการของสายการบิน ควรมีการสร้างเครือข่ายและประสานงานร่วมกันกับ ผู้ประกอบการด้านอื่น ๆ บริเวณท้องถิ่นใกล้เคียง เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์แล้วนำมาบริหาร

จัดการในสถานการณ์ COVID-19 เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและรองรับการขยายตัวของหุ้นส่วนหรือเครือข่ายในอนาคต

(4) ผู้ประกอบการของสายการบิน มีส่วนสำคัญต่อการยกระดับและขีดความสามารถในการบริหารจัดการของผู้ประกอบการ ดังนั้นการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการเพื่อปรับปรุงคุณภาพการบริการ และการนำแนวคิดและการบริหารจัดการใหม่ ๆ มาใช้ในองค์กร เพื่อการปรับปรุงคุณภาพและการบริการให้เหมาะสม ชัดเจน และสามารถแข่งขันได้

(5) ภาครัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการบริการของสายการบิน สำหรับการให้บริการภายในประเทศในช่วงโรคระบาดโควิด-19 โดยการกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจนให้ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และผู้ประกอบการ มีส่วนร่วมในการพัฒนาและเตรียมความพร้อมในสถานการณ์ฉุกเฉินในด้านต่าง ๆ เพื่อที่จะสร้างความเข้มแข็งและรายได้ทางเศรษฐกิจ ของชุมชน เพื่อให้มีความมั่นคง ยั่งยืน ต่อไป

3) ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

(1) ควรมีการศึกษาเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้ใช้บริการในการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชีย ในสถานการณ์ปกติกับในสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 เพื่อประเมินผลกระทบและแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์ขององค์กร

(2) ควรมีการศึกษาในด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กร โดยมุ่งเรื่องส่วนประสมทางการตลาด และควรมีการศึกษาเชิงเปรียบเทียบระหว่างสายการบินไทยแอร์เอเชียกับสายการบินอื่น ๆ ในด้านคุณภาพของการให้บริการที่ครบวงจรในอนาคต

(3) ควรมีศึกษาในพื้นที่อื่น ๆ เพิ่มเติม หรือศึกษาเปรียบเทียบกับผู้โดยสารในต่างจังหวัด เพื่อทราบถึงพฤติกรรมการใช้บริการของผู้โดยสารที่มีปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ต่างกัน ออกไป ว่ามีพฤติกรรมการใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชียต่างกัน ในลักษณะใด อันจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจการให้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชียมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- จิรัฐญา วุฑฒิมพงษ์พิพัฒน์. (2559). ความเชื่อมั่นของผู้โดยสารต่อการเลือกใช้บริการสายการบิน ราคาประหยัดของไทย. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- เจษฎา สุขทวี. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการอินเทอร์เน็ตแบงก์กิ้งของลูกค้า ธนาคารออมสินในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่. สารนิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทาคาโยชิ อุเอซึจิ. (2562). ความยั่งยืนต่อคุณภาพการบริการของสายการบินต้นทุนต่ำ ณ ท่าอากาศยานดอนเมือง. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- ณัฐวัฒน์ เจียรประดิษฐ์. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการเครือข่าย 4g ของผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในเขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

- นภาพร ศุภการนิมิต. (2559). พฤติกรรมของผู้โดยสารไทยในการเลือกใช้บริการบินราคาประหยัด
เส้นทางกรุงเทพฯ – ขอนแก่น.วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต .มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- มนสิณี เลิศคชสีห์. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสายการบินการบินไทยสำหรับการ
ให้บริการภายในประเทศ. สารนิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิชญานันท์ ใจชื่น. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารสมุนไพร
ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือก
ซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารสมุนไพร ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. สาร
นิพนธ์มหาบัณฑิต .มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มนสิณี เลิศคชสีห์. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสายการบินการบินไทย สำหรับการ
ให้บริการภายในประเทศ. วารสารศิลปการจัดการ. 4(3), 582-593.
- ลลิตาภรณ์ คำแจ่ม.(2564). การศึกษามาตรการและความปลอดภัย คุณภาพการให้บริการ และส่วน
ประสมการตลาดบริการที่มีผลต่อกระบวนการการตัดสินใจใช้บริการสายการบินต้นทุนต่ำ
ภายใต้สถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด 19). สารนิพนธ์
มหาบัณฑิต .มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4.กรุงเทพฯ:
สุวีริยาสาส์น.
- วิชุดา ครุฑเหิน (2563) โควิด-19: ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ภัยคุกคามชาวโลกปี 2020. สืบค้น 20
มกราคม 2563 จาก <https://www.bbc.com/thai/international-55217851>
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์; และคณะ (2541). การบริหารการตลาดยุคใหม่. (ปรับปรุงใหม่). กรุงเทพฯ:
บริษัทธีระพิมพ์และไซเท็กซ์.
- ศิลา ไชยมงคล. (2559). กลยุทธ์เชิงคุณภาพในการให้บริการของสายการบินต้นทุนต่ำแก่ชาวไทยที่
ส่งผล ต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการบินแอร์เอเชียในเขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์
มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ศุภวิชช์ ชินรัตน์ลาภ. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการสายการบินต้นทุนต่ำ
เส้นทางภายในประเทศของผู้ใช้บริการชาวไทย. สารนิพนธ์มหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย. (2564). แนวปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบการสนามบินและ
ผู้ดำเนินการเดินอากาศในเส้นทางการบินภายในประเทศ. สืบค้น 20 มกราคม 2563 จาก
<https://www.prd.go.th>
- อานนท์ ภูมมา. (2562). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความ
ตั้งใจในการใช้สายการบินต้นทุนต่ำในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต .มหาวิทยาลัย
นเรศวร.

ผลของการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย

The Effects of Daily Activities on Life Skills of Young Children

ทิพย์ภาพร ขุนไกร¹ ปัทมาวดี เล่ห์มงคล²
Tippaporn Khunkrai, Pattamavadee Lehmongkol

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวัน มีกลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กปฐมวัยจำนวน 24 คน กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 อายุระหว่าง 3-4 ปี โดยใช้การสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ศึกษาประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย แบบประเมินทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย วิเคราะห์ด้วยด้วยค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองเด็กปฐมวัยมีทักษะชีวิตที่สูงขึ้นดังนี้ ด้านการเข้าใจตนเองและด้านสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง

คำสำคัญ (Keyword): กิจกรรมในชีวิตประจำวัน; ทักษะชีวิต; เด็กปฐมวัย

Abstract

The purpose of this study was to compare the life skills of young children before and after activities in daily life. The target group were 24 preschool children studying in Kindergarten Year 1, aged between 3-4 years using random sampling. Specific model, the tools used in this study consisted of a plan of activities in daily life that affects early childhood life skills, a life skills assessment form of young children, analyzed with mean and standard deviation. Young children had higher life skills as follows: self-understanding and overall social aspect were at a higher level.

Keywords: Daily activities; Life skill; Young children

Received: 2022-09-09 Revised: 2022-10-01 Accepted: 2022-10-07

¹ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปฐมวัยศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, Master of Education Program in Early Childhood Education Department of Education Kasetsart University. Corresponding Author e-mail: tippaporn.khu@ku.th

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Education, Kasetsart University, Bangkhen Campus

บทนำ (Introduction)

ทักษะชีวิตเป็นความสามารถของมนุษย์ที่มีติดตัวมาแต่กำเนิด สามารถเรียนรู้จากตนเองและผู้อื่น มีความรู้ เจตคติ ทักษะในการดูแลชีวิตของตนเองให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมรอบตัว เป็นสิ่งที่มนุษย์ควรนำไปพัฒนาให้ก้าวไปสู่จุดสูงสุดในชีวิต (วนิดา ขาวมงคล เอกแสงศรี, 2546) โดยเฉพาะกับเด็กอายุ 3-4 ปี นับเป็นช่วงวัยสำคัญที่เด็กได้เข้าวัยอนุบาล การส่งเสริมทักษะชีวิตของเด็กเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญมากเพราะเป็นการได้เรียนรู้จากประสบการณ์จากชีวิตประจำวันของเด็กจะต้องเรียนรู้และจัดกระทำด้วยตนเองเพื่อไม่เป็นภาระของผู้อื่น (สมพร คำมูล, 2554) รวมทั้งเป็นช่วงวัยที่สามารถเปิดรับสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ มีโอกาสได้รับการดูแลและพัฒนาบุคลิกลักษณะที่ดีได้ฝึกฝนทักษะต่าง ๆ (มุจลินท์ กลิ่นหวล, 2558) เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการปรับตัวต่อการดำเนินชีวิตต่อไป

การพัฒนาทักษะชีวิตในเด็กปฐมวัยพบว่ามีเกี่ยวข้องกับ กิจกรรมประจำวัน คือ กิจกรรมขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติเป็นประจำในการดำรงชีวิต เพื่อรักษาสุขภาพและความเป็นอยู่ กิจกรรมประจำวันนั้นรวมถึงการรับประทานอาหารและการดื่ม การเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการใช้ห้องน้ำ สุขอนามัยส่วนบุคคล การสวมใส่และถอดเสื้อผ้า (กาญจนาภรณ์ ปัญญา, 2550) โดยเฉพาะในยุคของความเจริญก้าวหน้าด้วยเทคโนโลยี ความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินชีวิต รวมทั้งสถานการณ์โรคระบาดในปัจจุบัน โควิด-19 ซึ่งเป็นโรคติดต่อที่มีอันตรายต่อสุขภาพและส่งผลกระทบต่อจัดการกิจกรรมประจำวัน ขาดช่วงการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตประจำวันด้วยตนเองและอยู่ร่วมกับผู้อื่น นอกจากนี้ยังกล่าวต่อว่าการพัฒนาทักษะชีวิตในด้านการเข้าใจตนเองและด้านสังคม แสดงถึงความจำเป็นที่จะส่งเสริมให้เด็กได้เตรียมความพร้อมสำหรับการดำเนินชีวิตอีกด้วย

ด้วยความสำคัญของการส่งเสริมทักษะชีวิตและการเชื่อมโยงระหว่างตัวเด็กกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันดังกล่าวข้างต้นนี้ ทำให้ผู้ศึกษาสนใจการจัดการจัดการกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่เป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กได้ดีที่สุดจากการลงมือกระทำ การฟัง การมอง และการสัมผัส เด็กจะได้เรียนรู้จากรูปร่างไปสู่นามธรรม ทำให้เข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้โดยง่าย การที่เด็กสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างอิสระ ได้มีโอกาสซึมซับการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมรอบตัว สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bronfenbrenner (1994) ในระดับจุลภาคหรือระดับเล็ก (Microsystem) ซึ่งเป็นระบบความสัมพันธ์ที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมใกล้ๆตัวและมีอิทธิพลต่อตัวเด็กมากที่สุด เลือกทำกิจกรรมที่หลากหลายตามความสนใจ ทำให้เด็กเกิดความอยากรู้ อยากเห็น แสวงหาความรู้ และเกิดพัฒนาการหลายด้านในเวลาเดียวกัน ส่งผลให้เด็กเกิดความสนใจและเกิดการตอบสนองที่ดีต่อการพัฒนาทักษะชีวิตพื้นฐานที่สำคัญเพื่อส่งเสริมให้เด็กสามารถนำทักษะความรู้ไปใช้ได้จริงในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อเปรียบเทียบทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดการจัดการกิจกรรมในชีวิตประจำวัน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษากึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) ดำเนินการทดลองตามแบบแผน One Group Pretest - Posttest Design โดยศึกษาผลการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่มีต่อทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยทั้ง 2 ด้านได้แก่ 1. ด้านการเข้าใจตนเอง 2. ด้านสังคม

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัย หญิง-ชายอายุ 3-4 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ตำบลกำแพงแสน อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม จำนวน 24 คน ผู้ศึกษาเลือกโดยใช้การสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling)

3. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 จำนวน 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 กิจกรรม รวมทั้งสิ้น 20 กิจกรรม ได้แก่

สัปดาห์ที่ 1 น้ามหัศจรรย์

สัปดาห์ที่ 2 ฝ ฝาแสนสนุก

สัปดาห์ที่ 3 หนูทำได้

สัปดาห์ที่ 4 กำ กำ หยิบหยิบ

สัปดาห์ที่ 5 มาดำถั่วกันเถอะ

สัปดาห์ที่ 6 ตักดีดี

สัปดาห์ที่ 7 เรียงร้อยด้วยสองมือ

สัปดาห์ที่ 8 โอริกามี

สัปดาห์ที่ 9 ดูแลฉันทนอย

สัปดาห์ที่ 10 เย็บ ปัก ถัก ร้อย

แบบประเมินทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยเป็นแบบประเมินแบบมีเกณฑ์การให้คะแนนคือ 3 หมายถึงดี 2 หมายถึงปานกลาง และ 1 หมายถึงปรับปรุง โดยแยกเป็นรายด้าน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการเข้าใจตนเอง จำนวน 3 ข้อและด้านสังคม จำนวน 3 ข้อ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการทดลองใช้แผนการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย มีขั้นตอนการดำเนินการทดลอง ดังนี้

ระยะก่อนการทดลอง ผู้วิจัยนำแบบประเมินทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย pre -test เพื่อประเมินคะแนนทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย จากนั้นในระยะทดลองผู้ศึกษานำแผนการจัดกิจกรรมใน

ชีวิตประจำวันไปทดลองใช้ กับกลุ่มเป้าหมาย และระยะหลังทดลอง ผู้ศึกษานำแบบประเมินทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย post-test เพื่อประเมินทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยอีกครั้ง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อนำข้อมูลมาประกอบการสรุปผลและการอภิปรายผลการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การศึกษาต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยใช้สถิติวิเคราะห์การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวัน โดยใช้สถิติการหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย (Research Results)

จากวิเคราะห์ผลการประเมินทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย จำนวน 6 ข้อ พบว่าคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 10.42 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.17 คะแนนต่ำสุด 6 คะแนน คะแนนสูงสุด 16 คะแนน ส่วนหลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 14.58 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.03 คะแนนต่ำสุด 10 คะแนน คะแนนสูงสุด 18 คะแนน เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยมาเปรียบเทียบ พบว่า เด็กปฐมวัยมีทักษะชีวิตหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

คะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยด้านการเข้าใจตนเอง หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ย ($m = 7.63$) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($m = 5.08$) มีผลต่างของคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 2.55 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานหลังการทดลอง ($s = 1.35$) น้อยกว่าก่อนการทดลอง ($s = 1.86$) มีผลต่างของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.51

คะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยด้านสังคม หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ย ($m = 6.96$) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($m = 5.33$) มีผลต่างของคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 1.63 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานหลังการทดลอง ($s = 1.85$) มากกว่าก่อนการทดลอง ($s = 1.49$) มีผลต่างของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.36

จากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมแผนการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวัน รายด้าน 2 ด้าน คือด้านการเข้าใจตนเองและด้านสังคม พบว่าคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยทั้ง 2 ด้านเพิ่มสูงขึ้นหลังการทดลองเมื่อเทียบกับก่อนการทดลอง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้านก่อนและหลังได้รับการทดลอง

ทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย	คะแนนเต็ม	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		ผล
		m	s	m	s	
ด้านการเข้าใจตนเอง	9	5.08	1.86	7.63	1.35	สูงขึ้น
ด้านสังคม	9	5.33	1.49	6.96	1.85	สูงขึ้น

การวิเคราะห์แบบประเมินทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยต่อการใช้แผนการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ผู้ศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยเข้าใจและแสดงออกถึงการใช้ทักษะชีวิตได้ดีในเรื่องที่เด็กปฐมวัยคุ้นเคยและใกล้ตัว โดยเริ่มต้นจากกิจกรรมที่เกี่ยวกับน้ำซึ่งที่เป็นเรื่องใกล้ตัวเด็กปฐมวัยมากที่สุด ไปสู่กิจกรรมที่ไกลตัวออกไป คือกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเย็บ ปัก ถัก ร้อยตามลำดับ และในส่วนของทักษะชีวิต พบว่าเด็กปฐมวัยมีความรู้ความเข้าใจในประเด็น ที่เด็กปฐมวัยมีประสบการณ์เดิมอยู่บ้างและสามารถเรียนรู้ ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองผ่านสื่อที่เป็นรูปธรรม ดังนี้

ทักษะชีวิตด้านการเข้าใจตนเอง พบว่า เด็กปฐมวัยเรียนรู้ว่าตนเองสามารถลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ส่งผลให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง มีวินัยและเกิดความรับผิดชอบ ต่องานที่ทำและทำงานสำเร็จ เข้าใจวิธีการ รู้จักตัดสินใจในเรื่องง่าย ๆ และสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง อีกทั้งพบว่าการที่เด็กปฐมวัยสามารถทำกิจกรรมได้ แต่สำหรับการช่วยเตรียมและเก็บอุปกรณ์ เด็กปฐมวัยหลายคนยังต้องได้รับความช่วยเหลือและคำแนะนำจากครู ในการเตรียมและจัดเก็บอุปกรณ์ให้เข้าที่อย่างเป็นระเบียบได้

ทักษะชีวิตด้านสังคม พบว่า เด็กปฐมวัยสามารถรับรู้และเข้าใจกิจกรรมรวมทั้งสื่ออุปกรณ์ที่พบเห็นอยู่รอบตัวเด็ก ผ่านการสังเกตและการทำตามลำดับขั้นตอนวิธีการที่ถูกต้อง ตลอดจนสามารถแสดงกิริยาท่าทางอย่างเป็นมิตร สามารถอธิบายลำดับขั้นตอนและความรู้สึกที่มีในขณะร่วมกิจกรรม สามารถร่วมกิจกรรมตั้งแต่ต้นจนจบกิจกรรมได้อย่างราบรื่น

การวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่าหลังการจัดกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ย ($\mu = 14.58$, $\sigma = 3.17$) สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ย ($\mu = 10.42$, $\sigma = 3.03$) ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย

ทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย	คะแนนเต็ม	μ	σ
ก่อนการทดลอง	18	10.42	3.17
หลังการทดลอง	18	14.58	3.03

จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายในการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวันตลอด 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน กิจกรรมละ 20 นาที พบว่า 1) พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่สังเกตจากการทำกิจกรรมในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรม เด็กมีทักษะชีวิตดีขึ้นตามลำดับ โดยช่วงสัปดาห์เริ่มต้นของการจัดกิจกรรม จะเห็นว่าเด็กขาดทักษะชีวิตในการทำกิจกรรม ครูต้องเป็นผู้ชี้แนะในการทำกิจกรรมในแต่ละช่วง เด็กไม่สนใจในขณะที่ครูสาธิตวิธีการให้ดู เด็กไม่หยิบอุปกรณ์ไม่ลงมือปฏิบัติกิจกรรม ไม่กล้าตัดสินใจ ทำกิจกรรมไม่สำเร็จและไม่ตั้งใจทำกิจกรรม ไม่กล้าสนทนากับครู ครูต้องคอยกระตุ้นเตือนทุกครั้งในขณะที่ทำกิจกรรมต่าง ๆ และเมื่อจัดกิจกรรมในสัปดาห์ต่อมา มีการเปลี่ยนกิจกรรมและสื่ออุปกรณ์ที่น่าสนใจและหลากหลาย เด็กเริ่มมีทักษะชีวิตที่ดีในการทำกิจกรรมด้วยความตั้งใจเพิ่มมากขึ้น คุณเคยกับวิธีการของครู เด็กมีทักษะในการเลือกหยิบอุปกรณ์ในการร่วมทำกิจกรรมให้สำเร็จ เมื่อตนเองได้สนทนากับผลงานจึงแสดงให้เห็นว่ามีทักษะชีวิตในการแสดงความพอใจและชื่นชมผลงานของตนเอง นำไปสู่การมีทักษะชีวิตที่ดีขึ้นด้วย 2) ปัญหาและอุปสรรค เด็กยังไม่เข้าใจเรื่องของการที่ต้องลงมือทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ไม่กล้าตัดสินใจ ไม่กล้าหยิบจับอุปกรณ์ กลัวอันตราย กลัวหกเลอะเทอะ ไม่รับฟังขั้นตอนที่ครูสาธิตวิธีการให้ดู ใช้อุปกรณ์ที่ครูเตรียมมาไม่เป็น ไม่สามารถทำตามขั้นตอนในกิจกรรม ทำกิจกรรมไม่สำเร็จ แต่มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ทำได้ดีขึ้นในกิจกรรมต่อมา 3) สรุปผล เมื่อจัดกิจกรรมในสัปดาห์ต่อ ๆ ไป จะสังเกตได้ว่าเมื่อเด็กเข้าใจเรื่องของการลงมือทำกิจกรรมด้วยตนเอง มีโอกาสตัดสินใจในการเลือกหยิบอุปกรณ์ด้วยตนเอง มีความรู้สึกที่ดี ผ่อนคลาย ได้การทำงานตามลำดับขั้นตอนที่ถูกต้อง ทำให้เด็กมีทักษะชีวิตที่ดีขึ้น สังเกตจากการปฏิบัติกิจกรรม เด็กมีทักษะในการทำกิจกรรมตั้งแต่ต้นจนจบกิจกรรมตามลำดับขั้นตอนด้วยตนเองจนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง โดยครูให้คำชี้แนะน้อยลง ในกระบวนการเด็กได้ลงมือปฏิบัติ ตั้งแต่การฟังและสังเกตวิธีการตามลำดับขั้นตอนในการทำกิจกรรมในแต่ละกิจกรรม ตัดสินใจในเรื่องง่าย ๆ ร่วมกิจกรรมตั้งแต่ต้นจนจบกิจกรรม และแสดงท่าทางมีความสุขในขณะที่ร่วมกิจกรรม หากมีข้อสงสัยมีความกล้าในการสนทนาซักถาม รอคอยตามลำดับก่อน-หลัง ช่วยเตรียมและเก็บอุปกรณ์เข้าที่ให้เรียบร้อย ใช้เวลาในการทำกิจกรรมตาม

กำหนดหรือน้อยกว่ากำหนด มีความสนใจและพร้อมที่จะเรียนรู้ในกิจกรรมอื่น ๆ ต่อไป จึงทำให้เห็นผลการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยได้ดีขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ผลการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมด้วยแผนการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวันหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ผู้วิจัยมีประเด็นการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

กิจกรรมในชีวิตประจำวัน เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กมีทักษะชีวิตที่สูงขึ้น และยังเป็นการใช้กิจกรรมที่เด็กคุ้นเคยและใกล้ตัวมาใช้ในการจัดกิจกรรมให้เด็กได้เห็นคุณค่าของตนเอง นำมาสู่การลงมือกระทำจริงผ่านการฟัง การมอง และการสัมผัสด้วยตนเองที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยเกี่ยวกับ สามารถตัดสินใจในเรื่องง่ายในขณะทำกิจกรรม รู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง ร่วมกิจกรรมตั้งแต่ต้นจนจบกิจกรรมและดูแลตนเองให้ปลอดภัยในขณะทำกิจกรรม เมื่อเด็กเกิดความสนใจอยากรู้ อยากเห็น เกิดความกระตือรือร้นต่อกิจกรรมที่อยู่ตรงหน้าก็จะทำให้เด็กอยากลงมือทำกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ (จุพินธิพา นพคุณ, 2562) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นกิจวัตรประจำวันด้วยตัวของเด็กเองเป็นรายบุคคล จะช่วยส่งเสริมให้เด็กสามารถพึ่งพาตนเองและรู้จักช่วยเหลือตนเองได้ ครูและผู้ปกครองควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ ไม่เร่งเด็ก ควรให้เด็กเริ่มทำจากกิจกรรมง่าย ๆ เพื่อให้เด็กเกิดความสำเร็จและภาคภูมิใจในตนเอง

จากการสังเกตของผู้ศึกษาได้พบว่าทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย โดยการจัดกิจกรรมกิจกรรมในชีวิตประจำวันเด็กมีทักษะชีวิตเพิ่มขึ้นหลังจากจัดกิจกรรม โดยในการทำกิจกรรมในช่วงกิจกรรมที่ 1 เด็กมีความสนใจและมีความกระตือรือร้นที่ไม่เหมือนกัน เนื่องจากเด็กได้รับการฝึกฝนการใช้ชีวิตที่แตกต่างกัน บางครอบครัวเด็กได้รับโอกาสให้ช่วยเหลือตนเองบ้างในบางกิจกรรม บางครอบครัวเด็กขาดโอกาสในการช่วยเหลือตนเอง จึงส่งผลให้เด็กเกิดความกลัว ไม่มั่นใจในตนเอง ไม่กล้าตัดสินใจในเรื่องง่าย ๆ ต้องรอคำแนะนำจากครูเพียงอย่างเดียว ไม่กล้าแสดงความสามารถของตนเอง และยังไม่คุ้นเคยกับครูเมื่อต้องอยู่ด้วยกันเพียงลำพัง การที่จะให้เด็กมีทักษะชีวิตต้องมาจากการให้โอกาส (วรรณานันตาเขียน และคณะ, 2560) ที่กล่าวว่า การเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้ช่วยเหลือตนเองและตัดสินใจเอง ในการใช้ชีวิตประจำวันให้ได้มากที่สุดตามวัย เพราะเด็กจะได้มีโอกาสฝึกทำและแก้ปัญหาเองได้ ดังนั้น ครูและผู้ปกครองต้องไม่ใจร้อนควรให้เวลากับเด็กในการฝึกการช่วยเหลือตนเอง และคอยให้การช่วยเหลือเมื่อเด็กขอให้ช่วยเด็กจะได้ฝึกทักษะการช่วยเหลือตนเอง ทักษะการคิดแก้ปัญหา ทักษะการตัดสินใจ และเด็กจะเป็นอิสระพึ่งพาตนเองได้ปล่อยให้เด็กได้ทำกิจกรรมตามความสามารถที่เด็กมี ไม่ปิดโอกาสในการเรียนรู้และให้เด็กลงมือปฏิบัติ ในการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวันครูจะใช้สื่อ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อดึงดูดความสนใจและลดความกังวลลงโดยการเล่านิทาน ร้องเพลงเกี่ยวกับทักษะการช่วยเหลือตนเอง เพื่อให้เด็กได้เห็นภาพและฟังเรื่องราวจากนิทานและเพลงก่อนการลงมือทำกิจกรรมด้วยความเต็มใจ สอดคล้องกับ (จริญญา ไชยเพชร,

2562) ที่กล่าวว่า เด็กที่ได้รับการพัฒนาส่งเสริมในการปรับตัวและมีพฤติกรรมด้านความคิด ความรู้สึก และความสามารถในการแสดงออกอย่างเหมาะสม สามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างสร้างสรรค์และมีความสุข

เมื่อจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวันไปได้หลายกิจกรรม เด็กมีความเข้าใจลำดับขั้นตอนวิธีการ ได้เรียนรู้จากรูปร่างไปสู่นามธรรม ทำให้เด็กเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้โดยง่าย รู้จักการรอคอย รวมไปถึง การตั้งใจร่วมทำกิจกรรมจนจบกิจกรรมไม่แสดงอาการโมโหหรือขว้างปาอุปกรณ์ลงพื้น สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองในขณะที่ทำกิจกรรมได้ การที่เด็กสามารถเรียนรู้ได้ดี เนื่องจากเด็กมีโอกาส ซึมซับการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมรอบตัว ได้เลือกทำกิจกรรมที่หลากหลายตามความสนใจ ไม่รู้สึก กัดดัน (จิระพันธุ์ พูลพัฒน์, 2549) จึงส่งผลให้เด็กประสบความสำเร็จในกิจกรรมที่ทำและเกิด พัฒนาการหลายด้านในเวลาเดียวกัน ทั้งนี้การมีทักษะชีวิตที่ดีจะส่งผลให้เด็กมีความสุขและสนุกกับ การทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่นจนกิจกรรมนั้นสำเร็จ ผ่านการเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมด้วย ตนเอง สนับสนุนให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 โดยอาศัยอุปกรณ์ กระบวนการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม ซึ่งจะช่วยให้เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้ทักษะชีวิตอย่างมี ความหมาย (Kayili, 2018)

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมในชีวิตประจำวันที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็ก ปฐมวัย เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ให้เด็กเกิดทักษะชีวิตโดยการร่วมกิจกรรมในชีวิตประจำวันผ่าน ขั้นตอนวิธีการและอุปกรณ์ใกล้ตัวต่าง ๆ ในขณะที่ทำกิจกรรม เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือทำ กิจกรรมต่างๆตามความสามารถด้วยตนเอง เช่น การมีวินัย รับผิดชอบงานที่ตนเองทำให้สำเร็จ รู้จัก ควบคุมอารมณ์ของตนเองตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จกิจกรรมซึ่งช่วยส่งผลให้เด็กเกิดความสนใจและเกิด การตอบสนองที่ดีต่อการพัฒนาทักษะชีวิตพื้นฐานที่สำคัญเพื่อส่งเสริมให้เด็กสามารถนำทักษะ ความรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ในบางกิจกรรมที่เด็กยังไม่คุ้นเคยและยังไม่สามารถทำได้อย่างคล่องแคล่ว แต่เด็กยังให้ ความสนใจในการทำกิจกรรมนั้นอยู่ ครูควรขยายเวลาของการจัดกิจกรรมให้ยาวนานขึ้น
2. อุปกรณ์ในชีวิตประจำวันบางชนิด อาจต้องมีการเพิ่มขนาดให้มีความเหมาะสมกับการ หยิบจับของเด็ก เพื่อให้เด็กสามารถทำกิจกรรมได้อย่างคล่องแคล่วเพิ่มมากขึ้น
3. กิจกรรมในชีวิตประจำวันบางกิจกรรมเด็กสามารถทำได้เองที่บ้าน โดยมีผู้ปกครองคอย ดูแลอย่างใกล้ชิด
4. การใช้อุปกรณ์ที่มีความแหลมคม ผู้ศึกษาต้องแนะนำวิธีการเลือกใช้อุปกรณ์เหล่านี้ให้ เกิดความปลอดภัย
5. ในบางกิจกรรมต้องใช้อุปกรณ์หลายอย่าง เด็กสามารถหาอุปกรณ์ใกล้ตัวมาเพิ่มเติมหรือ ใช้แทนได้ เพื่อให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้อุปกรณ์ใกล้ตัว

6. เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมครูควรนำสื่อ อุปกรณ์ต่าง ๆ จัดไว้ในมุมกิจกรรมเสรี เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสเลือกกิจกรรม สื่ออุปกรณ์ที่ตนเองสนใจ เพื่อฝึกฝนทักษะชีวิตของเด็กเพิ่มเติมต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมกิจกรรมในชีวิตประจำวันเพื่อพัฒนาตัวแปรอื่น ๆ ที่สามารถนำไปเพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้พัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ ต่อไป

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบทักษะชีวิตก่อนและหลังการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวันระหว่างผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนและผู้เรียนในโรงเรียนรัฐบาล

3. ควรศึกษาผลจากการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่มีต่อความสามารถด้านอื่นๆ เช่น ด้านภาษา ด้านการคิดและการแก้ปัญหา ด้านคณิตศาสตร์ ด้านวิทยาศาสตร์

4. ควรศึกษาทักษะชีวิตกับกิจกรรมอื่น ๆ เช่น กิจกรรมการเล่นิทาน กิจกรรมประกอบอาหาร

เอกสารอ้างอิง (References)

กาญจน์ณภัทร ปัญญาโกญ. (2550). การพัฒนาทักษะชีวิตประจำวันของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ โดยฝึกตามหลักการวิเคราะห์งานที่เน้นความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและครอบครัว. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

จีระพันธุ์ พูลพัฒน์. (2557). แนวคิดและแนวทางปฏิบัติในการสอนแบบมอนเตสซอรีสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.

วนิดา ขาวมงคล เอกแสงศรี. (2546). หลักการสอนการพัฒนาทักษะชีวิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมพร คำมูล. (2554). ความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกายของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโดยการใช้ชุดกิจกรรมการแต่งกาย. หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Bronfenbrenner, U. (1994). *Ecological Model of Human Development*. *International Encyclopedia of Education*. Oxford: Elsevier.

Kayili. (2018). *The Effect of Montessori Method on Cognitive Tempo of Kindergarten Children*. Turkey: Selcuk.

ผลของการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวความคิดค้นพบเสริมด้วยสถานการณ์
จำลองต่อการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

Effects of Mathematics Instruction Based on Discovery Approach
Supplemented Simulation on Analytical Thinking and Mathematics
Achievement of Grade 3 Students

อรอนงค์ พงศ์หิรัญ¹ สมชาย พาชอบ²
Onanong Phonghiran, Somchai Pachob

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบการคิดวิเคราะห์วิชาคณิตศาสตร์ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และ 3) ศึกษาเจตคติต่อการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวความคิดค้นพบเสริมด้วยสถานการณ์จำลองต่อการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพิชญวิทย อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2565 โดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1)แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ มีค่าความยากง่ายอยู่ตั้งแต่ 0.20-0.86 และมีค่าอำนาจจำแนก 0.20-0.80 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าความยากง่ายอยู่ตั้งแต่ 0.43-0.81 และมีค่าอำนาจจำแนก 0.20-0.73 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 และ 4) แบบวัดเจตคติต่อการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวความคิดค้นพบเสริมด้วยสถานการณ์จำลองต่อการคิดวิเคราะห์ในรายวิชาคณิตศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยการคิดวิเคราะห์วิชาคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวความคิดค้นพบเสริมด้วยสถานการณ์จำลองต่อมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. เจตคติต่อ

Received: 2022-08-27 Revised: 2022-09-20 Accepted: 2022-09-24

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยพิชญบัณฑิต Master of Education Program Curriculum and Teaching Pitchayabandit College. Corresponding Author e-mail: local.lnnovation.soc@gmail.com

² สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยพิชญบัณฑิต Program Curriculum and Teaching Pitchayabandit College

การเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวคิดการค้นพบเสริมด้วยสถานการณ์จำลองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ (Keywords): แนวคิดการค้นพบ; สถานการณ์จำลอง; คิววิเคราะห์; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์

Abstract

The objectives of this research were 1) to compare analytical thinking in mathematics 2) to compare learning achievements in mathematics, and 3) to study the attitudes effects of mathematics instruction based on discovery approach supplemented simulations on analytical thinking and mathematics achievements of grade 3 students. The sample consisted of Prathomsuksa 3 students at Pitchayawit School, Ban Dung District, Udon Thani Province, in the first semester of the academic year 2022 by group randomization The research instruments were 1) learning management plan 2) analytical thinking test with difficulty values ranging from 0.20-0.86 and discriminating powers of 0.20-0.80 and confidence values of 0.91 3) test The measure of learning achievement with difficulty values ranging from 0.43-0.81 and the discriminant power was 0.20-0.73, and the confidence value was 0.90 and 4) the attitude towards teaching and learning in mathematics, the statistics used in the data analysis were mean, deviation, standard and t-test The results showed that. 1. The post-test score of analytical thinking ability of prathomsuksa 3 students being taught by that were taught mathematics based on the concept of discovery supplemented with simulations was higher than the pre-test score at .05 level of significance. 2. The post-test score of mathematics of prathomsuksa 3 students being taught by that has been taught mathematics based on discovery concepts supplemented with simulations was higher than the pre-test score at .05 level of significance 3. Attitudes towards Mathematics of of prathomsuksa 3 students who were treated with reverse teaching and simulation. Overall, it is at a high level.

Keywords: Discovery Approach; Simulation; Analytical Thinking; Mathematics Achievement

บทนำ (Introduction)

การศึกษาเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า เพราะการศึกษาจะพัฒนาคน อันเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าของสังคมให้มีคุณภาพ เป็นพลเมืองดี มีความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ การศึกษา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2553 ฉบับแก้ไขครั้งที่ 3 ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม การจัดการกระบวนการเรียนรู้ มุ่งเน้นฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) และความคิดเป็นกลไกสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างให้ผู้เรียนเกิดความคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณสู่การสร้างสรรคความเจริญก้าวหน้าและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคม โดยผู้เรียนต้องตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ เอาใจใส่ต่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนอย่างต่อเนื่อง มีศักยภาพในการคิดรับรู้ คิดคาดคะเน คิดวิเคราะห์และคิดใช้เหตุผล สอดคล้องกับคณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาศักยภาพทางสมองในด้านความคิด การให้เหตุผล และการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้คณิตศาสตร์เพียงเป็นความรู้พื้นฐานของวิทยาการแขนงต่าง ๆ คุณภาพของผู้เรียนที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระคณิตศาสตร์ มีทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์มีความตระหนักในคุณค่าของคณิตศาสตร์ และสามารถนำความรู้ทางคณิตศาสตร์ ไปพัฒนาคุณภาพชีวิต (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถคิดวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ ทำให้สามารถคาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม คณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตลอดจนศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง คณิตศาสตร์จึงมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตและช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังช่วยพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความสมดุล ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และอารมณ์ สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สอดรับกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) โดยการคิดวิเคราะห์เป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพให้เป็นคนเก่ง ดี และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การคิดวิเคราะห์จึงเป็นพื้นฐานของการคิดทั้งหมด เป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้และการดำรงชีวิตบุคคลที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จะมีความสามารถเหนือกว่าบุคคลอื่นทั้งด้านสติปัญญาและการดำรงชีวิต (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2553)

จากรายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนพิชญวิทย์ พบว่า การทดสอบด้านความสามารถด้านคณิตศาสตร์ ในระดับโรงเรียน มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 38.96 ระดับจังหวัด คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 45.96 ระดับศึกษาธิการภาค คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 41.76 ระดับสังกัด คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 39.91 และระดับประเทศ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ

ละ 40.47 ผู้เรียนส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น, 2563) จากผลการประเมินพบว่า นักเรียนส่วนมากมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์อยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ เมื่อวิเคราะห์สาเหตุย่อย พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ขาดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จากการสอนของผู้วิจัยซึ่งเป็นครูโรงเรียนพิชญวิทย ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนที่สอนส่วนมากมีพื้นฐานความรู้เดิมทางคณิตศาสตร์ต่ำ ไม่เห็นความสำคัญและไม่สนใจเรียนคณิตศาสตร์ นักเรียนมีความสามารถในการคิด วิเคราะห์และทักษะในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์อยู่ในระดับต่ำ จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ในระดับพอใช้

การจัดการเรียนรู้แบบค้นพบ (Discovery learning) การเรียนแบบค้นพบ เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นการตอบสนองของผู้เรียนต่อสถานการณ์ต่างๆมีการเน้นสิ่งที่ผู้เรียนได้ค้นพบแนวคิดใหม่ที่เหมาะสมกับความจริง ผู้สอนต้องพิจารณาเนื้อหาวิชาที่จะสอนให้เหมาะสมกับโครงสร้างความรู้ ความคิดของผู้เรียนและนอกจากผู้เรียนจะได้เรียนรู้เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้แบบค้นพบเป็นวิธีหนึ่งที่เน้นกระบวนการตอบสนองของนักเรียนต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยตัวของนักเรียนเอง การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีนี้จะเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น มีแรงจูงใจที่จะเรียนรู้เพื่อเกิดความสนใจใฝ่รู้ (ศิริพิมล หงษ์เหม, 2555)

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษา ผลของการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวคิดการค้นพบเสริมด้วยสถานการณ์จำลองต่อการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อเปรียบเทียบการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการค้นพบเสริมด้วยสถานการณ์จำลอง
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการค้นพบเสริมด้วยสถานการณ์จำลอง
3. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการค้นพบเสริมด้วยสถานการณ์จำลอง

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการค้นพบเสริมด้วยสถานการณ์จำลอง มีการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการค้นพบเสริมด้วยสถานการณ์จำลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา ผลของการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวทางการค้นพบเสริมด้วยสถานการณ์จำลองต่อการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นการวิจัยเชิงทดลอง จากการเก็บข้อมูลทางแบบสอบถามและทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อสรุปผลการวิจัยซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ผู้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพิชญวิทย์ สังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ทั้งหมด 3 ห้องเรียน จำนวน 67 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/2 โรงเรียนพิชญวิทย์ สังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 21 คน ได้มาโดยใช้การสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) เนื่องจากโรงเรียนคละกลุ่มตามความสามารถ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การจัดการเรียนรู้ด้วยการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวทางการค้นพบเสริมด้วยสถานการณ์จำลองต่อการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ จำนวน 8 แผน นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ ด้านการสอนคณิตศาสตร์และด้านการจัดการเรียนรู้จำนวน 5 ท่าน ซึ่งจากผลการประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้มีระดับคุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพเท่ากับ 4.09

2.2 แบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ เป็นแบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยพบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่าง 0.8 - 1.00 และมีค่าความยากง่ายอยู่ตั้งแต่ 0.20-0.86 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ตั้งแต่ 0.20-0.80 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วนและการบวกลบเศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ โดยนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยพบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่าง 0.8 - 1.00 และมีค่าความยากง่ายอยู่ตั้งแต่ 0.43-0.81 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ตั้งแต่ 0.20-0.73 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.90

2.4 แบบสอบถามเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 12 ข้อเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประเมินความสอดคล้องซึ่งข้อคำถามมีค่า IOC ระหว่าง 0.8-1.0

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ปฐมนิเทศนักเรียนเพื่อให้ทราบขั้นตอนของการวิจัย
2. ทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเศษส่วน การบวกและการลบเศษส่วนกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นตรวจให้คะแนน บันทึกเป็นคะแนนก่อนเรียน (Pre-test)
3. นำแผนการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวคิดการค้นพบเสริมด้วยสถานการณ์จำลองต่อการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ โดยดำเนินการสอนด้วยตัวผู้วิจัยเอง จำนวน 8 แผน รวม 16 ชั่วโมง
4. หลังจากเสร็จสิ้นการจัดการจัดการเรียนรู้อแล้ว ผู้วิจัยทดสอบหลังเรียน (post-test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ เป็นชุดเดียวกัน
5. หลังจากนั้นวัดเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ตามแบบสอบถาม โดยมีเกณฑ์การให้ค่าระดับความคิดเห็น 5 ระดับ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

1. นำแบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเศษส่วน การบวกและการลบเศษส่วน กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. การจัดการเรียนรู้ด้วยการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวคิดการค้นพบเสริมด้วยสถานการณ์จำลองต่อการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ในการวิจัยผู้วิจัยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน ดังนี้
 - 2.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ครูสร้างความสนใจโดยตามแนวคิดการค้นพบเสริมด้วยสถานการณ์จำลองประกอบการเรียนการสอน
 - 2.2 ขั้นเรียนรู้ ครูใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อให้นักเรียนระดมความคิดในการค้นหาคำตอบด้วยตนเองขั้นเรียนรู้ประกอบด้วย ผู้สอนใช้วิธีจัดการเรียนรู้แบบอุปนัยในตอนแรกเพื่อให้ผู้เรียนค้นพบข้อสรุปและผู้สอนใช้วิธีจัดการเรียนรู้แบบนิรนัยเพื่อให้ผู้เรียนนำข้อสรุปที่ได้ในข้อ 2 ไปใช้เพื่อเรียนรู้หรือค้นพบ
 - 2.3 ขั้นนำไปให้ผู้สอนให้ผู้เรียน ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกสถานการณ์ปัญหาที่สนใจและสมาชิกในกลุ่มร่วมกันหาแนวทางแก้ปัญหาโดยนักเรียนได้รับการพัฒนาการการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์อาจใช้วิธีการให้ทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อประเมินผลว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จริงหรือไม่
3. เมื่อดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวคิดการค้นพบเสริมด้วยสถานการณ์จำลองเสร็จเรียบร้อยแบบวัดความการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ชุดเดิมไปทดสอบหลังเรียนกับนักเรียนตัวอย่าง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

- 5.1 วิเคราะห์ผลการทดสอบก่อนและหลังเรียน โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 5.2 วิเคราะห์ผลคะแนนเฉลี่ยการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อน โดยใช้การทดสอบค่าที่แบบไม่อิสระ (t-test for Dependent Samples)
- 5.3 วิเคราะห์เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล**
- 6.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 6.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่
- 6.2.1 หาค่าความเที่ยงตรง โดยหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence)
- 6.2.2 ค่าความยากง่าย
- 6.2.3 ค่าอำนาจจำแนก
- 6.2.4 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้สูตร KR20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
- 6.3. สถิติทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าที่ แบบไม่อิสระ (t-test for Dependent Samples)

ผลการวิจัย (Research Results)

ตารางที่ 1 ผลของเปรียบเทียบการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวทางการค้นพบเสริมด้วยสถานการณ์จำลองต่อการคิดวิเคราะห์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	\bar{X}	คะแนนร้อยละ	S.D.	t	p
ก่อนการจัดการเรียนรู้	21	30	12.48	41.59	2.639		
หลังการจัดการเรียนรู้	21	30	24.29	80.97	2.194	15.603*	.000

*p<.05

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลคะแนนเฉลี่ยการคิดวิเคราะห์วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวทางการค้นพบเสริมด้วยสถานการณ์จำลองได้คะแนนเฉลี่ย 24.29 คิดเป็นค่าคะแนนร้อยละ 80.97 และเมื่อทดสอบสมมติฐาน พบว่า คะแนนเฉลี่ยการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ย 12.48 คิดเป็นค่าคะแนนร้อยละ 41.59 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 ผลของเปรียบเทียบการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวทางการค้นพบเสริมด้วยสถานการณ์จำลองต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

การทดสอบ	n	คะแนน เต็ม	\bar{X}	คะแนน ร้อยละ	S.D.	t	p
ก่อนการจัดการเรียนรู้	21	20	8.38	41.90	3.708	9.630*	.000
หลังการจัดการเรียนรู้	21	20	15.43	77.15	1.207		

*p<.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวคิดการค้นพบเสริมด้วยสถานการณ์จำลองหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 15.43 คิดเป็นค่าคะแนนร้อยละ 77.15 และเมื่อทดสอบสมมติฐาน พบว่า คะแนนเฉลี่ยการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ย 8.38 คิดเป็นค่าคะแนนร้อยละ 41.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เจตคติต่อการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการค้นพบเสริมด้วยสถานการณ์จำลอง

รายการประเมิน	\bar{X}	S. D.	แปลผล
1.ครูมีการเตรียมการสอนรายวิชาเป็นอย่างดี	3.65	0.49	มาก
2.ครูตั้งใจสอน ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการทำกิจกรรม	3.73	0.45	มาก
3.ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และร่วมกันอภิปราย	3.68	0.49	มาก
4.เนื้อหาวิชาที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	3.77	0.43	มาก
5.เนื้อหาที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วนและมีความถูกต้อง	3.67	0.62	มาก
6.ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหาและความเหมาะสมของเนื้อหากับระดับของผู้เรียน	3.73	0.52	มาก
7.การเรียนวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ช่วยให้ผู้เรียนคิดอย่างมีเหตุผล ระเบียบ แบบแผน	3.67	0.47	มาก
8.การเรียนวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่เป็นพื้นฐานในการนำไปใช้ในการเรียนวิชาต่าง ๆ อีกมากมาย	3.63	0.50	มาก
9.การเรียนสามารถช่วยนำการแก้ปัญหาต่างๆที่เกี่ยวข้องกับคณิตศาสตร์กับเพื่อนได้	3.87	0.43	มาก
10.วิธีการประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกิจกรรมการเรียนการสอน	3.83	0.37	มาก
11.การวัดและการประเมินผลเป็นไปตามระเบียบและกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้	3.67	0.47	มาก

12.ระบบการวัดและการประเมินผล โปร่งใส ตรวจสอบ ได้ตามเวลา	3.77	0.43	มาก
รวม	3.72	0.27	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลเจตคติต่อการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการค้นพบเสริมด้วยสถานการณ์จำลอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเรียงลำดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การเรียนสามารถช่วยนำการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับคณิตศาสตร์กับเพื่อนได้ รองลงมา วิธีการประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกิจกรรมการเรียนการสอน และเนื้อหาวิชาที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ระบบการวัดและการประเมินผลโปร่งใส ตรวจสอบได้ตามเวลา ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเรียนวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่เป็นพื้นฐานในการนำไปใช้ในการเรียนวิชาต่าง ๆ อีกรวมหลาย

สรุปผลการวิจัย (Research Conclusion)

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวคิดการค้นพบเสริมด้วยสถานการณ์จำลองต่อการคิดวิเคราะห์ในรายวิชาคณิตศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยการคิดวิเคราะห์วิชาคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวคิดการค้นพบเสริมด้วยสถานการณ์จำลองต่อมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. เจตคติต่อการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวคิดการค้นพบเสริมด้วยสถานการณ์จำลองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ผลของการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวคิดการค้นพบเสริมด้วยสถานการณ์จำลองต่อการคิดวิเคราะห์การเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สิ่งที่สำคัญยิ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนก็คือกระบวนการเรียนการสอน เพราะกระบวนการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ใดก็ตาม จะประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้รับผิดชอบในการสอนต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหา วิธีการสอน จุดมุ่งหมายของการสอน ตลอดจนการวัดและประเมินผลในแต่ละลักษณะธรรมชาติของกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่นเดียวกับแผนการจัดการเรียนรู้ได้มีการส่งเสริมให้นักเรียนมีเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย คิดค้นหาความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนได้ฝึกการใช้สติปัญญาในด้านการคิด วิเคราะห์ หากคำตอบจากการได้เข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับสถานการณ์จำลองจนเกิดความเข้าใจสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถ่องแท้ สถานการณ์ที่จำลองขึ้นจะต้องใกล้เคียงกับความเป็นจริง ผู้เรียนที่เข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับสถานการณ์นั้นจะต้องทำการตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่าง

ๆ ส่วนผลการตัดสินใจก็จะจำลองให้เกิดขึ้นต่อผู้เรียนในลักษณะเดียวกับที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบความคิดวิเคราะห์ พบว่า การพัฒนาการคิดวิเคราะห์นั้นเป็นการทำงานของสมองและความคิดที่ได้รับข้อมูลประสบการณ์ แล้วนำมาขยายความคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ คิดอย่างมีขั้นตอนโดยเริ่มจากการรู้ การเข้าใจและพัฒนาต่อไปถึงขั้นคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ผสมผสานให้ได้คำตอบ ในการตอบคำถามหรือแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร กองบุญมา และนวลศรี ชำนาญกิจ (2558) ผลการสอนแบบค้นพบร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบค้นพบร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบค้นพบร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือมีความคงทนในการเรียนรู้กับงานวิจัยนวล ทองคำ (2562) ทำการวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้ด้วยสถานการณ์จำลองร่วมกับแอปพลิเคชันทางการศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ เรื่อง แสงและทัศนอุปกรณ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นักเรียนที่ได้รับการสอนจากการใช้สถานการณ์จำลองมีทักษะการคิดวิเคราะห์สูงขึ้นอีก

2. ผลของการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวคิดการค้นพบเสริมด้วยสถานการณ์จำลอง ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนแบบย้อนกลับร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น มีความอยากรู้อยากเห็น และมองการทำกิจกรรมต่างๆ เป็นเรื่องที่ทำหาความสามารถ และสอดคล้องกันกับคุณลักษณะที่ดีของการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเริ่มจากการทำผลการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่นักเรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผักผ่อนทักษะต่าง ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง โดยใช้เครื่องมือวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงที่หลากหลายสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่ระบุไว้ ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปและอภิปราย ทำให้นักเรียนทราบถึงผลการปฏิบัติงานของตนเอง และสามารถปรับปรุงแก้ไขสิ่งที่บกพร่องได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นวิธีการเสริมแรงทางบวกให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดีจึงทำให้นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนแบบย้อนกลับร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลองมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามคำกล่าวของ Devries (1992) กล่าวว่าในการเรียนการสอนผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้เต็มที่ไดลงมือปฏิบัติและควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเองจะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีจากการสอนแบบค้นพบร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือนั้นมีกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและลงมือทำด้วยตนเองช่วยกันคิดเป็นคู่ผลัดกันถาม-ตอบไปติด

คำตอบหน้าชั้นเรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยวิธีแบ่งกลุ่มนักเรียนแบบคละความสามารถทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่มมีการเรียนรู้ร่วมกันจากการทำใบงานใบความรู้และการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นโดยการคิดคนเดียวทำงานเป็นคู่มือมีการอภิปรายร่วมกันเป็นคู่และกิจกรรมกลุ่มเป็นกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนลงมือทำด้วยตนเองทำให้นักเรียนมีความสนใจเรียนและสามารถเรียนได้อย่างประสบความสำเร็จสอดคล้องกับแนวคิดของ Powell 1963, อ้างถึงใน สมลักษณ์ พัฒนะเวช, 2555 กล่าวว่า เด็กที่มีความสนใจในการเรียนจะทำให้เกิดความตั้งใจในการเรียนด้วยและจากการเรียนด้วยความสนใจนี้ นักเรียนจะเรียนอย่างมีสมาธินักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการรู้ด้วยความสนใจตั้งใจเรียนและมีความสุขกับการเรียน จึงเกิดการค้นพบและข้อสรุปได้ด้วยตนเองส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบค้นพบด้วยเทคนิคการเรียนแบบร่วมมือสูงขึ้นสอดคล้องกับ คณิตตา ไวยขุนทด (2557) การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการสอนแบบค้นพบด้วยวิธีแนะแนวทางกับการสอนปกติ เรื่อง ความน่าจะเป็น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนแบบค้นพบด้วยวิธีแนะแนวมีค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

3. เจตคติต่อการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวคิดการค้นพบเสริมด้วยสถานการณ์จำลองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การเรียนสามารถช่วยนำการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับคณิตศาสตร์กับเพื่อนได้ รองลงมา วิธีการประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกิจกรรมการเรียนการสอน และเนื้อหาวิชาที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ระบบการวัดและการประเมินผลโปร่งใส ตรวจสอบได้ตามเวลา ตามลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเรียนวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่เป็นพื้นฐานในการนำไปใช้ในการเรียนวิชาต่าง ๆ อีกมากมาย ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนได้ทำงานร่วมกัน กิจกรรมเรียนรู้เร้าความสนใจนักเรียนได้มีความสนุกสนานและนักเรียนได้แสดงออกร่วมกัน ซึ่งเนื้อหาที่เรียนเรียงลำดับจากง่ายไปยากและนักเรียนได้ทบทวนความรู้อย่างสม่ำเสมอทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองหลังการเรียนในชั้นเรียนสามารถทวนกลับมาศึกษาได้อีก สอดคล้องกับงานวิจัยของอัครินทร์ ทองขาว (2561) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้อย่างร่วมมือที่มีการจัดกิจกรรมแบบย้อนกลับเพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้เครือข่ายสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้อย่างร่วมมือที่มีการจัดกิจกรรมแบบย้อนกลับเพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้เครือข่ายสังคม สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยการคิดวิเคราะห์วิชาคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวคิดการค้นพบเสริมด้วยสถานการณ์จำลอง ดังนั้น ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ จึงควรนำวิธีการจัดการเรียนรู้แบบนี้ไปใช้เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน โดยใช้เนื้อหาอื่น ๆ ที่อยู่ในความสนใจของนักเรียน

1.2 การจัดการเรียนรู้แบบนี้ โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญเปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ความสามารถในการคิด คอยเสริมแรงให้กำลังใจสม่ำเสมอเป็นการสร้างบรรยากาศและสนับสนุนส่งเสริมการเรียนที่ดี

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวคิดการค้นพบเสริมด้วยสถานการณ์จำลองที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ หรือใช้กับบทเรียนอื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวคิดการค้นพบเสริมเปรียบเทียบกับจัดการเรียนรู้แบบอื่นร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลอง

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551* พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- คณิตดา ไวยขุนทด. (2557). *การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการสอนแบบค้นพบด้วยวิธีแนะแนวทางกับการสอนปกติเรื่องความน่าจะเป็น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- นवल ทองคำ. (2562). *การจัดการเรียนรู้ด้วยสถานการณ์จำลองร่วมกับแอปพลิเคชันทางการศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ เรื่อง แสงและทัศนอุปกรณ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2553). *การพัฒนาการคิด*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: เทคนิคพรินต์ติ้ง.
- ศิริพิมล หงษ์เหม. (2555). *การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์และคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้*. ปรินญาณินพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมลักษณ์ พัฒนะเวช. (2555). *ผลของการสอนแบบค้นพบในวิชาวิทยาศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. *วารสารบัณฑิตวิจัย* มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2560). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

ผลของการใช้นวัตกรรมการสอนภาษาอังกฤษที่มีต่อทักษะความเข้าใจในการเขียน
ของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสการศึกษาจังหวัดนครราชสีมา
Effect of English Teaching Innovation Towards English Writing Skill for
Primary School Students of School Education Expansion in
Nakhon Ratchasima Province

พระครูปริชาภิจจาทร (ถนอมศักดิ์ จันทา)¹ บุญมี พรรษา² วีระพงษ์ แพงคำฮัก³
Phrakhru Preechakijatorn (Thanomsak Chanta), Boonmee Pansa, Weerapong
Phaengkhamhag

บทคัดย่อ (Abstract)

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อศึกษาผลการใช้นวัตกรรมการสอนภาษาอังกฤษที่มีผลต่อทักษะความเข้าใจในการเขียนของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสการศึกษาจังหวัดนครราชสีมา (2) เพื่อพัฒนารูปแบบนวัตกรรมการสอนภาษาอังกฤษที่มีผลต่อทักษะความเข้าใจในการเขียนของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสการศึกษาจังหวัดนครราชสีมา (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจการใช้วัตกรรมการสอนภาษาอังกฤษที่มีผลต่อทักษะความเข้าใจในการเขียนของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสการศึกษาจังหวัดนครราชสีมาเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองไม้ไผ่ ตำบลหนองไม้ไผ่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 20 คน โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มทดลองหนึ่งกลุ่ม ทดสอบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน (Pre-Experimental One Group Pretest-Posttest) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน ใช้แบบสอบถาม ถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการใช้นวัตกรรมการสอนภาษาอังกฤษที่มีต่อทักษะความเข้าใจในการเขียนของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบ t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้น

Received: 2022-09-01 Revised: 2022-10-21 Accepted: 2022-10-30

¹ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Master of Education Program Department of English Teaching, Faculty of Education Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Corresponding Author e-mail: Sairoong.bub@mcu.ac.th

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Faculty of Education Mahachulalongkornrajavidyalaya University

³ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Faculty of Education Mahachulalongkornrajavidyalaya University

มัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยในรายวิชาภาษาอังกฤษ โดยใช้นวัตกรรมการสอนภาษาอังกฤษ มีคะแนนจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนเท่ากับ 12.70 และมีคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 23.35 และผลการเปรียบเทียบการทดสอบก่อนการใช้นวัตกรรมการเรียนภาษาอังกฤษ และหลังการใช้นวัตกรรมการเรียนภาษาอังกฤษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 2) คะแนนระหว่างเรียนจากการใช้รูปแบบนวัตกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มีผลต่อทักษะความเข้าใจของนักเรียน คะแนนระหว่างเรียนมีเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 84.6 และคะแนนหลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 87.7 ดังนั้นนวัตกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.6/87.7 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้นวัตกรรมสอนภาษาอังกฤษ ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ซึ่งตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords): นวัตกรรมการสอน; ทักษะความเข้าใจในการเขียน

Abstract

The research study had objectives 1) to study the effect of using English teaching innovation towards English writing skill for primary school students of school education expansion in Nakhon Ratchasima province 2) to develop English teaching innovation model towards English writing skill for primary school students of school education expansion in Nakhon Ratchasima province 3) to study the satisfaction of using English teaching innovation towards English writing skill for primary school students of school education expansion in Nakhon Ratchasima province. This study was the quasi-experimental research. The target groups of this study were 20 the students at grade 8 in Nongmaipai School, Nongmaipai sub-district, Nongbunmak district, Nakhonratchasima province. The instrument of the study was pre-experimental one group and pre-test and post-test and the data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation and t-test. The result study was found that 1) The students at grade 8 having an average of the marks in English subject by using English innovation to teach from pre-test was 12.70 and post-test 23.35 and the result of pre-test and post-test of using English innovation to teach was significant difference at the 0.05 level. 2) The percentage scores between learning of using English teaching and learning novation model towards English writing skill for primary school students was 84.6 and percentage scores after learning was 87.7 so English teaching and learning novation was efficiency (84.6/87.7) at high level. 3) The satisfaction of students on using English teaching and learning innovation was average at 4.53 which was at high level.

Keywords: Teaching Innovation; Towards English Writing Skill

บทนำ (Introduction)

การพัฒนาประเทศให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาชาติประเทศนั้น ปัจจัยที่ถือว่าสำคัญมากคือ ทรัพยากรมนุษย์และกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุดคือ การศึกษา เพราะการศึกษาเป็นการสร้างองค์ความรู้แบบยั่งยืน ประเทศชาติจะพัฒนาให้มีความเจริญรุ่งเรืองทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองไม่ได้เลยถ้าหากประชาชนในประเทศขาดการพัฒนาทางการศึกษา การศึกษามุ่งพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของบุคคลให้มีสุขภาพดีทั้งทางกาย และทางใจ มุ่งพัฒนาครอบครัวให้มีความรักและอบอุ่น มุ่งสร้างกำลังความเข้มแข็งของชุมชนให้ร่วม ผืนกำลังกันเป็นกำลังคนที่เป็นปึกแผ่น พึ่งตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

“การศึกษาเป็นวิทยาการสำคัญในการสร้างและพัฒนางองค์ความรู้ ความคิด ความประพฤติ ดี และคุณธรรมของบุคคล สังคม และประเทศชาติ ให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วน พอเหมาะกันทุก ๆ ด้าน สังคมและประเทศชาติจะมีพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติได้และพัฒนาให้ก้าวหน้า”

การจัดการเรียนการสอนให้แก่เยาวชนของประเทศไทยในปัจจุบันได้ขยายโอกาสการศึกษา เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรงเรียนที่มีนักเรียนในระดับประถมศึกษาอยู่เดิมแล้วนั้น ยังต้องการ โอกาสในการเรียนเพิ่มมากยิ่งขึ้น เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาในกับนักเรียน เป็นการประหยัด ค่าใช้จ่ายและประหยัดเวลาในการเดินทางไม่ต้องเดินทางไปเรียนในที่ห่างไกล ส่งผลถึงผู้ปกครอง ของนักเรียนที่มีส่วนส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของเยาวชน อำนวยความสะดวกแก่นักเรียนที่ยังขาด โอกาสทางการศึกษาและไม่มีทุนทรัพย์ในการเรียน ได้เพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้นักเรียนได้รับ โอกาสอย่างทั่วถึงถ้วนหน้า ในการเข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ทางภาครัฐได้ออกกฎหมาย กำหนด โดยมุ่งประเด็นไปที่การจัดการศึกษาที่ครอบคลุมไปยังพื้นที่ที่ห่างไกลและด้อยพัฒนา เพิ่ม ศักยภาพด้านการพัฒนาศึกษาให้กับเยาวชนที่กำลังอยู่ในวัยเรียน ให้ได้รับโอกาสอย่างทั่วถึง เหมาะสมกับความจำเป็นพื้นฐานที่ควรจะได้รับเพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะความเป็นอยู่ ฐานะทาง ครอบครัวยและการได้รับการศึกษาภาคบังคับ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 เป็นจุดเริ่มต้นใหม่ ในการปฏิรูป การจัดการศึกษาแห่งชาติ มีความมุ่งหมายเพื่อการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมใน การดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จากความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ที่มุ่งพัฒนาคนไทย ทั้งด้านความรู้ คุณธรรมนั้น จะเห็น ว่าภารกิจในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเป็นภารกิจที่สำคัญเร่งด่วนของสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะคน ในสังคมปัจจุบันพยายามเรียกร้อง และถามถึงคุณธรรมของคนไทยในด้านคุณธรรม จริยธรรม เป็น อย่างมาก ซึ่งปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม เกิดขึ้นในทุกระดับการศึกษา เพิ่มความหนักใจให้แก่ ผู้บริหาร สถานศึกษา ครู และผู้ปกครองนักเรียนเป็นอย่างมาก

การจัดการเรียนการสอนโดยวิธีต่าง ๆ อย่างหลากหลายที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่าง แท้จริงและเกิดการพัฒนาตนเองและสังคมคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการเป็นสมาชิกที่ของสังคมและ

ประเทศชาติต่อไปได้การจัดการเรียนการสอนสังคมที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนจึงต้องมีการใช้เทคนิควิธีการเรียนรู้รูปแบบการสอนที่หลากหลายวิธีและให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2552 โดยเฉพาะหมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา เป็นการปฏิรูปการเรียนรู้ถือว่าเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา สาธารณสุขของหมวดนี้ครอบคลุมหลักสูตรและกระบวนการจัดการศึกษาที่เปิดกว้างให้แนวทางการมีส่วนร่วมสรรสร้างวิสัยทัศน์ใหม่ทางการสอนทั้งในและนอกระบบโรงเรียน

กระบวนการเรียนรู้เป็นส่วนสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาซึ่งกำหนดเป็นนโยบายที่ครูจะต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนในการเรียนการสอน ตลอดถึงวิธีการเรียนรู้หรือแสวงหาองค์ความรู้ครูจะต้องจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพตรงตามเป้าประสงค์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ ครูจะต้องเปลี่ยนกรอบแนวคิดเดิมที่ยึดรูปแบบเก่า ๆ วิธีการเรียนแบบเก่า ๆ ที่ยึดกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยครูเป็นผู้บอกความคิดแต่ผู้เดียว เดินตามความคิดของครูเท่านั้น จึงทำให้นักเรียนขาดการคิดวิเคราะห์ การหาเหตุผลที่ดี เด็กและเยาวชนขาดคุณธรรม จริยธรรม ทำให้การจัดการเรียนการสอนขาดครูประสิทธิภาพในปัจจุบัน

สถานศึกษามีหน้าที่ให้การศึกษาแก่ประชาชนจึงต้องนำหลักการดังกล่าวมาดำเนินการโดยมีเป้าหมายในการจัดการศึกษา คือ ทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ซึ่งจัดการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสในปัจจุบัน สถานศึกษาเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จและความล้มเหลวในการจัดการศึกษาโดยเฉพาะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ของประเทศ การใช้นวัตกรรมการสอนภาษาอังกฤษ เป็นงานที่มีความสำคัญยิ่ง เปรียบเสมือนหัวใจของโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการเขียนภาษาอังกฤษโดยมีการนำนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่มีการศึกษา อบรม ให้มีความสำคัญในการศึกษา การเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการจัดการเรียนการสอนในพุทธศตวรรษที่ 21 ทำให้มีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและหลากหลาย ทั้งนี้เพื่อสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจในการเขียนของนักเรียนและเป็นส่วนหนึ่งของการนำนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนที่มีการผลิตสื่ออย่างมากมาย รวมถึงการใช้เทคนิคการสอนที่ใช้เทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในโรงเรียนขยายโอกาสก็ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นเหตุให้เกิดความแตกต่างระหว่างการจัดการเรียนการสอนแบบบรรยาย ควบคู่ไปกับการนำนวัตกรรมทางการศึกษาเข้ามาพัฒนาและปรับใช้

การจัดการศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสการศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีระดับคะแนนอยู่ในระดับคุณภาพพอใช้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์มีระดับคะแนนอยู่ในระดับคุณภาพพอใช้ ต้องปรับปรุง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มีระดับคะแนนอยู่ในระดับคุณภาพพอใช้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีมีระดับคะแนนอยู่ในระดับคุณภาพพอใช้ และภาษาอังกฤษ มีระดับคะแนนอยู่ในระดับคุณภาพพอใช้ แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาทางการเรียนรู้ของผู้เรียนลดลง นับเป็นปัญหาสำคัญที่จำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขคุณภาพของการเรียนการสอน มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการประเมินผลด้านประสิทธิภาพของสื่อและ

นวัตกรรมทางการสอนภาษาอังกฤษ ให้มีความชัดเจนและเหมาะสมกับตัวชี้วัดและความต้องการตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้ยังเป็นการปรับปรุงพัฒนานวัตกรรมให้มีความทันสมัย เหมาะสมแก่ผู้เรียนอย่างสูงสุด มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน จึงเป็นภารกิจสำคัญของโรงเรียนขยายโอกาส เป็นการพัฒนาภาษาอังกฤษที่มีต่อทักษะความเข้าใจ เป็นกระบวนการสำคัญที่ต้องนำผลของนวัตกรรมนั้นมาศึกษาและพัฒนาให้เกิดคุณภาพในการจัดการเรียนการสอน และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาทักษะความเข้าใจในการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสการศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาผลการใช้นวัตกรรมการสอนภาษาอังกฤษที่มีผลต่อทักษะความเข้าใจของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสการศึกษาจังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อพัฒนารูปแบบนวัตกรรมการสอนภาษาอังกฤษที่มีผลต่อทักษะความเข้าใจของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสการศึกษาจังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจการใช้วัตกรรมการสอนภาษาอังกฤษที่มีผลต่อทักษะความเข้าใจของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสการศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1.1 รูปแบบการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือวิจัยโดยใช้นวัตกรรมการสอนภาษาอังกฤษที่มีต่อทักษะความเข้าใจในการเขียนของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสการศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มทดลองหนึ่งกลุ่ม ทดสอบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน (Pre-Experimental One Group Pretest-Posttest) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน ใช้แบบสอบถาม ถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการใช้นวัตกรรมสอนภาษาอังกฤษที่มีต่อทักษะความเข้าใจในการเขียนของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสการศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ประชากร ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนหนองไม้ไผ่ ตำบลหนองไม้ไผ่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 59 คน

2. กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองไม้ไผ่ ตำบลหนองไม้ไผ่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 20 คน

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัย ได้แก่ นวัตกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับองค์ประกอบของนวัตกรรมและวิธีการสร้างนวัตกรรมแล้วจัดทำร่างนวัตกรรมโดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจจำนวนและหัวข้อหรือขอบทของนวัตกรรม

2. จัดทำร่างนวัตกรรม โดยมีจำนวน 10 บท ตามข้อมูลการสำรวจความต้องการจากนักเรียนและอาจารย์ผู้สอน ซึ่งได้บทต่าง ๆ ดังนี้

บทที่ 1 Greetings and Introductions

บทที่ 2 At school

บทที่ 3 My family

บทที่ 4 My daily routines

บทที่ 5 My hobby

บทที่ 6 My food and drinks

บทที่ 7 My favorite sport

บทที่ 8 My occupations

บทที่ 9 Telephone

บทที่ 10 Weather

แต่ละบท มีเนื้อหาสำหรับฝึกทักษะการอ่าน การฟัง การเขียน และการพูด

3. นำร่างนวัตกรรมไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา ผศ.ดร.บุญมี พรรษา, ผศ.ดร.พระณรงค์ สระแก้ว, ดร. วีระพงษ์ แพงคำฮัก เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอสำหรับการปรับปรุงแก้ไข

4. ทำการปรับปรุงแก้ไขและจัดทำเป็นรูปเล่มเพื่อใช้กับประชากรและกลุ่มตัวอย่างต่อไป

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากงานวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) คณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. แบบทดสอบระหว่างเรียน ได้แก่ แบบฝึกการฟัง และการพูดประจำบท ซึ่งในแต่ละบทได้กำหนดบทฝึกและทดสอบสำหรับวัดความสามารถในการพูดพร้อมกับเกณฑ์การให้คะแนนไว้และได้แจ้งให้ผู้ใช้นวัตกรรมปฏิบัติให้เป็นแนวเดียวกัน

2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สร้างขึ้นเพื่อวัดความสามารถในการสื่อสาร โดยวัดความสามารถในการอ่าน และการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ดังปรากฏในภาคผนวก ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือต่อไปนี้

1) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักการแบบทดสอบวัดความสามารถในการสื่อสาร

2) สร้างร่างแบบทดสอบวัดความสามารถในการสื่อสารโดยมีทั้งที่เป็นแบบตัวเลือก (Multiple Choices) และเป็นแบบเขียนคำตอบสั้น ๆ (Short answer questions)

3) นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการสื่อสารไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านเพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งได้แก่ ผศ.ดร.บุญมี พรรษา, ผศ.ดร.พระณรงค์ สระแก้ว, ดร. วีระพงษ์ แพงคำฮัก

4) ทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะและนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ก่อนทำการปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้ายและนำไปใช้จริง

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

- 1) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการจัดเวทีระดมความคิดเพื่อนำไปออกแบบและจัดทำสื่อการสอน
- 2) การวิเคราะห์ประสิทธิภาพนวัตกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยสูตรการหาค่าประสิทธิภาพของสื่อ (E1, E2) ของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์
- 3) การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถก่อนและหลังการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้สถิติทดสอบ (T-Test)
- 4) การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อนวัตกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

งานวิจัย เรื่อง ผลของการใช้นวัตกรรมการสอนภาษาอังกฤษที่มีต่อทักษะความเข้าใจในการเขียนของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสการศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาผลการใช้นวัตกรรมสอนภาษาอังกฤษที่มีผลต่อทักษะความเข้าใจในการเขียนของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสการศึกษาจังหวัดนครราชสีมา 2) เพื่อพัฒนารูปแบบนวัตกรรมการสอนภาษาอังกฤษที่มีผลต่อทักษะความเข้าใจในการเขียนของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสการศึกษาจังหวัดนครราชสีมา 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจการใช้นวัตกรรมสอนภาษาอังกฤษที่มีผลต่อทักษะความเข้าใจในการเขียนของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสการศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

การวิจัยนี้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือวิจัยโดยการใช้นวัตกรรมสอนภาษาอังกฤษที่มีต่อทักษะความเข้าใจในการเขียนของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสการศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มทดลองหนึ่งกลุ่ม ทดสอบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน (Pre-Experimental One Group Pretest-Posttest) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน ใช้แบบสอบถาม ถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการใช้นวัตกรรมสอนภาษาอังกฤษที่มีต่อทักษะความเข้าใจในการเขียนของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสการศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน จากโรงเรียนหนองไม้ไผ่ ตำบลหนองไม้ไผ่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมาแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

จากการวิเคราะห์การวิจัยเรื่องผลของการใช้นวัตกรรมสอนภาษาอังกฤษที่มีต่อทักษะความเข้าใจในการเขียนของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสการศึกษาจังหวัดนครราชสีมา มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

ผลการใช้นวัตกรรมสอนภาษาอังกฤษที่มีผลต่อทักษะความเข้าใจในการเขียนของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสการศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยในรายวิชาภาษาอังกฤษ โดยใช้นวัตกรรมสอนภาษาอังกฤษที่มีผลต่อทักษะความ

เข้าใจของนักเรียน มีคะแนนจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนเท่ากับ 12.70 และมีคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 23.35 และผลการเปรียบเทียบการทดสอบก่อนการใช้นวัตกรรม การเรียนภาษาอังกฤษและหลังการใช้นวัตกรรมการเรียนภาษาอังกฤษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับ วราภรณ์ วราธิพร ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริมความสามารถในการใช้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลอง มีคะแนน เฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับ โสกุโตะ ชิบาชากิ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแอปพลิเคชันบทเรียน วิชาภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า คะแนนทดสอบหลังเรียนด้วยแอปพลิเคชัน บทเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ทั้ง 2 กลุ่ม (กลุ่มนักเรียนผลการเรียนดีกับกลุ่มนักเรียนผลการเรียนอ่อนและปานกลาง) สูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การพัฒนารูปแบบนวัตกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มีผลต่อทักษะความเข้าใจในการเขียนของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสการศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า คะแนนระหว่างเรียนจากการใช้รูปแบบนวัตกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มีผลต่อทักษะความเข้าใจของนักเรียน คะแนนระหว่างเรียนมีเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 84.6 และคะแนนหลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 87.7 ดังนั้นนวัตกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.6/87.7 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับ โสกุโตะ ชิบาชากิ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแอปพลิเคชันบทเรียน วิชาภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า แอปพลิเคชันบทเรียน วิชาภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มนักเรียน ผลการเรียนดีมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.38/84.94 และกลุ่มนักเรียนผลการเรียนอ่อน และปานกลางเท่ากับ 82.54/80.56 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ความพึงพอใจการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มีผลต่อทักษะความเข้าใจในการเขียนของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสการศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มีผลต่อทักษะความเข้าใจของนักเรียน ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ซึ่งตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ วราภรณ์ วราธิพร ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการใช้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ผลความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริมความสามารถในการใช้ ภาษาอังกฤษสื่อสารของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียนกลุ่มทดลองอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ โสกุโตะ ชิบาชากิ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแอปพลิเคชันบทเรียน วิชาภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนหลังเรียนด้วยแอปพลิเคชัน บทเรียนวิชาภาษาอังกฤษ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestion)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ควรนำรูปแบบนวัตกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษไปขยายผลใช้ในพื้นที่อื่น ๆ ในโรงเรียนขยายโอกาสในจังหวัดนครราชสีมา

2) ควรมีการสร้างรูปแบบนวัตกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ครอบคลุมเนื้อหาในเรื่องอื่น ๆ เพื่อช่วยเสริมความสามารถด้านความเข้าใจ เนื้อหาและการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

3) ควรจัดกิจกรรมทางด้านภาษาอังกฤษต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมใน กิจกรรมอย่างสนุกสนาน เพื่อให้ให้นักเรียนมีความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการทำวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบนวัตกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับการเขียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนภาษาอังกฤษได้ศึกษาค้นคว้าต่อไป

2) ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาผลการพัฒนารูปแบบนวัตกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในนักเรียนระดับชั้นอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). คู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: มพท.

ณภัทร ศรีละมัย. (2557). รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน O – Net. นครราชสีมา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6.

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, ภูมิพลอดุลยเดช. (2558). คำสอนพ่อ: ประมวลพระบรมราโชวาท และพระราชดำริเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ กรุงเทพมหานคร

ภิญโญ สาธร. (2526). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

รุ่ง แก้วแดง. (2541). ปฏิวัติการศึกษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มติชน.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). กรุงเทพฯ : คุรุสภา.

Van Miller. (1965). *The Public Administration of American School*. New York: Macmillan Publishing Company.

ปัจจัยเชิงสาเหตุในการตัดสินใจซื้อสินค้าแฟลชเซลล์ผ่านแอปพลิเคชัน
ในเขตกรุงเทพมหานคร
Causal Factors Affecting Decision Making Via Flash Sales Products
Applications in Bangkok

สุรสิทธิ์ อุดมธนวนงศ์¹ รุ่งอรุณ กระแสสินธุ์² สรรเสริญ สัตถาวร³ บุญยวีร์ โชคประเสริฐสม⁴
Surasit Udomthanavong, Rungarun Khasasin, Sansoen Sattavorn
Bunyawee Chokprasoetsom

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการซื้อสินค้าแฟลชเซลล์จากแอปพลิเคชันในเขตกรุงเทพมหานคร 2. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าแฟลชเซลล์จากแอปพลิเคชันในเขตกรุงเทพมหานคร การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการสำรวจจากแบบสอบถามกับตัวอย่างที่เป็นผู้บริโภคที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป และเคยซื้อสินค้าแฟลชเซลล์ผ่านแอปพลิเคชัน จำนวน 354 คน โดยมีตัวแปรในสมการเชิงโครงสร้าง ได้แก่ แรงจูงใจ การรับรู้โฆษณา ภาพลักษณ์ตราสินค้า และการตัดสินใจซื้อ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้างด้วยโปรแกรม PLS3.0 ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 354 คน โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุ 18-24 ปี มีระดับการศึกษาหรือกำลังศึกษาอยู่ ส่วนใหญ่ในระดับปริญญาตรี มีอาชีพเป็นนักเรียน/นักศึกษา มีรายได้ต่อเดือน 10,001-20,000 บาท หรือต่ำกว่า มีสถานภาพโสด ในด้านลักษณะพฤติกรรมการซื้อสินค้าแฟลชเซลล์ ส่วนใหญ่จะซื้อจำนวน 1-2 ครั้งและซื้อสินค้าในเวลา 12.00-17.59 น. ซึ่งแอปพลิเคชันช้อปปิ้งที่สุดจะเป็น Shopee ประเภทสินค้าที่สั่งบ่อยที่สุดเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย จากสมการเชิงโครงสร้างพบว่า แรงจูงใจมีอิทธิพลเชิงบวกต่อภาพลักษณ์ตราสินค้า การรับรู้โฆษณามีอิทธิพลเชิงบวกต่อภาพลักษณ์ตราสินค้า แรงจูงใจมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อ

Received: 2022-09-04 Revised: 2022-10-27 Accepted: 2022-10-29

¹ คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น Faculty of Business Administration, Thai-Nichi Institute of Technology. Corresponding Author e-mail: surasit@tni.ac.th

² คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น Faculty of Business Administration, Thai-Nichi Institute of Technology. e-mail: rungarun@tni.ac.th

³ คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น Faculty of Business Administration, Thai-Nichi Institute of Technology. e-mail: sansoen@tni.ac.th

⁴ คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น Faculty of Business Administration, Thai-Nichi Institute of Technology. e-mail: boonayawee@tni.ac.th

สินค้าแฟลชเซลล์ การรับรู้โฆษณาที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าแฟลชเซลล์ภาพลักษณ์
ตราสินค้าที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าแฟลชเซลล์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
0.01

คำสำคัญ (Keywords): การตัดสินใจซื้อ; สินค้าแฟลชเซลล์; แอปพลิเคชัน

Abstract

The objectives of this research 1. were to study the behavior of buying flash cell products from an application in Bangkok. 2. to study the causal factors affecting the decision to buy flash cell products from applications in Bangkok. This study was quantitative research that used questionnaire for collecting data. The samples were 354 consumers aged 18 years and over who ever bought flash sales in Bangkok, The statistics used for data analysis were percentage, mean and standard deviation. Structural equation modeling analysis by Smart PLS3.0. The results of the study found that 354 respondents, mostly female, aged 18-24 years, have some level of education or are currently studying. Most of them are at the bachelor's level. Occupation as a student/student have monthly income 10,001-20,000 baht or less, having single status in terms of buying behavior in flash sales Most of them buy 1-2 times and shop between 12.00-5.59 p.m. The most frequent shopping application is Shopee. The most frequently ordered product category is clothing and costume. The findings showed results from structural model, it was found that Motivation has a positive influence on brand image. Ad perception has a positive influence on brand image. Motivation has a positive influence on flash sales decisions. Advertising perception has a positive influence on flash sales decisions, brand image has a positive influence on flash cell purchase decisions. with a statistically significant level of 0.01

Keywords: Purchase Intention; Flash Sales Product; Application

บทนำ (Introduction)

โลกก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัลอย่างเต็มตัวด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้มนุษย์เพิ่มขึ้นทุกวัน ทำให้พฤติกรรมการใช้ชีวิตประจำวันเปลี่ยนแปลงไปด้วย โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ตใน ซึ่งเป็นเครื่องมือที่เปิดให้ใครก็ตามที่มีความคิดสร้างสรรค์ด้านนวัตกรรมสามารถสร้างสรรค์ผลงานบนแพลตฟอร์มดิจิทัลได้ เกิดวัฒนธรรมการเป็นผู้ประกอบการในตลาดการบริโภคต้นตัว เกิดการเปิดเผยและแบ่งปันข้อมูลซึ่งกันและกัน (วราพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง, 2561) โดยการตลาดออนไลน์หรือ E-commerce เริ่มเข้ามามีบทบาทต่อธุรกิจในประเทศไทยมากขึ้นอย่าง

รวดเร็ว มีจุดเด่นที่ความเร็ว สะดวกสบายในการใช้บริการ และการทำธุรกรรมต่าง ๆ เพราะเพียงแค่มือแพพพลิเคชันก็สามารถที่จะเข้าชมข้อมูลหรือสินค้าต่าง ๆ ได้ทั่วโลก และด้วยความที่ไม่มีขีดจำกัดในระยะเวลาของการทำงาน สามารถที่จะซื้อสินค้าและขายสินค้าและบริการได้ตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งตลาดออนไลน์เข้ามามีบทบาทในการใช้ชีวิตประจำวันมากขึ้น ส่งผลให้การซื้อสินค้าและขายสินค้าออนไลน์เติบโตขึ้น 57% โดย ซอปปี้ (Shopee) เจาะลึกพฤติกรรม การซื้อออนไลน์ของผู้บริโภค ผ่านกลยุทธ์ทางการตลาดที่เข้าถึงผู้บริโภคทุกเพศ ทุกวัย โปรโมชัน แพลชเซลล์ (Flash Sale) หรือที่รู้จักกันดีว่า สินค้านาทีทอง

แพลชเซลล์ (Flash Sale) ถือเป็นกิจกรรมที่ดึงดูดใจผู้บริโภคให้มาซื้อสินค้าราคาสุดคุ้มในระยะเวลาที่กำหนดบนแพลตฟอร์ม เรียกได้ว่าเป็นหนึ่งในโปรโมชันที่ได้รับกระแสตอบรับที่ดีมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับกลุ่มผู้บริโภคที่ชื่นชอบสินค้าลดราคาจะรอเวลาเพื่อที่จะกดสินค้าในแอป เพราะสินค้าที่นำมาจัดโปรโมชัน แพลชเซลล์ (Flash Sale) เป็นสินค้าที่มีความหลากหลายครอบคลุมทุกหมวดหมู่จากร้านค้าและแบรนด์ชั้นนำ ตอบใจทย์ผู้บริโภคทุกไลฟ์สไตล์โปรโมชัน แพลชเซลล์ (Flash Sale) ถือเป็นอีกหนึ่งความสำเร็จที่สามารถกระตุ้นกิจกรรมทางการตลาดและกระตุ้นยอดขายให้กับร้านค้าและแบรนด์ชั้นนำ พร้อมทั้งยังเป็นอีกหนึ่งโปรโมชันที่ทำให้แพลตฟอร์มของ ซอปปี้ (Shopee) มีกระแสตอบรับจากเหล่าผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น ผู้บริโภคทั้งขาประจำและขาจรจะกดสินค้าที่สนใจใส่ตะกร้ารอไว้ก่อนที่จะถึงช่วงเวลาเซลล์เพราะทั้งแพลตฟอร์มอีคอมเมิร์ซและแบรนด์ต่าง ๆ จะเตรียมส่วนลด โปรโมชัน คุปอง มาโพสให้ผู้บริโภคทราบว่า จะมีสินค้าที่จะลดราคาในเวลา (แพลชเซลล์) Flash Sale (กรุงเทพฯธุรกิจ, 2564)

ปัจจัยที่ทำให้ผู้บริโภคสามารถรับรู้ถึงตราสินค้าได้ที่เป็นที่นิยมในยุคสมัยนี้นั้นคือการสื่อสารทางการตลาดผ่านสื่อดิจิทัล เป็นการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อช่วยกิจกรรมการตลาดเพื่อปรับปรุงความรู้ของลูกค้และสามารถใช้หลายช่องทาง เช่น การตลาดเชิงเนื้อหา, เว็บไซต์, SEO, โซเชียลมีเดีย, จดหมายอิเล็กทรอนิกส์และการโฆษณาออนไลน์ เพื่อช่วยเหลือแบรนด์เชื่อมต่อกับลูกค้ จากพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เลือกซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์เพิ่มสูงขึ้น ทำให้การช้อปปิ้งออนไลน์กลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของผู้บริโภคคนไทย (Dave Chaffey, PR Smith, 2013)

นอกจากนี้ ภาพลักษณ์ตราสินค้า (Brand Image) การสร้างตราสินค้าเป็นเรื่องสำคัญในกลยุทธ์ที่ทำให้ตราสินค้ารู้จักแพร่หลายมากขึ้นและสามารถกำหนดราคาสินค้าได้สูง ตราสินค้าเป็นสัญลักษณ์ที่มีความสลับซับซ้อน สามารถสื่อความหมายได้หลากหลาย เช่น ด้านคุณสมบัติ คุณประโยชน์ คุณค่า บุคลิกภาพ วัฒนธรรม (Kotler, 2003)

จากที่กล่าวข้างต้นมา ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุในการตัดสินใจซื้อสินค้า แพลชเซลล์จากแอปพลิเคชันในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อที่จะได้ทราบถึงสาเหตุ และพฤติกรรมในการซื้อสินค้าในช่วงแพลชเซลล์หรือในช่วงโปรโมชันในการลดราคา และกำหนดแผนกลยุทธ์ทางการตลาดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการซื้อสินค้าแฟชั่นจากแอปพลิเคชันในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าแฟชั่นจากแอปพลิเคชัน

ในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. แรงจูงใจ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อภาพลักษณ์ตราสินค้า
2. การรับรู้โฆษณา มีอิทธิพลเชิงบวกต่อภาพลักษณ์ตราสินค้า
3. แรงจูงใจ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าแฟชั่น
4. การรับรู้โฆษณา มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าแฟชั่น
5. ภาพลักษณ์ตราสินค้า มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าแฟชั่น

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการศึกษา โดยมีรายละเอียดในเรื่องของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริโภคที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่เคยซื้อสินค้าแฟชั่นจากแอปพลิเคชันในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 354 คน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างให้มีความเหมาะสมเพียงพอที่จะสามารถเป็นตัวแทนของประชากรเป้าหมายได้ โดยดำเนินการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ แต่เนื่องจากข้อจำกัดของจำนวนประชากรที่ชัดเจนประกอบกับการนำวิธีการศึกษาการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) ซึ่งทำการวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือทางสถิติทางสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) ซึ่งผู้วิจัยใช้การกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามกฎแห่งความชัดเจน (Rule of Thumb) Comrey (1973) ได้ให้ข้อเสนอแนะขนาดตัวอย่างที่เหมาะสม โดยกำหนดขอบเขตของตัวอย่างควรมีหน่วยตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาไม่ต่ำกว่า 200 ตัวอย่าง (Kline, 2010) นอกจากนี้ Comrey and Lee (1992) แนะนำว่าขนาดกลุ่มตัวอย่าง 300 ตัวอย่างเป็นจำนวนที่อยู่ในเกณฑ์ที่ดี เนื่องจากเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลหลายตัวแปร (Multivariate Analysis) โดยการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้าง (SEM) ซึ่งมาจากการทบทวนวรรณกรรม เพื่อให้มีความเชื่อมั่นมากขึ้น และมีจำนวนเพียงพอสามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ให้มีความถูกต้องสูงที่สุด ทดแทนอัตราการตอบกลับของกลุ่มตัวอย่าง และเพื่อความสะดวกในการประเมินผล วิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดตัวอย่างทั้งหมด 354 ตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดของ Comrey and Lee (1992)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ศึกษาเอกสาร ตำรา วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงสาเหตุในการตัดสินใจซื้อสินค้าแฟชั่นเชลล์จากแอปพลิเคชันในเขตกรุงเทพมหานคร

2) สร้างคำถามเนื้อหาของการศึกษาโดยแบบสอบถามมีจำนวนทั้งหมด 8 ตอน

3) นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบข้อคำถามและสอบถามความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

4) นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้ว หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง Index of Item Objective Congruence (IOC) ในการพิจารณาความเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ในทุกข้อคำถามนั้น มีค่าเท่ากับ 1.00 หากข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 จะคัดเลือกไว้ ส่วนข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 จะพิจารณาปรับปรุง หรือไม่นำมาใช้ Rovinelli and Hambleton (1977)

5) วัดความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลอง (Tryout) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ผู้บริโภคที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และเคยซื้อสินค้าแฟชั่นเชลล์ในเขตนนทบุรี จำนวน 30 ชุด ตรวจสอบความเป็นปรนัย และความสมบูรณ์ของข้อคำถาม เพื่อวัดความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Model) โดยค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Cronbach, 1974) ที่ได้ 0.736 ซึ่งผ่านเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา ยอมรับที่ค่า α มากกว่าและเท่ากับ 0.7 Cortina(1993)

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลที่ประกอบด้วย

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อใช้ในการบรรยายคุณลักษณะ และคุณสมบัติของประชากร โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน (Hypothesis Testing) เพื่อหาความสัมพันธ์เชิง สมเหตุ และหาระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรทั้งทางตรงและทางอ้อม ตัวแบบสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling SEM) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Smart PLS 3.0

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลความถูกต้อง ซึ่งมีแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ และนำมาใช้ในการวิเคราะห์ จำนวน 354 ตัวอย่างและนำผลลัพธ์ที่ได้มาวิเคราะห์และประมวลผล โดยแบ่งการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริโภคที่มีอายุ ตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่เคยซื้อสินค้าแฟชั่นเชลล์จากแอปพลิเคชันในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 354 ตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วน

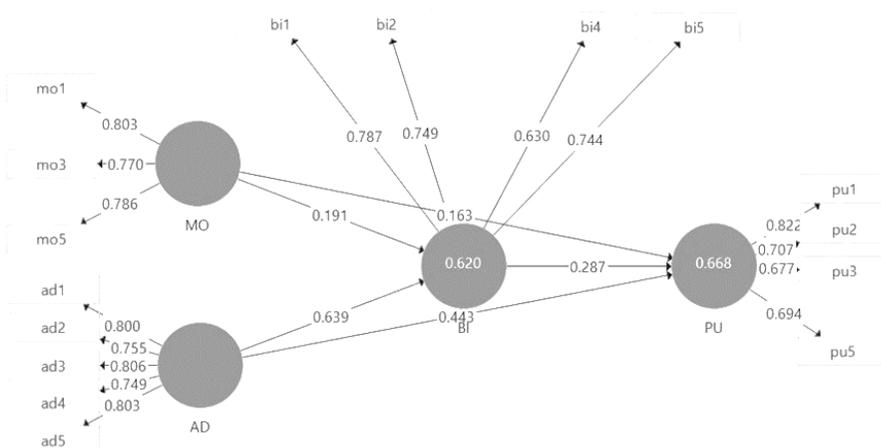
ใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 55.1 อายุ 18-24 ปี จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 58.8 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 44.9 มีรายได้ต่อเดือน 10,001-20,000 บาท จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 37.6 และส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 72.9

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการซื้อสินค้าแฟชั่นของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 354 คน พบว่า ส่วนใหญ่สั่งซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชันโดยซื้อสินค้าจากสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง เลือกซื้อสินค้าแฟชั่นในเวลา 12.00-17.59 ซึ่งประเภทสินค้าที่สั่งบ่อยที่สุด คือ เสื้อผ้า/เครื่องแต่งกาย โดยจำนวนเงินที่ท่านซื้อสินค้า 500-1,000 บาทต่อครั้ง และแอปพลิเคชันที่ใช้ คือ Shopee

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าแฟชั่น สามารถสรุปได้ดังนี้

1. แรงจูงใจ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยรวมเฉลี่ยที่ 4.22 ซึ่งพบว่าแรงจูงใจสามารถช่วยกระตุ้นหรือดึงดูดผู้บริโภคได้
2. การรับรู้โฆษณา มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยรวมเฉลี่ยที่ 4.17 ซึ่งพบว่า การรับรู้โฆษณาจะช่วยบ่งบอกถึงคุณภาพสินค้าให้ดูมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น
3. ภาพลักษณ์ตราสินค้า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยรวมเฉลี่ยที่ 4.12 ซึ่งพบว่า ภาพลักษณ์ตราสินค้าเป็นส่วนที่ช่วยให้ผู้บริโภคในการจำถึงตัวผลิตภัณฑ์
4. การตัดสินใจซื้อ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยรวมเฉลี่ยที่ 4.18 ซึ่งพบว่า การตัดสินใจซื้อสินค้าแฟชั่นต้องมีราคาและคุณภาพที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความคุ้มค่า

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้าง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุในการตัดสินใจซื้อสินค้าแฟชั่นจากแอปพลิเคชันในเขตกรุงเทพมหานคร โดยผลการวิเคราะห์ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 เส้นทางความสัมพันธ์ของการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง

จากภาพที่ 1 พบว่า ความสัมพันธ์ตัวแบบสมการโครงสร้างของอิทธิพลของแรงจูงใจ (MO) มีผลต่อภาพลักษณ์ตราสินค้า (BI) และการตัดสินใจซื้อสินค้าแฟชั่น (PU) มีค่าเท่ากับ 0.639 และ 0.443 ตามลำดับ อิทธิพลของการรับรู้สื่อโฆษณา (AD) มีผลต่อภาพลักษณ์ตราสินค้า (BI) และการตัดสินใจซื้อสินค้าแฟชั่น (PU) มีค่าเท่ากับ 0.191 และ 0.163 ตามลำดับ ส่วนอิทธิพลของภาพลักษณ์ตราสินค้า (BI) มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าแฟชั่น (PU) มีค่าเท่ากับ 0.287

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน จากผลการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุในการตัดสินใจซื้อสินค้าแฟชั่นจากแอปพลิเคชันในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสรุปสมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย (Hypothesis)	สัมประสิทธิ์		
	เส้นทาง (Coefficient)	ค่า t-stat	ผลลัพธ์
H1 แรงจูงใจ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อภาพลักษณ์ตราสินค้า (MO -> BI)	0.191	3.624**	สนับสนุน
H2 การรับรู้โฆษณา มีอิทธิพลเชิงบวกต่อภาพลักษณ์ตราสินค้า (AD -> BI)	0.639	13.928**	สนับสนุน
H3 แรงจูงใจ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าแฟชั่น (MO -> PU)	0.163	3.600**	สนับสนุน
H4 การรับรู้โฆษณา มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าแฟชั่น (AD -> PU)	0.443	7.000**	สนับสนุน
H5 ภาพลักษณ์ตราสินค้า มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าแฟชั่น (BI -> PU)	0.287	5.225**	สนับสนุน

จากภาพที่ 1 และตาราง 1 แสดงผลการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้าง พบว่า การรับรู้โฆษณามีอิทธิพลทางตรงกับภาพลักษณ์ตราสินค้ามีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางมากที่สุด เท่ากับ 0.639 รองลงมาการรับรู้โฆษณามีอิทธิพลทางตรงกับการตัดสินใจซื้อสินค้าแฟชั่นมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ 0.443 ส่วนแรงจูงใจมีอิทธิพลทางตรงกับภาพลักษณ์ตราสินค้า และการตัดสินใจซื้อสินค้าแฟชั่น มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ 0.191 และ 0.163 ตามลำดับ นอกจากนี้ ภาพลักษณ์ตราสินค้ามีอิทธิพลทางตรงต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าแฟชั่น มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ 0.287 สรุปภาพรวมของแรงจูงใจ การรับรู้โฆษณา ภาพลักษณ์ตราสินค้า และการตัดสินใจซื้อสินค้าแฟชั่นสามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 66.80

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุในการตัดสินใจซื้อสินค้าแฟชั่นจากแอปพลิเคชันในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ แรงจูงใจ การรับรู้โฆษณา ภาพลักษณ์ตราสินค้า และการตัดสินใจซื้อสินค้าแฟชั่น สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1) แรงจูงใจมีอิทธิพลเชิงบวกต่อภาพลักษณ์ตราสินค้า อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่า แรงจูงใจทำให้ผู้บริโภคสินค้าแฟชั่นเกิดการจดจำภาพลักษณ์ตราสินค้า ซึ่งผู้บริโภคเห็นด้วยว่ามีความสำคัญต่อตราสินค้าสามารถช่วยกระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิดการตัดสินใจซื้อได้รวดเร็วยิ่งขึ้น และทำให้จำลักษณะตราสินค้าของสินค้าแฟชั่นได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Aris Solikhah (2016) ที่ว่า อิทธิพลของแรงจูงใจในการซื้อสินค้าของผู้บริโภค ส่งผลให้ภาพลักษณ์ของแบรนด์เป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับ ดังนั้นแรงจูงใจจึงมีอิทธิพลทางบวกต่อภาพลักษณ์ตราสินค้า

2) การรับรู้โฆษณา มีอิทธิพลเชิงบวกต่อภาพลักษณ์ตราสินค้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่า การรับรู้โฆษณาทำให้ผู้บริโภคมีการจดจำภาพลักษณ์ตราสินค้าของสินค้าแฟชั่น ซึ่งผู้บริโภคเห็นด้วยว่า การรับรู้โฆษณาสามารถช่วยบ่งบอกถึงภาพลักษณ์ตราสินค้าแฟชั่นได้ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงมล ชื่นจิตร (2558) ที่สรุปไว้ว่า สื่อโฆษณาที่มีช่องทางการสื่อสารการตลาด แบบครบคลุมหลากหลายช่องทาง ทำให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงสื่อโฆษณาของตราสินค้าได้ง่าย และทำให้ผู้บริโภคเกิดความคุ้นเคยและจดจำตราสินค้านี้ได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เกิดทัศนคติในเชิงบวกกับภาพลักษณ์ของตราสินค้า

3) แรงจูงใจ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าแฟชั่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่า แรงจูงใจต่าง ๆ ทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อสินค้าแฟชั่น ซึ่งผู้บริโภคเห็นว่า แรงจูงใจเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อสินค้าแฟชั่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพทาย พงษ์ประดิษฐ์ (2559) พบว่า กล่าวได้ว่า ผู้บริโภคที่มีแรงจูงใจด้านอรรถประโยชน์ในการซื้อสินค้า ต้องการสินค้าที่มีราคาสมเหตุสมผล และต้องการความสะดวกสบาย และประหยัดเวลาในการเลือกซื้อสินค้า จะส่งผลให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อสินค้าในที่สุด

4) การรับรู้โฆษณามีอิทธิพลเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าแฟชั่น อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่า ทำให้ผู้บริโภคเกิดการรับรู้ของสินค้า ซึ่งผู้บริโภคเห็นด้วยว่า การรับรู้โฆษณาสามารถช่วยบ่งบอกถึงภาพลักษณ์ของสินค้าแฟชั่นได้ดี สามารถทำให้ผู้บริโภคจดจำถึงภาพลักษณ์ตราสินค้าได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Prita Prasetya (2021) ได้ทำการวิจัย ผลกระทบของความภักดีจากการตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกภายนอกสีทามันพบว่า การรับรู้ราคาและภาพลักษณ์ของแบรนด์มีอิทธิพลในทางบวกอย่างมากต่อการตัดสินใจซื้อเดคคอร์ดิลด์ แต่ไม่มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญระหว่างคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่มีต่อการซื้อการตัดสินใจ และธนรัช เสมอภาค(2564) ได้ศึกษาเรื่องการรับรู้สื่อโฆษณาที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในจังหวัดภูเก็ต ซึ่งกล่าวว่า การรับรู้สื่อโฆษณามีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้า เช่นเดียวกัน

5) ภาพลักษณ์ตราสินค้ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่า ภาพลักษณ์ตราสินค้าทำให้ผู้บริโภคเกิดการตัดสินใจซื้อ ซึ่งผู้บริโภคเห็นด้วยว่า

ภาพลักษณ์ตราสินค้าที่มีความทันสมัยทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อได้ง่ายขึ้น อีกทั้งยังรู้สึกถึงความคุ้มค่า สอดคล้องงานวิจัยกับ Muhamad Septian (2020) ได้ทำการวิจัยอิทธิพลของราคา ภาพลักษณ์ของแบรนด์ และเวลาแรงกดดันต่อการตัดสินใจซื้อและลูกค้าความพึงพอใจที่ว่า ภาพลักษณ์ตราสินค้ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุในการตัดสินใจซื้อสินค้าแฟชั่นจาก แอปพลิเคชันในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีตัวแปรส่งผ่าน คือ ภาพลักษณ์ตราสินค้า

1. ธุรกิจแอปพลิเคชันควรให้ความสำคัญในเรื่องการรับรู้โฆษณา เพื่อสร้างภาพลักษณ์ตราสินค้าที่ดี ซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าแฟชั่นเป็นลำดับแรก ซึ่งจะเห็นว่ามามีอิทธิพลในการตัดสินใจซื้อสูงสุด ดังนั้น การทำให้ลูกค้าได้รับรู้ข้อมูลอย่างครบถ้วน โดยการรับรู้โฆษณาทำให้สามารถจดจำข้อมูลได้ เช่น ยี่ห้อ สินค้า ราคา จนเกิดความเชื่อมั่นซึ่งทำให้ลูกค้าสามารถตัดสินใจซื้อสินค้าแฟชั่นได้ง่ายยิ่งขึ้น

2. ธุรกิจควรสร้างแรงจูงใจให้กับลูกค้าเพื่อเป็นการกระตุ้นโดยนำเสนอสินค้าที่มีความทันสมัยตรงกับความต้องการโดยรูปภาพและสื่อแนะนำเกี่ยวกับสินค้าแฟชั่นบนแอปพลิเคชัน ทำให้รู้สึกต้องการในสินค้าและบริการนั้น โดยเฉพาะช่วงแฟชั่นต้องให้ข้อมูลเพื่อให้ลูกค้ารู้สึกประหยัดเงินได้ เช่น การจัดโปรโมชั่น/กิจกรรมต่าง ๆ ของสินค้าแฟชั่นในแอปพลิเคชัน ช่วยดึงดูดความสนใจเสมอเมื่อได้ซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านแอปพลิเคชัน เนื่องจากแฟชั่นมีเวลาจำกัด ควรให้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ สร้างภาพลักษณ์ตราสินค้าที่ดี เพื่อให้ลูกค้ารีบตัดสินใจซื้อสินค้าแฟชั่นให้ทันในช่วงนั้น ๆ

3. ลูกค้ายังมีการใช้บริการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชันค่อนข้างน้อยต่อสัปดาห์ จึงควรเพิ่มการจัดกิจกรรม หรือสร้างการรับรู้โฆษณาให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ลูกค้าได้ตัดสินใจซื้อ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ จึงควรมีการศึกษาในเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนมากยิ่งขึ้น

2. เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีเวลาจำกัด จึงศึกษากับกลุ่มตัวอย่างเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครเพียงอย่างเดียว ทำให้ข้อมูลอาจจะกระจายได้ไม่ทั่วถึง ในอนาคตจึงควรศึกษากับผู้บริโภคที่ซื้อสินค้าแฟชั่นในระดับภูมิภาคจังหวัดอื่น ๆ เพิ่มเติมด้วย เพื่อสนับสนุนและกระตุ้นการตัดสินใจซื้อสินค้าแฟชั่นมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กรุงเทพธุรกิจ. (2564). *เปิดอินไซด์คนไทย...ทำไมถูกใจสินค้าแฟชั่น*. สืบค้นเมื่อ 1 กันยายน 2564, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/tech>.

- ดวงกมล ชื่นจิตร (2558). การรับรู้ตราสินค้า ทักษะคิดที่มีต่อตราสินค้า และพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ตราสินค้าเปียร์สิงห์ของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ธนรัช เสมอภาค. (2564). การรับรู้สื่อโฆษณาที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในจังหวัดภูเก็ต. เบเกอร์. ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง. (2561). ทักษะดิจิทัลก้าวสู่พลเมืองในศตวรรษที่ 21. ค้นเมื่อ 25 มกราคม 2565, จาก www.ops.go.th/main/index.php/aboutus/history/1355-goto-citizens21st.com.
- Comrey, A. L., & Lee, H. B. (1992). *A First Course in Factor Analysis*. (2nd ed.). New Jersey: Lawrence.
- Kotler, P. (2003). *Marketing management*. (11th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.
- Solikhah, A. (2016). The Influence of Personality, Motivation, Brand Image, and Environment on Students' Intention in Choosing Bogor Agricultural University. *Journal of Consumer Sciences*. 1(1), 14-32.

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง มาตราตัวสะกด
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสุเหร่าทรายกองดินที่สอน
โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) กับการสอนแบบปกติ
A Comparison of Learning Achievement in Thai Language Subject
on the Spelling Section of Grade 4 Students at Suraosaikongdin
School by Using Computer Assisted Instruction (CAI) Lessons
with Normal Teaching

สุกัญญา ภัทรนันท์กุล¹ สิริพัชร เจษฎาวีโรจน์²
Sukanya Phattaranantakul, Siripat Jetsadawiroj

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เรื่อง มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ 80/80 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) กับการสอนแบบปกติ และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสุเหร่าทรายกองดิน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีจับสลากจำนวน 2 ห้อง ซึ่งได้กลุ่มทดลอง คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 30 คน กลุ่มควบคุม คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/4 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและการสอนแบบปกติ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test independent Samples ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 84.33/84.11 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่กำหนดไว้ 2)

Received: 2022-08-27 Revised: 2022-09-09 Accepted: 2022-09-13

¹ สาขาวิชานวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Innovative Curriculum and Learning Management, Faculty of Education, Ramkhamhaeng
University. Corresponding Author e-mail: 6314442031@rumail.ru.ac.th

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Faculty of Education, Ramkhamhaeng University.
e-mail: Siri4159p@yahoo.co.th

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้กับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เรื่อง มาตราตัวสะกด มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.85$, $SD = 0.36$)

คำสำคัญ (Keywords): บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI); ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; มาตราตัวสะกด

Abstract

The objective of this research was to Create Computer Assisted Instruction (CAI) on the Spelling Section for Grade 4 students to be effective according to the 80/80 to compare the achievement. The Thai language course of students who are taught using computer-assisted instruction (CAI) lessons with normal teaching and to study the students' satisfaction with teaching by using Computer Assisted Instruction. The sample group used in this research was Grade 4 students in the first semester of the academic year 2022 Suraosaikongdin School by a simple random method with the method of drawing lots for 2 rooms, which received the experimental group are 30 students in Grade 4/1. The control group consisted of 30 students in grade 4/4. The research tool was Computer Assisted Instruction, lesson plan using Computer Assisted Instruction and normal teaching , Academic Achievement Test , Questionnaire on the satisfaction of students towards teaching by using computer-assisted instruction. The data were analyzed using averages. Standard deviation and t-test independent Samples. The results of the research revealed that 1) Computer assisted instruction (CAI). The efficiency value is 84.33/84.11. which meets the specified 80/80 efficiency criteria. 2) Academic achievement of students who were taught using Computer Assisted Instruction. The achievement after studying was higher than the students who had with normal teaching. statistically significant at the .05 level 3) Grade 4 students who teach using Computer Assisted Instruction (CAI) on the Spelling Section. Satisfaction was at a high level. ($\bar{X} = 2.85$, $SD = 0.36$)

Keywords: Computer Assisted Instruction; learning achievement; The Spelling Section

บทนำ (Introduction)

การอ่าน การเขียน และการใช้ภาษาอย่างถูกต้องในการสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตประจำวัน เพราะมนุษย์จำเป็นต้องติดต่อสื่อสารกันอยู่ตลอดเวลา ภาษาจึง

เป็นเครื่องมือสำคัญที่เป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้เกิดความเข้าใจตรงกันได้ ภาษาทำให้ผู้คนมีความรู้และโลกทัศน์ที่กว้างขวางขึ้นผ่านการอ่าน การเขียน และการติดต่อสื่อสารสัมพันธ์ระหว่างกัน ภาษาจึงเป็นกระบวนการหนึ่งที่ทำให้สังคมเจริญก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง ส่งผลทำให้มนุษย์สามารถสืบทอด พัฒนา เรียนรู้ วัฒนธรรมของตนเองและสังคมอื่นได้ เป็นสมบัติล้ำค่าที่ควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ สืบสานให้คงอยู่คู่ชาติตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ, 2552)

การอ่านและการเขียนภาษาไทยอย่างถูกต้องเป็นพื้นฐานที่สำคัญของผู้เรียนเพื่อจะได้นำไปใช้ในการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ ในระดับชั้นที่สูงขึ้น แต่ปัญหาการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ หรืออ่านเขียนไม่คล่องในปัจจุบันนี้กลับมีจำนวนนักเรียนเพิ่มมากขึ้น โรงเรียนสุเหร่าทวายกองดิน เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการดำเนินการประเมินความสามารถในการอ่านและเขียนคำของนักเรียนทุกระดับชั้น ทุกปีการศึกษาเพื่อที่จะสร้างความเข้มแข็งด้านการอ่านเขียนให้แก่เด็กนักเรียนตามนโยบายเด็กไทยอ่านออกเขียนได้ ของกระทรวงศึกษาธิการ ผลจากการประเมินการเขียนคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสุเหร่าทวายกองดิน ปีการศึกษา 2564 พบว่า นักเรียนมีปัญหาในเรื่องการเขียนคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตรา ดังจะเห็นได้จากผลการประเมินความสามารถในการเขียนคำของนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 60 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้คือร้อยละ 70 กล่าวคือนักเรียนส่วนใหญ่เขียนสะกดคำผิด เขียนคำศัพท์ไม่ตรงกับความหมายของคำ ทำให้การเขียนประโยคและการออกเสียงคำผิดไปด้วย ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน จึงได้ทำการสอบถามนักเรียน พบว่า การเผชิญกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาทำให้การเรียนการสอนต้องจัดในรูปแบบออนไลน์ ด้วยวิธีการเรียนรู้ผ่านหน้าจอโดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสื่อกลางในการจัดการเรียนรู้นั้น ส่งผลทำให้เด็กนักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย เนื่องจากต้องดูหน้าจอเป็นเวลานาน ไม่ได้ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเสมือนห้องเรียนจริง ผู้เรียนไม่เข้าใจเนื้อหาที่ครูอธิบาย หรือนักเรียนบางคนไม่มีเครื่องมือที่สะดวกในการเข้าเรียนออนไลน์ตลอดเวลา เป็นต้น จากปัญหาดังกล่าวครูจึงจำเป็นต้องใช้สื่อการสอน เทคนิค กลวิธีการสอนที่น่าสนใจ เช่น ใช้เกม เพลง แบบฝึกทักษะ สื่อออนไลน์เพื่อสร้างความตื่นตัวดึงดูดความสนใจของนักเรียนไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย ออกแบบบทเรียนที่ช่วยตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในวิกฤติสถานการณ์ที่ไม่เป็นปกติ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นสื่อการสอนหนึ่งที่สามารถมีบทบาททางการศึกษา เพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นเทคโนโลยีที่สามารถตอบสนองการเรียนรู้อาสาทั้งด้านความจำและความเข้าใจของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนตามความสามารถของตนเอง และเป็นกระบวนการที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนในการเรียนแบบรายบุคคล สามารถเลือกเรียนและศึกษาทบทวนบทเรียนได้ตามเวลาที่นักเรียนสะดวก ศึกษบทเรียนได้ซ้ำหลาย ๆ ครั้งตามความต้องการจนกว่าจะเข้าใจ ใช้ฝึกทักษะให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ส่งเสริมให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบระหว่างบทเรียนกับผู้เรียน เมื่อผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเนื้อหา เช่น ตอบคำถาม ทำแบบฝึกหัด แบบทดสอบ บทเรียนจะให้ผลย้อนกลับทันที เป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียนในการศึกษาบทเรียนอื่นต่อไป รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดความชำนาญทางเนื้อหาและการใช้เทคโนโลยีอย่างทันสมัยมากขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นสื่อการสอนที่มีศักยภาพสูงที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นสื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดียที่มีความสามารถในการตอบสนองความสนใจ ความต้องการของนักเรียนในยุคสถานการณ์โควิดที่ทำการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ได้เป็นอย่างดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง มาตรการตัวสะกด มาใช้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง มาตรการตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) วิชาภาษาไทย เรื่อง มาตรการตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง มาตรการตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) กับการสอนแบบปกติ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ (CAI) วิชาภาษาไทย เรื่อง มาตรการตัวสะกด

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) วิชาภาษาไทย เรื่อง มาตรการตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ
3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัย เรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย เรื่อง มาตรการตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสุเหร่าทวายกองดิน ที่สอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) กับการสอนแบบปกติ ซึ่งเป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) โดยใช้วิธีการทดลองแบบ Randomized Control Group, Pretest – Posttest Design ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนที่ศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสุเหร่าทวายกองดิน จำนวน 5 ห้องเรียน รวม 154 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสุเหร่าทวายกองดิน ที่ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับสลาก จำนวน 2 ห้องเรียน กลุ่มทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนสุเหร่าทวายกองดิน จำนวน 30 คน

กลุ่มควบคุม ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/4 โรงเรียนสุเหร่าทวายกองดิน จำนวน 30 คน

เครื่องมือในการวิจัย

1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) วิชาภาษาไทย เรื่อง มาตราตัวสะกด ประกอบด้วยบทเรียนทั้งหมด 8 เรื่อง คือ มาตรา กง กม เกย เกอว กก กบ กน และกด
2. แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย เรื่อง มาตราตัวสะกด โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จำนวน 4 แผนและการสอนแบบปกติจำนวน 4 แผน
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง มาตราตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 ข้อ
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เรื่อง มาตราตัวสะกด

การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการทดลองผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group, Pretest – Posttest Design โดยกลุ่มทดลองใช้การสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและกลุ่มควบคุมใช้การสอนแบบปกติ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543) ซึ่งแบบแผนการทดลองแสดงตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงแบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest – Posttest Design

กลุ่ม	สอบก่อน	ตัวแปรอิสระ	สอบหลัง
(R) E	T _{1E}	X	T _{2E}
(R) C	T _{1C}	-	T _{2C}

กำหนดให้	(R)	แทน	การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Random)
	E	แทน	นักเรียนกลุ่มทดลอง (Experimental Group)
	C	แทน	นักเรียนกลุ่มควบคุม (Control Group)
	X	แทน	การสอนโดยใช้ชุดการสอน
	-	แทน	การสอนแบบปกติ
	T _{1E} , T _{1C}	แทน	การสอบก่อนทดลอง (Pretest)
	T _{2E} , T _{2C}	แทน	การสอบหลังทดลอง (Posttest)

ในการดำเนินการทดลองผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 จัดการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) จำนวน 30 คน

กลุ่มควบคุม ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/4 จัดการเรียนการสอนแบบปกติ จำนวน 30 คน

2. ให้นักเรียนกลุ่มทดลองที่จัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่จัดการเรียนการสอนแบบปกติทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน จำนวน 30 ข้อ แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติในการทดสอบค่าทีแบบอิสระต่อกัน (t-test Independent Samples)

3. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้กับกลุ่มทดลองตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง มาตรการตัวสะกด และจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนแบบปกติให้กับกลุ่มควบคุม

4. เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบตามแผนการเรียนรู้แล้วให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เรื่อง มาตรการตัวสะกด จำนวน 30 ข้อ แล้วนำผลมาวิเคราะห์ข้อมูล

5. นักเรียนกลุ่มทดลองทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เรื่องมาตรการตัวสะกด นำผลไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

วิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ ผู้วิจัยได้นำคะแนนที่ได้จากการทดลองมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เรื่อง มาตรการตัวสะกดตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตร E1/E2

E₁ คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนรู้จากคะแนนเฉลี่ยการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

E₂ คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์จากคะแนนเฉลี่ยการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยชุดการสอน

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ (t-test Independent)

3. วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เรื่อง มาตรการตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสุเหร่าทวายกองดิน ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ 80/80

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เรื่อง มาตรการตัวสะกด

การทดลอง	จำนวน นักเรียน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1)		ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2)	
		คะแนนเต็ม 80 คะแนน		คะแนนเต็ม 30 คะแนน	
		คะแนนเฉลี่ย	คิดเป็นร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย	คิดเป็นร้อยละ
รายบุคคล	3	66.00	82.50	24.67	82.22
กลุ่มย่อย	9	66.89	83.61	25.00	83.33
ภาคสนาม	30	67.47	84.33	25.23	84.11

จากตาราง 2 การหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) วิชาภาษาไทย เรื่อง มาตราตัวสะกด ที่นำไปทดลองกับนักเรียน จำนวน 3 คน ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 82.50/82.22 ทดสอบประสิทธิภาพในกลุ่มนักเรียนจำนวน 9 คน ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 83.61/83.33 และนำไปทดสอบหาประสิทธิภาพในกลุ่มนักเรียน จำนวน 30 คน ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 84.33/84.11 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่กำหนดไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย เรื่อง มาตราตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) กับการสอนแบบปกติ

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียน (pre-test) วิชาภาษาไทย เรื่อง มาตราตัวสะกด ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

นักเรียน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่า t	Sig.
กลุ่มทดลอง	30	13.27	2.677	1.66	0.067
กลุ่มควบคุม	30	13.17	1.913		

จากตาราง 3 การเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า คะแนนก่อนเรียนของกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.27 คะแนนก่อนเรียนของกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.17 เมื่อเปรียบเทียบแล้วมีความแตกต่างเท่ากับ 0.05 พบว่า คะแนนก่อนเรียนของกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนหลังเรียน (post-test) วิชาภาษาไทย เรื่อง มาตราตัวสะกด ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

นักเรียน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่า t	Sig.
กลุ่มทดลอง	30	22.07	2.40	3.327	0.00
กลุ่มควบคุม	30	19.83	2.78		

จากตาราง 4 การเปรียบเทียบคะแนนหลังเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่าคะแนนหลังเรียนของกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.07 คะแนนหลังเรียนของกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.83 เมื่อเปรียบเทียบแล้วมีความแตกต่างเท่ากับ 2.24 พบว่า คะแนนหลังเรียนของกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มีต่อการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เรื่อง มาตรการตัวสะกด อยู่ในระดับมาก

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) วิชาภาษาไทย เรื่อง มาตรการตัวสะกด

รายการที่ประเมิน	\bar{X}	SD	แปลผล
ด้านเนื้อหา	2.81	0.39	มาก
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้	2.84	0.36	มาก
ด้านการวัดและประเมินผล	2.90	0.30	มาก
เฉลี่ยรวม	2.85	0.36	มาก

จากตาราง 5 ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) วิชาภาษาไทย เรื่อง มาตรการตัวสะกด นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.85 ค่าเบี่ยงเบนส่วนมาตรฐาน เท่ากับ 0.36 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง มาตรการตัวสะกดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสุเหร่าทรายกองดินที่สอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) กับการสอนแบบปกติ มีประเด็นที่น่าสนใจสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) วิชาภาษาไทย เรื่อง มาตรการตัวสะกด มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.33/84.11 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาบทเรียนให้มีคุณภาพ โดยเริ่มจากศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาสภาพและความต้องการของผู้เรียน แล้วนำมาพัฒนาบทเรียนเพื่อให้บทเรียนสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เรื่อง มาตรการตัวสะกด โดยมีการออกแบบบทเรียนทั้ง 8 บท ให้มีความน่าสนใจโดยยึดหลักการตามรูปแบบของโรเบิร์ต กาเย่ (Robert Gagne) ซึ่งยึดหลักการนำเสนอเนื้อหาและจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ทั้งหมด 9 ประการ คือ เร่งเร้าความสนใจ บอกวัตถุประสงค์ ทบทวนความรู้เดิม นำเสนอเนื้อหาใหม่ ชี้แนะแนวทางการเรียนรู้ กระตุ้นการตอบสนองของบทเรียน ให้ข้อมูลย้อนกลับ ทดสอบความรู้ใหม่ สรุปและนำไปใช้ การออกแบบบทเรียนได้มีการยึดพื้นฐานประสบการณ์เดิมของ

นักเรียนประยุกต์ใช้กับการนำเสนอเนื้อหาใหม่โดยการผสมผสาน รูปภาพ กราฟฟิก เสียง และเทคนิคต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนตื่นตัว และสนใจบทเรียนมากยิ่งขึ้น มีการให้ข้อมูลย้อนกลับที่รวดเร็ว ทำให้ผู้เรียนสามารถฝึกฝนและพัฒนาตนเองได้ตามความต้องการ ลดช่องว่างความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเรียนรู้ของนักเรียนได้ อีกทั้งบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนนี้มีขั้นตอนวิธีการสร้างเป็นไปตามขั้นตอนและกระบวนการผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ มีการนำบทเรียนไปทดลองใช้และปรับปรุง แก้ไขในส่วนที่มีความบกพร่องก่อนนำไปใช้จริง ส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งนี้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ วิไลวรรณ บุตรศรี (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีผลต่อความสามารถในการเขียนคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การเขียนคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.50/82.07 ซึ่งมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) วิชาภาษาไทย เรื่อง มาตราตัวสะกด พบว่าคะแนนหลังเรียนของกลุ่มทดลองเท่ากับ 22.07 S.D เท่ากับ 2.40 และคะแนนหลังเรียนของกลุ่มควบคุมเท่ากับ 19.83 S.D เท่ากับ 2.78 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อันเป็นผลเนื่องมาจากการใช้วิธีการนำเสนอเนื้อหาวิชาภาษาไทยไปพัฒนาให้อยู่ในรูปแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) ในกระบวนการสร้างบทเรียนได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ก่อนที่จะนำมาพัฒนาบทเรียนในการพัฒนาได้ผสมผสานรูปภาพ ข้อความ กราฟฟิกต่าง ๆ ให้ผู้เรียนสนใจและอยากที่จะเรียนรู้ มีการนำบทเรียนไปทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่องให้มีความเหมาะสม เป็นบทเรียนที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยเน้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ง่ายและไม่จำกัดเวลาและจำนวนครั้งในการเรียน ผู้เรียนจะสามารถเรียนไปตามความสามารถของตนเองโดยไม่ต้องเร่งรีบหรือรอผู้อื่น เป็นการเสริมแรงให้ผู้เรียนสนุกสนานและไม่รู้สึกกดดันกับบทเรียน จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัย สุพัตรา โคตโสภากา (2562) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ เรื่อง คลื่น ของนักเรียนโรงเรียนบ้านบางกะปิ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถนำไปใช้กับวิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ อีกทั้งยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิระพงศ์ ฉันทพจน์ (2561) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง หลักการใช้ภาษาไทย พบว่า ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีค่า 81.33/92.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 แสดงว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถนำไปใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาไทยได้ดี

และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ แก้วเจริญ (2561) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง คำควบบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยปรากฏว่ามีประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 86.70/87.50 ตามเกณฑ์ 85/85 คะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน พบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.85 S.D 0.36 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สร้างความกระตือรือร้นและทำให้เกิดความสนุกสนานกับผู้เรียน มีความทันสมัย เข้ากับยุคปัจจุบันที่มีการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน ตอบสนองความต้องการของนักเรียนในส่วนของทางเลือกศึกษาเนื้อหาได้ตามความสนใจจนกว่าจะเข้าใจ สอดคล้องกับ สุปรีชา สอนสาระ (2558) การนำเสนอข้อมูลในรูปแบบใหม่ ๆ ที่นอกเหนือจากการนำเสนอด้วยกระดาษ รูปเล่ม ตำรา สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้อย่างดี อีกทั้งกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความต้องการที่จะเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ของนักเรียนมีความทันสมัย แปลกใหม่ และรวดเร็วผ่านการมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับบทเรียน แล้วได้รับผลย้อนกลับทันที จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยในต่างประเทศของ ไวดอร์ (Wilder, 1997) ที่ทำการศึกษารูปแบบของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จากการเรียนรู้โดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นพื้นฐานและการเรียนปกติโดยใช้สมุดงานเป็นพื้นฐาน โดยพิจารณาจากคะแนนการคำนวณความคงทนในการเรียนรู้และเวลาในการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ทำการทดลองมีจำนวน 564 คน ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลเป็นเวลา 5 ปี ผลการทดลองพบว่าคอมพิวเตอร์ช่วยสอนทำให้ความคงทนในการเรียนรู้เพิ่มขึ้นและเวลาที่ใช้ในการเรียนรู้ลดลง ผลของงานวิจัยที่ศึกษาสรุปได้ว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนช่วยทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนแบบเดิมในชั้นเรียนและผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อวิชาที่เรียนมากกว่าการสอนแบบปกติ ซึ่งสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล เรียนได้ตามความสามารถของตนโดยไม่มีเงื่อนไขเรื่องเวลาเป็นตัวกำหนด

ข้อเสนอแนะในการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การเลือกรูปภาพ หรือกราฟฟิกที่จะนำมาประยุกต์ในปีเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจะต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับเนื้อหาและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เนื้อหาที่จะใช้ไม่ควรมากหรือน้อยจนเกินไปด้วย นักเรียนต้องได้เรียนรู้ครบถ้วนตามหลักสูตร
2. ในการนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เรื่อง มาตราตัวสะกด ไปใช้นั้น ครูผู้สอนจะต้องศึกษาและเข้าใจในกระบวนการทำงานของบทเรียนคอมพิวเตอร์ที่มีการผสมผสานกราฟฟิก

และภาพเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในบทเรียน แล้วจึงจัดกิจกรรมโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) ให้กับผู้เรียนเพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจะต้องคำนึงถึงขนาดของข้อความ รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว และกราฟฟิกต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีขนาดไม่เล็กหรือใหญ่เกินไป ใช้สีสันทันที่ไม่ฉูดฉาดแต่อาศัยภาพการ์ตูน ภาพเคลื่อนไหวที่เข้ากับเนื้อหาเป็นสิ่งที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ในเรื่องอื่น ๆ ร่วมกับการเรียนการสอนรูปแบบอื่น ๆ เช่น การใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับรูปแบบการเรียนรู้ 5E หรืออื่น ๆ เป็นต้น
2. ครูผู้สอนอาจมีการวางแผนการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ เพื่อให้เป็นการเรียนรู้และพัฒนาเนื้อหาแบบบูรณาการ

เอกสารอ้างอิง (Reference)

- กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จิระพงศ์ ฉันทพจน์. (2561). *บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาภาษาไทย เรื่องหลักการใช้ภาษาไทยต่อการเรียนวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเคหะบางพลี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2546). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- วิไลวรรณ บุตรศรี. (2558). *การใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีผลต่อความสามารถในการเขียนคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- ศิริวรรณ แก้วเจริญ. (2561). *การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาภาษาไทย เรื่อง คำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- สุปรีชา สอนสาระ. (2554). *ความหมายของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)*. สืบค้น 22 มิถุนายน 2565, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/442153>.
- สุพัตรา โคตรโสภาน. (2562). *การใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ เรื่อง คลื่น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบางกะปิ*. การศึกษาอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Wilder, Margaret Ramsey. (1997). *The Effects of A Simulation Test Model of the General Education Development (GED) Program as Compared to the Effect to A Drill and Practice, Both Computer-Based and Workbook-Based on GED Mathematics Scores, Retention, and Time*. Dissertation Abstracts International. 57(07), 0208.

การศึกษาปัญหาและการดำเนินการแก้ไขปัญหาในด้านการขนส่ง และการบริการ
กรณีศึกษา บริษัท XXX จำกัด

A Study of Problems and Problems Solving in the Field of Transport
and Services, A Case Study of XXX Company

เปรมกมล วงศ์เนียม¹ บวรวิทย์ โรจน์สุวรรณ²
Premkamon Wongniem, Bavornwit Rojsuwan

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการขนส่งและการบริการ 2 เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานด้านการขนส่งและการบริการ และ 3. เพื่อวัดประสิทธิผลการดำเนินงานด้านการขนส่งและการบริการ กลุ่มตัวอย่างใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวกและเฉพาะเจาะจงกับผู้บริหารและพนักงานจำนวน 5 คน ซึ่งมีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งและการบริการลูกค้าของบริษัทเป็นกรณีศึกษา การศึกษาใช้วิธีการ Focus Groups โดยจัดลำดับความสำคัญของปัญหา โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาทางเลือกหลายทาง ส่วนการพิจารณาและแก้ไขปัญห ใช้แผนภาพสาเหตุและผลกระทบหรือแผนภาพก้างปลา และใช้ทฤษฎี QCC (Quality Control Circle) ในการระดมสมอง ผลการศึกษาว่า 1. ปัญหาเอกสารผิดพลาด เนื่องจากพนักงานแข่งขันกับเวลา พบว่า ค่าใช้จ่ายของปัญหาอยู่ที่ 29,532 บาทต่อปี และเสียเวลาทำงาน 160 นาทีต่อวัน หลังแก้ไขปัญห ลูกค้ามีความมั่นใจในองค์กร เพราะไม่มีเอกสารผิดพลาด 2. ปัญหาการบริการพนักงานไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากพนักงานขาดความเอาใจใส่ในการทำงาน พบว่า ค่าบริการปีละ 17,064 บาท คิดเป็น 90 นาทีของเวลาทำงานที่เสียไปต่อวัน หลังแก้ไขปัญห ลูกค้าพอใจกับบริการ เพราะไม่พบข้อร้องเรียนจากลูกค้า 3. ปัญหาสินค้าอยู่ในโกดังนานเกินไป เนื่องจากพนักงานสื่อสารไม่ตรงกัน พบว่า ต้นทุนสินค้าคงคลัง 720,000 บาทต่อปี หลังจากแก้ไขปัญห ไม่มีสินค้าของลูกค้าเหลืออยู่ในคลังสินค้า และลูกค้าพึงพอใจกับบริการเพราะลูกค้าได้รับสินค้าตรงเวลาสำหรับการจัดส่ง

คำสำคัญ (Keywords): การขนส่ง; การบริการ; ประสิทธิภาพ; กิจกรรมกลุ่มคุณภาพ; คลังสินค้า

Received: 2022-09-03 Revised: 2022-10-18 Accepted: 2022-10-22

¹ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต
Master of Science Program Management of Logistics Graduate School Rangsit University.

Corresponding Author e-mail: premkamon.w63@rsu.ac.th

² หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต
Master of Science Program Management of Logistics Graduate School Rangsit University.

Abstract

The objectives of this research were 1. to study and priority of problems related to transportation and service operations, 2. to study solutions to problem-solving in transportation and services operations, and 3. to measure the efficiency of transportation and service operations. The sample group used convenience sampling techniques and specific with 5 persons from executives and employees, who had roles related to logistics and customer service of the company as a case study. The research was using the method of Focus Groups, prioritizing the problems with multi-alternative criteria for consideration and problems solved with a cause-and-effect diagram or Fishbone Diagram, and using QCC (Quality Control Circle) theory for brainstorming. The results showed that 1) Problems with document errors, Because the employees had competitive with time, it was found that the cost of the problem was 29,532 baht per year and wasted 160 minutes of work time per day after troubleshooting. Customers have confidence in the organization. because there is no document error. 2) Employee service problems are inefficient. Because employees lack attention to work, found that the cost of service was 17,064 baht per year, representing 90 minutes of wasted work time per day after troubleshooting. Customers are satisfied with the service. because no complaints from customers were found, and 3) Problems with the product being in the warehouse for too long Due to a mismatch of communication staff, it was found that the cost of inventory was 720,000 baht per year after troubleshooting. There are no customer products left in the warehouse. and customers are satisfied with the service because customers receive products that are on time for delivery.

Keywords: Transportation; Services; Efficiency; QCC; Warehouse

บทนำ (Introduction)

อุตสาหกรรมโลจิสติกส์ (Logistics) เป็นอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยมีความได้เปรียบเชิงภูมิศาสตร์ด้วยสถานที่ตั้งอยู่บนศูนย์กลางของภูมิภาคอาเซียนและเป็นอุตสาหกรรมพื้นฐานที่ช่วยสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยมาอย่างยาวนาน เนื่องจากกิจกรรมการขนส่งและโลจิสติกส์เปรียบได้กับระบบเส้นเลือดที่คอยลำเลียงสินค้าจากแหล่งกำเนิดไปจนถึงมือผู้บริโภค ทั้งภายในและนอกประเทศ ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการด้านโลจิสติกส์จึงส่งผลโดยตรงต่อต้นทุนของสินค้าและบริการ รวมถึงขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

การขนส่งทางบก (Land Transportation) แบ่งออกเป็น ทางรถไฟ และทางรถยนต์ การเดินทางโดยรถไฟ จะสะดวกสบายและปลอดภัย แต่ก็ไม่สามารถแวะพักระหว่างทาง หรือออกไป

นอกเส้นทางได้ แต่การเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวสามารถแวะพักตามเส้นทางที่ต้องการได้ในปัจจุบันมีรถยนต์หลายประเภทบริการรับส่งผู้โดยสาร เช่น รถประจำทาง รถยนต์รับจ้าง (Taxi) รถเช่า การมีรถยนต์หลายประเภท ทำให้การเดินทางสะดวกสบายและสอดคล้องกับความต้องการในการเดินทางมากขึ้น (The Wix, n.d.)

ส่งผลให้การดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน บริษัทขนส่งมีส่วนช่วยในการพัฒนาความสามารถของผู้ประกอบการหรือการดำเนินการทางธุรกิจ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ธุรกิจขนส่งเป็นทางเลือกหนึ่งที่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ใช้ในการขนส่งสินค้า เป็นการแข่งขันทางธุรกิจในการขนส่งจะต้องเน้นในเรื่องประสิทธิภาพ และการให้บริการ จึงจะทำให้เกิดการแข่งขันและทำให้เกิดการตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ โดยธุรกิจขนส่งสินค้าทางถนนเป็นเส้นทางหลักในการขนส่งในประเทศไทย ซึ่งในปี 2562-2564 มีแนวโน้มเติบโตเฉลี่ย 1-2% ต่อปี ปัจจัยหนุนจากการเติบโตของภาคการผลิต การค้า และการลงทุนภาครัฐและเอกชน ทำให้มีความต้องการขนส่งและกระจายสินค้าเพื่อจำหน่ายในประเทศ รวมถึงธุรกิจการค้าออนไลน์ซึ่งเป็นที่นิยมมากขึ้นในปัจจุบัน เป็นส่วนช่วยทำธุรกิจขนส่งมีการเติบโตมากขึ้น (ปิยะนุช สถาพงศ์ภักดี, 2562) การขนส่งถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญและช่วยทำให้สินค้าสามารถจำหน่ายไปในระยะทางไกลได้ และทำให้ไม่เกิดการระบายของสินค้า เพราะการขนส่งมีได้ตลอดเวลา ในการแข่งขันของธุรกิจนั้น การขนส่งสินค้าได้ถูกต้องตามสถานที่ที่กำหนดตลอดระยะเวลาที่นัดหมาย โดยสินค้าอยู่ในสภาพที่ดี ตรงตามความต้องการของลูกค้า ในเวลาที่คุ้มค่าและราคาที่เหมาะสมจึงมีความสำคัญอย่างมากในการดำเนินธุรกิจ (TFT Transport, 2017)

การขนส่งสินค้าทางถนนเป็นรูปแบบการขนส่งที่ได้รับความนิยมใช้ขนส่งสินค้าภายในประเทศมากที่สุด เนื่องจากมีข้อได้เปรียบเมื่อเปรียบเทียบกับขนส่งรูปแบบอื่น ๆ คือความสามารถในการเข้าถึงแหล่งผลิตและแหล่งบริโภคได้โดยตรง (Door-to-Door) เนื่องจากมีโครงข่ายถนน ที่เชื่อมต่อภูมิภาคต่าง ๆ ครอบคลุมทั่วประเทศ มีหน่วยบรรทุก (Unit load) ขนาดเล็กและสามารถจัดพาหะได้สะดวก ทำให้สามารถขนส่งสินค้าไปที่จุดหมายปลายทางที่แตกต่างกันได้สะดวก ประกอบกับการขนส่งรูปแบบอื่น ๆ มีข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐานที่ไม่สามารถรองรับความต้องการขนส่งสินค้าได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ และไม่สามารถให้บริการขนส่งจากแหล่งผลิตถึงแหล่งบริโภคได้โดยตรง และจำเป็นต้องใช้การขนส่งทางถนนเป็น Feeder ดังนั้นโดยรวมแล้วการขนส่งสินค้าทางถนนจึงได้เปรียบการขนส่งรูปแบบอื่น ๆ ในแง่ของการเป็นการขนส่งรูปแบบเดี่ยว (Single Mode) ที่สามารถเข้าถึงแหล่งผลิตและแหล่งบริโภคได้โดยตรง ทำให้สามารถให้บริการรวบรวมและกระจายสินค้าได้ดีเมื่อเปรียบเทียบกับขนส่งรูปแบบอื่น ๆ (The Wix, n.d.)

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยต้องการศึกษาปัญหาและการดำเนินการแก้ไขปัญหาในด้านการขนส่ง และการบริการของบริษัท XXX จำกัด ซึ่งจะทำให้การศึกษารายละเอียด ขั้นตอนการวิเคราะห์จุดที่เกิดปัญหา การระบุปัญหาหลักการศึกษาและข้อเสนอแนะทางในการแก้ไขปัญหาของบริษัทที่เป็นกรณีศึกษา เพื่อที่จะนำผลการศึกษาไปวิเคราะห์และหาแนวทางในการเพิ่มศักยภาพ

หรือปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของลูกค้าได้มากขึ้น เพื่อให้ลูกค้าเกิดความภักดีต่อองค์กรและเกิดความพึงพอใจสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาและจัดลำดับของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในด้านการขนส่งและการบริการของ บริษัทXXX จำกัด
2. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาในด้านการขนส่งและการบริการของ บริษัท XXX จำกัด
3. เพื่อวัดประสิทธิภาพในด้านการขนส่งและการบริการของ บริษัท XXX จำกัดหลังจากการแก้ไขปัญหา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Objectives)

ประชากรในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวกและเฉพาะเจาะจงกับผู้บริหารและพนักงานจำนวน 5 คน ซึ่งมีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งและการบริการลูกค้าของบริษัทเป็นกรณีศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ใช้วิธีการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Groups) สำหรับการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ใช้เกณฑ์การพิจารณาทางเลือกแบบพหุเกณฑ์ ส่วนการพิจารณาและแก้ไขปัญหา ใช้แผนภาพสาเหตุและผลกระทบหรือแผนภาพกังปลา และใช้ทฤษฎี (QCC (Quality Control Circle) ในการระดมสมอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการประชุมกลุ่ม (Focus Group) โดยมีขั้นตอนในการรวบรวม ดังนี้

1. การเตรียมจัดประชุมกลุ่ม
 - 1.1 ผู้วิจัยกำหนดประเด็นในการจัดการประชุมกลุ่ม
 - 1.2 ผู้วิจัยกำหนดคำถามที่จะใช้ในการประชุมกลุ่ม
 - 1.3 ผู้วิจัยกำหนดผู้ร่วมประชุมกลุ่ม โดยติดต่อประสานงานกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนัดหมายวันเวลา ในการดำเนินการจัดประชุมกลุ่ม ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้
 - 1) พนักงานด้านการขนส่ง
 - 2) พนักงานด้านการบริการลูกค้า
 - 3) พนักงานด้านคลังสินค้า
 - 1.4 การเตรียมความพร้อมของผู้วิจัย
2. ดำเนินการจัดประชุมกลุ่ม เพื่อหาปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางในการแก้ไขปัญหา

3. เมื่อสิ้นสุดการจัดการประชุม ผู้วิจัยทำการเรียบเรียงข้อมูล เพื่อนำไปวิเคราะห์ผลต่อไป วิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการประชุมกลุ่ม (Focus Group) ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ และสรุปข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้นำมาวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

การเก็บรวบรวมข้อมูลปัญหา

ผลการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ของพนักงานที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งและคลังสินค้า ที่ดำเนินการด้านการบริการลูกค้าจำนวน 2 คน ด้านคลังสินค้าจำนวน 2 คน และด้านการขนส่งจำนวน 1 คน ในรอบ 3 เดือน ดังต่อไปนี้

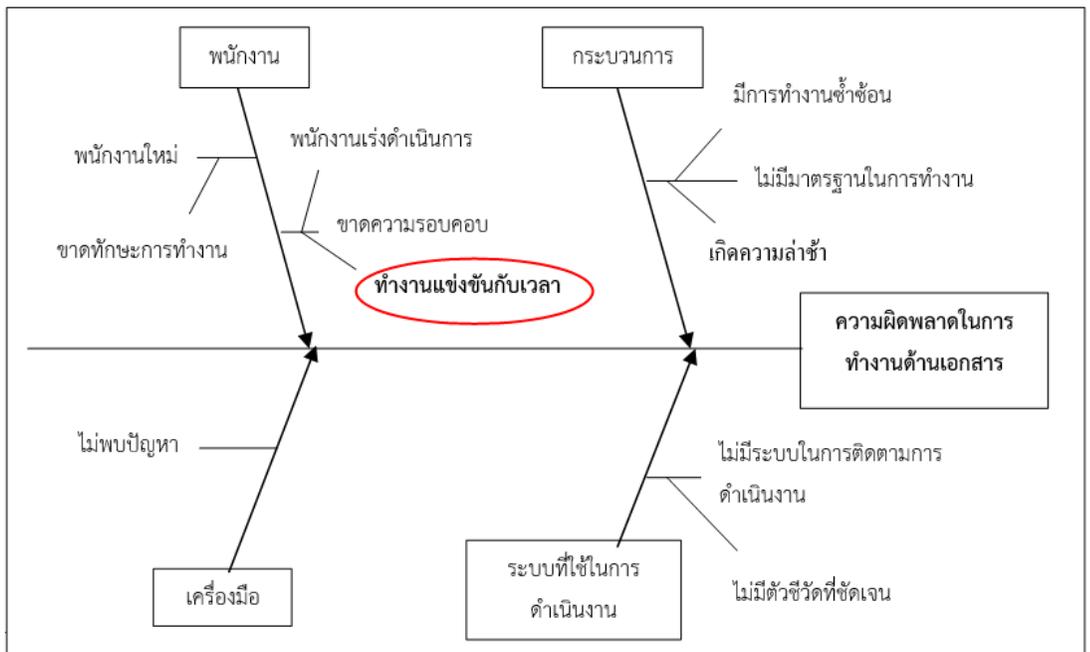
ปัญหาที่เกิดขึ้น	จำนวนครั้งที่เกิดปัญหา
1. ความผิดพลาดในการทำงานด้านเอกสาร	15 ครั้ง/เดือน
2. ข้อร้องเรียนในการให้บริการ	10 ครั้ง/เดือน
3. สินค้าอยู่ในคลังสินค้านานเกินไป	30 ชิ้น/อาทิตย์

การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

จากการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้น พบว่า อันดับที่ 1 คือ ปัญหาด้านการดำเนินงานด้านเอกสารที่ใช้ขนส่งสินค้ามีความล่าช้าและมีความผิดพลาดในตัวเอกสาร อันดับที่ 2 การให้บริการของพนักงานไม่มีประสิทธิภาพ อันดับที่ 3 สินค้าอยู่ในคลังสินค้านานเกินไป และอันดับที่ 4 ลูกค้าไม่สามารถติดต่อทางบริษัทได้

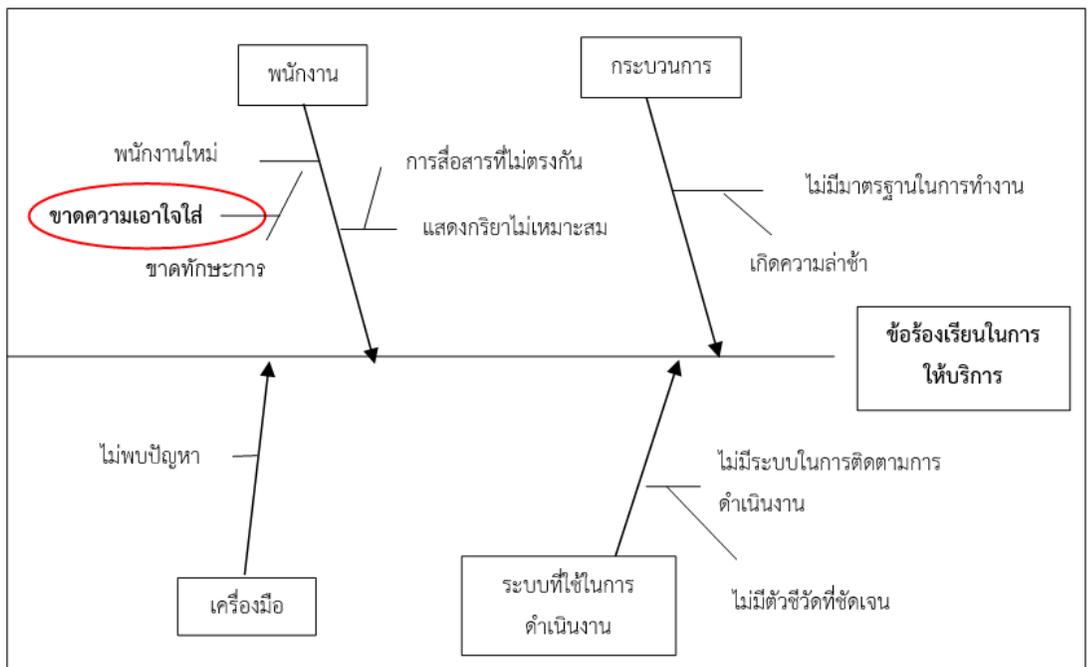
วิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา

ทางผู้วิจัยนำปัญหาที่พบในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา มาวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา โดยใช้แผนผังก้างปลา ซึ่งผลการประชุมกลุ่มย่อยในการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา แสดงผลดังภาพต่อไปนี้

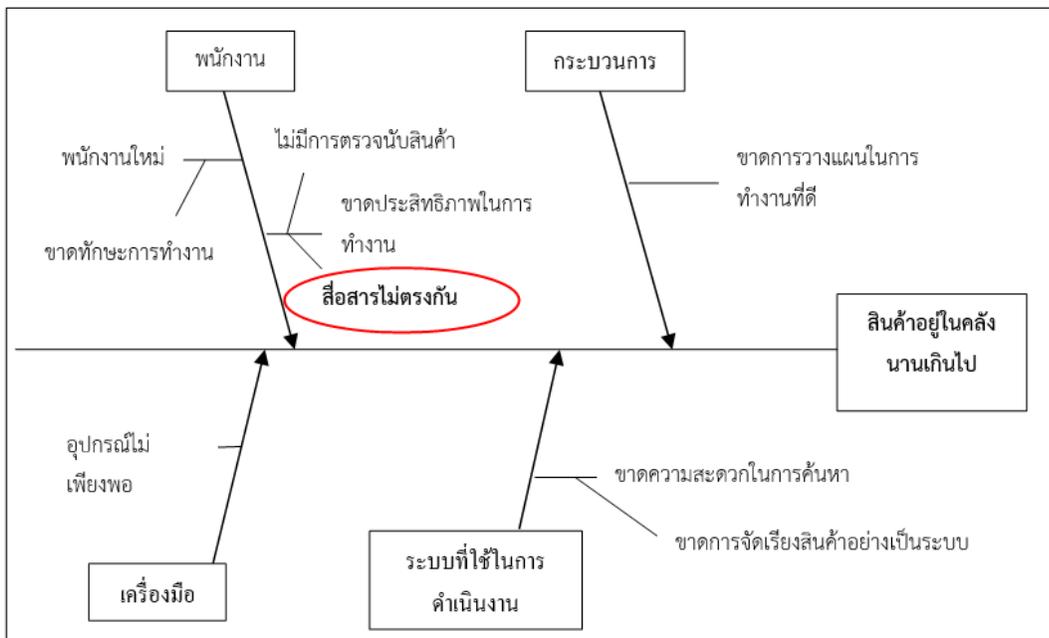

รูปที่ 1 แสดงแผนผังการวิเคราะห์หาปัญหาหลักและสาเหตุของปัญหาความผิดพลาดในการทำงานด้านเอกสาร

ผลการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา พบว่า ปัญหาด้านความผิดพลาดในการทำงานด้านเอกสาร เกิดจากพนักงานต้องเร่งดำเนินการเพื่อแข่งขันกับเวลา

รูปที่ 2 แสดงแผนผังการวิเคราะห์หาปัญหาหลักและสาเหตุของปัญหาข้อร้องเรียนในการให้บริการ ผลการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา พบว่า ข้อร้องเรียนในการให้บริการ เกิดจากพนักงานขาดความเอาใจใส่ในการทำงาน

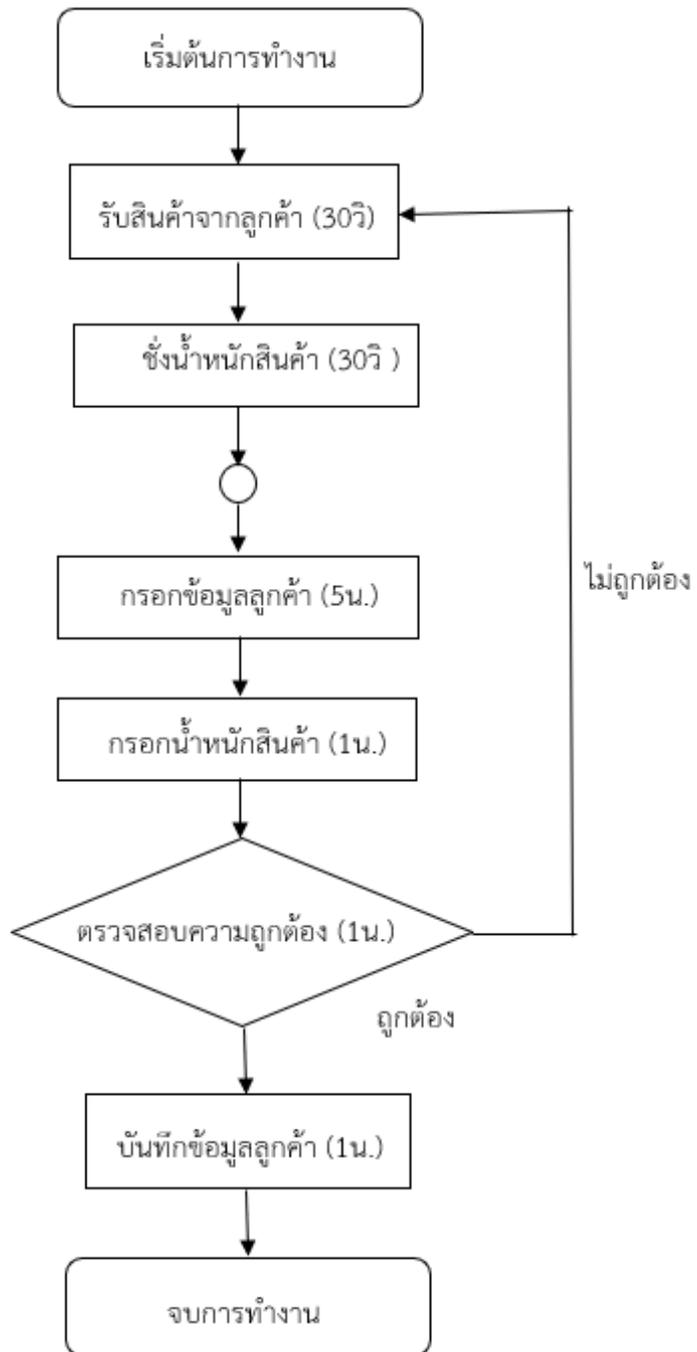

รูปที่ 3 แสดงแผนผังการวิเคราะห์หาปัญหาหลักและสาเหตุของปัญหาสินค้าอยู่ในคลังนานเกินไป ผลการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา พบว่า สินค้าอยู่ในคลังนานเกินไป เกิดจากพนักงานสื่อสารไม่ตรงกัน

หาแนวทางในการแก้ไขปัญหา

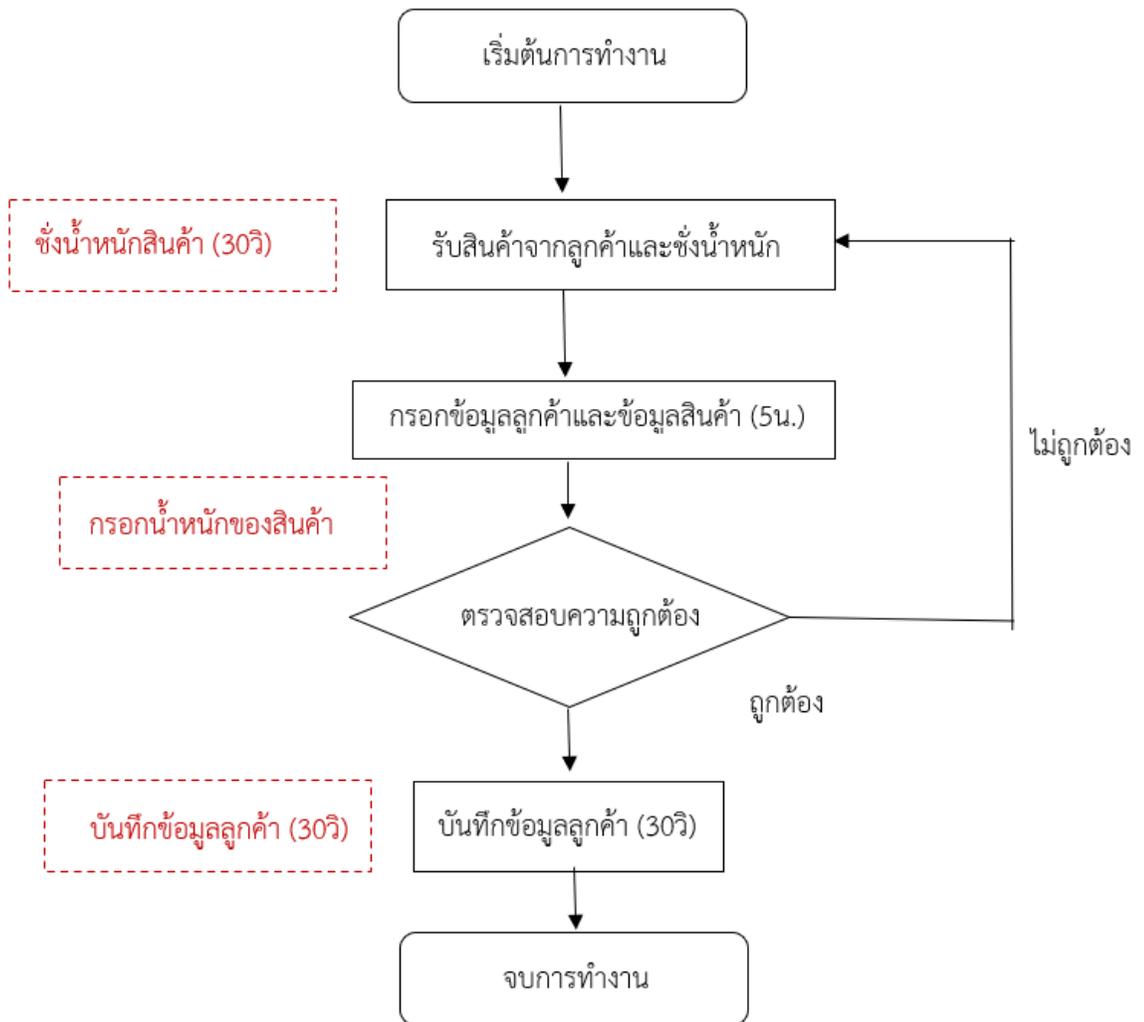
ผลการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ของพนักงานที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งและคลังสินค้า ที่ดำเนินการด้านการบริการลูกค้าจำนวน 2 คน ด้านคลังสินค้าจำนวน 2 คน และด้านการขนส่งจำนวน 1 คนในรอบ 3 เดือน ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาพนักงานต้องเร่งดำเนินการเพื่อแข่งขันกับเวลา ทำให้การดำเนินงานด้านเอกสารที่ใช้ขนส่งสินค้ามีความล่าช้าและมีปัญหาความผิดพลาดในการทำงานด้านเอกสาร ดังรูปที่ 4 และใช้วิธีการแก้ไข โดยการลดขั้นตอนการทำงานที่ซ้ำซ้อน ดังแสดงในรูปที่ 5

รูปที่ 4 แสดงการทำงาน
การแก้ไข

ก่อน

รูปที่ 5 แสดงการทำงานหลังการแก้ไข

จากรูปที่ 4 และ รูปที่ 5 พบว่า การลดขั้นตอนการชั่งน้ำหนักของสินค้า การกรอกน้ำหนักของสินค้า และลดเวลาการบันทึกข้อมูลลง เหลือ 30 วินาที ทำให้การทำงานลดลง 2 นาที จากเดิมการทำงาน 9 นาที หลังการลดขั้นตอนการทำงานเหลือ 7 นาที

2. ปัญหาพนักงานขาดความเอาใจใส่ในการทำงาน ลูกค้าเกิดความไม่พอใจในการบริการ ทำให้เกิดข้อร้องเรียนในการให้บริการ จำนวน 10 ครั้งต่อเดือน ใช้วิธีการแก้ไขโดยการพัฒนาบุคลากร ด้วยการให้ผู้ชำนาญการหรือผู้ที่มีอำนาจสั่งการ เช่น หัวหน้างาน เป็นผู้สอนงาน แนะนำวิธีการทำงาน และทำการอบรมพนักงานที่มีตำแหน่งหน้าที่การให้บริการ ทุกวันก่อนการทำงาน 30 นาที เพื่อลดปัญหาพนักงานขาดความเอาใจใส่ในการทำงาน

3. ปัญหาพนักงานสื่อสารที่ไม่ตรงกัน ทำให้มีสินค้าที่ตกค้างอยู่ในคลังสินค้านาน เฉลี่ย 30 ชิ้นต่อสัปดาห์ ใช้วิธีการแก้ไข โดยหลักการ ECRS ในการแก้ไขปัญหาด้านคลังสินค้าและให้มี

ผู้เชี่ยวชาญอบรมพนักงาน เรื่องการตรวจสอบ เช็คลิสต์ตามใบรายการการจัดส่งในระหว่างเตรียมสินค้าก่อนการยกขนสินค้าขึ้นรถ

ติดตามผลการแก้ไขปัญหา

ติดตามผลการดำเนินงานหลังการแก้ไข 3 เดือน พบว่า ความผิดพลาดในการทำงานด้านเอกสารก่อนการแก้ไข พบว่า ผิดพลาด 15 ครั้งต่อเดือน หลังการดำเนินงานไม่พบความผิดพลาด

1. ขอร้องเรียนในการบริการ ก่อนการแก้ไข พบว่า มีข้อร้องเรียนในการให้บริการ 10 ครั้งต่อเดือน หลังการดำเนินงาน พบว่า ทางบริษัทไม่พบข้อร้องเรียนจากลูกค้า

2. สินค้าอยู่ในคลังสินค้านานเกินไป ก่อนการแก้ไขพบว่ามีสินค้าตกค้าง 30 ชิ้นต่อสัปดาห์ หลังการดำเนินการ ไม่มีสินค้าที่ตกค้างอยู่ในคลังสินค้า

สรุปผล/ประเมินผล

หลังจากการดำเนินการแก้ไขปัญหาทั้ง 3 ปัญหา ทางผู้วิจัยสามารถสรุปผลและประเมินผลการแก้ไข ตามตัวชี้วัดด้านโลจิสติกส์ ดังนี้

ตารางที่ 2 สรุปผลและประเมินผลการแก้ไขด้านเอกสาร

	ก่อนการดำเนินการ	หลังการดำเนินการ	ผลต่างของการดำเนินการ
ต้นทุน	29,532 บาท/ปี	ลดเหลือ 0 บาท	29,532 บาท/ปี
เวลา	9 นาที/ครั้งในการทำงาน	เหลือ 7 นาที/ครั้ง	160 นาที/วัน
ความน่าเชื่อถือ	เกิดความล่าช้าและข้อผิดพลาดในเอกสาร	ไม่มีเอกสารที่เกิดความผิดพลาด	-

จากตารางที่ 2 พบว่า ก่อนการดำเนินการ มีต้นทุนของการทำงานที่ผิดพลาด คิดเป็น 29,532 บาทต่อปี ใช้เวลาในการทำงาน 9 นาที/ครั้ง และเกิดความล่าช้าและข้อผิดพลาดในเอกสาร หลังการดำเนินการ ต้นทุนของการทำงานที่ผิดพลาด ลดลงเหลือ 0 บาท การทำงานเหลือ 7 นาทีต่อครั้ง ซึ่งลดลงคิดเป็น 2 นาทีต่อครั้ง และไม่มีเอกสารที่เกิดความผิดพลาด ผลต่างระหว่างก่อนการดำเนินงาน และหลังดำเนินการ ต้นทุนของการทำงาน 29,532 บาท/ปี และคิดเป็นเวลาในการทำงานที่สูญเสียไป 160 นาทีต่อวัน

ตารางที่ 3 สรุปผลและประเมินผลการแก้ไขด้านการบริการ

	ก่อนดำเนินการ	หลังดำเนินการ	ผลต่างของการดำเนินการ
ต้นทุน	17,064 บาท/ปี	0 บาท	17,064 บาท/ปี
เวลา	90 นาที/วัน	0 นาที	90 นาที/วัน
ความน่าเชื่อถือ	พบข้อร้องเรียนจากลูกค้า 10 ครั้งต่อเดือน	ไม่มีข้อร้องเรียนจากลูกค้า	10 ครั้งต่อเดือน

จากตารางที่ 3 พบว่า ก่อนการดำเนินการ ต้นทุนของการบริการ คิดเป็น 17,064 บาทต่อปี ความผิดพลาดของเวลา 90 นาทีต่อวัน และพบร้องเรียนจากลูกค้า 10 ครั้งต่อเดือน หลังการดำเนินการ ต้นทุนของการบริการลดลงเหลือ 0 บาท เวลาในความผิดพลาด ลดลงเหลือ 0 นาที และไม่มีข้อร้องเรียนจากลูกค้า ผลต่างของการดำเนินการ ต้นทุนของการบริการ คิดเป็น 17,064 บาทต่อปี ความผิดพลาดของเวลา 90 นาทีต่อวัน และพบร้องเรียนจากลูกค้า 10 ครั้งต่อเดือน

ตารางที่ 4 สรุปผลและประเมินผลการแก้ไขด้านคลังสินค้า

	ก่อนการดำเนินการแก้ไข	หลังการดำเนินการแก้ไข	ผลต่างของการดำเนินการ
ต้นทุน	720,000 บาท/ปี	ลดเหลือ 0 บาท	720,000 บาท/ปี
เวลา	30 ชั่วโมง/สัปดาห์	0 ชั่วโมง/สัปดาห์	30 ชั่วโมง/สัปดาห์
ความน่าเชื่อถือ	สินค้าเกิดความล่าช้าในการส่งมอบ หรือเกิดการชำรุดในช่วงที่มีการจัดเก็บในคลังสินค้า	ไม่มีสินค้าตกค้างอยู่ในคลังสินค้า และสามารถส่งสินค้าถึงมือลูกค้าได้ทันเวลา	ลูกค้าเกิดความเชื่อมั่นในการบริการ

จากตารางที่ 4 พบว่า ก่อนการดำเนินการแก้ไข ต้นทุนของสินค้าคงคลัง คิดเป็น 720,000 บาทต่อปี ความผิดพลาดเวลา 30 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และสินค้าเกิดความล่าช้าในการส่งมอบ หรือเกิดการชำรุดในช่วงที่มีการจัดเก็บในคลังสินค้า หลังการดำเนินการ ต้นทุนของสินค้าคงคลัง เหลือ 0 บาท ความผิดพลาดของเวลา 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และไม่มีสินค้าตกค้างอยู่ในคลังสินค้า และสามารถส่งสินค้าถึงมือลูกค้าได้ทันเวลา ผลต่างของการดำเนินการ ต้นทุนของสินค้าคงคลัง คิดเป็น 720,000 บาทต่อปี ความผิดพลาดเวลา 30 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และลูกค้าเกิดความเชื่อมั่นในการบริการ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยที่ศึกษาการปรับปรุงประสิทธิภาพการให้บริการขนส่งสินค้ากรณีศึกษา บริษัท XXX จำกัด โดยการใช้การประชุมกลุ่ม (Focus Group) 1) เพื่อศึกษาปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของ บริษัท XXX จำกัด 2) เพื่อศึกษาหาแนวทางการแก้ไขปัญหาของ บริษัท XXX จำกัด 3) เพื่อวัดประสิทธิภาพของการขนส่งหลังจากการแก้ไขปัญหาของ บริษัท XXX จำกัด จากการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในบริษัท XXX จำกัด จากการประชุมกลุ่ม (Focus Group) พบว่า ปัญหาการขนส่งสินค้าล่าช้าและการให้บริการที่ไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประจักษ์ พรหมงาม และศักดิ์ กองสุวรรณ และเชษฐภรณ์ ฐิติลาศรีศิริ (2559) ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการขนส่งสินค้าปูนซีเมนต์ผงที่ล่าช้าของบริษัท มีนาทรานสปอร์ต จำกัด และเพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาลดความล่าช้าในการขนส่งสินค้าปูนซีเมนต์ผงของบริษัท มีนาทรานสปอร์ต จำกัด โดยประชากรที่ศึกษา ประกอบด้วยผู้บริหาร หัวหน้างาน และพนักงานขับรถ จำนวนทั้งหมด 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถาม และการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และ สุพิริยา งามเลิศ และ วีระศักดิ์ ศิริกุล (2558) การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัญหาการส่งสินค้าล่าช้า 2) เพื่อศึกษาวิธีการแก้ไขปัญหาการส่งสินค้าที่ล่าช้า กรณีศึกษา บริษัท ABC พลาสติก จำกัด โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา ปัจจัยและความสัมพันธ์ของปัจจัยพื้นฐาน เพื่อหาแนวทางการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารการส่งมอบสินค้า รวมถึงการหาแนวทางการปรับปรุงขอบเขตการทำงาน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นเพิ่มความพึงพอใจ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับบริษัท โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการศึกษาการทำงานในปัจจุบันของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่าพนักงานภายในองค์กร ขาดการสื่อสารที่ดีการสื่อสารที่ใช้เป็นแบบการสื่อสารทางเดียว (One-way Communication) จึงทำให้เกิดจากความไม่เข้าใจกัน พนักงานแต่ละหน่วยงานจะสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลโดยฝ่ายเดียวแต่ละแผนกและแต่ละฝ่ายไม่มีการประชุมพูดคุยเพื่อแบ่งปันข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานตนเองให้ฝ่ายต่าง ๆ รับทราบ แต่ละฝ่ายมีการตัดสินใจในแผนกตนเองโดยไม่ปรึกษาแผนกที่เกี่ยวข้องหรือฝ่ายที่มีผลกระทบกับการตัดสินใจนั้น ๆ ทำให้เกิดปัญหาแยกย่อยไปตามรายละเอียดในแต่ละขั้นตอน ยกตัวอย่างเช่น ฝ่ายขายรับคำสั่งซื้อสินค้าจากลูกค้าโดยไม่ปรึกษากับฝ่ายวางแผนและฝ่ายจัดซื้อฝ่ายบุคคลรับพนักงานที่มีคุณสมบัติไม่ตรงกับตำแหน่งงานที่ว่าง ฝ่ายวางแผนไม่ตรวจสอบจำนวนสินค้าจริงก่อนนัดส่งมอบโหลดสินค้า เป็นต้น ซึ่งปัญหา เหล่านี้ส่งผลกระทบต่อตรงและทำให้บริษัทเกิดปัญหาส่งมอบสินค้าให้ลูกค้าช้ากว่ากำหนดเป็นเวลาติดต่อกันหลายเดือน งานวิจัยนี้จึงได้ทำการวิเคราะห์ปรับปรุงการทำงาน โดยการออกแบบขั้นตอนการทำงานและวิธีปฏิบัติงานใหม่ปรับปรุงจุดบกพร่องในการทำงาน ลดปัญหาการส่งมอบสินค้าเพิ่มความพึงพอใจและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับบริษัท

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากปัญหาที่ได้ทำการประชุมกลุ่ม (Focus Group) นั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. หัวหน้างานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งงานที่เกิดปัญหา ควรมีการประเมินผลการทำงานของพนักงานทุกเดือน เพื่อวัดประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน
2. ทางบริษัทควรทำแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจให้กับผู้ใช้บริการ เพื่อเป็นการติดตามผลการบริการของทางบริษัท

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย ควรให้ความสำคัญในประเด็น ความพึงพอใจในการให้บริการหรือสมรรถนะของบริษัท XXX จำกัด เพื่อศึกษาถึงผลลัพธ์ของการวิจัยมีผลต่อการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร
2. ผู้ที่สนใจในงานวิจัย สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบของจากการวิจัยในเชิงคุณภาพเป็นการวิจัยเป็นเชิงปริมาณหรือเป็นรูปแบบการวิจัยผสมผสาน เพื่อเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่ได้มีผลต่อการพัฒนาปรับปรุงสถานประกอบการ

เอกสารอ้างอิง (References)

- จิตราภา รักษา. (2563). การปรับปรุงและลดเวลากระบวนการทำงาน กรณีศึกษา เฟอร์นิเจอร์นำเข้าจากต่างประเทศ. นักศึกษาลัทธิวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทางวิศวกรรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- เจตภาพ แซ่โจ้ว. (2563). การลดระยะเวลาในการให้บริการของงานซ่อมรถยนต์ กรณีศึกษา ศูนย์บริการรถยนต์แห่งหนึ่งในจังหวัดสงขลา. การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ชนิศ มงคลไช. (2564). การลดความสูญเสียเปล่าในการจัดการสินค้าคงคลังเครื่องสำอางโดยใช้หลักการ ECRS. หลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต สาขาการจัดการอุตสาหกรรม. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ณัฐรดา อยู่เย็น และคณะ. (2563). การศึกษาเพื่อปรับปรุงการตรวจสอบมาตรการการปิดวาล์วน้ำและอุปกรณ์กรณีศึกษา บริษัท ท่อส่งปิโตรเลียมไทย จำกัด. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- บริษัท ทีเอฟที ทรานสปอร์ต จำกัด. (2550). รถรับจ้างขนส่งสินค้ากับบทบาทของภาครัฐในการพัฒนาและส่งเสริมบริการ. สืบค้น 15 มิถุนายน 2565, จาก WWW.TRANSPORT4THAI.COM/รถรับจ้างขนส่งสินค้า
- เบญจพร สุวรรณแสนทวี. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกผู้ให้บริการในการขนส่งโลจิสติกส์ของผู้ประกอบการธุรกิจอาหารใน เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ปฐมา เปียระบุตร และคณะ. (2564). การเพิ่มประสิทธิภาพของการบริการขนส่งทางอากาศ กรณีศึกษา ABC. บัณฑิตวิทยาลัย สาขาการจัดการโลจิสติกส์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ประจักษ์ พรหมงาม และคณะ. (2559). แนวทางพัฒนาลดความล่าช้าในการขนส่งสินค้าปูนซีเมนต์ ผง กรณีศึกษา บริษัท มีนาทรานสปอร์ต จำกัด. วารสารชุมชนวิจัย, 10(3), 117-127.
- ประเวช เชื้อวงศ์ (2562). การลดของเสียในกระบวนการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ด้วยกิจกรรมกลุ่มสร้างคุณภาพงาน. สาขาวิชาวิศวกรรมการจัดการอุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ปานหทัย มหา และคณะ. (2563). การลดความสูญเสียเปล่าในกระบวนการจัดเก็บสินค้าคงคลัง กรณีศึกษาธุรกิจผลิต และจำหน่ายประตูไม้ จังหวัดร้อยเอ็ด. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตศึกษากิจการ มหาวิทยลัยขอนแก่น.
- ปารดา ชัยยันต์กิจ และคณะ. (2563). แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนในการดำเนินงานธุรกิจค้าส่งกุ้ง. บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ คณะบริหารธุรกิจ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

- มนัญญณ์ภรณ์ โภชนจันทร์. (2564). การลดต้นทุนสินค้าคงคลังของบริษัทผู้ผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อปรับปรุงนโยบายการบริหารสินค้าคงคลัง. คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น.
- ลักษิกา เล็กใบ และคณะ. (2563). การศึกษาการปรับปรุงกระบวนการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการดำเนินงานกิจกรรมลานเทปาล์มของกรณีศึกษาบริษัท XYZ จำกัด. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการโลจิสติกส์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- สมฤดี กลิ่นหอม และคณะ. (2555). การศึกษาเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพ เพื่อลดต้นทุน และเพิ่มความสามารถในการให้บริการ ของบริษัท อิมเพรส เซอร์วิส จำกัด. บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ คณะบริหารธุรกิจ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- สุพิรยา งามเลิศ, และวีระศักดิ์ ศิริกุล. (2558). การศึกษาปัญหาการส่งสินค้าล่าช้าและวิธีการแก้ไข ปัญหาการส่งสินค้าที่ล่าช้า กรณีศึกษา บริษัท ABC พลาสติก จำกัด. วารสารวิชาการ การตลาดและการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2(1), 60-74.
- อร่าม พิมพ์ผกา. (2557). การลดต้นทุนสินค้าคงคลัง กรณีศึกษา บริษัทติดตั้งและจัดจำหน่ายระบบดับเพลิง. หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต การจัดการงานวิศวกรรม บัณฑิตวิทยาลัย หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- THE WIX. (2559). การขนส่งสินค้าทางบก. สืบค้น 15 มิถุนายน 2565, จาก [HTTPS://PROZKANG10.WIXSITE.COM/CHANON/ABOUT](https://prozkang10.wixsite.com/chanon/about)

ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน
ตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
Leadership in the Digital Age of School Administrators Affects
the Implementation of the Internal Educational Quality Assurance
System of Schools Under Roi Et Primary Educational Service Area
Office 2

รัชนิกร เศษโถ¹ เกริญศักดิ์ ศรีสมบัติ²

Ratchaneekorn Settho, Kriangsak Srisombut

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 2. ศึกษาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา 3. ศึกษาความสัมพันธ์ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา และ 4. ศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 169 คน และครูผู้สอน 332 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่กับการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม (X₄) ด้านการมีทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล การใช้สื่อและเข้าใจศัพท์ดิจิทัล (X₁) ด้านการมีทักษะสื่อสาร (X₅) ด้านการ

Received: 2022-09-01 Revised: 2022-09-13 Accepted: 2022-09-16

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University.
Corresponding Author e-mail: ratchaneekorn.set@gmail.com

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University.

เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และการสร้างการเรียนรู้ (X_6) ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_3) และด้านความคิดสร้างสรรค์ (X_2) เป็นตัวพยากรณ์ สามารถร่วมกันพยากรณ์ดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา ได้ร้อยละ 82.70

คำสำคัญ(Keywords): ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล; การประกันคุณภาพ

Abstract

This research 1. to study the leadership in the digital age of school administrators 2. to study the implementation of the internal quality assurance system 3. to study the digital leadership relationship of school administrators with the implementation of the school's internal quality assurance system and 4. to study the digital era leadership of school administrators affecting the implementation of the internal educational quality assurance system. The sample groups used in this research consisted of School administrators and 169 school administrators and 332 teachers. The tools used for data collection were the questionnaires. The statistics used to analyze the data were percentage, mean, and standard deviation. The statistics used to test the hypothesis were Pearson Product's Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression. The results of the research were as follows: 1) Leadership in the digital age of school administrators the overall level was at a high level. 2) Implementation of the internal quality assurance system of school administrators the overall level was at a high level. 3) The relationship between the digital era leadership of school administrators affecting the implementation of the internal educational quality assurance system of school administrators there was a statistically significant positive correlation at the .01 level. And 4) Leadership in the digital age of school administrators Under the Office of Roi Et Primary Education Service Area 2, in all 6 areas, namely teamwork and participation (X_4), digital technology skills Media usage and understanding of digital vocabulary (X_1), communication skills (X_5), learning organization and learning creation (X_6), vision (X_3), and creativity. (X_2), predicted performance according to the internal quality assurance system of the schools under the Office of Roi Et Primary Education Area 2, at 82.70%

Keywords: Leadership in the digital; Internal quality assurance system

บทนำ (Introduction)

มาตรฐานการศึกษาเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง เพื่อใช้เป็นหลักเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม และกำกับดูแลการตรวจสอบ การประเมินผลและการประกันคุณภาพการศึกษาโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยองค์รวม ทำให้เกิดโอกาสที่เท่าเทียมกันในการพัฒนาคุณภาพเพราะสถานศึกษาทุกแห่งรู้ว่าเป้าหมายการพัฒนาที่แท้จริงอยู่ที่ใด การกำหนดมาตรฐานการศึกษาจึงเป็นการให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา 2 ประการ ได้แก่ (1) สถานศึกษาทุกแห่งมีเกณฑ์เปรียบเทียบกับมาตรฐานซึ่งเป็นมาตรฐานเดียวกัน (2) มาตรฐานทำให้สถานศึกษาเข้าใจชัดเจนว่าจะพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปในทิศทางใด นอกจากนี้การกำหนดมาตรฐานยังเป็นการกำหนดความคาดหวังที่ชัดเจนให้กับครู ผู้บริหาร พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการร่วมมือรวมพลัง เพื่อให้เกิดคุณภาพการศึกษาตามเป้าหมายที่กำหนดมาตรฐานการศึกษาจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทุนมนุษย์และเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกคนต้องรับรู้และปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบให้บรรลุถึงเป้าหมายตาม มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดและร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาที่เกิดขึ้น (Accountability) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2561)

จากแนวคิดของนักการศึกษาและผลการวิจัย จะเห็นได้ว่ามีปัจจัยหลายประการที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จากการศึกษารายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยหน่วยงานต้นสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ปีงบประมาณ 2563 พบว่า ผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 โดยภาพรวมสถานศึกษามีคุณภาพอยู่ในระดับดีเลิศและยอดเยี่ยม จำนวน 223 แห่ง (ร้อยละ 70.56) ระดับดี จำนวน 69 แห่ง (ร้อยละ 21.83) ระดับปานกลาง จำนวน 41 แห่ง (ร้อยละ 7.61) โดยมีผลประเมินแยกเป็นรายมาตรฐาน ดังนี้ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของเด็ก มีระดับดีเลิศและยอดเยี่ยม จำนวน 225 แห่ง (ร้อยละ 71.20) ระดับดี จำนวน 86 แห่ง (ร้อยละ 27.21) มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ มีระดับดีเลิศและยอดเยี่ยม จำนวน 226 แห่ง (ร้อยละ 71.51) ระดับดี จำนวน 85 แห่ง (ร้อยละ 26.89) มาตรฐานที่ 3 การจัดการประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ มีระดับดีเลิศและยอดเยี่ยม จำนวน 228 แห่ง (ร้อยละ 72.15) ระดับดี จำนวน 93 แห่ง (ร้อยละ 29.43) จากข้อเสนอแนะและผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา จากผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษายังมีสถานศึกษาที่ยังดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่อาจยังไม่เข้มแข็งพอ เพราะมีผลการประเมินติดตามตรวจสอบคุณภาพอยู่ในระดับดีและปานกลาง หากไม่ได้รับการนิเทศ ติดตาม หรือส่งเสริม ต่อไปสถานศึกษาเหล่านี้อาจมีผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพพลดลงก็ได้ ซึ่งผู้บริหารจะต้องใช้ภาวะผู้นำ

ยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารและใช้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนางาน การวางแผน การพัฒนางานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เกิดขึ้นให้ตามเป้าประสงค์ของสถานศึกษาที่วางไว้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. 2564)

ยุคดิจิทัลเป็นยุคนาเทคโนโลยีของโลกสมัยใหม่ที่เต็มไปด้วยความเร็วของการเปลี่ยนแปลง การมุ่งไปสู่การพัฒนาศักยภาพคุณภาพ และประสิทธิภาพสูงสุดของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่ต้องการให้เกิดการยอมรับในองค์กร ความท้าทายของผู้บริหาร จึงให้ความสำคัญกับการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่สามารถนำพาองค์กรให้บรรลุเป้าประสงค์ พบกับความสำเร็จตามเป้าหมายหรือวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้สถาบันทางการศึกษาต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันเช่นเดียวกับองค์กรอื่น ๆ ทำอย่างไรที่จะให้สถาบันการศึกษาสามารถคงความมีคุณค่า มีคุณภาพเพิ่มสมรรถนะในการพัฒนาคนให้มีขีดความสามารถในการพึ่งพาตนเองและเกิดการพัฒนายั่งยืนการสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agents) ของสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในยุคดิจิทัล ที่สามารถเก็บข้อมูลและนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างไม่จำกัด ผู้นำในยุคนี้ต้องมีความสามารถในการน ข้อมูลเหล่านั้น มาใช้ให้เกิดประโยชน์กับองค์กรตั้งแต่การปฏิบัติการวันต่อวัน (Day-to-Day Operation) ไปจนถึงการวางกลยุทธ์ กำหนดวิสัยทัศน์ต้องมีความเข้าใจในเทคโนโลยีและกลยุทธ์ที่สนับสนุนเป้าหมายขององค์กรทั้งระยะสั้นและระยะยาวที่ต้องการการตัดสินใจที่รวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (จินฉัตร ปะโคทั้ง, 2562)

จากนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้สถานศึกษานำดิจิทัลเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารอย่างเป็นระบบนำไปสู่การนำเทคโนโลยีด้านข้อมูล (Big data) เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ข้อมูลผู้เรียน ข้อมูลครูผู้สอน ข้อมูลสถานศึกษา ข้อมูลงบประมาณที่จำเป็นมาวิเคราะห์เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2562) ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจึงจำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างคุ้มค่าที่แท้จริง (เอกชัย กี่สุขพันธ์, 2559) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลให้สอดคล้องกับการปรับเปลี่ยนทิศทางการศึกษามีวิสัยทัศน์ที่ก้าวหน้าสามารถคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงของการศึกษาโดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการตัดสินใจและสามารถวางแผนการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสื่อสารและประชาสัมพันธ์สถานศึกษาให้เป็นที่รู้จักผ่านโซเชียลมีเดีย สามารถกระตุ้นให้ครูผู้สอนและผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาและสามารถร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมของสถานศึกษาให้เป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล สามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่ส่งเสริมสมรรถนะครูและทักษะการเรียนรู้

ของผู้เรียนใน ศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องได้ตลอดชีวิต จากการศึกษาปัญหาที่พบ คือ ผู้บริหารโรงเรียน ส่งเสริม สนับสนุนอุปกรณ์ดิจิทัล และพัฒนาการสอนทักษะดิจิทัลสำหรับครูเพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนยังไม่มีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ซึ่งจะสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนยกระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาได้อย่างถูกต้องและบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ เพื่อเพิ่มการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยรวมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
2. เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

การวิจัยนี้ มีสมมติฐานดังนี้

1. ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
2. ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล การใช้สื่อและเข้าใจศัพท์ดิจิทัล ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการทำงานเป็นทีมและ

การมีส่วนร่วม ด้านการมีทักษะสื่อสาร ด้านการมุ่งมั่นเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และการสร้างการเรียนรู้ อย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยออกแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำคุณคิทธิลของผู้บริหารสถานศึกษา ได้ทั้งหมด 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล การใช้สื่อและเข้าใช้ศัพท์ดิจิทัล การมีความคิดสร้างสรรค์ การมีวิสัยทัศน์ การทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม การมีทักษะสื่อสาร และการส่งเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้ และการศึกษา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 2,661 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 300 คน และครูผู้สอน 2,361 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2, 2564: ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 501 คน จำแนกเป็นบริหารสถานศึกษา 169 คน และครูผู้สอน 332 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด. 2556) การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วนตามขนาดของโรงเรียน การเลือกกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลาก จนครบ 501 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญนำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม เรื่อง ภาวะผู้นำคุณคิทธิลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพ ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำคุณคิทธิลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการ

ของ Likert's Scale เกณฑ์การให้คะแนนมี 5 ระดับ ระดับค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .962

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ยึดตามแนวทาง (สำนักทดสอบทางการศึกษา. 2561) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดตัวเลือกไว้ 5 ระดับตามวิธีการของ Likert's Scale เกณฑ์การให้คะแนนมี 5 ระดับ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .974 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .979

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยมี ขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัย ราชภัฏร้อยเอ็ด ถึงโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เพื่อ ขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ติดต่อประสานงานกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหาร สถานศึกษาด้วยตนเอง เพื่อชี้แจงรายละเอียดและความมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยได้แจก แบบสอบถาม จำนวน 501 ชุด และสามารถเก็บข้อมูลกลับคืนมาได้ 501 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ก่อนนำไปประมวลผลและ วิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ และนำมา ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นการสำรวจรายการ (Check List) โดยหาค่าความถี่และร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

2. วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำคุณติจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ และการดำเนินงานตาม ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้ว นำผลที่วิเคราะห์ได้แปลความหมายรายข้อ รายด้านและความหมายในภาพรวม โดยใช้เกณฑ์การ แปลความหมายค่าเฉลี่ยของกลุ่มดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2556)

3. นำคะแนนของแบบสอบถามภาวะผู้นำคุณติจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาไปวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปไปหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์ คะแนนและความหมาย ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดตามแนวทางของบุญชม ศรีสะอาด (2553)

4. นำคะแนนของแบบสอบถามการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา ไปวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปไปหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์คะแนนและความหมาย ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดตามแนวทางของบุญชม ศรีสะอาด (2553)

5. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) แล้วนำเสนอในรูปตาราง โดยนำค่าที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด. 2556) การอธิบายทิศทางความสัมพันธ์ดังนี้ ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก แสดงว่าตัวแปรสองตัวแปรมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางเดียวกัน ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นลบ แสดงว่าตัวแปรสองตัวแปรมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางตรงกันข้าม และถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับศูนย์ แสดงว่าตัวแปรสองตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กัน

6. การวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้ สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of Congruence: IOC) ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน สถิติที่ใช้ คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และการถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) การถดถอยพหุคูณแบบ Enter

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการวิจัยภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 สามารถสรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสถานภาพและขนาดโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 501 คน เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ จำแนกเป็นผู้อำนวยการ

สถานศึกษา จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 33.73 และครูผู้สอน จำนวน 332 คน คิดเป็นร้อยละ 66.27 และเมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน สังกัดในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 45.51 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 243 คน คิดเป็นร้อยละ 48.50 และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 5.99 ตามลำดับ

2. ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านการส่งเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.47$) ด้านการมีทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล การใช้สื่อและเข้าใจศัพท์ดิจิทัล ($\bar{X} = 4.45$) ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.45$) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.43$) ด้านการทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.43$) และด้านการมีทักษะสื่อสาร ($\bar{X} = 4.41$)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านการมีทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล การใช้สื่อและเข้าใจศัพท์ดิจิทัล	4.45	0.54	มาก
2. ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์	4.45	0.52	มาก
3. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.43	0.55	มาก
4. ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม	4.43	0.50	มาก
5. ด้านการมีทักษะสื่อสาร	4.41	0.51	มาก
6. ด้านการส่งเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้	4.47	0.49	มาก
ภาพรวม	4.44	0.45	มาก

3. การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาและด้านการติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.51$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.41$)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.44	0.49	มาก
2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.48	0.53	มาก
3. ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.47	0.58	มาก
4. ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	4.42	0.58	มาก
5. ด้านการติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	4.41	0.52	มาก
6. ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา	4.51	0.54	มากที่สุด
ภาพรวม	4.46	0.47	มาก

4. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์มีความสัมพันธ์กันทางบวก พบว่า มีค่าตั้งแต่ .672 ถึง .821 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับตัวแปรเกณฑ์มากที่สุด ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม (X_4) มีความสัมพันธ์ที่ระดับ .821 รองลงมา คือ ด้านการมีทักษะสื่อสาร (X_5) มีความสัมพันธ์ที่ระดับ .820 ด้านการส่งเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้ (X_6) มีความสัมพันธ์ที่ระดับ .802 โดยมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมาก ด้านการมีทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล การใช้สื่อและเข้าใจศัพท์ดิจิทัล (X_1) มีความสัมพันธ์ที่ระดับ .794 และด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ (X_2) มีความสัมพันธ์ที่ระดับ .792 โดยมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ส่วนตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับตัวแปรเกณฑ์น้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_3) มีความสัมพันธ์ที่ระดับ .672 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ส่วนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรพยากรณ์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวก พบว่ามีค่าตั้งแต่ .510 ถึง .838 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	Y	ระดับความสัมพันธ์
X ₁	1.000	-	-	-	-	-	.794**	สูง
X ₂	.700**	1.000	-	-	-	-	.792**	สูง
X ₃	.510**	.578**	1.000	-	-	-	.672**	สูง
X ₄	.646**	.838**	.678**	1.000	-	-	.821**	สูงมาก
X ₅	.720**	.696**	.670**	.820**	1.000	-	.820**	สูงมาก
X ₆	.807**	.775**	.618**	.733**	.685**	1.000	.802**	สูงมาก
X	-	-	-	-	-	-	.905**	สูงมาก

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน พบว่า ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม (X₄) เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์การดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ได้ดีที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .821 และมีอำนาจของพยากรณ์เท่ากับร้อยละ 67.30 เมื่อเพิ่มตัวแปรพยากรณ์ด้านการมีทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล การใช้สื่อและเข้าใจศัพท์ดิจิทัล (X₁) ด้านการมีทักษะสื่อสาร (X₅) ด้านการส่งเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้ (X₆) ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X₃) และด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ (X₂) จะมีค่าอำนาจในการพยากรณ์ เท่ากับร้อยละ 82.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบลำดับขั้นตอน เพื่อค้นหาตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์การดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

โมเดล	ตัวแปรพยากรณ์	R	R ²	F
1	X ₄	.821	.673	1028.869**
2	X ₄ X ₁	.891	.793	956.200**
3	X ₄ X ₁ X ₅	.898	.807	693.256**
4	X ₄ X ₁ X ₅ X ₆	.905	.818	558.689**
5	X ₄ X ₁ X ₅ X ₆ X ₃	.907	.823	458.907**

โมเดล	ตัวแปรพยากรณ์	R	R ²	F
6	X ₄ X ₁ X ₅ X ₆ X ₃ X ₂	.909	.827	392.589**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 5 สัมประสิทธิ์ถดถอยของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

ตัวแปรพยากรณ์	B	Std. Error	β	t	Sig
X ₄	0.177	0.042	0.190	4.205**	.000
X ₁	0.218	0.031	0.250	6.968**	.000
X ₅	0.210	0.035	0.229	5.993**	.000
X ₆	0.132	0.036	0.140	3.622**	.000
X ₃	0.083	0.023	0.099	3.619**	.000
X ₂	0.120	0.035	0.133	3.413**	.001

a = .283, R = .909, R² = .827

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 5 การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) พบว่า ตัวแปรที่ถูกนำเข้ามาสมการพยากรณ์การดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 คือ ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม (X₄) ด้านการมีทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล การใช้สื่อและเข้าใจศัพท์ดิจิทัล (X₁) ด้านการมีทักษะสื่อสาร (X₅) ด้านการส่งเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้ (X₆) ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X₃) และด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ (X₂) มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ .177, .218, .210, .132, .083 และ .120 ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ คือ .190, .250, .229, .140, .099 และ .133 ตามลำดับ โดยตัวแปรพยากรณ์ดังกล่าวสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ได้ร้อยละ 82.70 และเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ทำนายการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$Y' = .283 + .177X_4 + .218X_1 + .210X_5 + .132X_6 + .083X_3 + .120X_2$$

สมการพยากรณ์ทำนายการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ในรูปคะแนนมาตรฐานดังนี้

$$Z'_Y = .190z_{x4} + .250z_{x1} + .229z_{x5} + .140z_{x6} + .099z_{x3} + .133z_{x2}$$

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์มาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การส่งเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความสามารถในการเตรียมองค์กรให้มีความพร้อมและมีขีดความสามารถพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ปรับตัวให้ทันต่อโอกาส เปลี่ยนอุปสรรคให้เป็นโอกาส การสร้างบรรยากาศขององค์กรที่นำไปสู่แนวคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมใหม่ ๆ ส่งเสริมบุคลากรให้มีความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่อง เกิดจากการเรียนรู้ การสั่งสมความรู้ การสร้างความรู้จากประสบการณ์การทำงานทั้งในระดับบุคคล ระดับทีมและระดับองค์กรเพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่ดีให้กับองค์กรอย่างเป็นระบบและสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมองค์กรอันจะนำองค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (ธีรพันธ์ เชิญรัมย์, 2563) โดยบุคลากรต้องสร้างการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม มีความกระตือรือร้นและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Marquardt, 2002) สอดคล้องกับทินกร บัวชูและทิพภาพร บัวชู (2562) กล่าวว่า ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเพื่อการบริหารสถานศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนไป เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ และต่อยอดองค์ความรู้ด้วยความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้นแบบที่ดีในการทำงานด้วยดิจิทัลทั้งในเรื่องความคิด ความเป็นผู้นำและพฤติกรรม มองปัญหาแบบองค์รวม สอดคล้องกับสุกัญญา แซ่มซ้อย (2561) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีต้องมีความรู้ความเข้าใจการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ มีวิสัยทัศน์และเป็นผู้นำในการนำเทคโนโลยีมาบูรณาการในการทำงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของเลอศักดิ์ ตามา (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญารัตน์ สุขแสน (2564) ได้ทำการ

วิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหา รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียน ในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐธัญญา พรปทุมชัยกิจ, อุดมพันธุ์ พิษัญ ประเสริฐ, และพงษ์ศักดิ์ ทองพันธ์ (2564) ได้ทำวิจัยภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล และด้านการพัฒนาระดับมืออาชีพ

2. ศึกษาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้น ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 สามารถจัดการศึกษาได้ตรงตามมาตรฐานการศึกษา สามารถสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการ มีการประเมิน ติดตาม ตรวจสอบ และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดคุณภาพการศึกษาตามเป้าหมายที่กำหนด สามารถรวบรวมข้อมูลที่จะใช้ในการประเมิน และควบคุมปัญหาเพื่อการตัดสินใจและสามารถให้ข้อมูลแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ โดยเน้นให้ครูและผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ สามารถกำกับ ติดตาม และปรับปรุงแก้ไขกระบวนการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับสุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2562) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา มีการสร้างระบบและกลไกในการพัฒนา ติดตาม ตรวจสอบและประเมินการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบาย เป้าหมายและระดับคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2553) ที่กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เป็นกระบวนการจัดการเพื่อเน้นให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ โดยบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาร่วมกันวางแผน กำหนดเป้าหมายและวิธีการลงมือปฏิบัติตามแผนในทุกขั้นตอน มีการบันทึกและติดตามตรวจสอบผลงาน หาจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงและร่วมกันปรับปรุงแผนงานนั้น ๆ โดยมุ่งหวังให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ และสะท้อนถึงความมีคุณภาพ โดยโรงเรียนร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (วารุณี บำรุงสวัสดิ์. 2553) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเลอศักดิ์ ตามา (2564) ได้ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา สอดคล้องกับนวนลลออ มิวชา (2558) ได้ทำการวิจัย เรื่อง สภาพ ปัญหา และผลสำเร็จการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การจัดทำรายงานประจำปี และสอดคล้องกับงานวิจัยของฟอลเลอร์ (Faller. 2018) ได้ทำการวิจัยผลกระทบของการประกันคุณภาพต่อแนวปฏิบัติด้านการจัดการและการปฏิบัติงานของพนักงานในวิทยาลัยเทคนิคของรัฐสุลต่าน ประเทศโอมาน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหาร คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่วิทยาลัยเทคนิคต่าง ๆ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่มีความสัมพันธ์ระดับสูงสุด ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วม รองลงมาคือ ด้านการมีทักษะสื่อสาร การส่งเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านการมีทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล การใช้สื่อและเข้าใจศัพท์ดิจิทัล ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ และด้านการมีวิสัยทัศน์ ล้วนมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการทำงานและพัฒนาทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลของตนเองอยู่เสมอ เปิดโอกาสให้บุคลากรมีอิสระในการคิดค้นงานใหม่ ๆ เกิดเป็นบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่ดีและสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้ รวมทั้งสามารถสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภวัช เชาวันเกษม; วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรภรณ์ และสุดารัตน์ สารสว่าง (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกันพัฒนาระบบการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ได้อย่างมีนัยสำคัญทั้ง 6 ด้าน โดยภาวะผู้นำยุคดิจิทัล ด้านการทำงานเป็นทีมและ

การมีส่วนร่วม (X_4) เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาได้ดีที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีสัมประสิทธิ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .821 และมีอำนาจของพยากรณ์เท่ากับร้อยละ 67.30 เมื่อเพิ่มตัวแปรพยากรณ์ด้านการมีทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล การใช้สื่อและเข้าใจศัพท์ดิจิทัล (X_1) ด้านการมีทักษะสื่อสาร (X_5) การส่งเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้ (X_6) ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_3) และด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ (X_2) จะมีค่าอำนาจในการพยากรณ์ เท่ากับร้อยละ 82.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถจัดเรียงลำดับตัวแปรพยากรณ์การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาได้ดีที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ที่สามารถพยากรณ์การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาได้น้อยที่สุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนามุมมองทางด้านการจัดการศึกษาให้มีความชัดเจนและทันสมัย พร้อมรับกับความเปลี่ยนแปลง รวมถึงเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการแสดงความคิดเห็น แนวคิด หรือวิสัยทัศน์ของตนเองเพื่อนำไปสู่เป้าหมายของสถานศึกษา

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการติดตามผลการดำเนินการและนำไปใช้ปรับปรุงพัฒนา ดังนั้น สถานศึกษาควรมีการจัดทำรายงานผลการติดตามการดำเนินงานเสนอต่อผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนำผลการรายงานที่เป็นข้อมูลสารสนเทศมาวางแผนในการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้สูงขึ้น

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 6 ด้าน สามารถร่วมกันพยากรณ์การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยนำไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาภาวะผู้นำของบุคลากรในองค์กรให้มีทักษะ ความรู้และความสามารถในการพัฒนาการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษาและยกระดับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เพื่อใช้เป็น

ข้อมูลสำหรับนำไปพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถและเพิ่มศักยภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นพัฒนาสถานศึกษาได้ดียิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการวิจัยรูปแบบการพัฒนากภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดนวัตกรรมเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในลักษณะของงานวิจัยเชิงคุณภาพประกอบด้วย เพื่อนำข้อมูลที่นำมาใช้ร่วมกับวิจัยเชิงปริมาณ และสามารถนำมาสนับสนุนผลการวิจัยและสามารถอธิบายแต่ละองค์ประกอบได้ชัดเจนและมีความถูกต้องมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กัญญารัตน์ สุขแสน. (2564). รูปแบบการพัฒนากภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียน ในเครื่องมือ
มูลนิธิดนเคเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิง
พุทธ*. 6(7), 129-146.

จันทนา แสนสุข. (2559). *ภาวะผู้นำ Leadership*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ทริบเพิ้ลกรุ๊ป.

จิณฉวีรัตน์ ปะโคทัง. (2562). ผู้นำยุคดิจิทัล : กลยุทธ์การสื่อสารสู่ความสำเร็จ. *วารสารสมาคม
พัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย*. 1(2), 35-46.

ณัฐธนิชา พรปทุมชัยกิจ; อุดมพันธ์ พิษณุประเสริฐ และพงษ์ศักดิ์ ทองพั้ง. (2564). ภาวะผู้นำ
ยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
ศรีสะเกษ ยโสธร. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 15(2), 50-64.

ดาวรุ่งวรรณ ถวิลการ. (2562). *ศาสตร์และศิลป์ทางการบริหารการศึกษา*. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น.

ทินกร บัวชู และทิพภาพร บัวชู. (2562). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา.

วารสารครุศาสตร์สาร. 13(2), 285-294.

ธีรพันธ์ เขียวรัมย์. (2563). องค์การแห่งการเรียนรู้: การเรียนรู้จากการปฏิบัติ. *วารสารวิจัยวิชาการ*,
3(1), 185-196

นवलลออ มีวิชา. (2558). *สภาพ ปัญหา และผลสำเร็จการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของ
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปณตนนท์ เถียรประภากุล. (2561). “ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษา 4.0,” *Veridian E-Journal, Silpakorn University*. 11(2), 1994-2013.
- เลอศักดิ์ ตามา. (2564). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัชฌมศึกษา เขต 22. *วารสารรัชต์ภาคย์*. 15(38), 224-240.
- วารุณี บำรุงสวัสดิ์. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม*. มหาวิทยาลัยนครพนม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. (2564). *การสังเคราะห์รายงานการประเมินตนเอง (SAR) ของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2564*. ร้อยเอ็ด: กลุ่มงานนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ.2562*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *มาตรฐานการศึกษาชาติ พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2561). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2554). *การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 เล่มที่ 6*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2561). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาวช์ เขาวนเกษม; วิสุทธิ์ วิจิตรพิชราภรณ์ และสุดารัตน์ สารสว่าง. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 1. *วารสารการบริหารและนวัตกรรมการศึกษา*, 3(3), 85-99.

- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2559). การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล (*School Management in Digital Era*). สืบค้น 26 เมษายน 2565, จาก <https://www.trueplookpanya.com/blog/content/52232/-edu-teaartedu-teaart-teaartdir-->.
- Faller, J.M.V. (2018). Quality Assurance Implementation, Management Practices, and Staff Performance in the Technical Colleges of the Sultanate of Oman: Input for a Quality Intervention Program. *Academic Journal of Interdisciplinary Studies*. 7(2), 49-60.
- Marquardt, M.J. (2002). *Building the Learning Organization: Mastering the 5 Elements for Corporate Learning*. Palo Alto: Davies-Black.
- Sheninger, E.C. (2014). *Digital Leadership: changing paradigms for changing times*. United State of America: Corwin.

ผลกระทบของนวัตกรรมการจัดการ และบุพปัจจัยต่อผลการดำเนินงานขององค์กร
ในอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ในประเทศไทย

The Effect of Innovation Management and its Antecedents on
Perceived Organizational Performance in Logistics Industry in Thailand

พัชราภรณ์ นุ่นนที¹ ประยงค์ มีใจชื่อ² นรพล จินันท์เดช³

Phatcharaporn Noonnatee, Prayong meechaisue, Norapol Chinuntdej

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ผลกระทบของนวัตกรรมการจัดการและบุพปัจจัยต่อผลการดำเนินงานขององค์กรในอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ในประเทศไทย ระเบียบวิธีการวิจัย ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 9 ราย ข้อมูลเชิงปริมาณ เก็บจากบุคลากรในอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ในประเทศไทย ด้วยแบบสอบถามจำนวน 473 ราย สถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้างด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้ ประการที่ 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจขนส่งข้ามชาติในประเทศไทย พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจขนส่งข้ามชาติในประเทศไทยคือองค์การแห่งการเรียนรู้และทีมที่ทรงพลัง ประการที่ 2 ความสามารถในการแข่งขันที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของธุรกิจขนส่งข้ามชาติภายในประเทศไทย ประกอบไปด้วย ผู้นำด้านต้นทุน ความรวดเร็วในการส่งมอบ การสร้างความแตกต่าง และการมุ่งเฉพาะตลาด ประการที่ 3 ปัจจัยที่ทำให้เกิดนวัตกรรมในธุรกิจขนส่งข้ามชาติภายในประเทศไทย ประกอบไปด้วยองค์การแห่งการเรียนรู้และความสามารถในการแข่งขัน ประการที่ 4 แนวทางในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจขนส่งข้ามชาติภายในประเทศ ได้แก่ การสนับสนุนจากภาครัฐ ภาครัฐควรให้การสนับสนุน โดยเฉพาะในด้านการเงินที่มีความเหมาะสมทั้งในด้านความเพียงพอ ระยะเวลา อัตราดอกเบี้ย เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถแข่งขันและดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกเหนือจากนั้น คือในเรื่องของราคาการจัดส่งสินค้าที่ต้องมีการกำหนดให้เป็นมาตรฐาน

Received: 2022-09-09 Revised: 2022-10-02 Accepted: 2022-10-07

¹ สาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Management Faculty of Business Administration Ramkhamhaeng University. Corresponding Author e-mail: naru-m@hotmail.com

² คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Management Faculty of Business Administration Ramkhamhaeng University. e-mail; p.meechaisue@gmail.com.

³ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Management Faculty of Business Administration Ramkhamhaeng University. e-mail; Norapol9@yahoo.com

คำสำคัญ (Keywords): ความสามารถทางการแข่งขัน; ทีมที่ทรงพลัง; นวัตกรรมการจัดการ; องค์การแห่งการเรียนรู้

Abstract

In this dissertation, the researcher investigates the effects of management innovation and its antecedents on corporate performance in the logistics industry in Thailand. The research methodology for qualitative data employed the technique of in-depth interview with nine key informants. Quantitative data were collected from 473 personnel in the logistics industry in Thailand using a questionnaire. The statistics used in data analysis was structural equation modeling (SEM) with a computer program. Findings showed that a learning organization exhibited positive effects on a powerful team, competitiveness, and management innovation. The powerful team exhibited positive effects on competitiveness but exhibited no direct effects on management innovation. Competitiveness exhibited positive effects on management innovation. Management innovation exhibited positive effects on corporate performance. Important findings from this research are the following. The effects of management innovation and its antecedents result in better corporate performance. Entrepreneurs can apply them to foster competitiveness and to increase performance efficiency and effectiveness in order to grow and survive in critical situations.

Keywords: Competitiveness; Effective team; Innovation management; Learning organization

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบันโลจิสติกส์มีบทบาทสำคัญในการดำเนินธุรกิจและมีแนวโน้มที่จะมีความสำคัญอย่างมากในอนาคต เนื่องจากการสื่อสารที่ไร้พรมแดนการค้าและบริการที่สะดวกและรวดเร็วทำให้มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น และโลจิสติกส์ได้ทวีบทบาทความสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจมากและการดำรงชีวิตมากยิ่งขึ้นในช่วงการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) เนื่องจากมาตรการการเว้นระยะห่างและการทำงานที่บ้านทำให้พนักงานส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่จากที่พักอาศัยของตนเอง การกำหนดเวลาการออกนอกบ้านของภาครัฐเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรการความปลอดภัยที่มีการปฏิบัติในหลายประเทศทั่วโลก ทำให้การค้าออนไลน์ขยายตัวมากขึ้น ทั้งในส่วนของสินค้าอุปโภคบริโภคทั่วไป ไปจนถึงอาหารสำเร็จรูป ส่งผลให้กิจกรรมการขนส่งและการกระจายสินค้ามีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมาก ทำให้ประสิทธิภาพของการขนส่งสินค้าในช่วง Last Mile delivery ซึ่งเป็นการขนส่งในช่วงสุดท้ายถึงมือผู้บริโภคกลายเป็นกลไกสำคัญในการสร้าง

ความพึงพอใจให้กับลูกค้าในช่วงวิกฤตเช่นนี้ การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ต้องมุ่งพัฒนาการทำงานของแต่ละองค์ประกอบหลักให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เช่น การมีบุคลากรที่มีทักษะความสามารถ การสร้างองค์การให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ การจัดการนวัตกรรมภายในองค์การ และการสร้างความสามารถในการแข่งขันที่ยั่งยืนและสามารถแข่งขันท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงและภายในวิกฤติต่าง ๆ การแข่งขันด้านระบบโลจิสติกส์ ต้องอาศัยความรู้หลายสาขามาผสมผสานกัน เช่น ความรู้ทางเทคโนโลยี ทำให้ทราบถึงข้อมูลของสินค้า ความรู้ทางเศรษฐศาสตร์ ความรู้ทางการบริหารและสถิติ นำมาคำนวณค่าใช้จ่ายในการขนส่ง ซึ่งประเทศไทยยังไม่มี ส่งผลให้การวางแผนโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งของภาครัฐไม่มีประสิทธิภาพและอาจไม่สอดคล้องกับความต้องการที่เกิดขึ้นจริง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) นอกจากนี้ พงษ์สันต์ บัณฑิตและคณะ (2561) ได้นำเสนอการพัฒนาแบบจำลอง เพื่อศึกษาและวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการขนส่งภายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยใช้ข้อมูลโครงข่ายเส้นทางการขนส่งสินค้าและปริมาณการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศที่มีอยู่ในปัจจุบันจากฐานข้อมูล GTAP พบว่า การขนส่งสินค้าทางทะเลมีสัดส่วนมากที่สุด รองมา คือ การขนส่งทางบกและทางอากาศและต้นทุนรวมจากการขนส่งสินค้าทางบกในทุก ๆ เส้นทางจะลดลงร้อยละ 8.69 การแข่งขันด้านการขนส่งที่รวดเร็ว ประหยัดเวลาการขนส่ง จึงเป็นปัจจัยที่ผู้ประกอบการขนส่งให้ความสำคัญและใส่ใจ

นวัตกรรมการจัดการถือว่ามีสำคัญต่อการพัฒนาโลจิสติกส์ เนื่องจากทำให้เกิดการปรับปรุงการทำงานให้ดียิ่งขึ้นผลักดันให้บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการทำงานและใช้ศักยภาพของตนเองที่มี สร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน การมีทักษะความชำนาญของบุคลากร การใช้เทคโนโลยีและบริหารจัดการระบบโลจิสติกส์ การพัฒนาโลจิสติกส์อย่างต่อเนื่องและรวดเร็วให้ทันกับสถานการณ์ของประเทศไทยและต่างประเทศ จากหลายปัจจัยที่ธุรกิจจำเป็นต้องมีการแข่งขันอยู่ตลอดเวลาการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาผลกระทบของนวัตกรรมการจัดการ และบุพปัจจัยต่อผลการดำเนินงานขององค์การในอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ในประเทศไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจขนส่งข้ามชาติในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการแข่งขันที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของธุรกิจขนส่งข้ามชาติภายในประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดนวัตกรรมในธุรกิจขนส่งข้ามชาติภายในประเทศไทย
4. เพื่อศึกษาแนวทางการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจขนส่งข้ามชาติภายในประเทศ

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

- สมมติฐานที่ 1 องค์การแห่งการเรียนรู้มีผลกระทบทางบวกต่อทีมที่ทรงพลัง
- สมมติฐานที่ 2 องค์การแห่งการเรียนรู้มีผลกระทบทางบวกต่อความสามารถในการแข่งขัน
- สมมติฐานที่ 3 องค์การแห่งการเรียนรู้มีผลกระทบทางบวกต่อนวัตกรรมการจัดการ
- สมมติฐานที่ 4 ทีมที่ทรงพลังมีผลกระทบทางบวกต่อความสามารถในการแข่งขัน
- สมมติฐานที่ 5 ทีมที่ทรงพลังมีผลกระทบทางบวกต่อนวัตกรรมการจัดการ
- สมมติฐานที่ 6 ความสามารถในการแข่งขันมีผลกระทบทางบวกต่อนวัตกรรมการจัดการ
- สมมติฐานที่ 7 ความสามารถในการแข่งขันมีผลกระทบทางบวกต่อผลการดำเนินงานขององค์กร
- สมมติฐานที่ 8 นวัตกรรมจัดการมีผลกระทบทางบวกต่อผลการดำเนินงานขององค์กร

วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การดำเนินวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยมุ่งศึกษาผลกระทบของนวัตกรรมจัดการและบุพปัจจัยต่อผลการดำเนินงานขององค์กรในอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ในประเทศไทย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ บุคคลากรในธุรกิจขนส่งข้ามชาติในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลทั้งหมด 473 คน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง (Validity) ความเหมาะสม รวมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของภาษาที่ใช้และปรับปรุงแก้ไข นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทำการทดลอง (Try out) จำนวน 40 คน ค่า IOC ระหว่าง 0.66-1.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในส่วนนี้ได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยวิธีการ Confirmatory Factor Analysis: CFA สถิติอ้างอิง นำเสนอรายละเอียดทั้งหมดของส่วนตัวแบบจำลองวัดค่าตัวแปรด้วยวิธีการ Confirmatory Factor Analysis: CFA พร้อมทั้งส่วนตัวแบบจำลองสมการโครงสร้างที่เป็น Structural Equation Modeling : SEM ด้วยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ใช้ในการวิเคราะห์เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง ผลกระทบของนวัตกรรมการจัดการ และบุพปัจจัยต่อผลการดำเนินงานขององค์กรในอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจขนส่งข้ามชาติในประเทศไทย พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจขนส่งข้ามชาติในประเทศไทยคือองค์การแห่งการเรียนรู้และทีมที่ทรงพลัง

2. ความสามารถในการแข่งขันที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของธุรกิจขนส่งข้ามชาติภายในประเทศไทย ประกอบไปด้วย ผู้นำด้านต้นทุน ความรวดเร็วในการส่งมอบ การสร้างความแตกต่าง และการมุ่งเฉพาะตลาด

3. ปัจจัยที่ทำให้เกิดนวัตกรรมในธุรกิจขนส่งข้ามชาติภายในประเทศไทย ประกอบไปด้วย องค์การแห่งการเรียนรู้และความสามารถในการแข่งขัน

4. แนวทางในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจขนส่งข้ามชาติภายในประเทศ ได้แก่ การสนับสนุนจากภาครัฐ ภาครัฐควรให้การสนับสนุนโดยเฉพาะในด้านการเงินที่มีความเหมาะสมทั้งในด้านความเพียงพอ ระยะเวลา อัตราดอกเบี้ย เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถแข่งขันและดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกเหนือจากนั้นคือในเรื่องของราคาการจัดส่งสินค้าที่ต้องมีการกำหนดให้เป็นมาตรฐาน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยเรื่อง ผลกระทบของนวัตกรรมการจัดการ และบุพปัจจัยต่อผลการดำเนินงานขององค์กรในอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ในประเทศไทย มีประเด็นที่น่าสนใจสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจขนส่งข้ามชาติในประเทศไทย พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจขนส่งข้ามชาติในประเทศไทยคือองค์การแห่งการเรียนรู้และทีมที่ทรงพลัง อภิปรายได้ว่า การดำเนินธุรกิจ ผู้ประกอบการต้องการที่จะดำเนินธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถแข่งขันภายในตลาดได้ผู้ประกอบการต้องมียุทธศาสตร์ มีบุคคลากรที่มีความพร้อมทั้งในด้านของการคิดวิเคราะห์ นำไปสู่การทำงานเป็นทีมที่มีความรู้ความสามารถและสามารถแข่งขันในตลาดได้อย่างยั่งยืน อีกทั้งสามารถแข่งขันในตลาดได้ดีกว่าผู้ประกอบการที่ขาดองค์ความรู้ (Mahadalle, & Kaplan, 2017) ทักษะในการคิดวิเคราะห์ และยังเพิ่มโอกาสที่จะประสบความสำเร็จได้มากกว่าผู้ประกอบการที่ความรู้จำจำกัด

2. ความสามารถในการแข่งขันที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของธุรกิจขนส่งข้ามชาติภายในประเทศไทย ความเป็นผู้นำด้านต้นทุนคือ ทำการลดต้นทุนจากการประหยัดเนื่องจากขนาด มีการควบคุมต้นทุนและควบคุมการเงิน โดยการจัดทำงบประมาณและตั้งเป้าหมายทางด้านปริมาณอย่างชัดเจน เพื่อทำให้เกิดต้นทุนรวมที่ต่ำกว่าคู่แข่งเพื่อที่จะทำให้ผลการดำเนินงานมีปริมาณที่มากกว่าคู่แข่ง สอดคล้องกับสอดคล้องกับ ฌัตพร ไชยเสนา (2560) เป็นการศึกษาที่นำวิธีเมต้าฮีริ

สตีกส์มาใช้ร่วมกับเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดเส้นทางขนส่ง ผลการวิจัยพบว่าหลักการฮิวริสติกส์ประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยีสารสนเทศสามารถลดระยะทางจากเดิมลง 493.82 กิโลเมตร สามารถลดต้นทุน น้ำมันเชื้อเพลิงลง เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการขนส่ง ให้แก่ผู้ให้บริการขนส่ง

ความรวดเร็วในการส่งมอบ เป็นการตอบสนองความต้องการของลูกค้าและทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ มีการนำกลยุทธ์การส่งมอบอย่างรวดเร็วมาใช้ในการวางแผนกำหนดกลยุทธ์ต่าง ๆ ได้แก่ กลยุทธ์การใช้พลังงานทางเลือก ที่ประหยัดที่สุด กลยุทธ์ศูนย์กระจายสินค้าที่สามารถทำการกระจายและส่งต่อไปยังจังหวัดใกล้เคียง กลยุทธ์การขนส่งสินค้าทั้งเที่ยวไปและกลับ เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะฉัตร จารุธีรศานต์ (2563) ที่พบว่า แนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการขนส่ง ได้แก่ การคำนวณต้นทุนการขนส่ง การคำนวณจุดคุ้มทุนในการดำเนินงาน การคำนึงถึงปัจจัยทางด้าน โครงสร้างพื้นฐานทางการคมนาคม การสร้างความร่วมมือระบบขนถ่าย และการสร้างสถานี ขนส่งสินค้าและควรใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในการขนส่งเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้ได้มากที่สุด

การสร้างความแตกต่าง การให้บริการที่ดีต่อลูกค้าและแตกต่างจากคู่แข่ง มีช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว เข้าใจความต้องการของลูกค้า นำเอาเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการทำงานบริการลูกค้า เช่น การสร้างเว็บไซต์ที่มีการใช้งานง่าย เพิ่มช่องทางการให้บริการลูกค้าผ่านระบบออนไลน์ในทุกช่องทาง ติดตามผลความพึงพอใจของลูกค้าและนำมาพัฒนาระดับการบริการให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตภา งามเฮงเส็ง (2561) ที่พบว่า คุณภาพการให้บริการในด้านการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ ผู้รับบริการ ความเป็นรูปธรรมของการบริการที่สามารถจับต้องได้ การตอบสนองต่อลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว เอาใจใส่ และมีความพร้อมในการให้บริการตลอดเวลา มีความสัมพันธ์กับการกลับมาใช้จ่ายของลูกค้า

การมุ่งเฉพาะตลาด การให้บริการขนส่งสินค้าแต่ละเที่ยวจะมีลูกค้าที่มีความต้องการที่แตกต่างกัน เช่น ลูกค้าที่ต้องการความรวดเร็ว ลูกค้าต้องการขนส่งเพียงผู้เดียวแต่สินค้าน้อย ดังนั้นผู้ประกอบการควรมีวิธีการขนส่งที่สามารถรองรับความต้องการของลูกค้าที่มีความต้องการแตกต่างกัน เพื่อให้มีบริการด้านการขนส่งที่หลากหลายให้ลูกค้าสามารถเลือกใช้บริการได้ตามความต้องการ สามารถที่จะตอบสนองลูกค้าในกลุ่มได้ดีกว่าคู่แข่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกศกนก เชื้อมหาวัน (2561) กล่าวว่า เป็นการจัดการเชิงกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นเฉพาะกลุ่มหรือสินค้าเฉพาะอย่าง และมีการเสนอสินค้าหรือบริการที่แตกต่างจากคู่แข่งโดยในอุตสาหกรรมขนส่ง

3. ปัจจัยที่ทำให้เกิดนวัตกรรมในธุรกิจขนส่งข้ามชาติภายในประเทศไทย ประกอบไปด้วย องค์การแห่งการเรียนรู้ องค์การที่บุคคลภายในองค์กรร่วมกันสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมให้เกิดความคิดหรือความรู้และรูปแบบวิธีการทำงานใหม่ ๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันของคนภายในองค์กรส่งผลให้เกิดความรู้ใหม่เกิดขึ้น มีการถ่ายทอดความรู้ระหว่างกันก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนและการเปลี่ยนแปลงจากองค์ความรู้เก่าที่มีอยู่เดิมเป็นความรู้ใหม่ นำไปสู่ความสำเร็จภายในองค์กร มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะฉัตร จารุธีรศานต์ (2563) ที่พบว่า กลยุทธ์การจัดการโลจิสติกส์และการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาบุคลากรมี

เป้าหมายหลักเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะให้บุคลากรมีศักยภาพในการขับเคลื่อนงานให้บรรลุเป้าหมายตามกลยุทธ์การจัดการโลจิสติกส์ที่กำหนดไว้

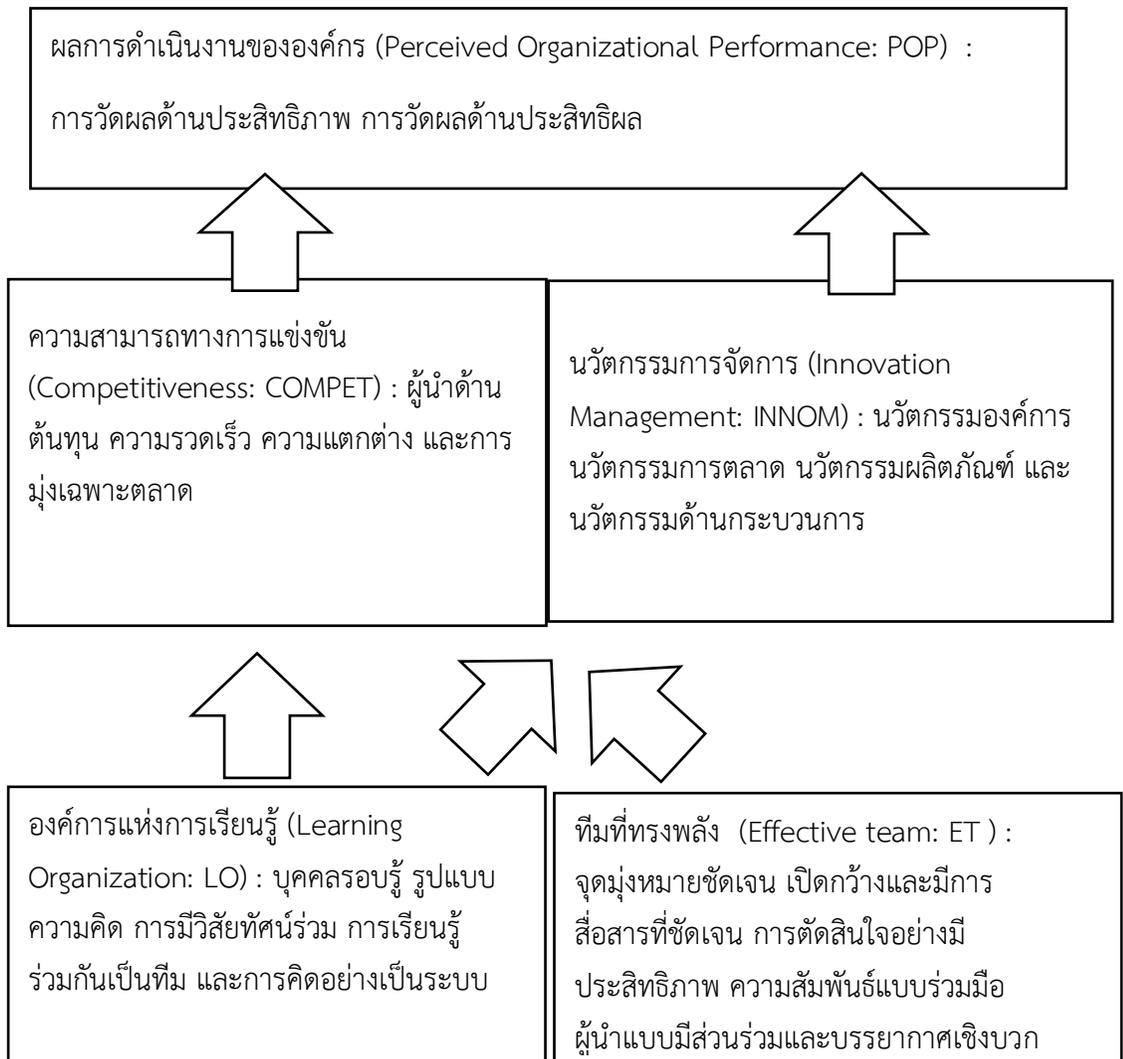
ความสามารถในการแข่งขัน ในเชิงธุรกิจเป็นเรื่องสำคัญเนื่องจากเป็นพลังขับเคลื่อนทั้งทางด้านราคาและบริการ การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและภาวะผู้นำจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับทุกองค์กร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขชน ทิพย์ทิพากร (2560) ที่พบว่า ความได้เปรียบทางการแข่งขันขององค์กร มีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลดำเนินงานทางธุรกิจ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ความยืดหยุ่นของโครงสร้างองค์กร ความสามารถในการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ

4. แนวทางในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจขนส่งข้ามชาติภายในประเทศ การสนับสนุนจากภาครัฐ กรมการขนส่งทางบกยังได้ออกกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งอย่างกฎหมายเกี่ยวกับการติดตั้งเครื่องบันทึก ข้อมูลการเดินทาง (GPS) ที่เป็นเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับสนับสนุนและควบคุมการขนส่ง เพื่อให้ผู้ประกอบการ และกรมขนส่งทางบกสามารถควบคุมการเดินรถได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามการมีเกณฑ์และข้อกำหนดต่าง ๆ อาจยังไม่สามารถช่วยยกระดับธุรกิจขนส่งและกระจายสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากผู้ประกอบการยังขาด ความรู้ความเข้าใจหรือแนวทางในการพัฒนาธุรกิจ (Department of Land Transport, 2019)

การนำเทคโนโลยีมาใช้ในองค์กร การจัดการเครือข่ายและเทคโนโลยีสารสนเทศทั้งในส่วนการวางแผนการตลาด การเคลื่อนย้ายสินค้า การกระจายสินค้าและส่วนงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีเป้าหมายเพื่อความพอใจของลูกค้า เกิดการซื้อซ้ำและนำไปสู่ความจงรักภักดีในที่สุด (สมทบ แก้วเชื้อ, 2562) และทำให้การจัดการองค์กรมีความเป็นบูรณาการทางข้อมูลสารสนเทศส่งต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการ ซึ่งมีความสอดคล้องกับการวิจัยของ Tsai and Wang (2017) และ Valmohammadi (2017) หากบริษัทมีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ มีอุปกรณ์ที่ทันสมัยและรองรับกับระบบการปฏิบัติงานการให้บริการโลจิสติกส์ มีระบบควบคุมสารสนเทศสำหรับการเคลื่อนย้ายและการกระจายสินค้า มีการส่งมอบสินค้าและบริการที่ถูกต้องและตรงเวลา สิ่งดังกล่าวส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงาน เช่น ลดต้นทุน อัตราการเติบโตของยอดขาย

องค์ความรู้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากการสรุปเส้นทางอิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปรหลักในกรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้สามารถนำมาพัฒนาขึ้นเป็นแผนภาพเส้นทางสู่ผลกระทบของนวัตกรรมจัดการ และบัพปัจจัยต่อผลการดำเนินงานขององค์กรได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 5.1 เส้นทางสู่ผลกระทบของนวัตกรรมจัดการและบุปปัจจัยต่อผลการดำเนินงานขององค์กร

จากภาพ อธิบายความโดยสรุปได้ว่าเส้นทางสู่ผลกระทบของนวัตกรรมจัดการและบุปปัจจัยต่อผลการดำเนินงานขององค์กร เริ่มต้นจากการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้และการที่สมาชิกภายในองค์การสามารถสร้างทีมที่ทรงพลังเบื้องต้นก่อนจึงจะสามารถสร้างนวัตกรรมและความสามารถทางการแข่งขันให้เกิดขึ้นได้และส่งผลให้ผลการดำเนินงานขององค์กรที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรหาวิธีการลดต้นทุนในการประกอบกิจการขนส่งสินค้าให้ต่ำลง เพื่อให้มีผลกำไรมากขึ้น

1.2 ภาครัฐควรสนับสนุนให้เกิดการขนส่งสินค้าร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการหลาย ๆ ราย ให้มากขึ้น

1.3 การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีความจำเป็นสำหรับทุกคนไม่ว่าจะเป็นเจ้าของกิจการ พนักงาน ลูกค้าปัจจุบันทุกคนเข้าถึงข่าวสารได้ง่าย ดังนั้นผู้ที่มีความรู้และลงมือทำก่อนจะอยู่รอดได้ในยุคที่มีการแข่งขันสูง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาวิจัยแนวทางการสร้างเครือข่ายและระบบขนส่งแบบบูรณาการ เพื่อลดต้นทุนดำเนินงานสร้างกำไรให้กับผู้ประกอบการ

2.1 ศึกษาแนวทางการปรับตัวของผู้ประกอบการขนส่งในประเทศไทยในสถานการณ์ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเพื่อให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมการขนส่งทางบก (2562). กรมการขนส่งทางบก เพิ่มศักยภาพในการขนส่งสินค้าทางถนนของอาเซียน เปิดเวทีสัมมนา เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความตกลงการขนส่งสินค้าทางถนนระหว่างประเทศในอาเซียน Land Connectivity Agreement. สืบค้น 19 สิงหาคม 2565, จาก https://www.dlt.go.th/th/public-news/view.php?_did=1716.

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า (2562). โควิด-19 ดันธุรกิจรับส่งเอกสารและสิ่งของ โตแบบก้าวกระโดด เฉพาะปี 2564 จัดตั้งธุรกิจใหม่เพิ่มขึ้นจากปี 2563 กว่า 200 %. สืบค้น 26 เมษายน 2565, จาก https://www.dbd.go.th/news_view.php?nid=469421954.

เกศกนก เชื้อมหาวัน. (2561). การพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพธุรกิจโลจิสติกส์ไทยประเภทผู้รับจัดการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ. วารสารสุทธิปริทัศน์. 6(1), 26-39.

จิตาภา ง่วนเฮงเส็ง. (2561). กลยุทธ์การพัฒนาการได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจขนส่ง สินค้าทางถนนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. ดุษฎีนิพนธ์บริหารธุรกิจดุสิตบัณฑิต. มหาวิทยาลัยปทุมธานี.

ณัตพร ไชยเสน. (2561). การจัดเส้นทางขนส่งด้วยวิธีเมตาฮิวริสติกส์: กรณีศึกษา บริษัทผู้ให้บริการขนส่ง. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์. 4(2), 64-76.

ปิยะฉัตร จารุธีรศานต์. (2563). ระบบสินค้าคงคลัง. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 189.

พงษ์สันต์ บัณฑิตสกุลชัย, ธนพร เกียรติชนะบำรุง และธนัชพร สันตวัตร. (2561). การพัฒนาแบบจำลองเพื่อศึกษาและวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการขนส่งภายใน

- ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. *Journal of Transportation and Logistics*. 11(1), 7-34.
- สมทบ แก้วเชื้อ และคณะ. (2562). ปัจจัยแห่งความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจออนไลน์ในยุคดิจิทัล. *วารสารวิชาการเทคโนโลยีอุตสาหกรรม*. 15 (2), 33-44.
- สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). รายงานโลจิสติกส์ของประเทศไทย. สืบค้น 20 เมษายน 2565, จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=11803.
- สุชน ทิพย์ทิพากร. (2560). *ความสามารถในการจัดการความสลับซับซ้อนของวิสาหกิจขนาด กลาง และขนาดย่อม (SMEs) ในประเทศไทย*. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Mahadalle, A., & Kaplan, B. (2017). Entrepreneurial characteristics and competencies as determinants of corporate performance: A study on small enterprises in Mogadishu, Somalia. *International Journal of Research-Granthaalayah*. 5(5), 243-254.
- Tsai, M. C., & Wang, C. (2017). Linking service innovation to firm performance: The roles of ambidextrous innovation and market orientation capability. *Chinese Management Studies*. 11(4), 730-750.
- Valmohammadi, C. (2017). Customer relationship management: Innovation and performance. *International Journal of Innovation Science*. 9(4), 374-395.

แนวทางการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรตามหลัก สังคหวัตถุ 4
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2
The Guidelines for Enhancing Personnel Motivation in Work
Performance Based on Saṅgahavatthu of Schools under
Nakhon Sawan Secondary Educational Service Area Office 2

ณรงค์ศักดิ์ ทองสี¹

Narongsak Thongsee

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) เพื่อหาแนวทางการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ใช้ระเบียบวิธีวิจัยรูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 313 คน แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วเปรียบเทียบโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูป/คน แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.37) โดยด้านที่มากที่สุด ได้แก่ ด้านเงินเดือน ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.55) และด้านที่น้อยที่สุด คือ ด้านความเป็นอยู่ส่วนตัว ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.49) 2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งอายุ และระดับการศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นที่มีต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรใน

Received: 2022-09-01 Revised: 2022-09-16 Accepted: 2022-09-16

¹ หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Master of Education Degree in Buddhist Educational Administration, Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
Corresponding Author e-mail: Poluken@gmail.com

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3. แนวทางการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 พบว่า ปัจจัยจูงใจผู้บริหารควรปฏิบัติ ดังนี้ 1) ทาน อำนวยความสะดวกเพื่อให้งานสำเร็จ ให้โอกาสในการทำงานอย่างเท่าเทียม 2) ปิยวาจา พูดในเชิงสร้างสรรค์ พูดให้กำลังใจกับครูและบุคลากร ชี้แนะแนวทางในความก้าวหน้า 3) อุตถจริยา เป็นผู้นำในการปฏิบัติงาน ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ทุ่มเทเสียสละ 4) สมานัตตตา สนับสนุนความรู้โอกาสต่างๆอย่างสม่ำเสมอ ปัจจัยค้ำจุนผู้บริหารควรปฏิบัติ ดังนี้ 1) ทาน วางระบบบริหารชัดเจน สร้างบรรยากาศการทำงานที่เกื้อกูล พิจารณาการให้เงินเดือนอย่างเป็นธรรม 2) ปิยวาจา ให้กำลังใจในการปฏิบัติงาน รักษาศักดิ์ 3) อุตถจริยา วางแผนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นกันเองให้ความสบายใจในการทำงาน 4) สมานัตตตา ยึดกฎระเบียบมาตรฐานการทำงาน เป็นที่พึ่งของผู้ใต้บังคับบัญชา

คำสำคัญ (Keywords): แรงจูงใจ; บุคลากร; สังคหวัตถุ 4

Abstract

The study consisted of the following objectives: (1) to investigate the personnel motivation in work performance of schools under Nakhon Sawan Secondary Educational Service Area Office 2; (2) to compare opinions towards personnel motivation in work performance of schools under Nakhon Sawan Secondary Educational Service Area Office 2; and (3) to find the guidelines for enhancing personnel motivation in work performance based on *Saṅgahavatthu* of schools under Nakhon Sawan Secondary Educational Service Area Office 2. The study used a mixed-method approach that included both qualitative and quantitative methods. The quantitative data were collected using a questionnaire with a reliability of 0.97 and a sample size of 313 persons. The obtained quantitative data were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation. The mean and standard deviation were utilized in the comparison. The qualitative data were collected through semi-structured interviews with 9 key informants. The obtained qualitative data were analyzed by content analysis. From the study, the following results are found: (1) The conditions of personnel motivation in work performance of schools under Nakhon Sawan Secondary Educational Service Area Office 2 are overall at a high level ($\bar{x} = 4.29$, S.D. = 0.36). The aspect with the highest level of mean is income ($\bar{x} = 4.46$, S.D. = 0.55), while private life has least level of mean ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = 0.49). (2) From comparing opinions towards personnel motivation in work

performance of schools under Nakhon Sawan Secondary Educational Service Area Office 2 classified by personal factors, the findings revealed that personnel of different positions, ages, and educational levels have no differences in their opinions on personnel motivation in work performance; therefore, denying the null hypothesis. (3) The guidelines for enhancing personnel motivation in work performance based on *Saṅgahavatthu* of schools under Nakhon Sawan Secondary Educational Service Area Office 2 are: Administrators should focus on the following motivator factors: 1) *Dāna* refers to providing facility for the success of work, refers to opportunity to work equally, 2) *Piyavacā* refers to creative speech, refers to motivational speech to teachers and personnel, refers to providing guidance for career advancement, 3) *Atthacariyā* refers to being leader in work performance, refers to self-conduct as an example, refers to sacrifice and 4) *Samānattatā* refers to providing knowledge in various occasions constantly. Administrators should focus on the following hygiene factors: 1) *Dāna* refers to the establishment of clear management system, refers to creating a work environment that is favorable to performance, 2) *Piyavacā* refers to motivation for work performance, refers to giving a fair salary, refers to truthful speech, 3) *Atthacariyā* refers to the establishment of development plan on a daily basis, refers to being amicable and comfortable at work, and 4) *Samānattatā* refers to adherence to regulations and work standard, refers to being reliable for subordinates.

บทนำ (Introduction)

การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องมาจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2573 (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน รวมทั้งผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียน และความต้อการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ประกอบกับแรงกดดันจากภายในประเทศ จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ที่ส่งผลให้ประเทศเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้ การติดกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ทศนคติความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม และพฤติกรรมของประชากรที่ปรับเปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว รวมทั้งระบบการศึกษาที่ยังมีปัญหาลายประการ นับตั้งแต่ปัญหาคุณภาพ ของคน

ไทยทุกช่วงวัย ปัญหาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับ จุดอ่อนของระบบ การศึกษาและการพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีและการบริหารจัดการ การศึกษา ของสถานศึกษาที่ยังไม่เหมาะสม ขาดความคล่องตัว ยังมีความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาส และความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และการขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะของคนไทย ส่วนใหญ่ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - พ.ศ.2579)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่เน้นการวางรากฐาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนใน ทุกมิติและในทุกช่วงวัย ให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพ พร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่ง “คนไทยในอนาคต จะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มีธรรมาภิบาล อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่นๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง”(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563)

ในการปฏิบัติงานนั้น แรงจูงใจมีความสำคัญต่อองค์กร ต่อผู้บริหาร และต่อบุคลากร ช่วยให้องค์กรได้คนที่มีความสามารถร่วมการทำงาน และรักษาคนดีเหล่านี้ให้อยู่ในองค์กรต่อไปได้นาน ๆ ทำให้องค์กรมั่นใจว่าบุคลากรขององค์กรจะทำงานตามที่ถูกจ้างได้อย่างเต็มกำลังความสามารถ และได้รับความยุติธรรมจากองค์กร บุคลากรมีขวัญในการทำงาน ทำให้ไม่เกิด ความเบื่อหน่าย หรืออยากหลีกเลี่ยงงาน (ศิริวรรณ อินทสโร, 2560) นอกจากนี้ การสร้างแรงจูงใจ ก็สามารถสร้างขวัญและกำลังใจให้ครู ซึ่งช่วยให้รู้สึกดี มีการพัฒนาความคิด มีพฤติกรรมในการทำงานที่ดีขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้การปฏิบัติงานของครูมีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย ซึ่งเป็นไป ตามหลัก Two-factor theory ของ Herzberg (1959) ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยจำจุน (Hygiene or maintenance factors) ได้แก่ ด้านนโยบายและการบริหารงาน (Policy and administration) การนิเทศงาน (Supervision) เงินเดือนหรือสิ่งตอบแทน (Salary) สภาพะการทำงาน (Working conditions) และความสัมพันธ์ภายในหน่วยงาน (Interpersonal relations) และปัจจัยจำจุน (Motivation factors) ได้แก่ ความสำเร็จของงาน (Achievement) การยอมรับนับถือ (Recognition) ลักษณะของงาน (The work it Self) ความรับผิดชอบ (Responsibility) และ

ความก้าวหน้า (Advancement) สอดคล้องกับทฤษฎีการจูงใจหรือความต้องการของ Maslow (1943) ได้แบ่งระดับความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ระดับ มีลำดับชั้นโดยเริ่มจากความต้องการต่ำสุดไปหาความต้องการสูงสุด ซึ่งประกอบด้วยความต้องการทางกายภาพ (Physiological needs) ความต้องการความปลอดภัย (Safety needs) ความต้องการทางสังคม (Social needs) ความต้องการชื่อเสียง (Esteem needs) และความต้องการสำเร็จ (Self-Actualization needs) จากทฤษฎีดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า แรงจูงใจเป็นแรงผลักดันที่สำคัญซึ่งช่วยให้ครูมีขวัญกำลังใจ และความผูกพันต่อความสำเร็จของงานอันจะนำมาซึ่งประโยชน์ต่อสถานศึกษา (นิตยา แสนอุบล, 2560)

ในการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ใช้การขับเคลื่อนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด นครสวรรค์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการฯ ผู้อำนวยการกลุ่มทุกกลุ่ม ศึกษานิเทศก์ และคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา ที่มีบทบาทหน้าที่ส่งเสริมสอดคล้องร้อยรัดกันในแต่ละด้านของการบริหารจัดการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีความเป็นองค์รวมและเกิดการมีส่วนร่วมกับทุกกลุ่มงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาคือ “ผู้เชื่อมโยง” ระหว่างคณะกรรมการในการบริหารจัดการศึกษา ในฐานะที่ทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการหรือประธานกรรมการ ดังนั้น ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จึงเป็นผู้ประสานการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงข้อคิด ความเห็นและมติของคณะกรรมการในแต่ละคณะ เพื่อกำหนดเป็นแนวทางการดำเนินงานที่ประสานสอดคล้องกัน ให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และร้อยรัดกันอย่างเป็นองค์รวม ซึ่งการประเมินผลการติดตาม และประเมินผลการบริหาร และจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 โดยติดตามและประเมินผลของสำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ได้มีการประเมินผล ทั้งสิ้น 3 มาตรฐาน ประกอบด้วย 1 มาตรฐาน การบริหารจัดการองค์ความรู้สู่ความเป็นเลิศระดับคุณภาพดี ตัวอย่างชี้ที่ 1) การบริหารจัดการที่ดี ระดับคุณภาพดีมาก ตัวอย่างชี้ที่ 2) การพัฒนาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ ระดับคุณภาพปรับปรุง ตัวอย่างชี้ที่ 3) การกระจายอำนาจและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหาร และการจัดการศึกษา ระดับคุณภาพพอใช้ มาตรฐานที่ 2 การบริหารและการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ระดับคุณภาพดี ตัวอย่างชี้ที่ 1) การบริหารงานด้านวิชาการ ระดับคุณภาพปรับปรุง ตัวอย่างชี้ที่ 2) การบริหารงานด้านงบประมาณ ระดับคุณภาพดีเยี่ยม ตัวอย่างชี้ที่ 3) การบริหารงานด้านบริหารงานบุคคล ระดับคุณภาพดี ตัวอย่างชี้ที่ 4) การบริหารงานด้านการบริหารทั่วไป ระดับคุณภาพดี ตัวอย่างชี้ที่ 5) การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ระดับคุณภาพดีมาก มาตรฐานที่ 3 ผลการบริหารและการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระดับคุณภาพดี ตัวอย่างชี้ที่ 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีผลงานที่แสดงความสำเร็จและเป็นแบบอย่างได้ ระดับคุณภาพพอใช้ ตัวอย่างชี้ที่ 2) สถานศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้น

พื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับคุณภาพดีเยี่ยม ตัวบ่งชี้ที่ 3) ผู้เรียนระดับปฐมวัย และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคุณภาพตามหลักสูตร ระดับคุณภาพดีมาก ตัวบ่งชี้ที่ 4) ประชากรวัยเรียนได้รับสิทธิ์และโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่าเทียมกันศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือมีความรู้ทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ระดับคุณภาพดีเยี่ยม ตัวบ่งชี้ที่ 5) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พนักงานราชการ ลูกจ้างในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา มีผลงานเชิงประจักษ์ตามเกณฑ์ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ ระดับคุณภาพปรับปรุง ตัวบ่งชี้ที่ 6) ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความพึงพอใจในการบริหารและการจัดการศึกษารวมทั้งการให้บริการ ระดับคุณภาพดีมาก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2, 2563) ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 5 ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พนักงานราชการ ลูกจ้างในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา มีผลงานเชิงประจักษ์ตามเกณฑ์ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ ระดับคุณภาพปรับปรุงนั้นอาจมีสาเหตุจากหลายปัจจัย จึงส่งผลทำให้ผลการประเมินอยู่ในระดับปรับปรุง

คนหรือบุคลากรนั้นเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาทุกสิ่ง ซึ่งหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา อันได้แก่ หลักสังคหวัตถุ 4 ถือได้ว่าเป็นหลักธรรมที่มีความเหมาะสมในการบริหารตน บริหารคน และบริหารงานในองค์กรได้เป็นอย่างดี จะทำให้คนในองค์กรมีแนวคิด แนวปฏิบัติ ค่านิยม ความเชื่อ การประพฤติปฏิบัติที่ดีต่อองค์กร ถึงแม้ว่าคนในองค์กรจะมีที่มาจากความแตกต่างกันอย่างหลากหลายก็ตาม ดังนั้น หลักสังคหวัตถุ 4 ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเสียสละ การให้ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แก่ผู้อื่น การใช้คำพูดที่ทำให้กำลังใจกับเพื่อนร่วมงาน พุดจา สุภาพ ให้เกียรติกัน เป็นมิตร บำเพ็ญตน เป็นประโยชน์ต่อ ผู้อื่น อุทิศเวลาในการปฏิบัติงาน แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยใช้หลักเหตุผล มีความเป็นกันเองกับทุกคน ยุติธรรม ไม่เลือกที่รัก มักที่ชัง เท่าเทียมกัน (พระใบฎีกาศราวุฒิ มหาลาภ, 2556)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผล และหาแนวทางเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 เพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่โดยการใช้หลักธรรมสังคหวัตถุ 4 มาประยุกต์ใช้ เพื่อที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ทুমเทในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่โดยไม่หวังผลตอบแทน จึงจะสามารถนำพาหน่วยงานไปสู่จุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้อย่างยั่งยืนนั่นเอง และได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขเพื่อบังเกิดผลแก่ประเทศชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาสภาพแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นสววรรค์ เขต 2 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อหาแนวทางการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นสววรรค์ เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods research) วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย 2 ระยะ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นสววรรค์ เขต 2

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นสววรรค์ เขต 2 จำนวน 1,697 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นสววรรค์ เขต 2 รวมทั้งสิ้นจำนวน 313 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน โดยการเทียบสัดส่วนและสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ แบบสอบถาม (Questionnaire) มี 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามแนวคิดทฤษฎีการจูงใจของ เฮอร์ซเบิร์ก Frederic Herzberg ได้แก่ 1. ปัจจัยจูงใจ (Motivation Factors) 6 ประการ ประกอบด้วย 1.1) ความสำเร็จของงาน 1.2) การได้รับความยอมรับนับถือ 1.3) ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ 1.4) ความรับผิดชอบ 1.5) ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน 1.6) โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต 2. ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors) 9 ประการ ประกอบด้วย 2.1) นโยบายและการบริหารงานองค์การ 2.2) วิธีการปกครองบังคับบัญชา 2.3) สภาพการทำงาน 2.4) ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา 2.5) ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน 2.6) ความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา 2.7) ความเป็นอยู่ส่วนตัว 2.8) เงินเดือน 2.9) ฐานะของอาชีพเป็น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินการเก็บข้อมูล ดังนี้ 1. ขอนหนังสือจากศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์ ถึงโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถาม 2. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 313 ชุด 3. เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามสภาพแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 2 ดังรายละเอียดต่อไปนี้ 1) นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความเรียบร้อย ความถูกต้องสมบูรณ์ในทุกคำตอบ 2) ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้คำนวณหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) จำแนกตามสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม 3) ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 2 โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จำแนกเป็นรายด้านและโดยภาพรวม แล้วนำค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 4) ทดสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 2 โดยใช้สถิติตามลักษณะของตัวแปร คือ การทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองตัว และการทดสอบค่าเอฟโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test/One way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามตัวขึ้นไป และเมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญจะทำการทดสอบรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe)

ตอนที่ 2 แนวทางการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 2

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

งานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 รูป/คน โดยผู้เชี่ยวชาญมีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) เป็นผู้มีความรู้ทางด้านหลักพุทธธรรม จำนวน 3 รูป/คน 2) เป็นผู้บริหารการศึกษา 3 คน 3) เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi Structure Interview) โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ 1) เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ 2) เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 2

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินการเก็บข้อมูล ดังนี้ 1) ขอนหนังสือจากศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์ ถึงผู้เชี่ยวชาญซึ่งประกอบด้วย 1.1) เป็นผู้บริหารการศึกษา จำนวน 3 คน 1.2) เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน 1.3) เป็นผู้มีความรู้ด้านหลักพุทธธรรม จำนวน 3 คน 2) ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน/รูปพร้อมแบบสัมภาษณ์ เพื่อเป็นข้อมูลในการเตรียมความพร้อมในการให้สัมภาษณ์ พร้อมนัดหมายวันเวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้กำหนดนัดหมาย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรตามหลักสังคหัตถ์ 4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 มีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบการวิเคราะห์ส่วนประกอบ (Component Analysis) โดยการวิเคราะห์คุณสมบัติของส่วนประกอบของข้อมูลแต่ละชุด แล้วนำคุณสมบัติของส่วนประกอบของข้อมูลมาเปรียบเทียบ เพื่อหาลักษณะร่วมที่เหมือนกันและแตกต่างกัน หลังจากนั้นจึงทำการสรุปบรรยายให้เห็นถึงความหมายของข้อมูล นำเสนอแนวทางการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรตามหลักสังคหัตถ์ 4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการศึกษาสภาพแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2

จากผลการวิเคราะห์แบบสอบถามสภาพแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.36) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านเงินเดือน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.58) รองลงมา ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.49) ส่วนด้าน ความเป็นอยู่ส่วนตัว มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.55) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถอธิบายสมมติฐานการวิจัยได้ ดังนี้

ตำแหน่ง บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีสภาพแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

อายุ บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีสภาพแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ระดับการศึกษา บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีสภาพแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้

3. เพื่อแนวทางการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 9 รูป/คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา 3 คน นักวิชาการด้านพุทธศาสนา 3 รูป/คน นักวิชาการด้านการบริหารการศึกษา 3 คน โดยผลการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสามารถสรุปข้อมูลการได้ ดังนี้

ด้านความสำเร็จของงาน

ผู้บริหารควรปฏิบัติดังนี้ 1) ทาน ผู้บริหารควรให้ขวัญกำลังใจครูด้วยการกล่าวคำชื่นชม ให้การสนับสนุน เอื้อเอื้อในการพร้อมให้ความช่วยเหลือในการทำงาน มอบของขวัญให้กับคณะครูเนื่องในวันพิเศษต่าง ๆ อำนวยความสะดวกที่จะทำให้งานนั้นสำเร็จ ให้โอกาสในการทำงานอย่างเท่าเทียม ให้ความช่วยเหลือโดยใช้รูปแบบการบริหารงาน คือ การร่วมมือและการให้ 3 ให้ คือ ให้เกียรติ ให้โอกาส และให้การช่วยเหลือ 2) ปิยวาจา ผู้บริหารควรพูดจาด้วยถ้อยคำสุภาพแสดงถึงความเป็นกัลยาณมิตรรู้จักอ่อนน้อมถ่อมตนต่อครูอาวุโส พูดให้โอกาสในการทำงานของครูกล่าวคำชื่นชมในการปฏิบัติงานกระตุ้นพลังงานบวกให้เกิดความร่วมมือ ซึ่งการพูดตำหนิติเตียนเป็นสิ่งที่ทุกคนไม่ชอบ หากมีข้อผิดพลาดที่จะต้องแก้ไขควรใช้วิธีการสอบถามพูดคุยโดยใช้เหตุผลปรับให้ถูกต้องจนทำให้งานเกิดผลสำเร็จ 3) อุตถจริยา ผู้บริหารควรปฏิบัติตนเป็นผู้นำครูในการปฏิบัติงานลงมือปฏิบัติอย่างเต็มความสามารถ รู้หน้าที่ รู้ความรับผิดชอบ ด้วยความทุ่มเทเสียสละเวลาเพื่อการปฏิบัติงานโดยไม่หวังผลตอบแทน ปฏิบัติเพื่อประโยชน์ส่วนตน อีกทั้งเป็นผู้อำนวยความสะดวกแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อจะให้งานนั้นสำเร็จลุล่วง 4) สมานัตตตา ผู้บริหารควรวางตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานด้วยการวางตนเป็นกลาง มีความยุติธรรมดำรงตนด้วยความสม่ำเสมอโดยหลักนิติธรรมและคุณธรรม เป็นผู้สนับสนุนความรู้โอกาสต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและพัฒนาการบริหารงานทั้ง 4 ด้านให้เดินไปพร้อม ๆ กันจนส่งผลให้งานสำเร็จ

ด้านการได้รับความยอมรับนับถือ

ผู้บริหารควรปฏิบัติ ดังนี้ 1) ทาน ผู้บริหารควรช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อนร่วมงาน ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักการให้โอกาส ให้ความรู้ ให้ความเคารพนับถือกับเพื่อนร่วมงาน รวมไปถึง

ผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้บังคับบัญชา ต้องให้เกียรติซึ่งกันและกัน ให้การยอมรับในความแตกต่างของบุคคล ให้โอกาสในการช่วยเหลือด้วยความจริงใจโดยไม่หวังผลประโยชน์ตอบแทน 2) ปิยวาจา ผู้บริหารควรผูกมิตรไมตรี ทำตนเป็นคนน่าเชื่อถือ พูดจาด้วยความไพเราะและจริงใจการพูดที่ออกมาจากใจนั้น จะทำให้ผู้ฟังเกิดความศรัทธาเกิดความยอมรับนับถือซึ่งกันและกันระหว่างเพื่อนร่วมงานผู้บังคับบัญชาหรือผู้ใต้บังคับบัญชา พูดแสดงความยินดีด้วยความจริงใจเมื่อเพื่อนร่วมงานประสบความสำเร็จ ควรรักษาคำพูดเคารพผู้อื่นก่อนเปิดใจรับฟังคำติชมไม่พูดถึงผู้อื่นในแง่ร้ายและทำทุกเรื่องให้ดีที่สุด 3) อุตถจริยา ผู้บริหารควรคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก กระทำตนที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กรต่อเพื่อนร่วมงานต่อผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างจริงใจ จะทำให้เกิดการยอมรับนับถือในการทำงานมีความเห็นอกเห็นใจเพื่อนร่วมงาน รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างให้ผู้อื่นประพฤติปฏิบัติตามจนประสบความสำเร็จ พร้อมส่งเสริมให้บุคลากรใช้ศักยภาพที่มีให้ได้มากที่สุด 4) สมานัตตตา ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดีเที่ยงตรงโปร่งใส จะทำให้ได้รับการยอมรับจากบุคลากร จะทำตนให้เป็นประโยชน์ในหน่วยงานอย่างเสมอต้นเสมอปลาย และปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอวางตนเป็นกลาง

ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ

ผู้บริหารควรปฏิบัติดังนี้ 1) ทาน ผู้บริหารควรให้ความช่วยเหลือช่วยให้ความรู้ให้การสนับสนุนในการปฏิบัติงานในลักษณะของงานที่มีความแตกต่างให้โอกาสในการทำงานอย่างเท่าเทียม ให้โอกาสในการอบรมพัฒนาเรียนรู้ในด้านที่ยังไม่ชำนาญให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นตามความต้องการของผู้ที่มีหน้าที่ตามโครงการพัฒนาบุคลากร 2) ปิยวาจา ผู้บริหารควรกล่าวทักทายเพื่อนร่วมงานผู้บังคับบัญชาผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยวาจาไพเราะ และควรมีสัจจะรักษาคำพูดควรพูดให้กำลังใจกับครูและบุคลากรทางการศึกษาในส่วนของงานที่มีลักษณะการปฏิบัติที่ยุ้งยากซับซ้อน มีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ พูดในเชิงสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไม่ล่วงเกินหรือก้าวล่วงในเรื่องส่วนตัวและการพูดนั้นควรพูดเพื่อให้งานสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย 3) อุตถจริยา ผู้บริหารควรปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ทำงานอย่างเต็มศักยภาพปฏิบัติหน้าที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในโรงเรียน ทำงานร่วมกันเป็นทีม ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง นำปฏิบัติและอีกทั้งสามารถทำงานร่วมกับหน่วยงานภายนอกได้อย่างดี 4) สมานัตตตา ผู้บริหารควรปฏิบัติงานโดยการให้เกียรติผู้อื่นยึดระเบียบปฏิบัติให้ทุกคนเรียนรู้งานเพิ่มทักษะและความสามารถอบรมพัฒนาตนเองเมื่อมีโอกาสเรียนรู้จากบุคคลอื่นหรือจากสื่ออินเตอร์เน็ตสนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

ด้านความรับผิดชอบ

ผู้บริหารควรปฏิบัติดังนี้ 1) ทาน ผู้บริหารควรส่งเสริมบุคลากรให้รู้หน้าที่ปฏิบัติงาน ตามหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ รู้จักรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายและควรมอบหมายงานให้ตรงตามความสามารถให้คำแนะนำในเรื่องของการปฏิบัติงานต่าง ๆ เน้นการทำงานเป็นทีมโดยการสร้างทีมงานเข้มแข็งไม่ให้งานหนักอยู่กับคนใดคนหนึ่ง ให้โอกาสหัวหน้าทีมในการดำเนินงานโดยไม่ปิด

กัน และสามารถออกแบบการปฏิบัติงานตามโครงการให้สำเร็จตามเป้าหมาย หากมีข้อผิดพลาดมีการปรับปรุงพัฒนาแก้ไขจนเกิดผลสำเร็จ 2) ปิยวาจา ผู้บริหารควรกล่าวแสดงความชื่นชมอย่างจริงใจ ยกย่องชมเชยให้กำลังใจแก่บุคลากรครูผู้ที่ปฏิบัติงานตามความรับผิดชอบได้บรรลุตามเป้าหมาย การพูดเสริมแรงในการทำงานให้กับบุคลากรในโรงเรียนเพื่อให้งานสำเร็จ 3) อรรถจริยา ผู้บริหารควรสร้างบรรทัดฐานการปฏิบัติที่ทัดเทียมสร้างความไว้วางใจ มีการประพฤติตนในการเป็นแบบอย่างของการมีความรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จรู้ล่วงหน้าตามระยะเวลาที่กำหนด ร่วมรับผิดชอบในงานต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายวางตนเป็นกลางไม่ลำเอียงกับผู้ใต้บังคับบัญชาและวางตนให้เหมาะสม 4) สมานัตตตา ผู้บริหารควรมีการกำกับติดตาม วัตถุประสงค์ ประเมินผล ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางานให้ดีขึ้น ตามงานที่มอบหมายให้สำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนด มีการให้คำแนะนำเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงอย่างสม่ำเสมอ

ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน

ผู้บริหารควรปฏิบัติดังนี้ 1) ทาน ผู้บริหารควรส่งเสริมพัฒนาครูให้มีความเป็นครูมืออาชีพมีทักษะอาชีพครูและมีคุณธรรมในความเป็นครูส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ให้โอกาสในการส่งผลงานต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปสู่ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา 2) ปิยวาจา ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรได้มีโอกาสในการส่งผลงานเข้าประกวดหรือในการพัฒนาตนเองอันจะนำไปสู่ความก้าวหน้าในตำแหน่งที่สูงขึ้นได้ มีการให้ความรู้ ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ความสำคัญในการสร้างความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของตนเอง 3) อรรถจริยา ผู้บริหารควรมีการปฏิบัติดีปฏิบัติงานด้วยความทุ่มเทเสียสละ เป็นผู้สนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้มีโอกาสพัฒนาตนเอง ประพฤติตนเป็นแบบอย่างไม่หยุดอยู่กับที่ อำนวยความสะดวกส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาตนเองของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน 4) สมานัตตตา ผู้บริหารควร ส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ให้โอกาสกับบุคลากรทุกคนโดยเท่าเทียมกัน

ด้านโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต

ผู้บริหารควรปฏิบัติดังนี้ 1) ทาน ผู้บริหารควรมีการเสริมสร้างแรงจูงใจด้วยการให้การสนับสนุนในด้านต่างๆในการทำงาน ให้โอกาสในการที่จะพัฒนาตนเองพัฒนางาน ให้ความช่วยเหลือส่งเสริมในการปฏิบัติงานให้เกิดความก้าวหน้าในอนาคต 2) ปิยวาจา ผู้บริหารควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่สำคัญ ตามความสนใจ เพื่อให้บุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนาตนเองพัฒนางานตามโอกาสต่าง ๆ ที่ได้รับ จนส่งผลให้เกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพ 3) อรรถจริยา ผู้บริหารควร ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง หาโอกาสให้กับผู้ที่สนใจมีทางเลือกที่หลากหลาย ส่งเสริมบุคลากรในด้านต่าง ๆ เพื่อให้สมาชิกในองค์กรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 4) สมานัตตตา ผู้บริหารควรคอยสร้างความเชื่อมั่น สร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรหาโอกาสในการส่งเสริมอยู่

เสมอ เป็นผู้สนับสนุนการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของครูและบุคลากรอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องอันจะส่งผลให้เกิดโอกาสในการที่จะพัฒนาตนเองในอนาคตได้

ด้านนโยบายและการบริหารงานองค์กร

ผู้บริหารควรปฏิบัติดังนี้ 1) ทาน ผู้บริหารควรให้ความรู้ แบ่งปัน ช่วยเหลือ วางระบบบริหารชัดเจน ส่งเสริมและปฏิบัติตนตามนโยบายที่ร่วมกันสร้าง มีการชี้แจงความเคลื่อนไหวในการปฏิบัติงาน 2) ปิยวาจา ผู้บริหารควรให้กำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างสุภาพและจริงใจ มีการสื่อสารที่ดีและเป็นประโยชน์ตกลงมีการพูดคุยตกลงกับครูและบุคลากรทางการศึกษาในเรื่องของนโยบายให้เกิดการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ 3) อุตถจริยา ผู้บริหารควรวางแผนพัฒนาอย่างต่อเนื่องคำนึงถึงประโยชน์ขององค์กรเป็นหลักปฏิบัติตามนโยบายที่ได้ตกลงกันไว้อย่างเต็มความสามารถกระทำตนให้เป็นตัวอย่างโดยให้คณะครูได้เข้าถึงการดำเนินงานมีการนำทีมคณะครูให้เข้าถึงหน่วยงานภายนอกและเป็นส่วนหนึ่งในการประสานงานจากองค์กรภายนอก 4) สมานัตตตา ผู้บริหารควรยึดกฎระเบียบมาตรฐานการทำงานให้เสมอหน้ากันประกาศนโยบายที่ทุกคนสามารถปฏิบัติงานได้ ให้ออกชุมชนองค์กรท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดความสม่ำเสมอและยั่งยืน

ด้านวิธีการปกครองบังคับบัญชา

ผู้บริหารควรปฏิบัติดังนี้ 1) ทาน ผู้บริหารควรให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานมีความชัดเจนในภาระงานโครงสร้างบริหารให้ทุกคนปฏิบัติตามภาระงานบทบาทหน้าที่ของตน ให้เกียรติซึ่งกันและกันในการปฏิบัติงานร่วมกัน มีการให้อภัยให้ความเมตตาให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาให้บุคลากรในโรงเรียนมีความสุขในการปฏิบัติงาน 2) ปิยวาจา ผู้บริหารควรมีการใช้คำพูดให้ไพเราะน่าฟัง กล่าวคำชื่นชมเมื่อจำเป็น ให้คำแนะนำวิธีการปรับปรุง แก้ไข รักษาหัวใจของผู้ฟัง ไม่ถืออคติ ที่จะปกครองบังคับบัญชา 3) อุตถจริยา ผู้บริหารควรยึดระเบียบกฎเกณฑ์ให้ทุกคนปฏิบัติตาม รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีภาวะผู้นำ ครองตน ครองคน ครองงาน 4) สมานัตตตา ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ทุกคนใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานวางตนเป็นกลางด้วยความยุติธรรมไม่ลำเอียงไม่ถืออคติในการที่จะปกครองผู้ใต้บังคับบัญชา มีการดำเนินงานเป็นทีมให้อภัยปฏิบัติตนที่ดีและเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างสม่ำเสมอ

ด้านสภาพการทำงาน

ผู้บริหารควรปฏิบัติดังนี้ 1) ทาน ผู้บริหารควรเป็นผู้ประสานงานอำนวยความสะดวกโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษาด้านอาคารสถานที่ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในทุกด้าน การให้สวัสดิการที่เหมาะสมการให้ความรู้ แบ่งปัน ช่วยเหลือ สร้างบรรยากาศการทำงานที่เกื้อกูล 2) ปิยวาจา ผู้บริหารควรมีการเสริมสร้างแรงจูงใจด้วยการพูดอย่างเป็นกัลยาณมิตรส่งเสริมในด้านบวกของการทำงานที่ดี มีการประชุมพูดคุยเพื่อหาแนวทางในการทำงานร่วมกันเพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน 3) อุตถจริยา ผู้บริหารควร การทำตนให้เกิดประโยชน์ในที่ทำงานเพื่อคอยช่วยเหลืองานต่าง ๆ ภายในองค์กรให้มีสภาพการทำงานที่อำนวยความสะดวกกับผู้ร่วมงานให้ได้มากที่สุดเพื่อที่จะให้เกิดผลของการทำงานที่บรรลุตามเป้าหมายช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงานทำให้เกิดสภาพการทำงานที่ดี

4) สมานัตตตา ผู้บริหารควรลงพื้นที่ช่วยกันพัฒนาระดมทรัพยากรทางการศึกษานำมาพัฒนาโรงเรียนบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวมประสานสัมพันธ์บ้านวัดโรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีเครือข่ายการศึกษา วางตนให้เหมาะสมและเป็นกันเองกับเพื่อนร่วมงาน เพื่อให้เกิดสภาพการทำงานที่ดีสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการดำเนินงานชื่นชมยกย่อง ให้เกียรติกับผู้ปฏิบัติหน้าที่ดี มีการยอมรับฟังความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ

ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา

ผู้บริหารควรปฏิบัติดังนี้ 1) ทาน ผู้บริหารควรมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่มีความเมตตากรุณากับผู้ใต้บังคับบัญชา มีระบบระเบียบในการทำงาน ให้ความเป็นกันเองสามารถเข้าถึงปรึกษาเรื่องต่าง ๆ ได้ และมีความกล้าตัดสินใจในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เพื่อนำไปสู่การแก้ไขมีการให้ความร่วมมือในการทำงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ให้ความเคารพซึ่งกันและกันระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา 2) ปิยวาจา ผู้บริหารควรใช้คำพูดที่รู้จักกาลเทศะการพูดด้วยความจริงใจ มีการให้เกียรติซึ่งกันและกัน ให้ความนอบน้อมในการทำงาน ไม่ปฏิเสธในการดำเนินงานทุกครั้งหากมีงานใดที่สามารถช่วยเหลือได้ ลงมือปฏิบัติอย่างเต็มที่ยังเต็มความสามารถ 3) อตถจริยา ผู้บริหารควรมีการเสียสละทุ่มเทต่อการปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่น มีการทำหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด เพื่อประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับองค์กร 4) สมานัตตตา ผู้บริหารควรการวางตนให้เหมาะสมเมื่ออยู่กับผู้บังคับบัญชา รู้กาลเทศะ ให้ความเคารพอย่างเสมอต้นเสมอปลาย

ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

ผู้บริหารควรปฏิบัติดังนี้ 1) ทาน ผู้บริหารควรให้ความช่วยเหลือเอื้ออาทรกับเพื่อนร่วมงาน ให้ความรู้ในเรื่องงานต่าง ๆ คอยให้กำลังใจในการทำงานเป็นทีมติดต่อประสานร่วมมือกันให้เหมาะสม การให้ความเคารพซึ่งกันและกันการแบ่งปันความรู้ การให้อภัยเมื่อเพื่อนร่วมงานทำงานผิดพลาด 2) ปิยวาจา ผู้บริหารควรพูดจาด้วยความสุภาพให้เกียรติซึ่งกันและกัน การรักษาคำพูดรักษาน้ำใจซึ่งกันและกัน พูดคุยให้กำลังใจคนในทีมผูกมิตรทั้งกลุ่มโรงเรียนและในโรงเรียนใกล้เคียง 3) อตถจริยา ผู้บริหารควรทำหน้าที่ของตนเองให้มีประสิทธิภาพทำงานร่วมกันเป็นทีม การปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมงานช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานอย่างสม่ำเสมอ ปฏิบัติงานตามภาระงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถและเต็มเวลา หากมีเรื่องใดที่สามารถเป็นตัวอย่างให้โรงเรียนใกล้เคียงได้ก็สามารถให้มาศึกษาดูงานได้ และหากมีโรงเรียนที่น่าสนใจก็สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้ 4) สมานัตตตา ผู้บริหารควรวางตนให้เหมาะสมปฏิบัติต่อองค์กรและเพื่อนร่วมงานด้วยความสัมพันธ์อันดี จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างองค์กรมากขึ้นซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความสุข ความสามัคคี ความสำเร็จในการปฏิบัติงานได้อย่างดี คอยให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันตลอดการทำงานอย่างสม่ำเสมอ

ด้านความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา

ผู้บริหารควรปฏิบัติดังนี้ 1) ทาน ผู้บริหารควรให้ความช่วยเหลือเอื้ออาทรกับเพื่อนร่วมงาน ให้ความรู้ในเรื่องงานต่าง ๆ คอยให้กำลังใจในการทำงานเป็นทีม ติดต่อประสานร่วมมือกันให้

เหมาะสม การให้ความเคารพซึ่งกันและกันการแบ่งปันความรู้ การให้อภัยเมื่อเพื่อนร่วมงานทำงานผิดพลาด 2) ปิยวาจา ผู้บริหารควรพูดจาด้วยความสุภาพให้เกียรติซึ่งกันและกัน การรักษาคำพูด รักษาหัวใจซึ่งกันและกัน พูดคุยให้กำลังใจคนในทีมผูกมิตรทั้งกลุ่มโรงเรียนและในโรงเรียนใกล้เคียง 3) อุตถจริยา ผู้บริหารควรทำหน้าที่ของตนเองให้มีประสิทธิภาพทำงานร่วมกันเป็นทีมการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมงานช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานอย่างสม่ำเสมอปฏิบัติงานตามภาระงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถและเต็มเวลา หากมีเรื่องใดที่สามารถเป็นตัวอย่างให้โรงเรียนใกล้เคียงได้ก็สามารถให้มาศึกษาดูงานได้ และหากมีโรงเรียนที่น่าสนใจก็สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้ 4) สมานัตตา ผู้บริหารควรวางตนให้เหมาะสมปฏิบัติต่อองค์กรและเพื่อนร่วมงานด้วยความสัมพันธ์อันดี จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างองค์กรมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความสุขความสามัคคีความสำเร็จในการปฏิบัติงานได้อย่างดี คอยให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันตลอดการทำงานอย่างสม่ำเสมอ

ด้านความเป็นอยู่ส่วนตัว

ผู้บริหารควรปฏิบัติดังนี้ 1) ทาน ผู้บริหารควรช่วยเหลือเมื่อยามลำบากเห็นอกเห็นใจดูแลเอาใจใส่ ส่งเสริมด้านสุขภาพร่างกาย เช่น การออกกำลังกาย การตรวจเช็คร่างกายประจำปี ส่งเสริมสุนทรียภาพด้านต่าง ๆ ให้ครุมีความสุขกับครอบครัว มีการเยี่ยมเยียนให้กำลังใจครอบครัว เสริมสร้างแรงจูงใจด้วยการให้ความช่วยเหลือในเรื่องของปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในส่วนของความเป็นอยู่ส่วนตัว 2) ปิยวาจา ผู้บริหารควรพูดเสริมแรงให้กำลังใจคอยไถ่ถามเรื่องความเป็นอยู่คอยพูดให้กำลังใจไถ่ถามสารทุกข์สุกดิบต่าง ๆ เพื่อที่จะช่วยหาทางแก้ไข สอบถามถึงปัญหาต่าง ๆ ไม่พูดว่าร้ายให้กับผู้อื่นและเป็นผู้ให้ที่ดี 3) อุตถจริยา ผู้บริหารควรทำตนให้เป็นผู้ที่มีความเมตตา มีความรักมีความเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ ทำตนให้เป็นประโยชน์และไม่หวังสิ่งตอบแทน เพื่อให้บุคลากรในองค์กรอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข ส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีกันในหมู่คณะ ก่อให้เกิดความเป็นอยู่ส่วนตัวที่ดีขึ้นแล้วเกื้อกูลกัน 4) สมานัตตา ผู้บริหารควรทำตนให้เป็นที่น่าเชื่อถือเมื่อบุคลากรมีปัญหาเรื่องส่วนตัว สามารถให้ความช่วยเหลือได้เอาใจใส่ความเป็นอยู่ของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ

ด้านเงินเดือน

ผู้บริหารควรปฏิบัติดังนี้ 1) ทาน ผู้บริหารควรพิจารณาการให้เงินเดือนอย่างเป็นธรรมตามความเหมาะสมกับคุณภาพของการทำงาน มีการเสริมสร้างแรงจูงใจด้วยการจัดสวัสดิการเงินเดือนที่เหมาะสมกับบุคลากร การให้ความเสมอภาคกับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างทั่วถึง 2) ปิยวาจา ผู้บริหารควรรักษาสัจจะ การยกย่องชมเชย สร้างขวัญกำลังใจในการทำงานให้บุคลากรปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย มีการรับฟังปัญหาต่าง ๆ ของสวัสดิการเงินเดือน และพูดคุยร่วมกันมีการพูดคุยหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการพิจารณาเงินเดือนให้ชัดเจนและมีความยุติธรรม มีการแจ้งให้รับรู้รับทราบโดยทั่วกัน 3) อุตถจริยา ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่มีความเป็นธรรมในการพิจารณาในการเลื่อนขึ้นเงินเดือน คำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับองค์กรเป็นหลัก สนับสนุนให้บุคลากรเข้าถึง

สวัสดิการที่ดีและมีเงินเดือนที่เหมาะสม รวมไปถึงการประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการส่งผลงานต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการประเมินเงินเดือนได้ 4) สมานัตตตา ผู้บริหารควรมีความเที่ยงธรรมยืดหยุ่นและให้เกียรติต่อผู้ใต้บังคับบัญชา มีการรักษาผลประโยชน์ของครูและบุคลากรอย่างเต็มที่

ด้านฐานะของอาชีพ

ผู้บริหารควรปฏิบัติดังนี้ 1) ทาน ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ การให้สวัสดิการต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยในการทำงาน สนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความภาคภูมิใจในอาชีพของตนเอง เสริมสร้างแรงจูงใจด้วยการส่งเสริมความสำคัญของวิชาชีพ การให้ความรู้ในเรื่องที่สำคัญกับการประกอบอาชีพ รวมไปถึงจรรยาบรรณทางวิชาชีพ 2) ปิยวาจา ผู้บริหารควรกล่าวยกย่องชมเชยผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในฐานะอาชีพ พุดเสริมแรงให้ตระหนักถึงความสำคัญของวิชาชีพอยู่เสมอ 3) อัถถจริยา ผู้บริหารควรช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชาคอยส่งเสริมให้กำลังใจอยู่เสมอ ปฏิบัติตนให้เป็นสมาชิกขององค์การอย่างสมเกียรติ ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้พบเห็น 4) สมานัตตตา ผู้บริหารควรเป็นที่พึ่งของผู้ใต้บังคับบัญชาได้และมีความรู้สึกภาคภูมิใจในฐานะของอาชีพที่ปฏิบัติงานอยู่ ประพฤติปฏิบัติตนในทางที่ดีอย่างสม่ำเสมอ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. การศึกษาสภาพแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2

จากการศึกษาสภาพแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สภาพแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 โดยด้านเงินเดือน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านความเป็นอยู่ส่วนตัว มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ แรงจูงใจเป็นปัจจัยที่สำคัญ ในการที่จะทำให้งานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ หากบุคลากรขาดแรงจูงใจในการการทำงานในโรงเรียน จะส่งผลให้คุณภาพของงานไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับ (ศิริวรรณ อินทโร, 2560) ที่ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล พบว่า ข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล มีความคิดเห็นต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแบบสอบถามเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า

ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกันมีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ไม่แตกต่างกัน

ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีอายุต่างกันมีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ไม่แตกต่างกัน

ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2

จากผลการสังเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 รูป/คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักพุทธธรรม ด้านการบริหารสถานศึกษา และด้านการบริหารการศึกษา โดยมีประเด็นในการสัมภาษณ์ทั้ง 2 ปัจจัย คือ 1. ปัจจัยจูงใจ ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้ 1) ความสำเร็จของงาน 2) การได้รับความยอมรับนับถือ 3) ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ 4) ความรับผิดชอบ 5) ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน 6) โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต 2. ปัจจัยค้ำจุน ประกอบด้วย 1) นโยบายและการบริหารงานองค์กร 2) วิธีการปกครองบังคับบัญชา 3) สภาพการทำงาน 4) ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา 5) ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน 6) ความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา 7) ความเป็นอยู่ส่วนตัว 8) เงินเดือน 9) ฐานะของอาชีพ และหาแนวทางการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 ได้แก่ 1) ทาน 2) ปิยวาจา 3) อตถจริยา 4) สมานัตตตา ของบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยสามารถสรุปข้อมูลการได้ดังนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้ ปัจจัยจูงใจ ผู้บริหารควรปฏิบัติดังนี้ 1) ทาน อำนวยความสะดวกเพื่อให้งานสำเร็จ ให้โอกาสในการทำงานอย่างเท่าเทียม 2) ปิยวาจา พูดในเชิงสร้างสรรค์ พูดให้กำลังใจกับครูและบุคลากร ชี้แนะแนวทางในความก้าวหน้า 3) อตถจริยา เป็นผู้นำในการปฏิบัติงาน ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ทุ่เมเสียสละ 4) สมานัตตตา สนับสนุนความรู้โอกาสต่างๆอย่างสม่ำเสมอ ปัจจัยค้ำจุน ผู้บริหารควรปฏิบัติดังนี้ 1) ทาน วางระบบบริหารชัดเจน สร้างบรรยากาศการทำงานที่เกื้อกูล พิจารณาการให้เงินเดือนอย่างเป็นธรรม 2) ปิยวาจา ให้กำลังใจในการปฏิบัติงาน รักษาศักดิ์จะ 3) อตถจริยา วางแผนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นกันเองให้ความสบายใจในการทำงาน 4) สมานัตตตา ยึดกฎระเบียบมาตรฐานการทำงาน เป็นที่พึ่งของผู้ใต้บังคับบัญชา

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ผู้บริหารควรจัดทำนโยบายที่คำนึงถึงความเป็นอยู่ส่วนตัว นำมาใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา

2) ผู้บริหารควรมีการกำหนดนโยบายและการบริหารงานที่มีแนวทางในการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งจะทำให้บุคลากรมีความเข้าใจ สามารถปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1) จากผลการวิจัย พบว่า ด้านเงินเดือน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผู้บริหารควรมีการพิจารณาการให้เงินเดือนอย่างเป็นธรรมตามความเหมาะสมกับคุณภาพของการทำงานมีการเสริมสร้างแรงจูงใจด้วยการจัดสวัสดิการเงินเดือนที่เหมาะสมกับบุคลากรการให้ความเสมอภาคกับผู้ใต้บังคับบัญชา การพูดคุยหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการพิจารณาเงินเดือนให้ชัดเจน และมีความยุติธรรม มีการแจ้งให้รับรู้รับทราบโดยทั่วกัน ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่คำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับองค์กรเป็นหลัก และสนับสนุนให้บุคลากรเข้าถึงสวัสดิการที่ดี

2) จากผลการวิจัย พบว่า ด้านความเป็นอยู่ส่วนตัว มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารควรมีการช่วยเหลือเมื่อยามลำบาก เอาใจใส่ส่งเสริมด้านสุขภาพร่างกาย ให้ครูมีความสุขกับครอบครัว พุดเสริมแรงให้กำลังใจ คอยเฝ้าถามเรื่องความเป็นอยู่ สอบถามถึงปัญหาต่าง ๆ ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่มีความเมตตา มีความรักมีความเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ ส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีกันในทุกคณะ

3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาแนวทางในการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาในด้านความเป็นอยู่ส่วนตัว เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เพื่อให้ทราบปัญหาและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการแนวทางในการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร

2) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา เช่น ขนาดโรงเรียน วิทยฐานะ เป็นต้น

3) ควรมีการศึกษาวิจัยแนวทางในการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรตามหลักพุทธธรรมอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง (References)

- พระใบฎีกาศราวุฒิ มหาลาโภ (2556). การบริหารงานตาม หลักสังคหวัตถุ 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (วิชารัฐประศาสนศาสตร์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศิริวรรณ อินทโสโร, (2560). แนวทางการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

- สมชาย ยอดเพชร (2556). การนำเสนอแนวทางการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 (2563). รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 : ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - พ.ศ.2579. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

การพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาโดยการใช้เกมเป็นฐาน เรื่องนโยบายการเงินและ
การคลังของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนดงตาลวิทยา
The Development Problem Solving by Using the Game Based Learning
(GBL) on Money Policy and Fiscal Policy
for High School 6 Students at Dongtanwittaya School

ชนกนันท์ ช่วยประคอง¹ สุวัฒน์ รักขันโท² สมชัย ศรีนोक³
Chanoknun Chuayprakong, Suwatsan Ragkhanto, Somchai Srinok

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนว่าสามารถพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์โดยการใช้เกมเป็นฐาน เรื่อง นโยบายการเงินและการคลัง ของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนโดยการใช้เกมเป็นฐานและการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ เรื่อง นโยบายการเงินและการคลัง ของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 การวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้ 1. การจัดการเรียนการสอนโดยการใช้เกมเป็นฐาน เรื่อง นโยบายการเงินและการคลัง กับนักเรียนกลุ่มทดลองระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 ก จำนวน 14 คน พบว่าทักษะในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. การจัดการเรียนการสอนของนักเรียนกลุ่มทดลองระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 ก ที่ใช้การจัดการเรียนการสอนโดยการใช้เกมเป็นฐาน มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่า นักเรียนกลุ่มควบคุมระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 ข ที่ใช้การจัดการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการศึกษาผลการสอนการพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยการใช้เกมเป็นฐาน เรื่องนโยบายการเงินและการคลัง ของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนดงตาลวิทยา พบว่า การสอนโดยการใช้เกมเป็นฐานเป็นการสอนที่ทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่องนโยบายการเงินและการคลัง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

คำสำคัญ (Keywords): การใช้เกมเป็นฐาน; นโยบายการเงินและการคลัง; วิชาเศรษฐศาสตร์

Received: 2022-09-06 Revised: 2022-10-21 Accepted: 2022-10-26

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Corresponding Author e-mail: kittycat92ohsetang@gmail.com

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Corresponding Author e-mail:

³ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Corresponding Author e-mail:

Abstract

The thesis entitled consisted of two objectives. The study aimed 1) To study, teaching and learning management develop students in solving problems learning using Game Based Learning (GBL) on monetary and fiscal policy high school 6 students. 2) To compare Game Based Learning (GBL) and using conventional teaching with Monetary and Fiscal Policy high school 6 students. 1) Teaching management by using Game Based Learning (GBL) on monetary and fiscal policy. High school 6/2 A found problem solving skills After testing, is above the mean score before the test at a significance level of .05. 2) Teaching management high school 6/2 A, using Game Based Learning (GBL) The mean score of the experimental group in post-test higher than the control group's high school 6/2 B at a significance level of .05. From a study the development Problem Solving by using the Game Based Learning (GBL) on monetary policy and fiscal policy for high school 6 students at Dongtanwittaya school found teaching management using Game Based Learning (GBL) develop students in solving problems learning on monetary and fiscal policy.

Keywords Game Based Learning; Monetary and Fiscal Policy; Economics

บทนำ (Introduction)

การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันได้รับอิทธิพลจากความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น เพื่อให้ก้าวทันต่อความต้องการในการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความหลากหลาย ครูต้องพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาในการดำรงชีวิตของนักเรียน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-Long Learning) ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก และเป็นพลเมืองที่สร้างความยั่งยืนให้กับประเทศ (วิทยา วาโย, 2563) ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดให้การจัดการศึกษา ต้องยึดหลักการศึกษตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ การเรียนรู้ 3R x 8C สำหรับ 3R คือ 1. Reading (อ่านออก) 2. (W) Riting (เขียนได้) 3. (A) Rithematics (คิดเลขเป็น) และ 8C คือ 1. Critical Thinking and Problem Solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา) 2. Creativity and Innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม) 3. Cross-cultural Understanding (ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์) 4. Collaboration, Teamwork and Leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ) 5. Communications, Information, and Media Literacy (ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ) 6. Computing and ICT Literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และ

เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร) 7. Career and Learning Skills (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้) 8. Compassion (มีความเมตตา กรุณา มีคุณธรรม และมีระเบียบวินัย) (สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ARIT NPRU, 2564: 4)

ในปัจจุบันทิศทางการเรียนการสอนสมัยใหม่ เน้นให้ความสำคัญไปที่นักเรียน เพื่อให้ นักเรียนเกิดความสุขสนุกสนานจากการจัดกิจกรรมภายในห้องเรียน ทำให้เข้าใจในเนื้อหาที่เรียน มากยิ่งขึ้น การออกแบบสื่อการเรียนรู้โดยประยุกต์เอาเกมสมาใช้กับการเรียนรู้ โดยมีการจำลอง สถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ นักเรียนได้เล่นและเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน จึงเป็นที่มาของการรู้แบบใช้เกม เป็นฐาน (Game Based Learning : GBL) (วรรัตน์ อินทสระ, 2562) รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เกม เป็นฐาน (Game-Based Learning หรือ GSL) เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ได้รับความนิยมอย่าง แพร่หลายในปัจจุบัน เป็นส่วนหนึ่งของรูปแบบที่ช่วยพัฒนาสังคมให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยเป็น การนำจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจมาใช้เป็นฐานของเกมโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสื่อสาร ทางการศึกษาด้วยการเล่นโดยไม่มีรูปแบบที่ตายตัว ซึ่งเกมการศึกษาเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่ ได้นำเอาความสนุกสนานของเกมในรูปแบบใหม่ ๆ ผสมผสานเนื้อหาเข้ากับบทเรียนวิชาต่าง ๆ ทำ ให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการเรียนรู้ ประกอบกับการที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติ การต่าง ๆ ด้วยเกม จึงมีผลทำให้เกิดเป็นความชอบ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนต่อรูปแบบการ เรียนรู้ ทั้งยังทำให้ผู้เรียนเกิดความเพลิดเพลิน มีความสุขกับการเรียนรู้ และได้รับความรู้ไปด้วย (Kart M. Kapp, 2012)

นโยบายการเงินและนโยบายการคลัง เป็นการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจแบบ มหภาค หัวใจของการบริหารนโยบายเศรษฐกิจมหภาคขึ้นอยู่กับกำกับ 3 ปัจจัย 1) การเก็บภาษี และการใช้จ่ายของรัฐบาล 2) การขยายหรือลดสินเชื่อของระบบสถาบันการเงิน 3) การเคลื่อนย้าย เงินเข้าและออกระหว่างประเทศ หากส่วนใดส่วนหนึ่งทำให้ปริมาณเงินในระบบมากเกินไปส่วนที่ เหลือก็ต้องทำหน้าที่ดูดเงินออกจากระบบ มิฉะนั้นก็จะนำไปสู่เงินเฟ้อและเป็นอันตรายต่อระบบ เศรษฐกิจโดยรวมได้ และหากปริมาณเงินในระบบมีน้อยเกินไป ส่วนที่เหลือก็ต้องทำหน้าที่เพิ่มเงิน เข้าสู่ระบบ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาสภาพคล่องและปัญหาเงินฝืดตามมา การดำเนินนโยบายเศรษฐกิจ แบบมหภาค ทั้งนโยบายการคลัง นโยบายการเงิน มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดเศรษฐกิจโดยรวม ก็คือ ความกินดีอยู่ดีของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรม ที่ภูธธัมมิกัตถะหรือหัวใจเศรษฐกิจ ประกอบ ไปด้วยหลักธรรม ๔ ประการ คือ 1. อุฏฐานสัมปทา การถึงพร้อมด้วยความหมั่นหรือขยันหา 2. อารักขสัมปทา การถึงพร้อมด้วยการรักษาหรือขยันเก็บ รู้จักรักษาทรัพย์สินที่หามาได้จากการทำงาน 3. กัลยาณมิตตตา ความมีเพื่อนเป็นคนดี ต้องรู้จักเลือกคบคน 4. สมชีวิตา การเลี้ยงชีวิตตามสมควร แก่กำลังทรัพย์ที่หาได้หรือการใช้ชีวิตแบบพอเพียงมีความเป็นอยู่เหมาะสม (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์, 2559)

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning หรือ PBL) เป็นรูปแบบการ เรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) โดยให้

ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ จากการใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในโลกเป็นบริบทของการเรียนรู้ (Learning Context) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหา รวมทั้งได้ความรู้ตามศาสตร์ในสาขาวิชาที่ตนศึกษาไปพร้อมกันด้วย การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจึงเป็นผลมาจากกระบวนการทำงานที่ต้องอาศัยความเข้าใจและการแก้ไขปัญหาเป็นหลัก ถ้ามองในแง่ของยุทธศาสตร์การสอน PBL เป็นเทคนิคการสอน ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เผชิญหน้ากับปัญหาด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะในการคิดหลายรูปแบบ เช่น การคิดแบบมีวิจารณญาณ คิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ (ทิตานา แคมณี, 2564)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาคำถามการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน เรื่อง นโยบายการเงินและการคลัง ของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนดงตาลวิทยา ซึ่งเหมาะสมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังเตรียมความพร้อมในการสอบเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา เพราะการใช้การจัดการเรียนรู้แบบการใช้เกมเป็นฐานที่มีการเล่นเกมทำขั้วโมงในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเป็นการทบทวนบทเรียน จะทำให้นักเรียนได้นำเนื้อหาที่สอนไปใช้ในการแก้ปัญหาผ่านเกม ทำให้นักเรียนจดจำและเข้าใจในบทเรียนได้มากยิ่งขึ้นและสามารถดึงศักยภาพของนักเรียนออกมาได้อย่างเต็มที่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนว่าสามารถพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาคำถามการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน เรื่อง นโยบายการเงินและการคลัง ของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมเป็นฐานและการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ เรื่อง นโยบายการเงินและการคลัง ของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาคำถามการเรียนรู้ โดยใช้เกมเป็นฐาน เรื่อง นโยบายการเงินและการคลัง ของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนดงตาลวิทยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนว่าสามารถพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาคำถามการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน เรื่อง นโยบายการเงินและการคลัง ของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมเป็นฐานและการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ เรื่อง นโยบายการเงินและการคลัง ของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นการวิจัยประยุกต์ (Application research) ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการทำการวิจัยเพื่อค้นหาความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และนำความรู้ที่ค้นหาไปใช้แก้ปัญหาในเรื่องนั้น ๆ ทั้งที่เป็นการแก้ปัญหาระยะสั้นที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าในขณะนั้น หรือนำไปใช้ประกอบการวางแผนเพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาล่วงหน้าในระยะยาว โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

- 3.1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

3.4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 61 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 24 คนที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนดงตาลวิทยา

เนื่องจากพบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 24 คน ที่ได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา 5 ส33101 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 60 ใช้กลุ่มตัวอย่างเพียง 2 ห้องทำให้เก็บผลการวิจัยได้ง่าย เกิดการคาดเคลื่อนของผลการวิจัยน้อย โดยแบ่งเป็นห้อง 6/2 ก จัดการเรียนการสอนแบบใช้เกมเป็นฐาน และห้อง 6/2 ข จัดการเรียนการสอนแบบปกติ ทางผู้วิจัยได้ทำการจัดการเรียนการสอนออกเป็น 2 กลุ่ม เนื่องจากทางโรงเรียนดงตาลวิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ได้ทำการแบ่งนักเรียนมาเรียน 2 กลุ่มสำหรับห้องที่มีนักเรียนเกิน 20 คน ตามตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การเปิดโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาสำหรับโรงเรียนพักนอนและประเภทไป-กลับ ที่มีความพร้อมและผ่านเกณฑ์การประเมินซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่ผู้วิจัยกำหนด ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาวิธีการแก้ปัญหาโดยศึกษาค้นคว้านวัตกรรมรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหา โดยผู้วิจัยเลือกใช้เกมเป็นฐาน ซึ่งเป็นสื่อการเรียนรู้รูปแบบหนึ่ง ออกแบบมาเพื่อให้ นักเรียนได้รับความสนุกสนานไปพร้อมกับได้รับความรู้ โดยสอดแทรกเนื้อหาทั้งหมดของการเรียนนั้น ๆ ไว้ในเกม และให้นักเรียนลงมือเล่นเกม เป็นหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ที่ปิดช่องโหว่ ด้านข้อจำกัดของการเรียนรู้การรับรู้ แรงจูงใจ และความอยากรู้อยากเห็นของนักเรียน จากสิ่งที่สนใจอย่างเกม เพื่อพัฒนาพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหา ที่เป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องหาทางในการแก้ไขปัญหานักเรียนมีทักษะทักษะในการแก้ปัญหาที่สูงขึ้น

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ตามขั้นตอนดังนี้

1. สร้างแผนจัดการเรียนรู้ พัฒนาทักษะการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยใช้เกมเป็นฐาน เรื่องนโยบายการเงินและการคลัง ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) เอกสารหลักสูตรและงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน 2) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ 3) กำหนดเนื้อหา.ศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส 33102 วิชาสังคมศึกษา 6 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

โรงเรียนดงตาลวิทยา เรื่อง นโยบายการเงินและการคลัง จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้พัฒนาทักษะการแก้ปัญหาการเรียน โดยใช้เกมเป็นฐาน จำนวน 2 แผน 6 ชั่วโมง 4) ศึกษารายละเอียดเนื้อหาเรื่อง นโยบายการเงินและการคลัง กำหนดหน่วยการสอน โดยคำนึงถึงเวลา ความน่าสนใจของเนื้อหา เพื่อนำมาทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13 – 20 เรื่อง นโยบายการเงินและการคลัง จำนวนเวลา 6 ชั่วโมง 5) นำแผนจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย นำไปหาประสิทธิภาพ เรื่อง นโยบายการเงินและการคลัง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 แผน 6 ชั่วโมง 6) นำแผนจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาสังคมศึกษาฯ ตรวจสอบคุณภาพ จำนวน 5 ท่าน และคำนวณหาค่าคุณภาพจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ตามเกณฑ์การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ 7) ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน เรื่อง นโยบายการเงินและการคลัง จำนวน 3 แผน 8 ชั่วโมง ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาสังคมศึกษาฯ แล้วนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

2. สื่อการสอนจากเกมเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาการเรียน เรื่อง นโยบายการเงินและการคลัง ผู้วิจัยนำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสื่อการสอนจากเกม เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาการเรียน 2) กำหนดเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ของสื่อการสอนจากเกม ให้สอดคล้องกับเนื้อหาในแผนการสอน 3) เลือกโปรแกรมสื่อการสอนจากเกมที่เหมาะสมกับ เรื่อง นโยบายการเงินและการคลัง ที่สมารถแก้ปัญหาการเรียนได้ 4) สร้างสื่อการสอนจากเกม แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาสังคมศึกษาฯ ตรวจสอบคุณภาพ จำนวน 5 ท่าน และคำนวณหาค่าคุณภาพจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญตามเกณฑ์การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ 5) ปรับปรุงสื่อการสอนจากเกม เรื่อง นโยบายการเงินและการคลัง ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาสังคมศึกษาฯ แล้วนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

3. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนวัดความสามารถในการแก้ปัญหาการเรียน จำนวน 1 ฉบับ เป็นข้อสอบแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาแบบอัตนัย จำนวน 10 ข้อ มีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้ 1) ศึกษาทฤษฎีและหลักการสร้างวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางการเรียนจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ศึกษาเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) เรื่อง นโยบายการเงินและการคลัง สาระเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 3) สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางการเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ จำนวน 1 ฉบับ เป็นข้อสอบแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาแบบอัตนัย จำนวน 10 ข้อ 4) นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางการเรียนที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านสอนวิชาสังคมศึกษาฯ ตรวจสอบ จำนวน 5 คน แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อสอบแต่ละข้อว่าใช้วัดความรู้

ของผู้เรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ 5) นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางการเรียนที่ตรวจสอบแล้วมาแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ 6) จัดพิมพ์วัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางการเรียนเรื่อง นโยบายการเงินและการคลัง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4 แบบสังเกตทักษะการแก้ปัญหาที่มีขั้นตอนการสังเกต ดังนี้ 1. ขั้นกำหนดปัญหา 2. ขั้นวางแผนแก้ปัญหา 3. ขั้นสรุปผล เมื่อได้ข้อสรุปเป็นหลักการแล้ว ควรนำพิจารณาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งว่าถูกต้องหรือไม่ 1) ศึกษาค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมินแบบรูบริกส์ (Rubric) โดยสร้างแบบสังเกตทักษะการแก้ปัญหาการเรียนโดยการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ซึ่งกำหนดเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าชนิด 4 ช่วงน้ำหนักจาก ระดับ 4 ถึงระดับ 1 ดังนี้ 2) แบบสังเกตทักษะการแก้ปัญหาที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาสังคมศึกษาตรวจสอบคุณภาพจำนวน 5 ท่าน และคำนวณหาค่าคุณภาพจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ตามเกณฑ์การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ 3) ปรับปรุงแก้ไขแบบสังเกตทักษะการแก้ปัญหา ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จัดทำแบบสังเกตทักษะการแก้ปัญหา นำไปใช้สังเกตทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมเป็นฐาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนจัดการเรียนรู้พัฒนาทักษะการแก้ปัญหาการเรียน โดยใช้เกมเป็นฐาน เรื่อง นโยบายการเงินและการคลัง จำนวน 6 ชั่วโมง ซึ่งประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

- 1) เรื่อง หน้าที่ของเงินและธนาคารแห่งประเทศไทย เวลา 2 ชั่วโมง
- 2) เรื่อง นโยบายการเงิน (เงินฝืด - เงินเฟ้อ) เวลา 2 ชั่วโมง
- 3) เรื่อง นโยบายการคลัง เวลา 2 ชั่วโมง

2. สื่อการสอนจากเกมเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาการเรียน เรื่อง นโยบายการเงินและการคลัง จำนวน 4 ชิ้น 3 เรื่อง ดังนี้

1) เกม 5 คำถาม เรื่อง หน้าที่ของเงินและธนาคารแห่งประเทศไทย	1	ชิ้น
2) การ์ดเกมภาวะเงินเฟ้อ ภาวะเงินฝืด	1	ชิ้น
3) เกมบัตรคำวาเลนไทน์นี้รัฐบาลให้อะไรฉันบ้าง	1	ชิ้น
4) บอร์ดเกม นโยบายการเงิน นโยบายการคลัง	1	ชิ้น

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทักษะทักษะในการแก้ปัญหการเรียน เรื่อง นโยบายการเงินและการคลัง ตามวัตถุประสงค์การวิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมเป็นฐาน เรื่อง นโยบายการเงินและการคลัง กับนักเรียนกลุ่มทดลองระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 ก พบว่าทักษะในการแก้ปัญหการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การจัดการเรียนการสอนของนักเรียนกลุ่มทดลองระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 ก ที่ใช้การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมเป็นฐาน มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่า นักเรียนกลุ่มควบคุมระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 ข ที่ใช้การจัดการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมเป็นฐาน เรื่อง นโยบายการเงินและการคลัง ช่วยพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาการเรียน เรื่อง นโยบายการเงินและการคลัง ซึ่งอภิปรายตามลำดับ ได้ดังนี้ 1) ผลการวิเคราะห์การพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 ก โรงเรียนดงตาลวิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ซึ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ใช้การจัดการเรียนการสอนแบบใช้เกมเป็นฐาน ในการพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาการเรียน เรื่อง นโยบายการเงินและนโยบายการคลัง พบว่า นักเรียนมีผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการใช้การจัดการเรียนการสอนแบบใช้เกมเป็นฐาน สามารถพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาการเรียนของนักเรียนในเรื่อง นโยบายการเงินและการคลังได้ เนื่องจากการใช้เกมเป็นฐานเป็นรูปแบบการสอนที่สามารถช่วยให้นักเรียนได้ทำการทบทวนบทเรียนผ่านการเล่นเกมเชิงแก้ปัญหาในเรื่องนโยบายการเงินและการคลัง ทำให้นักเรียนได้ลงมือกระทำ ตรงตามรูปแบบพีระมิดแห่งการเรียนรู้ (The Learning Pyramid) ที่พัฒนาโดย National Training Laboratories ซึ่งเป็นแนวคิดที่ทำให้เราเห็นภาพว่า กิจกรรมแบบไหน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และจดจำข้อมูลได้ดีที่สุดในขั้นลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง (Practice) ซึ่งจะสามารถทำให้ผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้นได้ประมาณร้อยละ 70 (รัศมี ศรีนนท์ และคณะ, 2561)

การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ จะทำให้นักเรียนได้เจอปัญหา ได้ลองแก้ไขสถานการณ์จริงผ่านเกมและที่สำคัญได้ลงมือทำ เปรียบเสมือนเป็นการจำลองเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้จริง จากการแสวงหาความรู้จากการแก้ไขสถานการณ์ผ่านการแก้ปัญหาในการเล่นเกมน และได้เรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์จนเกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า หรือสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ และพัฒนาตนเองอย่างเต็มความสามารถ รวมถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เขาได้มีโอกาสร่วมแก้ไขสถานการณ์ผ่านการเรียนรู้แบบเกมเป็นฐานในเรื่องนโยบายการเงินและการคลัง ที่มีเนื้อหาที่ค่อนข้างเข้าใจได้ยาก โกลดตัวผู้เรียน ให้นักเรียนเข้าใจเรื่องราวของบทเรียนผ่านการลงมือปฏิบัติจากการเป็น รัฐมนตรีกระทรวงการคลัง ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นผู้ออกนโยบายการเงินและการคลังของประเทศไทย เป็นเจ้าของกิจการหรือเป็นประชาชนทั่วไป

หากเราเข้าไปอยู่ในสภาวะเงินฝืด สภาวะเงินเฟ้อ บทบาทที่นักเรียนสัมผัสได้จะสามารถแก้ปัญหาให้ประเทศของนักเรียนสามารถฝ่าฟันวิกฤตเศรษฐกิจในแต่ละสภาวะไปได้ โดยสามารถประกอบคนในประเทศไม่ให้ล้มละลาย ค่าเงินมากเกินไปจนของแพง หรือค่าน้อยเกินไปจนของถูกเพราะไม่มีคนซื้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรารวรรณ สุรณวาปี ได้ทำการศึกษาการพัฒนา

สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เกมมิฟิเคชัน เพื่อส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียน ในรายวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่องการแก้ปัญหาขั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองบัวชอพิทยาคม พบว่า 1) สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เกมมิฟิเคชันเพื่อส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียน ในรายวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่องการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ สถานการณ์ปัญหา ศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์ความช่วยเหลือ ศูนย์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และผู้เชี่ยวชาญ 2) ผู้เรียนที่เรียนด้วยสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เกมมิฟิเคชันเพื่อส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียน ในรายวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่อง การแก้ปัญหา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ภัทรารวรรณ สุรรณวาปี, 2563)

และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดาวประดับ เรื่องศิริ พัฒนาการสอนแบบใช้เกมเป็นฐาน (Game Based Learning) ในรายวิชาคณิตศาสตร์สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และการออกแบบและเทคโนโลยี โดยใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบเกม (Game Based Learning) ชื่อเกม “Vonder Go” สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 พบว่า การศึกษารูปแบบการสอนบูรณาการการพัฒนาการสอนแบบใช้เกมเป็นฐาน (Game Based Learning) ในรายวิชาคณิตศาสตร์สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และการออกแบบและเทคโนโลยีโดยใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบเกม (Game Best Learning) ชื่อเกม “Vonder Go” สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบเกม (Game Best Learning) ชื่อเกม “Vonder Go” พบว่า ในภาพรวมนักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนเท่ากับ 5.4 คิดเป็นร้อยละ 54 หลังเรียนเท่ากับ 8.4 คิดเป็นร้อยละ 84.0 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน โดยก่อนเรียนมีคะแนนระหว่าง 2 ถึง 7 คะแนนหรือระหว่างร้อยละ 20.0 ถึง 70.0 หลังเรียนมีคะแนนระหว่าง 7 ถึง 10 คะแนนหรือระหว่างร้อยละ 70.0 ถึง 100.0 โดยนักศึกษามีคะแนนความก้าวหน้าเฉลี่ยเท่ากับ 3 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 30 (ดาวประดับ เรื่องศิริ, 2563)

2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมในกลุ่มทดลอง กับการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มควบคุมที่สอนปกติ ว่าการสอนแบบใดสามารถพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง นโยบายการเงินและนโยบายการคลัง มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่ากัน พบว่านักเรียนที่จัดการเรียนการสอนแบบใช้เกมเป็นฐาน มีผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่ากลุ่มที่จัดการเรียนสอนปกติ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมเป็นฐาน มีการเล่นเกมทบทวนบทเรียนในแต่ละเรื่อง เช่น เมื่อจบเนื้อหาในนโยบายการเงิน เรื่อง สภาวะเงินเฟ้อ - สภาวะเงินฝืด ครูมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้รับบทบาทสมมติ เป็นแม่ค้า และ ลูกค้า โดยจะมีเงินแจกให้ลูกค้าจำนวนเท่ากันทุกทีม ในรอบแรกจะให้ซื้อราคาสี่เขียวโดยมีสถานการณ์บังคับว่าทุกคนในทีมต้องได้เลือกอาหารที่ชอบอย่างน้อย 1 ชนิด เมื่อซื้อเรียบร้อยแล้วลูกค้าทีมไหนได้ของตรงตามโจทย์และเหลือเงินเยอะ ครูจะให้เงินเพิ่มเยอะ มีจำนวนเงิน 500 บาท 300 บาท และ 100 บาท เพื่อนำไปซื้อของในรอบที่สอง ในรอบที่สองให้ลูกค้าซื้อราคาสีแดง โดยมีสถานการณ์ที่ว่าซื้อของให้ได้มากขึ้นที่สุดภายใต้วงเงิน เมื่อหมดเวลามาว่าลูกค้าคนใดมีสินค้ามากที่สุด และเหลือเงินมาก

ที่สุดจะได้ คะแนนเต็ม 5 คะแนน แล้วให้นักเรียนทีมที่ชนะออกมาอภิปรายผลว่าบริหารจัดการเงินอย่างไรจึงเป็นผู้ชนะ หลังจากนั้นครูอธิบายเสริมว่าในการเลือกซื้อสินค้าปัจจัยหลักที่สำคัญคือเงินที่มีในมือ และจำนวนของผู้บริโภคที่มีในครัวเรือน หากเราบริหารจัดการเงินได้ดี ไม่ว่าจะอยู่ในภาวะเศรษฐกิจแบบใด เราก็สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี เป็นต้น

จากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมเป็นฐาน จะสามารถกระตุ้นผู้เรียนให้สนุกสนาน มีความสนใจในบทเรียน และได้เกิดการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจในเนื้อหา จดจำเรื่องที่เรียนได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของสกุล สุขศิริ ได้ทำการศึกษาผลการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ ของสื่อการเรียนรู้แบบ Game Based Learning The Study of Effectiveness of Game Based Learning Approach พบว่า 1) กลุ่มทดลองมีความรู้สึกอยากเรียนรู้เมื่อทราบว่าตนจะได้เรียนโดยมีเกมส์เป็นสื่อในการเรียนรู้ ในขณะที่กลุ่มควบคุมรู้สึกเฉย ๆ เมื่อทราบว่าตนจะได้เรียนแบบบรรยาย 2) ระดับความรู้ ทั้งในส่วนของความจำและความเข้าใจของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม 3) กลุ่มทดลองมีความคิดเห็นว่าคุณเองมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างมาก ในขณะที่กลุ่มควบคุมมีความคิดเห็นว่าคุณเองมีส่วนร่วมในการเรียนรู้น้อย 4) กลุ่มทดลองมีความคิดเห็นว่าคุณทำให้ตนเองเกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง 5) กลุ่มทดลองรู้สึกสนุกสนานไปกับการเรียนตลอดเวลาที่เรียน ในขณะที่กลุ่มควบคุมรู้สึกเฉย ๆ หรือไม่สนุกสนานไปกับการเรียน 6) กลุ่มทดลองมีความคิดเห็นว่าคุณวิทยากรมีบทบาทอยู่ในการเรียนรู้ ในขณะที่กลุ่มควบคุมมีความคิดเห็นว่าคุณวิทยากรมีบทบาทอย่างมากในการเรียนรู้ ต่างจากการเรียนแบบปกติที่สอนเนื้อหาจบผู้เรียนไม่ได้มีการทบทวนบทเรียนผ่านกิจกรรมภายในห้องเรียน ทำให้ผู้เรียนจดจำ เข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้น้อย เพราะเรื่องนโยบายการเงินและนโยบายการคลัง มีเนื้อหาที่ค่อนข้างยาก โกลดตัวผู้เรียน และเป็นเรื่องที่คุณเรียนไม่ค่อยเข้าใจว่าเรื่อง นโยบายการเงินและนโยบายการคลัง เป็นเรื่องที่นักเรียนพบเจอได้ในทุกช่วงการดำรงชีวิตของนักเรียน จึงทำให้คะแนนหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนแบบปกติมีคะแนนน้อยกว่านักเรียนที่จัดการเรียนการสอนแบบใช้เกมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (สกุล สุขศิริ, 2550)

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทิมา จันตาบุตร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้เกมการศึกษาในการพัฒนาทักษะการจดจำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 โรงเรียนไทรโยคน้อย วิทยา พบว่า นักเรียนมีคะแนนความรู้ด้านความจำหลังการเรียนโดยใช้เกมการศึกษา สูงกว่าการเรียนโดยไม่ใช้เกมการศึกษาและจากการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน พบว่า นักเรียนต้องการให้มีเกมการศึกษาในการเรียนการสอนทุกครั้ง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเป็น 5.00 (จันทิมา จันตาบุตร, 2557)

จากงานวิจัยที่ยกมาอ้างอิงข้างต้นจะพบว่า การจัดการเรียนการสอนแบบปกติ จะมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนน้อยกว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางคณิตศาสตร์ ที่ 0.05 เสมอสอดคล้องกับจากงานวิจัยของนักวิชาการทั้งของต่างประเทศและในประเทศไทย สามารถสรุปได้ว่า Game Based Learning เป็นสื่อที่สามารถทำให้ผู้เรียนสนใจ ช่วยในเรื่องของการสื่อสารระหว่างกันของผู้เรียน การทำงานเป็นทีม ความรับผิดชอบและความคิดสร้างสรรค์ได้ ให้นักเรียน

รู้สึกมีส่วนร่วมและสนุกสนานได้พร้อม ๆ กับการได้รับความรู้ นอกจากนี้ ทางสมาคมจิตวิทยาอเมริกัน (APA) (Isabela Granic Adam Lobel, and Rutger C. M. E. Engels, 2014) ได้ออกรายงานการวิจัยชื่อว่า “The Benefits of Playing Video Games” ซึ่งจากการวิจัยพบว่าการเล่นวิดีโอเกมของเด็ก ๆ มีผลกระทบทางด้านบวก 4 ด้านคือ cognitive, motivational, emotional และ social ดังนี้ 1) กระบวนการรับรู้ (Cognitive) เกมช่วยให้มีพัฒนาการในด้านการมีสมาธิจดจ่อและการตอบสนองที่ดีขึ้น 2) กระบวนการสร้างแรงจูงใจ (Motivation) เกมช่วยให้เกิดการสร้างแรงจูงใจและช่วยเสริมสร้างความฉลาดเพิ่มขึ้นทีละน้อย ๆ 3) กระบวนการทางอารมณ์ (Emotional) เกมช่วยสร้างอารมณ์ในเชิงบวก และมีหลักฐานบ่งชี้ว่าเกมอาจช่วยเสริมสร้างการควบคุมอารมณ์ให้กับเด็ก ๆ ด้วย 4) การเข้าสังคม (Social) ผู้เล่นเกมแบบ co-playing หรือ multi-player จะช่วยเสริมสร้างทักษะการเข้าสังคมได้อย่างดี แม้ว่าอยู่นอกเกมแล้วก็ตาม

องค์ความรู้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหา โดยการใช้เกมเป็นฐาน เรื่อง นโยบายการเงินและการคลัง ของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนดงตาลวิทยา” ผู้วิจัยค้นพบองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดจากการ จัดการเรียนการสอนของนักเรียน กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมด้วยกระบวนการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มทดลอง ใช้การจัดการเรียนการสอนรูปแบบการใช้เกมเป็นฐาน Game Based Learning (GBL) กับกลุ่มควบคุม ที่ใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบเดิม พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนรูปแบบการใช้เกมเป็นฐาน Game Based Learning (GBL) มีการพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหามากกว่านักเรียนที่จัดการเรียนการสอนรูปแบบเดิม เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนรูปแบบเดิมสอนเนื้อหาที่ใกล้ตัวนักเรียนพบเจอสถานการณ์ในชีวิตจริงไม่ได้ จึงทำให้ผู้เรียนขาดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ครูสอน จึงทำให้ผู้เรียนไม่สามารถผ่านเกณฑ์ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านการพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาที่ครูตั้งไว้ได้ แต่เมื่อมีการปรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้เป็นการใช้เกมเป็นฐาน Game Based Learning (GBL) มีการจำลองสถานการณ์ให้สอดคล้องกับเรื่อง นโยบายการเงินและการคลัง ของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผ่านการแก้ปัญหาภายในเกมทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในเนื้อหา สนุกสนาน ทำให้เกิดความรู้และความเข้าใจในบทเรียนเพิ่มมากยิ่งขึ้นจากการได้รับประสบการณ์ผ่านการแก้ปัญหาจากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมเป็นฐาน Game Based Learning (GBL) ทำให้นักเรียนผ่านเกณฑ์ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านการพัฒนาการแก้ปัญหาที่ครูตั้งไว้ รูปการสอนโดยใช้เกมเป็นฐาน Game Based Learning (GBL) ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

การสอนโดยใช้เกมเป็น
ฐาน Game Based
Learning (GBL)

1. ทำให้การเรียนรู้ไม่น่าเบื่อ นักเรียนได้มีส่วนร่วมภายในชั้นเรียน
2. เนื้อหาในเกมมีความทันสมัยกับสถานการณ์ปัจจุบันทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายยิ่งขึ้น
3. นักเรียนได้ใช้ทักษะในการแก้ปัญหา จากสถานการณ์จริงในเกม ที่อาจพบเจอได้ในอนาคต
4. นักเรียนแต่ละคนมีวิธีการแก้ปัญหาเพื่อให้ชนะเกมที่แตกต่างกัน
5. นักเรียนได้แลกเปลี่ยนการแก้ปัญหาภายในชั้นเรียน และทำให้นักเรียนหลายคนเกิดองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปใช้กับสถานการณ์ที่อาจพบเจอได้ในอนาคต
6. เกิดนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน เรื่อง นโยบายการเงินและการคลัง

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ในการจัดทำเกม เพื่อใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนแบบเกมเป็นฐาน ควรศึกษาพฤติกรรมของเกมที่ยืดหยุ่นตามความแตกต่างของผู้เรียน และนอกจากสนุกแล้วต้องสามารถทบทวนบทเรียนในเรื่องที่สอนให้ได้มากที่สุด รวมไปถึงต้องคำนึงถึงเวลาให้เล่นให้จบ มีผู้แพ้และผู้ชนะภายในชั่วโมงที่สอน
2. การจัดการเรียนสอนในช่วงสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) เนื่องจากเป็นการเว้นระยะห่าง ทำให้พฤติกรรมในเกมต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และสิ่งแวดล้อม อยู่เสมอ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการจัดการเรียนการสอน ในช่วงสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) หรือโรคระบาดอื่น ๆ ในอนาคต ควรมีการจัดทำสื่อการสอนประเภทเกมให้สามารถเล่นได้คนเดียว ในเรื่องนโยบายการเงินและนโยบายการคลัง เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อระหว่างนักเรียนสู่นักเรียนด้วยกัน และทำให้การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนเกิดบรรยากาศที่สนุกสนานในรายวิชาดังกล่าว
2. แบบทดสอบพัฒนาการแก้ปัญหาการเรียน เรื่อง นโยบายการเงินและนโยบายการคลัง ควรมีสถานการณ์ที่นักเรียนสามารถพบเจอได้ในปัจจุบัน หรือกำลังเป็นที่นิยมในสื่อสังคมออนไลน์

จะทำให้นักเรียนรู้สึกมีส่วนร่วมในการทำแบบทดสอบ และรู้สึกว่า เรื่อง นโยบายการเงินและนโยบายการคลัง เป็นเรื่องที่นักเรียนสามารถพบเจอได้ในชีวิตจริง

เอกสารอ้างอิง (References)

- จันทิมา จันตาบุตร. (2557). *การใช้เกมการศึกษาในการพัฒนาทักษะการจดจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3 สาขายานยนต์ (ชย.3101) วิทยาลัยเทคโนโลยีโปลิเทคนิคลานนาเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- ดาวประดับ เรื่องศิริ. (2563). *พัฒนาการสอนแบบใช้เกมเป็นฐาน (Game Based Learning) ในรายวิชาคณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และการออกแบบและเทคโนโลยี โดยใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบเกม (Game Best Learning) ชื่อเกม “Vonder go” สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2. รายงานวิจัยในชั้นเรียน, โรงเรียนไทรโยคน้อยวิทยา.*
- ทิตนา แคมณี. (2554). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ภัทรารวรรณ สุรณวาปี. (2563). *การพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้เกมมิฟิเคชัน เพื่อส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียน ในรายวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่องการแก้ปัญหา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองวัวซอพิทยาคม. วารสารบัณฑิตวิจัย JOURNAL OF GRADUATE RESEARCH. 11(1), 24-25.*
- รัศมี ศรีนนท์ และคณะ. (2561). *การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในยุคไทยแลนด์ 4.0. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร. 9(2), 336-337.*
- วิทยา วาโย. (2563). *การเรียนการสอนแบบออนไลน์ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 : แนวคิดและการประยุกต์ใช้จัดการเรียนการสอน. วารสารศูนย์อนามัยที่ 9. 14(34), 287-296.*
- สกุล สุขศิริ. (2550). *ผลสัมฤทธิ์ของสื่อการเรียนรู้แบบ Game Based Learning The Study of Effectiveness of Game Based Learning Approach. สารนิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาการพัฒนาศาสตร์พยาบาลมนุษยและองค์การ, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.*
- สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์. (2559). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ 34. พระนครศรีอยุธยา: สำนักพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.*
- Isabela Granic Adam Lobel, and Rutger C. M. E. Engels. (2014). *The Benefits of Playing Video Games. American Psychologist. 69(1), 70-72.*

ศักยภาพการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

The Potential for Cultural Tourism Promotion of Pak Kret District Nonthaburi Province

ปยุณนุช ลิฬหะสุวรรณ¹ ผกามาศ ชัยรัตน์²
Poonyanuch Leelhasuwan, Pakamas Chairatana

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยการวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีซึ่งใช้การกำหนดความรู้โดยกระบวนการค้นแบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) หรือกระบวนการค้นสร้างสรรค์สังคม (Socially Constructed) ที่ผู้วิจัยจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ซึ่งได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดนนทบุรี จำนวน 23 คน โดยผลการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ การมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีศักยภาพและความพร้อมหลายแห่งมีความหลากหลาย และการที่จังหวัดนนทบุรีเป็นพื้นที่ที่ติดกับกรุงเทพมหานคร ทำให้การขอความร่วมมือหรือการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในบางพื้นที่ค่อนข้างยาก เพราะมีลักษณะเป็นสังคมเมือง แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมขาดการดูแลและปรับปรุง พัฒนาเพื่อสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม โดยพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีหลายแห่งซึ่งมีพื้นที่ร่วมกันทั้งกับวัด ชุมชน หน่วยงานของรัฐ จึงทำให้การบริหารจัดการและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทำได้ค่อนข้างยาก เพราะต้องเกี่ยวข้องกับหลายภาคส่วน แม้จะได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ และมีการจัดกิจกรรม และงานประเพณีต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องทุกปี แต่ก็เป็นที่รู้จักแค่เพียงในเฉพาะท้องถิ่นเท่านั้น ยังไม่สามารถสร้างให้เกิดการรับรู้ได้ในวงกว้าง ดังนั้นศักยภาพการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยจึงได้รูปแบบการพัฒนา 6A's ซึ่งประกอบด้วย 1) สิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยว 2) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว 3) สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว 4) การบริการเบ็ดเตล็ด 5) ที่พักแรม 6) กิจกรรมทางการท่องเที่ยว

คำสำคัญ (Keywords): ศักยภาพ; การส่งเสริม; การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

Received: 2022-09-03 Revised: 2022-10-07 Accepted: 2022-10-07

¹ สาขาวิชาการจัดการการโรงแรม วิทยาการจัดการกรุงเทพ มหาวิทยาลัยพะเยา College of Management University of Phayao Bangkok Campus. Corresponding Author e-mail: pooniie@gmail.com

² สาขาวิชาการจัดการการโรงแรม วิทยาการจัดการกรุงเทพ มหาวิทยาลัยพะเยา College of Management University of Phayao Bangkok Campus

Abstract

The purpose of this research is to study the potential of cultural tourism resources in Pak Kret District, Nonthaburi Province. Through qualitative research in grounded theory study, Which use knowledge assignments by constructivism or socially constructed that the researcher must interact with the stakeholders in cultural tourism promotion of Pak Kret District Nonthaburi Province, Which key Informant are stakeholders related to the promotion of cultural tourism in Nonthaburi Province 23 people. By in-depth interview methods revealed that the potential of cultural tourist attractions in Nonthaburi province. Example: The potential and availability of many cultural attractions is diverse and Nonthaburi province is an area adjacent to Bangkok, this makes asking for cooperation or building public participation in some areas quite difficult because they are characterized by an urban society. Cultural tourist sites lack maintenance and improvements to be able to properly accommodate tourists. The area has many cultural attractions that share an area with temples, communities, and government agencies. That makes the management and development of tourist attractions quite difficult. Because it involves many sectors. Despite receiving support from various agencies and organizing activities and various festivals continuously every year, it is known only locally, it has not yet been able to create widespread awareness. Therefore, the potential for promoting cultural tourism in Pak Kret District, Nonthaburi Province. The researcher has a development 6A's model which consists of 1) Attractions 2) Accessibility 3) Amenities 4) Ancillary 5) Accommodation 6) Activities.

Keywords: Potential; Promotion; Cultural tourism

บทนำ (Introduction)

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดในโลก การดำเนินกิจกรรมทางการท่องเที่ยวแล้วแต่มีความสัมพันธ์กับบริบทโดยรอบในด้านต่าง ๆ เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมหลายประเภท อาทิเช่น อุตสาหกรรมด้านที่พักแรม ในปัจจุบันการประกอบธุรกิจด้านที่พักแรมเติบโตขึ้นตามจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากจำนวนที่พักที่เพิ่มสูงขึ้นตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ นอกจากนี้ การท่องเที่ยวยังเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมขนส่ง ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ การเดินทางท่องเที่ยวยังสามารถเชื่อมโยงกับธุรกิจอื่น ๆ อีกมากมาย ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจการค้าและบริการ เช่น ห้างสรรพสินค้า ร้านขายของที่ระลึก ร้านอาหาร การสาธิตการทำอาหาร การงานจัดแสดงสินค้า หรือธุรกิจบันเทิง เช่น คลับ บาร์ โรงภาพยนตร์ สวนสนุก งานแสดงศิลปะ

การงานจัดแสดงสินค้า รวมถึงธุรกิจนันทนาการเพื่อการท่องเที่ยวในแต่ละรูปแบบ เช่น การเล่นกีฬา การผจญภัย เดินป่า ปีนเขา ล่องเรือ ฯลฯ

จากบริบทข้างต้นนั้นจึงกล่าวได้ว่า อุตสาหกรรมท่องเที่ยวสร้างรายได้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจโลก เช่น รายได้จากการท่องเที่ยวเป็นเงินร้อยละ 9.4 ของ GDP โลก (World Travel and Tourism Council : WTTC, 2010) การดำเนินงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวทำให้เกิดการลงทุน เกิดการจ้างงาน เกิดการบริโภคแลกเปลี่ยนสินค้าบริการในธุรกิจต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในวงกว้าง การท่องเที่ยวจึงเป็นอุตสาหกรรมที่สามารถสร้างอาชีพได้หลากหลาย เกิดการกระจายรายได้และส่งผลกระทบต่อชุมชนเวียนในระบบเศรษฐกิจ ดังนั้น หากประเทศใดมีการบริการจัดการด้านการท่องเที่ยวที่ดี มีจำนวนนักท่องเที่ยวมาก ย่อมทำให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น ส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลมีเงินทุนเพื่อพัฒนาประเทศ ประชาชนก็จะมีรายได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นผลประโยชน์ตามมา ทั้งนี้จากการคาดการณ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (Tourism Authority of Thailand) แนวโน้มการท่องเที่ยวในปี 2563 จะมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้าประเทศไทยเพียง 6.7 ล้านคนและสร้างรายได้ทางการท่องเที่ยว 3.3 แสนล้านบาท ทั้งจำนวนและรายได้หดตัวร้อยละ 83 (ประมาณการ ณ เดือนตุลาคม 2563) (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2563)

อีกทั้งข้อมูลจาก UNWTO ช่วง 8 เดือนแรกปี 2563 พบว่าการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศทั่วโลกหดตัวลง ร้อยละ 70 โดยประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียต่างได้รับผลกระทบระดับใกล้เคียงกัน เช่น ฮองกง (ลดลงร้อยละ 93), ญี่ปุ่น (ลดลงร้อยละ 82), สิงคโปร์ (ลดลงร้อยละ 79), เวียดนาม (ลดลงร้อยละ 71) โดย UNWTO คาดว่า การเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศทั่วโลกจะกลับเข้าสู่ภาวะปกติอีกครั้งในปี 2566 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2563) สำหรับประเทศไทย ถือได้ว่าในปี 2563 ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง โดยในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2563 ถือเป็นช่วงวิกฤตของสถานการณ์ท่องเที่ยวในประเทศ มีการยกเลิกกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวต่าง ๆ ส่งผลให้เศรษฐกิจทุกภาคส่วนของประเทศหยุดลงแบบฉับพลัน ภาคธุรกิจทยอยปิดกิจการเป็นจำนวนมาก และการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศหยุดชะงัก แต่อย่างไรก็ตาม รัฐบาลได้ออกมาตรการกระตุ้นการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นการหมุนเวียนของเศรษฐกิจภายในประเทศ ส่งผลให้ประชาชนทยอยออกเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น และมาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยวในประเทศภายใต้ 2 โครงการหลัก ได้แก่ โครงการเราเที่ยวด้วยกัน และโครงการกำลังใจ ผนวกกับ ททท. และภาคเอกชนได้ร่วมกันจัดกิจกรรมต่าง ๆ และโปรโมชันแพ็คเกจท่องเที่ยว (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2563)

อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือสำคัญในการสืบทอดวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป ตลอดจนเป็นอุตสาหกรรมบริการที่สร้างรายได้และการจ้างงานให้กับประเทศไทยเป็นอย่างมาก กระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจึงได้รับความสนใจเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวและมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศไทยมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวและได้มีการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมสืบเนื่องมาเป็นเวลานาน ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่อยู่ไม่ไกลจากเมืองหลวง คือ เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เกาะเกร็ดเป็นเกาะขนาดใหญ่

กลางแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นชุมชนที่เจริญมาตั้งแต่ปลายสมัยอยุธยา วัดต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นบนเกาะเป็นโบราณสถานที่สวยงาม สร้างขึ้นในสมัยอยุธยาตอนปลายทั้งสิ้น มีฐานะเป็นตำบลแบ่งเขตการปกครองเป็นหมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น 7 หมู่บ้าน เกาะเกิดเกิดขึ้นจากการขุดคลองลัดลำน้ำเจ้าพระยาตรงส่วนที่เป็นแหลมยื่นไปตามความโค้งของแม่น้ำเจ้าพระยา ในสมัยพระเจ้าอยู่หัวท้ายสระแห่งกรุงศรีอยุธยา ในปี 2265 เรียกคลองนี้ว่า “คลองลัดเกาะน้อย” ต่อมากระแสน้ำได้เปลี่ยนทิศทางทำให้คลองขยายกว้างขึ้น เพราะถูกแรงของกระแสน้ำเซาะตลิ่งพังจึงกลายเป็นแม่น้ำและมีสภาพเป็นเกาะเช่นปัจจุบัน

การที่เกาะเกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นด้านความสวยงามของธรรมชาติและมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และสิ่งแวดล้อม ปัญหาความไม่สมดุลในด้านคน สังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นเพื่อให้จังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดที่มีการฟื้นตัวด้านการท่องเที่ยวที่ดียิ่งขึ้นทางจังหวัดจึงควรมีแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดนนทบุรีหรือเป็นรูปธรรม และจากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญของศักยภาพการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อเป็นหลักการและแนวทางในการนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างแท้จริงต่อกระบวนการวิจัยทุกขั้นตอน และนำผลการวิจัยที่ได้เพื่อนำไปเป็นศักยภาพการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้อย่างยั่งยืนสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เพื่อสร้างทฤษฎี ซึ่งใช้การกำหนดความรู้โดยกระบวนการที่ค้นแบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) หรือกระบวนการที่ค้นสร้างสรรค์สังคม (Socially Constructed) ที่ผู้วิจัยจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการ

คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) จำนวน 23 คน ได้แก่ ผู้บริหารจากภาครัฐ 9 คน ภาคเอกชน 6 คน ภาคประชาชน 6 คน และภาควิชาการ 2 คน

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structure) โดยมีการวางแผนการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นขั้นตอน นอกจากนี้จะพิจารณาคำถาม สร้างคำถาม ปรับคำถาม และพัฒนาคำถามให้สอดคล้องกับสถานการณ์จริงในการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง ขณะเดียวกันก็พยายามปรับให้คำถามให้เปิดรับกับแนวทางที่จะได้ข้อมูลเพื่อตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของการวิจัยด้วย ทั้งนี้เนื้อหาการสัมภาษณ์จะเกี่ยวข้องกับ 1. ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย 1) การศึกษาชุมชนจังหวัดนนทบุรี 2) การตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยวของจังหวัดนนทบุรี 3) การวิเคราะห์ SWOT+TOWS ของการพัฒนาการท่องเที่ยว 4) ศักยภาพของจังหวัดในการพัฒนาการท่องเที่ยว 2. องค์ประกอบศักยภาพการท่องเที่ยว 6A's ได้แก่ 1) Attraction คือ ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว 2) Accessibility คือ ด้านเส้นทางคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว 3) Amenities คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว 4) Ancillary service คือ ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว 5) Accommodation คือ ด้านที่พักในแหล่งท่องเที่ยว 6) Activities คือ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และ 3. ความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว 2) ความต้องการให้พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 3) การจัดการแหล่งท่องเที่ยว

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับกลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคลแบบตัวต่อตัว (Face-to-Face) และเมื่อได้ดำเนินการสัมภาษณ์เสร็จสิ้นแล้วจึงจัดทำเอกสารผลการสัมภาษณ์ (Transcript) เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป ทั้งนี้ในยุทธศาสตร์การวิจัยแบบการศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎี ผู้วิจัยจะใช้วิธีการเปรียบเทียบอย่างต่อเนื่อง (Constant Comparison Method) โดยเป็นการลงรหัสข้อมูล (Coding) จากเหตุการณ์ที่ศึกษาเพื่อนำมาจัดหมวดหมู่ (Category) และเปรียบเทียบกับข้อมูลจากเหตุการณ์ที่ได้เก็บมาก่อนหน้านี้ ซึ่งจะช่วยให้การสร้างทฤษฎีเป็นระบบมากยิ่งขึ้น วิธีการเปรียบเทียบอย่างต่อเนื่องจะถูกดำเนินการไปจนกระทั่งข้อมูลมีความอิ่มตัวทางทฤษฎี (Theoretical Saturation)

การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi structure) ที่ได้จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดนนทบุรี มาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย โดยการระบุคุณลักษณะเฉพาะของข้อความอย่างมีระบบที่มีการอ้างอิงกรอบแนวคิดทฤษฎี โดยมีวิธีการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) กำหนดเกณฑ์คัดเลือกเอกสาร 2) วางเค้าโครงการวิเคราะห์ 3) พิจารณาเงื่อนไขแวดล้อมของข้อมูลเอกสาร

และ 4) การวิเคราะห์ข้อมูล (เอื้อมพร หลินเจริญ, 2554) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำผลที่ได้จากการดำเนินการมาตรวจสอบความถูกต้อง โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลจัดเป็นหมวดหมู่และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อจัดความสำคัญ จัดกลุ่มของเนื้อหา รวมถึงการวิเคราะห์ จำแนก และสรุปประเด็นสำคัญ (เอื้อมพร หลินเจริญ, 2554) รวมทั้งใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ซึ่งกระทำโดยการตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งที่มาของข้อมูลในด้านเวลา สถานที่ และบุคคล เพื่อพิจารณาว่า ถ้าเก็บข้อมูลต่างเวลา ต่างสถานที่ และผู้ใช้ข้อมูลต่างคนจะยังได้ข้อมูลเหมือนเดิมหรือไม่ หากผลของข้อมูลที่เก็บรวบรวมด้วยวิธีสามเส้าได้ข้อค้นพบมาเหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มามีความถูกต้อง หลังจากนั้นผู้วิจัยจะดำเนินการสรุปรวบรวมประเด็นสำคัญนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

ผลการวิจัย (Research Results)

1. การศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดนนทบุรี

ผลการศึกษาพบว่า

จุดแข็ง (Strengths) ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ การมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีศักยภาพและความพร้อมหลายแห่งมีความหลากหลายทั้งทางบกและทางน้ำ อาทิ วัดเกาะเกร็ด การเครื่องปั้นดินเผา วิถีชุมชนมอญเกาะเกร็ด การทำทอผ้ามัดหมี่ กะลาของดีปากเกร็ด การล่องเรือไหว้พระ ในเชิงวัฒนธรรมโบราณในกิจกรรมไหว้พระ การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติการจัดกิจกรรม และงานประเพณีต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องทุกปี หรือแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สอดแทรกวัฒนธรรมการทำสวนแบบดั้งเดิมของคนในพื้นที่เมืองนนทบุรี รวมทั้งสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยู้งักทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างชาติ

จุดอ่อน (Weaknesses) ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ การที่จังหวัดนนทบุรีเป็นพื้นที่ที่ติดกับกรุงเทพมหานคร ทำให้การขอความร่วมมือหรือการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในบางพื้นที่ค่อนข้างยาก เพราะมีลักษณะเป็นสังคมเมือง แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมขาดการดูแลและปรับปรุงพัฒนา เพื่อสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม โดยพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีหลายแห่งซึ่งมีพื้นที่ร่วมกันทั้งกับวัด ชุมชน หน่วยงานของรัฐ จึงทำให้การบริหารจัดการและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทำได้ค่อนข้างยาก เพราะต้องเกี่ยวข้องกับหลายภาคส่วน แม้จะได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ และมีการจัดกิจกรรม และงานประเพณีต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องทุกปี แต่ก็เป็นที่รู้จักแค่เพียงในเฉพาะท้องถิ่นเท่านั้น ยังไม่สามารถสร้างให้เกิดการรับรู้ได้ในวงกว้าง

โอกาส (Opportunities) แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ การมุ่งเน้นส่งเสริมในการท่องเที่ยวที่วัดซึ่งมี 6 ที่เป็นวัดอารามหลวง คือ วัดที่พระมหากษัตริย์หรือพระบรมวงศานุวงศ์ทรงสร้างหรือทรงบูรณปฏิสังขรณ์ หรือมีผู้สร้างน้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมถวายเป็นวัดหลวง และวัดที่ราษฎรสร้าง หรือบูรณปฏิสังขรณ์ และมีการจัดพิธีถวายผ้าพระกฐินพระราชทานเป็นประจำทุกปี รวมถึงการสร้างความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อส่งเสริม

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทั้งในส่วนของวัดต่าง ๆ และในพื้นที่ปากเกร็ด ควรจัดให้เป็นพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวต้องมาเยือนสักครั้ง โดยสร้างกิจกรรมหรือจุดเด่นที่เกาะเกร็ด ซึ่งเป็นที่รู้จักอยู่แล้วให้เป็นรู้จักมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นที่รู้จักอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น โดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชน การส่งเสริมการตลาด รวมถึงการประชาสัมพันธ์ให้เกิดการรับรู้แก่นักท่องเที่ยวในวงกว้าง โดยเฉพาะการเผยแพร่ข้อมูลในสื่อโซเชียลมีเดียทั้ง Facebook Pages, Line Official, Instagram และ Twitter ซึ่งจะเป็นการเพิ่มโอกาสในการสร้างการรับรู้ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดนนทบุรีให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างได้มากยิ่งขึ้น

อุปสรรค (Threats) แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ การที่จังหวัดนนทบุรีเป็นพื้นที่ที่ติดกับกรุงเทพมหานคร โดยในจังหวัดนนทบุรีมีลักษณะเป็นกิ่งสังคมเมือง ขาดวิธีการในการสร้างความร่วมมือหรือสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วงของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ผ่านมาส่งผลให้การร่วมกลุ่มการทำกิจกรรม หรือ การมีนักท่องเที่ยวหรือคนแปลกหน้าเข้ามาในพื้นที่เป็นเรื่องที่ต้องคอยเฝ้าระวังส่งผลให้นักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างชาติลดลง

นอกจากนี้การศึกษาขององค์ประกอบศักยภาพการท่องเที่ยว 6A's ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดนนทบุรี ยังพบว่า จังหวัดนนทบุรีมีองค์ประกอบของศักยภาพการท่องเที่ยว 6A's ที่ประกอบด้วย

1. ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนนทบุรีมีความพร้อม และหลากหลายทั้งทางบกและทางน้ำ มีพื้นที่ใกล้เมืองการเดินทางสะดวก โดยจังหวัดนนทบุรีมีเอกลักษณ์โดดเด่นแต่ก็คล้าย ๆ กับหลายพื้นที่ การดูแลรักษาให้คงอยู่ในสภาพดีก็มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ อาทิ กระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานพุทธศาสนาแห่งชาติ และกรมศิลปากร ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ประสานงานและทำงานร่วมกันกับจังหวัดในการดูแล รักษาสถานที่ต่าง ๆ รวมถึงชุมชนท้องถิ่น ที่ต้องช่วยกัน และควรจะต้องมีการประชาสัมพันธ์มากขึ้น

2. ด้านเส้นทางคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) การเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนนทบุรีมีการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวก เพราะเป็นพื้นที่ใกล้กับกรุงเทพมหานคร แต่ในบางพื้นที่การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวด้วยรถโดยสารสาธารณะยังไม่สะดวกมากนัก อาจต้องใช้รถส่วนตัว หรือรถรับจ้างจึงจะสะดวก

3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (Amenities) จังหวัดนนทบุรีมีความเพียงพอ ทั้งในส่วนของที่นั่งพัก จุดชมวิว ป้ายแนะนำสถานที่ ห้องน้ำ ร้านค้าต่าง ๆ แต่ในบางพื้นที่อาจจะมีสภาพที่ชำรุดทรุดโทรม จึงต้องมีการดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานได้ดีอยู่เสมอ

4. ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary service) จังหวัดนนทบุรี เช่น ศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยว การชำระเงินด้วยบัตรเครดิต ตู้ ATM โรงพยาบาล มีความเพียงพอ แต่ถ้าในบางพื้นที่อาจจะมีจำนวนไม่มากนัก สอดคล้องกับ เสรี วงษ์มณฑา (2563) กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวหลักอย่างหนึ่ง คือ สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานของสถานที่

ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องการ เช่น ห้องน้ำ ร้านอาหาร เป็นต้น และบริการเสริมอื่น ๆ ที่สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวมีความสะดวกสบายมากขึ้น เช่น ไปรษณีย์ ธนาคาร โรงพยาบาล

5. ด้านที่พักในแหล่งท่องเที่ยว (Accommodation) จังหวัดนนทบุรี มีที่พักเพียงพอในการรองรับนักท่องเที่ยว และส่วนใหญ่การเดินทางมาท่องเที่ยวแบบเข้าไป-เย็นกลับ หรือในรูปแบบ One Day Trip

6. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) มีกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจังหวัดนนทบุรีสามารถมีส่วนร่วมทั้งทางบกและทางน้ำ การท่องเที่ยววัดและการล่องเรือ วนวัดเกาะเกร็ด การเครื่องปั้นดินเผา การทำทอผ้าไหมของดีปากเกร็ด การล่องเรือไหว้พระ ประเพณีการทำบุญตักบาตรพระร้อยแปด การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติการสัมผัสเสน่ห์ของสายน้ำเจ้าพระยา และวิถีชีวิตชาติพันธุ์ถิ่นเมืองนนท์

สำหรับการศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่นำมาพบว่า จังหวัดนนทบุรี ควรมุ่งเน้นการจัดการในเรื่องของการบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้อยู่ในสภาพที่ดี มุ่งเน้นในเรื่องการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ และเผยแพร่ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง โดยเฉพาะการเผยแพร่ข้อมูลในสื่อโซเชียลมีเดียทั้ง Facebook Pages, Line Official, Instagram และ Twitter ซึ่งต้องทำอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการพัฒนารูปแบบการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ให้มีสะดวกมากขึ้น โดยการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดนนทบุรี ควรดำเนินการในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านผลิตภัณฑ์และบริการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ และเผยแพร่ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง
2. ด้านราคาของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในภาพรวมมีราคาที่เหมาะสม
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ควรเพิ่มช่องทางในการติดต่อขอข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ระหว่างนักท่องเที่ยว กับผู้รับผิดชอบในพื้นที่ท่องเที่ยวต่างๆ
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด ส่งเสริมการเผยแพร่ข้อมูลในสื่อโซเชียลมีเดียทั้ง Facebook Pages, Line Official, Instagram และ Twitter ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย
5. ด้านบุคลากร ควรมีการจัดตั้งคณะทำงานที่ประกอบด้วย ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ตัวแทนจากชุมชน เพื่อร่วมกันทำหน้าที่ดูแล รักษา และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
6. ด้านลักษณะทางกายภาพ เน้นความเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะตัวที่ไม่เหมือนกับที่อื่น ความเป็นธรรมชาติ และสวยงามของพื้นที่
7. ด้านกระบวนการให้บริการ ควรสร้างมาตรฐานการท่องเที่ยวการรับรองและให้เครื่องหมายรับรองมาตรฐานการท่องเที่ยวไทย ซึ่งมีการรับรองมาตรฐานในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ยกตัวอย่างเช่น มาตรฐานที่พักเพื่อการท่องเที่ยว ประเภทโรงแรม สถานที่พักตากอากาศ (Hotel Standard, Resort Standard) มาตรฐานบริการอาหารเพื่อการท่องเที่ยว

(Food Service Standard for Tourism) มาตรฐานห้องน้ำสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยวระดับสากล และมาตรฐานเรือรับจ้างนำเที่ยว เป็นต้น

2. การศึกษาศักยภาพการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

จากผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis แนวทางการส่งเสริมศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีมาทำการวิเคราะห์ด้วย TOWS Matrix สังเคราะห์ออกมาเป็นกลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy) กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy) และกลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy) กำหนดเป็น 6 กลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 สิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยว (Attractions) คือ การสร้างการรับรู้ การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รวมถึงการปรับปรุงกระบวนการให้บริการและการสื่อสารผ่านช่องทางที่หลากหลาย โดยเฉพาะการเผยแพร่ข้อมูลในสื่อโซเชียลมีเดียการสร้างการรับรู้ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

กลยุทธ์ที่ 2 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) คือ การพัฒนาเส้นทางคมนาคม การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสะดวก และเพิ่มเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในช่วงเทศกาลการท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง

กลยุทธ์ที่ 3 สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว (Amenities) คือ การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการให้ได้มาตรฐาน และส่งเสริมความร่วมมือกับวัด ชุมชน หน่วยงานของรัฐ เพื่อพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รวมถึงการสร้างมาตรฐานการท่องเที่ยวกับหน่วยงานภาครัฐ

กลยุทธ์ที่ 4 การบริการเบ็ดเตล็ด (Ancillary) คือ การปรับปรุงกระบวนการ ขั้นตอนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการ การพัฒนา และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หลังจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

กลยุทธ์ที่ 5 ที่พักแรม (Accommodation) คือ การสร้างความเชื่อมั่นในมาตรฐานความปลอดภัยที่พักร และการให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแล ต้องปรับปรุง และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

กลยุทธ์ที่ 6 กิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activities) คือ การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และเพื่อศึกษาการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยใช้การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพเป็นเครื่องมือในการประเมินมุมมองด้านภายในองค์กร ที่ประกอบด้วย จุดแข็ง (Strengths) และ จุดอ่อน (Weakness) รวมทั้งมุมมองด้านภายนอกองค์กร ที่ประกอบด้วยโอกาส (Opportunities)

และอุปสรรค (Threats) ซึ่งผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยพบประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

จุดแข็ง (Strengths) ด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดนนทบุรี มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีศักยภาพและความพร้อมหลายแห่ง มีความหลากหลายทั้งทางบกและทางน้ำ ดังนั้น การท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม เพื่อชมงานประเพณีต่าง ๆ ที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้น ๆ จัดขึ้นที่มีลักษณะวิถีชีวิตและผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นไม่เหมือนที่ใด ดังเช่น วิถีชุมชนมอญ สอดคล้องกับ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2554) ได้อธิบายลักษณะของการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural based tourism) ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวชมวัฒนธรรมและประเพณี (Cultural and traditional tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมงานประเพณีต่าง ๆ ที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้น ๆ จัดขึ้น และการท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท (Village tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิตและผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์พิเศษ มีความโดดเด่น

จุดอ่อน (Weaknesses) จังหวัดนนทบุรีเป็นพื้นที่ที่ติดกับกรุงเทพมหานคร ทำให้การขอความร่วมมือหรือการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในบางพื้นที่ค่อนข้างยาก ดังนั้น สิ่งสำคัญคือต้องสร้างความร่วมมือของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั้งในส่วนของผู้ประกอบ ผู้นำชุมชน และคนในชุมชน ต้องร่วมกันวางแผนและกำหนดแนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของตนเองให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันเกิดความชัดเจนเป็นรูปธรรมเกิดความเข้มแข็ง และให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเข้ามาสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ อาทิ งบประมาณ บุคลากร และช่องทางการประชาสัมพันธ์ สอดคล้องกับ (เพ็ญกานต์ นามวงศ์, 2552) การมีส่วนร่วมของทุกกลุ่มต้องครอบคลุมเรื่องการวางแผน และการกำหนดเครื่องมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกันซึ่งแต่ละประเด็นจำเป็นต้องมีความสัมพันธ์ และสอดคล้องกันอย่างเป็นวงจร ซึ่งสอดคล้องกับ (ศิริเพ็ญ ตาบเพชร และคณะ, 2558) บทบาทสำคัญในการต้อนรับและดึงดูดนักท่องเที่ยวหรือแขกผู้มาเยือนท้องถิ่นนั้นซ้ำอีกหรืออาจชักชวนผู้ไม่เคยมาเยือนให้ตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว รวมถึงการแสดงความมีน้ำใจ ให้ความช่วยเหลือ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตนเองให้ยั่งยืนต่อไป

โอกาส (Opportunities) การมุ่งเน้นส่งเสริมในการท่องเที่ยวที่วัด รวมถึงการสร้างความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อส่งเสริมรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทั้งในส่วนของวัดต่าง ๆ และในพื้นที่ปากเกร็ด ควรจัดให้เป็นพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวต้องมาเยือนสักครั้ง โดยสร้างกิจกรรม หรือ จุดเด่นที่เกาะเกร็ด ซึ่งเป็นที่รู้จักอยู่แล้วให้เป็นรู้จักมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นที่รู้จักอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น โดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชน การส่งเสริมการตลาด รวมถึงการประชาสัมพันธ์ให้เกิดการรับรู้แก่นักท่องเที่ยวในวงกว้าง โดยเฉพาะการเผยแพร่ข้อมูลในสื่อโซเชียลมีเดียทั้ง Facebook Pages, Line Official, Instagram และ Twitter ซึ่งจะเป็นการเพิ่มโอกาสในการสร้างการรับรู้ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดนนทบุรีให้เป็นที่รู้จัก

ในวงกว้างได้มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ (Kantanen & Tikkanen, 2005) การรับรู้เรื่องสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีผลต่อการรับรู้และการสื่อสารแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมซึ่งนำไปสู่กระบวนการแนวใหม่ในการสร้างการรับรู้ และดึงดูดใจในแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้น และ (Wang, Wu, & Yuan, 2009) บทบาทการสื่อสารทางการตลาดแบบบูรณาการของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรมมีเครื่องมือในการสื่อสารที่สำคัญ 3 ประการ คือ การประชาสัมพันธ์ การโฆษณา และการขายตรง และส่งเสริมการขาย (ภฤศสร ฤทธิมนตรี, 2551) การวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนควรประกอบด้วย การกำหนดวิสัยทัศน์ของจังหวัด เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ชุมชน สังคม และวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

อุปสรรค (Threats) จังหวัดนนทบุรีมีลักษณะเป็นกิ่งสังคมเมือง ขาดวิธีการในการสร้างความร่วมมือหรือสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วงของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ผ่านมาส่งผลให้การร่วมกลุ่มการทำกิจกรรม หรือการมีนักท่องเที่ยวหรือคนแปลกหน้าเข้ามาในพื้นที่เป็นเรื่องที่ต้องคอยเฝ้าระวังส่งผลให้นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติลดลง สอดคล้องกับกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม (2564) จากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติปี 2564 จะอยู่ที่ 3.2 ล้านคน ลดลงจากที่ประมาณการไว้เดิมที่ 5 ล้านคน หรือลดลงประมาณร้อยละ 53 จากปี 2563 และคาดว่ารายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติจะลดลงประมาณ 440,000 ล้านบาท จากปี 2563

องค์ความรู้จากการวิจัย (Body of Knowledge)

จากผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยค้นพบศักยภาพการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้วยรูปแบบการพัฒนา 6A's ดังนี้

ภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนา 6A's เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ที่มา: ปุณยณัฐ ลิขิตสุวรรณ, 2565

กลยุทธ์ที่ 1 สิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยว (Attractions) คือ การสร้างการรับรู้ การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รวมถึงการปรับปรุงกระบวนการให้บริการและการสื่อสารผ่านช่องทางที่หลากหลาย โดยเฉพาะการเผยแพร่ข้อมูลในสื่อโซเชียลมีเดียการสร้างการรับรู้ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

กลยุทธ์ที่ 2 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) คือ การพัฒนาเส้นทางคมนาคม การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสะดวก และเพิ่มเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในช่วงเทศกาลการท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง

กลยุทธ์ที่ 3 สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว (Amenities) คือ การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการให้ได้มาตรฐาน และส่งเสริมความร่วมมือกับวัด ชุมชน หน่วยงานของรัฐ เพื่อพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รวมถึงการสร้างมาตรฐานการท่องเที่ยวกับหน่วยงานภาครัฐ

กลยุทธ์ที่ 4 การบริการเบ็ดเตล็ด (Ancillary) คือ การปรับปรุงกระบวนการ ขั้นตอนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการ การพัฒนา และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หลังจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

กลยุทธ์ที่ 5 ที่พักแรม (Accommodation) คือ การสร้างความเชื่อมั่นในมาตรฐานความปลอดภัยที่พัก และการให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแล ต้องปรับปรุง และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

กลยุทธ์ที่ 6 กิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activities) คือ การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

หน่วยงานในจังหวัดนนทบุรีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมควรนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลซ้ำอีกครั้ง ทั้งนี้เพื่อให้แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

นักวิชาการ นักวิจัย หรือผู้สนใจ ควรทำการศึกษาวิจัยในรูปแบบเชิงปริมาณและควรทำการศึกษาในมุมมองของนักท่องเที่ยวเพิ่มเติม โดยใช้ปัจจัยที่ได้ค้นพบจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งต่อไป ทั้งนี้ เพื่อเป็นการต่อยอดองค์ความรู้ใหม่และเพื่อให้เกิดการพิสูจน์ตามข้อเสนอที่มีผลกระทบต่องานวิจัย

เอกสารอ้างอิง (Reference)

- กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม. (2564). สกสว. เผยผลการดำเนินตามแผนวิจัย
โปรแกรมที่ 17 แก้ววิกฤติโควิด 19 พร้อมเดินหน้าแผนวิจัยแก้ปัญหาเร่งด่วนอื่น. สืบค้น 20
มิถุนายน 2565, จาก <https://www.tsri.or.th/th/news/content/662/news>.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2554). รูปแบบการท่องเที่ยว. สืบค้น 2 พฤษภาคม 2564, จาก
<https://tourismatbuu.wordpress.com>.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2563). คาดการณ์แนวโน้มสถานการณ์การท่องเที่ยว. สืบค้น 1
พฤษภาคม 2564, จาก [www.tatreviewmagazine.com/article/คาดการณ์แนวโน้ม
สถานการณ์/](http://www.tatreviewmagazine.com/article/คาดการณ์แนวโน้มสถานการณ์/)
- เพียงกานต์ นามวงศ์. (2552). การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยววัฒนธรรมชุมชนไหล่หิน
อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการ
นันทนาการและการท่องเที่ยว). มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ภฤศสร ฤทธิมนตรี. (2551). การวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
อย่างยั่งยืน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช. สารนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว). มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ศิริเพ็ญ ดาบเพชร ธนวัฒน์ ขวัญบุญ และอนงค์พร ไสลวรากล. (2558). การสร้างเส้นทาง การ
ท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 จากพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว
ชาวไทย. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. 18(18), 226-246.
- เอื้อมพร หลินเจริญ. (2554). เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ. *วารสารการวิจัยผลการศึกษา*.
17(1), 17-29.
- Kantanen, T. and Tikkanen, I. (2005). *Advertising in Low and High Involvement
Cultural Tourism Attractions: Four Cases*. Finland: University of Kuopio Press.
- Wang, Y J., Wu, C. and Yuan, J. (2009). The Role of Integrated Marketing
Communications (IMC) on Heritage Destination Visitations. *Journal of Quality
Assurance in Hospitality and Tourism*. 10(3), 218-231.

การพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษโดยการสอนแบบโครงงาน
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง

The Development of English Communicative ability through
Project-Based Learning for Mattayomsuksa 2 Students
of Chalermkwansatree School: Applying Authentic Assessment

ภคพร พัวพัน¹ สวนีย์ เสริมสุข²

Phakaphon Puapan, Suanee Sermsuk

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาผลของการสอนแบบโครงงานเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง 2. เพื่อเปรียบเทียบผลการสอนแบบโครงงานเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.3 โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน ได้มาโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง Our recommended places 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์การสื่อสารภาษาอังกฤษ เรื่อง Our recommended places 3) แบบประเมินความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ 4) แบบประเมินพฤติกรรมของตนเองและสมาชิกในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม โดยใช้ระยะเวลาในการทดลอง 7 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test แบบ Dependent Samples ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงานเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง คะแนนความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ คือนักเรียนมีความสามารถด้านการสื่อสารอยู่ในระดับดีมาก แสดงให้เห็นว่า การสอนแบบโครงงานเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: ประยุกต์ใช้การ

Received: 2022-09-04 Revised: 2022-10-08 Accepted: 2022-10-22

¹ สาขาการวิจัยและประเมินทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Program in Educational Research and Evaluation, Pibulsongkram Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: phakanoon@gmail.com

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University

ประเมินผลตามสภาพจริง สามารถพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษได้ 2. ผลการสอนแบบโครงงานเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คะแนนความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 และคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .01

คำสำคัญ (Keywords): ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ; การสอนแบบโครงงาน; การประเมินผลตามสภาพจริง

Abstract

The purposes of this study were: 1) to study the effects of project-based learning on English communicative competence improvement of Mattayomsuksa 2 students: Applying authentic assessment. 2) to compare the project-based learning achievement on English communicative competence improvement of Mattayomsuksa 2 students: Applying authentic assessment. The research instruments used consisted of 1) the lesson plan on "Our recommended places" lesson 2) the achievement test of students' English communication on "Our recommended places" 3) Form for assessing English communication proficiency 4) Form for self-evaluation and participation in group activities. The data were analyzed by comparing the English communication competence of the students using Dependent Samples t-test. The result revealed that: 1. The result of teaching and learning through project-based learning to improve English communicative ability of Mattayomsuksa 2 students: Applying authentic assessment, students' English communication was at good level that teaching and learning through project-based learning to improve English communicative ability of Mattayomsuksa 2 students: Applying authentic assessment has the potential to improve students' English communication skills. 2. The project-based learning achievement on English communicative competence improvement of Mattayomsuksa 2 students: Applying authentic assessment was higher than 75% and better than before using, at the significant of .01

Keywords: English Communicative Ability; Project-based Learning; Authentic Assessment

บทนำ (Introduction)

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีความจำเป็นอย่างมากในปัจจุบัน เป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ข้อมูลข่าวสาร ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ จึงนับได้ว่าภาษาอังกฤษ

เป็นภาษาสากลที่ติดต่อสื่อสารได้ทั่วโลกที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะการสื่อสารไม่ว่าด้านภาษาเขียนหรือภาษาพูด ทุก ๆ ประเทศในทวีปเอเชียต่างส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสาร ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาอังกฤษจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญของ ภาษาอังกฤษ จึงมีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรของการเรียนภาษาอังกฤษให้เป็นไปตามกระแสของสังคม โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ได้กำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศตั้งแต่ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นต้นไป ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษ ของคนไทย และพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับติดต่อสื่อสารได้โดย สามารถรับและส่งสาร และมีความรู้ความเข้าใจ สารสนเทศต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี โดยเน้นความรู้ ความสามารถของผู้เรียนด้านวัฒนธรรมและทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้านคือ ทักษะการฟัง ทักษะการ พูด ทักษะการอ่านและทักษะการเขียนไปพร้อม ๆ กัน (กรมวิชาการ, 2544) แต่ในทางปฏิบัติในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษ ครูมักจะยึดติดกับตำราและสอนโดยการบรรยายเป็นส่วนใหญ่ส่วน มุ่งเน้นแต่ตัวภาษา เช่น คำศัพท์และไวยากรณ์เป็นหลัก มากกว่าการสื่อสารในชีวิตประจำวัน (Richards and Nunan, 1990) และส่งผลให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยเฉพาะความสามารถด้านการพูดของผู้เรียน ยังอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง เด็กไทยเรียนภาษาอังกฤษเป็นเวลานาน ก็ยังไม่สามารถสื่อสารได้ถูกต้องตามสถานการณ์ที่เป็นจริง (กรมวิชาการ, 2542) ผู้วิจัยเป็นครูสอนภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สำหรับปัญหาในชั้นเรียนจากการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา พบว่านักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษยังไม่สามารถสื่อสารได้ถูกต้อง ผู้เรียนไม่กล้าแสดงออก และไม่มีความมั่นใจในการใช้ภาษา

จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงเห็นความจำเป็นในการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ การเรียนการสอนเพื่อการสื่อสาร หนึ่งในเทคนิควิธีที่ได้รับความนิยมในปัจจุบันคือ การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยการสอนแบบโครงงาน (Project-Based Learning) เป็นกระบวนการเรียนการสอน ที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนที่จะเรียนรู้ภาษาอังกฤษในยุคปัจจุบัน เนื่องจากเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเอง ตั้งแต่การเลือกหัวข้อที่ตนสนใจ วางแผน ค้นคว้า ข้อมูลด้วยตนเอง ผ่านกิจกรรมที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมเดี่ยว กิจกรรมคู่ หรือกิจกรรมกลุ่ม และยังเปิด โอกาสให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเอง และยังช่วยส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แก้ไขปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ผ่านการตอบคำถามปลายเปิด (Driving Questions) และผู้เรียนยังต้องคิดและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทำโครงการร่วมกันอยู่ตลอด ซึ่งเป็นหนึ่งในทักษะที่สำคัญและจำเป็นของทักษะในศตวรรษที่ 21 (Fried-Booth, 1986)

การจัดการเรียนการสอนแบบโครงงานเป็นฐานนั้นมีขั้นตอนหลักที่สำคัญ อยู่ 3 ขั้นตอน (Fried-Booth, 1986; Ribe and Vidal, 1993; Kessler, 1992 อ้างถึงใน ธนัญญา, 2561)

ขั้นที่ 1 ขั้นการวางแผนการทำงาน (Launching the Project) เป็นขั้นตอนเน้นพัฒนาทักษะการคิด อย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน เนื่องจากในขั้นนี้ผู้เรียนจะเลือกหัวข้อโครงการจากปัญหาหรือข้อสงสัยที่ตนเอง สนใจ วางแผนการดำเนินงานโดยการเขียนโครงร่างโครงการ และร่วมอภิปรายกับผู้สอนถึงเนื้อหาและขอบเขต ของโครงการ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลโดยตัวเอง ส่วนครูผู้สอนมีหน้าที่แนะนำ ให้คำปรึกษา และตั้งคำถามชี้แนะ (Diving Questions) ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดและทักษะการ แก้ไขปัญหา และนำไปสู่การวางแผนได้ถูกต้องและรัดกุม

ขั้นที่ 2 ขั้นการลงมือปฏิบัติ (Scaffolding and Managing the Project) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจะดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ เช่น การออกไปสัมภาษณ์ การบันทึกเทป การเก็บรวบรวมสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ การจด บันทึก เป็นต้น ในขั้นตอนนี้ถือว่าเป็นอีกขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญ เพราะผู้เรียนจะมีโอกาสใช้ทักษะทางภาษาทั้งสี่ ทักษะ คือ การฟัง พูด อ่าน เขียน อย่างเป็นธรรมชาตินอกจากนี้ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะต้องเขียนรายงานผลการ ดำเนินการของกลุ่มในแบบบันทึก (weekly report) ว่าได้อะไรใหม่จากแหล่งใดบ้าง และแก้ไข้ปัญหาที่พบ ระหว่างการทำงานอย่างไร เป็นภาษาอังกฤษ

ขั้นที่ 3 ขั้นการนำเสนอข้อมูลและการให้ข้อมูลแบบย้อนกลับ (Assessing and Presenting the Project) เป็นขั้นตอนที่เน้นพัฒนาทักษะการพูดและเขียนภาษาอังกฤษ และทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของผู้เรียน เนื่องจากในขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะต้องทำการสรุป วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ข้อมูลที่หามา เพื่อนำเสนอหน้าชั้นเรียน นอกจากนี้ผู้เรียนจะได้รับข้อเสนอแนะ และคำแนะนำ จากทั้งครูผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้น เพื่อไป ปรับปรุงแก้ไขผลงาน

จะเห็นได้ว่ากระบวนการสอนแบบโครงการเป็นฐานมีความสอดคล้องกลมกลืนกับแนวคิดของการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแล้ว ยังสามารถผสมผสานกับแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบอื่นอีกหลายวิธีเช่น การเรียนแบบร่วมมือ ที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ ประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน แต่ต้องมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และความสำเร็จของกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน กิจกรรมช่วยส่งเสริมให้เกิดทักษะการทำงานกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องสิริพร ศรีสมวงศ์ (2547) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ที่มีต่อความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 50 คน ผลการวิจัย พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบโครงการสามารถพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษตลอดจนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในด้านความสามารถในการใช้ภาษา โครงการยังเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาด้วยตนเอง ดังคำกล่าวของกุกุยา แสงเดช (2545: 92) ที่ว่าโครงการเป็นกิจกรรมที่บ่งบอกถึงความสามารถในการใช้ภาษาของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม เป็นกิจกรรมที่เชื่อมต่อระหว่างภาษาที่เรียนมากับการนำภาษาไปใช้ในสถานการณ์จริง ผู้เรียนมีโอกาสนำภาษาที่เรียนมาฝึกปฏิบัติจริง มุ่งเน้นการแสดงออกถึงข้อมูล การสื่อสารและความคิด

นอกจากวิธีสอนที่จะช่วยส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษแล้ว การวัดผลและประเมินผลเป็นกระบวนการหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนและเป็น เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสำหรับครูในการกำกับติดตามกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ให้ข้อมูลที่จำเป็นในการกำกับดูแลความก้าวหน้าของผู้เรียนตลอดเวลา (สุขแก้ว คำสอน, 2559) การวัดและการประเมินผลที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากที่สุดก็คือ การประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยรูปแบบดังกล่าวเป็นการประเมินผลจากงาน หรือผลงานที่เป็นจริงมากกว่าการประเมินด้วยข้อสอบเลือกตอบแต่เพียงอย่างเดียว และเป็นการประเมินผลตามเกณฑ์ ซึ่งมีความสำคัญต่อการปฏิบัติจริงต่อในชีวิตประจำวัน (สมศักดิ์ ภูวิภา ดาววรรณ, 2544: 91) สามารถนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนได้อย่างแท้จริง สามารถประเมินความสามารถตลอดจนความสามารถในการแก้ปัญหา การประยุกต์ใช้ในวิชาต่างๆ นอกจากนี้การประเมินผลตามสภาพจริง ยังเป็นการประเมินเชิงบวก เพื่อค้นหาความสามารถ จุดเด่น และความก้าวหน้าของผู้เรียน รวมทั้งให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนในจุดที่ต้องการพัฒนาให้สูงขึ้นเต็มศักยภาพ และเป็นเครื่องมือประเมินผลที่มีประสิทธิภาพที่ใช้ในการประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Formative Evaluation)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจ การพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษโดยการสอนแบบโครงงาน โดยประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง เพื่อประโยชน์ต่อผู้เรียนในการใช้ทักษะนี้กับการศึกษา การทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันในอนาคตได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาผลของการสอนแบบโครงงานเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการสอนแบบโครงงานเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 13 ห้อง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.3 โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลกที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 30 คน ได้มาโดยการเลือกแบบจำเพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง Our recommended places
2. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์การสื่อสารภาษาอังกฤษ เรื่อง Our recommended places
3. แบบประเมินความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ
4. แบบประเมินพฤติกรรมของตนเองและสมาชิกในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 7 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 ชั้นก่อนโครงการ ระยะเวลา 2 ชั่วโมง (ชั้นนำเสนอ ระยะเวลา 1 ชั่วโมง) ให้นักเรียนทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง Our recommended places เพื่อวัดความรู้ของนักเรียนก่อนการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ จากนั้น จึงเริ่มการปฐมนิเทศบทเรียนโดยการบอกถึงเนื้อหาคร่าว ๆ ว่าในหน่วยการเรียนรู้นี้จะเรียนเกี่ยวกับคำศัพท์สถานที่ โครงสร้างไวยากรณ์ของประโยค Present Simple Tense และ Past Simple Tense และการพูดประโยคแนะนำสถานที่ โดยเป็นเพียงการยกตัวอย่างบางส่วนให้นักเรียนเห็นภาพรวมว่าในหน่วยการเรียนรู้นี้นักเรียนจะต้องเรียนรู้เรื่องใดบ้าง

ครั้งที่ 2 (ชั้นฝึก ระยะเวลา 1 ชั่วโมง) ในระยะนี้เป็นการจัดกิจกรรมโครงการตามสาระการเรียนรู้ควบคู่ไปกับความสนใจของนักเรียน ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3 คน โดยเลือกตามความสมัครใจของนักเรียน เมื่อแบ่งกลุ่มเสร็จแล้ว ครูจึงมอบหมายกิจกรรมให้นักเรียนไปค้นคว้าภายในกลุ่มโดยการช่วยกันสืบค้นหาสถานที่ท่องเที่ยว/สถานที่สำคัญที่กลุ่มของตนเองสนใจในอินเทอร์เน็ตหรือหนังสือ พร้อมกับช่วยกันคิดบทสนทนาสั้น ๆ แสดงบทบาทสมมติเป็นมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยว (สามารถปรับใช้จากตัวอย่างที่ครูมีให้ หรือสืบค้นเพิ่มเติมเองได้) จากนั้นให้แต่ละกลุ่มออกมาแสดงบทบาทสมมติ (Role play) ผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น Google meet โดยใช้เวลาแต่ละกลุ่มในการพูดคุยปรึกษากันผ่านช่องทางออนไลน์ของแต่ละกลุ่มไม่เกิน 30 นาที และระยะเวลาในการออกมาแสดงบทบาทสมมติกลุ่มละไม่เกิน 10 นาที โดยบทสนทนาควรมีความยาวไม่ต่ำกว่าครึ่งหน้ากระดาษ A4 เมื่อสิ้นสุดระยะที่ 1 จะมีประเมินความสามารถในการสื่อสารโดยครูผู้สอน เพื่อเป็นการสะท้อนผลการจัดกิจกรรมและการประเมินในระยะที่ 1 ตามสภาพจริงของนักเรียน

ครั้งที่ 3 ชั้นดำเนินโครงการ ระยะเวลา 4 ชั่วโมง (Collecting data ระยะเวลา 1 ชั่วโมง) เป็นการจัดกิจกรรมโครงการตามความสนใจโดยการมอบหมายงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม (กลุ่มเดิม) ซึ่งคือการเลือกสถานที่ต่าง ๆ ที่กลุ่มตนเองสนใจ ห้ามซ้ำกัน จากนั้นจึงให้นักเรียนนั้นไปค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่นั้น เพื่อนำข้อมูลมาเป็นส่วนหนึ่งในการทำชิ้นงานวิดีโอแนะนำสถานที่ตามแบบฉบับมัคคุเทศก์

ครั้งที่ 4 (Group preparation ระยะเวลา 1 ชั่วโมง) โดยแต่ละกลุ่มสามารถคิดบทบทสนทนาเองได้ตามความเหมาะสม มีการปรึกษากันภายในกลุ่มและบันทึกความคืบหน้าอย่างเป็นระยะ ๆ มีครูคอยให้คำแนะนำอย่างถูกต้องเหมาะสม และแบบประเมินพฤติกรรมของตนเองและสมาชิกในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม

ครั้งที่ 5 และครั้งที่ 6 (3 Vlog มัคคุเทศก์บทบาทสมมติ ระยะเวลา 2 ชั่วโมง) แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอวิดีโอ Vlog มัคคุเทศก์บทบาทสมมติ ของกลุ่มตนเอง จะมีการใช้แบบประเมินความสามารถในการสื่อสาร โดยครูผู้สอนเป็นผู้ประเมิน เพื่อเป็นการสะท้อนผลการจัดกิจกรรม

ครั้งที่ 7 ชั้นหลังโครงการ ระยะเวลา 1 ชั่วโมง ในขั้นนี้จะเป็นการดำเนินตามโครงการใน ส่วนของการสรุปภาพรวมของการเรียนการสอนทั้งหมด มีการถาม-ตอบ แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนกันระหว่างครูกับนักเรียนนี้ ซึ่งถือเป็นการให้ข้อมูลตอบกลับแก่ครูได้นำไปปรับปรุง กิจกรรมการเรียนการสอนครั้งต่อไป ทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง Our recommended places เพื่อวัดความรู้ของนักเรียนหลังการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ เป็นผลสะท้อนกลับสำหรับครูในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนแบบโครงการ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์ และหาค่าสถิติ ดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐานของแบบวัด ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย
2. การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลของการสอนแบบโครงการเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง พบว่า คะแนนความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: โดยการสอนแบบโครงการ: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับดีมาก นักเรียนสามารถนำความรู้เรื่องคำศัพท์, การแต่งประโยค Present Simple Tense และ Past Simple Tense, รูปแบบประโยคในการแนะนำสถานที่ตามรูปแบบของมัคคุเทศก์ สามารถนำเรื่องที่ได้เรียนไปประยุกต์ใช้และพัฒนาทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษของตนเองได้ และนักเรียนมีพฤติกรรมในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม โดยประเมินตนเองและเพื่อนประเมิน ภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก แสดงว่าการสอนแบบโครงการเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง สามารถพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษได้

2. ผลการสอนแบบโครงการเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คะแนนความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนทั้งในภาพรวมและจำแนกตามกลุ่ม อยู่ในระดับดีมาก ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 และคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 18.70 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.76 มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 27.93 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.21 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบโครงการมีผลสัมฤทธิ์ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ สูงกว่าก่อนได้รับการสอนแบบโครงการ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยเรื่อง พบว่า ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษโดยการสอนแบบโครงการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ (Role play) Let me be your guide! ส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสได้ใช้การสื่อสารภาษาอังกฤษ ช่วยกันทำกิจกรรมและรับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกัน พบว่าหลังจากได้ทำกิจกรรม ว่านักเรียนมีพัฒนาการที่สูงขึ้นอยู่ในระดับดีมาก นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ สูงกว่าก่อนได้รับการสอนแบบโครงการ และผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ของการสอนแบบโครงการ ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลของการสอนแบบโครงการเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง พบว่า คะแนนความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: โดยการสอนแบบโครงการ: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับดีมาก ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ตรงกับแนวคิดของ ไฮเนส (2002) ที่ว่า โครงการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอย่างถูกต้องและคล่องแคล่วสมดุกลกันในบริบทต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุธาทิพย์ สุตหนองบัว (2545) ที่พบว่า การสอนแบบโครงการทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของผู้เรียนสูงขึ้น และผู้เรียนมีความคิดเห็นว่าการเปิดโอกาสให้เห็นแสดงความคิดเห็นและฝึกความเป็นผู้นำ อีกทั้งโครงการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกความสามารถการสื่อสารภาษาอังกฤษจากการปฏิบัติจริงโดยกระบวนการทำโครงการแบ่งได้เป็น 3 ชั้น ซึ่งในแต่ละชั้นตอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกความสามารถการสื่อสารภาษาอังกฤษตามขั้นตอนในการทำงาน ดังนี้

1) ขั้นก่อนโครงการ (Pre-project stage) นักเรียนได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อวางแผนในการทำโครงการวิเคราะห์ขั้นตอนในการทำโครงการมีโอกาสได้ฝึกความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษก่อนที่จะนำไปใช้ในการทำโครงการจริง ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทำโครงการของนักเรียนพบว่าโครงการเกิดปัญหาในการทำโครงการ เช่น นักเรียนบางคนสื่อสารภาษาอังกฤษไม่คล่องและไม่ทราบความหมายของคำศัพท์ แต่ในครั้งที่ 2 นักเรียนสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้คล่องขึ้น ทราบความหมายคำศัพท์ ตอบคำถามได้เพิ่มขึ้นเนื่องจากมีโอกาสได้ฝึกสื่อสารภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่องซึ่งสอดคล้องกับการสังเกตของครูที่พบว่าในโครงการ ครั้งที่ 1 นักเรียนสื่อสารไม่คล่องและมีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์น้อย แต่ในครั้งที่ 2 นักเรียนสื่อสารให้คล่องกว่าเดิมแล้ว คำศัพท์กว้างขึ้นมีความมั่นใจในการสื่อสารตอบบทสนทนา

2) ขั้นดำเนินโครงการ (During-project stage) การสอนโครงการตามความสนใจ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้ช่วยกันทำงานตามความรับผิดชอบของตน นำเอาข้อมูลที่ได้ไปนำเสนอ โดยแต่ละกลุ่มสามารถคิดบทบาทสมมติเองได้ตามความเหมาะสม ปรึกษากันภายในกลุ่ม จนถึงการนำเสนอโครงการจริงส่งผลให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงและมีความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษมากขึ้นและข้อมูลที่ได้จากการประเมินความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ

ระหว่างการเรียนการสอนที่แบบโครงการ พบว่า คะแนนความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: โดยการสอนแบบโครงการ: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เท่ากับ 17.83 อยู่ในระดับดีมาก และนักเรียนมีพฤติกรรมในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม โดยประเมินตนเองและเพื่อนประเมินคนที่ 1 และเพื่อนประเมินคนที่ 2 ภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า พฤติกรรมในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม ด้านการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ค่าเฉลี่ยที่สูงสุด รองลงมา ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการให้ความร่วมมือในการทำงาน และด้านการแสดงความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับดี แสดงว่า การสอนแบบโครงการเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง สามารถพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษได้

3) ชั้นหลังโครงการ (Post-project stage) ในขั้นนี้จะเป็นการดำเนินตามโครงการในส่วนของ การสรุปภาพรวมของการเรียนการสอนทั้งหมด แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนกันระหว่างครูกับนักเรียนนี้ ซึ่งถือเป็นการให้ข้อมูลตอบกลับแก่ครูได้นำไปปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนครั้งต่อไป เป็นผลสะท้อนกลับสำหรับครูในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนแบบโครงการ

2. ผลการสอนแบบโครงการเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คะแนนความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนทั้งในภาพรวมและจำแนกตามกลุ่ม อยู่ในระดับดีมาก ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 และคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 18.70 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.76 มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 27.93 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.21 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบโครงการมีผลสัมฤทธิ์ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ สูงกว่าก่อนได้รับการสอนแบบโครงการ เพราะการสอนแบบโครงการที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นตามกระบวนการดังกล่าวข้างต้นนั้นมีการเปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้ดำเนินริเริ่มทำโครงการด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความสามารถของตนเองและสมาชิกภายในกลุ่มของตนเอง เน้นเนื้อหาที่เรียนหรือหัวข้อในการทำโครงการตามความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก โดยสนับสนุนให้ผู้เรียนนั้นได้ลงตัดสินใจและใช้เหตุผลร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในกลุ่มของตน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เป็นผู้คิดและแสดงความคิดเห็นของตนเอง ทำให้เกิดการบูรณาการทักษะต่าง ๆ ร่วมกัน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จากกันและกัน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544, น.1) และมีการใช้ภาษาอังกฤษกับสถานการณ์เสมือนจริง (Role play) ที่เน้นการฝึกทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษแทนการท่องจำไวยากรณ์ มีการบูรณาการจากเนื้อหาที่ได้เรียนไปโดยการเชื่อมโยงองค์ความรู้ที่ได้เรียนกับสถานการณ์ในชีวิตจริง อีกทั้งยังทำให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียนทั้งภายในกลุ่มตนเองและระหว่างกลุ่มของนักเรียน โดยบทบาทของครูผู้สอนนั้นจะ

ทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุน กระตุ้น สร้างแรงจูงใจ และแนะแนวทางที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียนตลอดกระบวนการ (Stoller, 1998) ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลสรุปที่ว่า การสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบโครงงานนั้นเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ริเริ่มบทบาทในการเป็นผู้นำ มีการแบ่งหน้าที่และเกิดการปรึกษาหารือภายในกลุ่มของตนเพื่อนำไปสู่การวางแผนในการทำโครงงานอย่างมีประสิทธิภาพ และได้ออกมาเป็นชิ้นงานอย่างสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยที่ผู้เรียนนั้นเป็นผู้ออกแบบวิธีการเรียนการสอนเองได้อย่างเต็มที่ จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบโครงงานนั้นสูงกว่าการเรียนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบทั่วไป (สุชาติพิทย์ สุดหนองบัว, 2545.) นอกจากนี้ก็ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของชนินฐา นาคน้อย (2550) ที่ว่า การใช้วิธีการสอนแบบโครงงานเพื่อการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษนั้นสามารถทำให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นได้ กล่าวคือ นักเรียนสามารถนำภาษาอังกฤษไปเพื่อใช้เพื่อการสื่อสารได้ดีมากขึ้นกว่าการเรียนภาษาอังกฤษโดยวิธีการการสอนแบบปกติทั่วไป เป็นต้น จากการอภิปรายเปรียบเทียบผลการวิจัยที่ผู้วิจัยได้อ้างอิงถึงกับผลการวิจัยฉบับนี้นั้นแสดงให้เห็นว่าการนำวิธีการสอนแบบโครงงานมาปรับใช้กับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ประกอบกับการมีกิจกรรมต่าง ๆ มาให้นักเรียนได้ร่วมทำกิจกรรม อีกทั้งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่มปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองและกลุ่มของตน มีการแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนกันภายในกลุ่ม สามารถทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษได้มากขึ้นได้อย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในวิธีการสอนแบบโครงงาน พบว่า นักเรียนชอบการทำงานเป็นกลุ่ม กับการค้นคว้าหาข้อมูล นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ให้ความร่วมมือ แสดงความคิดเห็น ในการเตรียมนำเสนอโครงงานและการประเมินผลการทำงานร่วมกัน ดังนั้นในการสอนแบบโครงงานควรให้ความสำคัญกับการจัดกลุ่มนักเรียน โดยให้มีความสามารถละกัน มีเด็กเก่ง ปานกลางและเด็กอ่อน อยู่ในกลุ่มเดียวกันเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ และทำงานร่วมกัน ตามความสามารถของตน เปิดโอกาสให้ช่วยเหลือกัน เรียนรู้ไปด้วยกัน เป็นการลดความแตกต่างระหว่างนักเรียนในห้องเรียน

2. จากผลการศึกษาพบว่า การสอนแบบโครงงานเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2: ประยุกต์ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง สามารถพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษได้ และพบว่านักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะสร้างสรรค์ผลงานของตน ดังนั้น ควรมีรางวัล หรือเกียรติบัตร ให้นักเรียน เพื่อเป็นกำลังใจและความภาคภูมิใจ เป็นแรงกระตุ้นในการเรียนภาษาอังกฤษให้ดีขึ้นเพื่อพัฒนาตัวเองต่อไป

3. ระยะเวลาในการทดลองที่กำหนดไว้ในช่วงของขั้นฝึก (Practice) ระยะเวลา 1 ชั่วโมง ควรเพิ่มระยะเวลา เพื่อให้ครูผู้สอนคอยสังเกตและให้ความช่วยเหลือแนะนำเนื้อหาในการใช้บทเรียนและนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยไปใช้

1. ควรพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือที่หลากหลายมากขึ้น รวมถึงให้นักเรียนฝึกปฏิบัติลงพื้นที่สื่อสารภาษาอังกฤษกับชาวต่างชาติจริง หรือใช้เทคนิคกระบวนการใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนให้สูงขึ้นต่อไป

2. ควรศึกษาตัวแปรตามอื่น เช่น การฟัง การอ่าน การเขียน แรงจูงใจ หรือเจตคติต่อการสอนแบบโครงงานในหัวข้ออื่น ๆ เพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมวิชาการ. (2542). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กรมวิชาการ. (2544). เอกสารชุดเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: โครงงาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กศยา แสงเดช. (2545). ภาษาอังกฤษภาคปฏิบัติสำหรับครูประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- โกวิท ประวาลพุกษ์. (2527). การประเมินในชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ชนิษฐา นาคน้อย. (2550). การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ด้วยโครงงานที่มีต่อความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ กำแพงเพชร. ปริญญาโท. ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธัญญา กุลจลา. (2561). การใช้การเรียนแบบโครงงานเป็นฐานเพื่อเพิ่มพูนทักษะการอ่านการเขียนภาษาอังกฤษและทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิสุทธา อารีราษฎร์. (2551). การพัฒนาซอฟต์แวร์ทางการศึกษา. มหาสารคาม : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ. (2544). การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง. เชียงใหม่ : เดอะโนว์เลจเซ็นเตอร์.
- สิริพร ศรีสมวงศ์. (2547: 54-59). การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอัสสัมชัญ แผนกประถม. สารนิพนธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุขแก้ว คำสอน. (2559). การวิจัยเชิงประเมิน : ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- สุธาทิพย์ สุตหนองบัว. (2545). การพัฒนาการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียน
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้โครงงาน .ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ขอนแก่น:
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- Fried-Booth, D. (1986). *Project work*. Oxford: Oxford University Press.
- Haines, S. (2002). *English Project*. Pearson publishing. Bangkok.
- Kessler, C. (1992). *Cooperative language learning: A teacher's resource book*.
Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall Regents.
- Ribe, R and N. Vidal. (1993). *Project Work Step by Step Oxford*: Oxford University
Press.
- Richards, Jack C. & Nunan, David. (1990). *Second Language Teacher Education*.
New York: Cambridge University Press.
- Stoller, Fredricka L. (1998). *Project Work : A Means to Promote Language Content*.
English teaching Forum.

แนวทางการจัดการเรียนรู้การใช้สมุนไพรในการรักษาโรคในพระพุทธศาสนา

Guidelines for Knowledge Management in Utilizing Herb for the Treatment of Sick Monks in Buddhism

ปิยะนุช เพชรบุตร¹ นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ² สมชัย ศรีนोक³
Piyanuj Bejraputra, Niwes Wongsuwan, Somchai Srinok

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนรู้การใช้สมุนไพรในการรักษาโรคในพระพุทธศาสนา” เป็นวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Research Method) ได้แก่ 1) การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพของแนวทางการจัดการเรียนรู้การใช้สมุนไพรในการรักษาโรคในพระพุทธศาสนา 2) เพื่อศึกษาวิธีการรักษาตามแนวทางการจัดการเรียนรู้การใช้สมุนไพรในการรักษาโรคในพระพุทธศาสนา 3) เพื่อศึกษาและเสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้การใช้สมุนไพรในการรักษาโรคในพระพุทธศาสนา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ พุทธศาสนิกชน พระภิกษุ สามเณร แม่ชี อุบาสก อุบาสิกา และสุภาพชนทั่วไป จำนวน 106 รูป/คน ซึ่งผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจงในการตอบแบบสอบถามแบบออนไลน์ ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) ค่าความถี่ (Frequency) 2) ค่าร้อยละ (Percentage) 3) ค่าเฉลี่ย (Mean) 4) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการสัมภาษณ์ (In-dept interview) คือเข้าไปพบปะพระสงฆ์เถระ ผู้ทรงคุณวุฒิ และประชาชนชาวบ้าน จำนวน 6 รูป/คน ตามกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน 1) จัดระเบียบข้อมูล (Data organizing) 2) การแสดงข้อมูล (Data display) 3) การหาข้อสรุปตีความและตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิจัย (Conclusion, Interpretation and Verification) เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเคยใช้สมุนไพรในการดูแลสุขภาพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยใช้สมุนไพรในการดูแลสุขภาพ จำนวน 69 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 69 และผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่เคยใช้สมุนไพรในการดูแลสุขภาพ จำนวน 31 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 31 2) พื้นฐานผู้ตอบแบบสอบถามโดยภาพรวม อยู่ใน

Received: 2022-09-08 Revised: 2022-10-18 Accepted: 2022-10-21

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Corresponding Author e-mail: Piyanuj89@gmail.com

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

³ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

ระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.256) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ตอบข้อที่ 7. การใช้สมุนไพรบรรเทาอาการ/รักษาโรคต้องใช้สมุนไพรในปริมาณมาก ทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.892) รองลงมาคือ ข้อที่ 16. การใช้สมุนไพรบรรเทาอาการ/รักษาโรคสามารถหาสมุนไพรได้ง่ายสามารถปลูกไว้เองได้ที่บ้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.967) รองลงมาคือ ข้อที่ 13. การใช้สมุนไพรบรรเทาอาการหรือรักษาโรคช่วยให้ประหยัดค่าใช้จ่าย ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.913) รองลงมาคือ ข้อที่ 5. เมื่อดูจากลักษณะ สี กลิ่น และรสชาติของสมุนไพรท่านคิดว่าเป็นอุปสรรคต่อการใช้สมุนไพร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.937) รองลงมาคือ ข้อที่ 14. การใช้สมุนไพรบรรเทาอาการ/รักษาโรคมีความปลอดภัยมากกว่าการใช้ยาแผนปัจจุบันลดปัญหาเรื่องสารเคมีตกค้างในร่างกาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.937) และข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือข้อ 3. การใช้สมุนไพรบรรเทาอาการ/รักษาโรคทำให้ท่านรู้สึกไม่ทันสมัย ล้าหลัง โบราณ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 1.206) 3) ข้อเสนอแนะในการวิจัย ภาครัฐบาลหรือองค์กรเกี่ยวกับแพทย์แผนไทย ควรกำหนดนโยบายและสนับสนุนให้มีกิจกรรมการอนุรักษ์ สืบทอดการรักษาโรคด้วยสมุนไพร เพื่อรักษาภูมิปัญญาบรรพบุรุษไว้ให้ยั่งยืน การใช้สมุนไพรรักษาพระสงฆ์ที่อาพาธ เพราะเป็นพืชปลอดภัยไม่มีสารตกค้างและเป็นทางเลือกในสังคมพุทธศาสนิกชนให้มากยิ่งขึ้น เพื่อนำไปสู่ความสุขสันติของสังคมต่อไป

คำสำคัญ (Keywords); การจัดการเรียนรู้; การใช้สมุนไพร; ศิลานภิกษุในพระพุทธศาสนา

Abstract

The research studied “Guidelines for Knowledge Management in Utilizing Herb for the Treatment of Sick Monks in Buddhism”. It was Mixed Research Method mean 1) Survey Research 2) Quality Research. The objectives were as 1) to study condition of advantage learning for Guidelines Management an Approach by Using Herb Treatment for Sick Monks in Buddhism. 2) To study the treatment according to the Guidelines Management an Approach by Using Herb Treatment for Sick Monks in Buddhism. 3) To study suggestion and conservation for the Guidelines Management an Approach by Using Herb Treatment for Sick Monks in Buddhism. The example groups were Buddhism monks’ novice’s nun laymen and women and polite people as number 100 persons by specific by on line answering. There were using by Descriptive Statistics for working mean 1) Frequency 2) Percentage 3) Mean 4) Standard Deviation. Then for In-dept interview working by meeting old monks’ experts’ local scholars’ number 6 persons by working according to 1) Data organizing 2) Data display 3) Conclusion, Interpretation and Verification. The tools were used mean questionnaires and interview. The results of such research were found that 1) The outcome from data for answering from those who were used herbs for treatment

found that all the most they were using herbs number 69 persons the estimate as 69 percentage. Then they were not ever used herbs for treatment as number 31 persons and estimate as 31 percentage. 2) By based on questions answering by overall as more revel ($\bar{X} = 3.91$, S.D.= 0.256). Then when consider by each one found that all most of them answer No, 7 using herb for relieve should be used more material and much expenditure at more revel ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.892). Next below was No,16 by using herb for relieve quite be easy and can planted at home was more revel as ($\bar{X} = 4.12$, S.D.= 0.967). The next below was No,13 then using herb for relieve should be safer as ($\bar{X} = 4.12$, S.D.= 0.913). Then next below was No,5 when consider by color smell and test of herbs then abstracter for using was more revel as ($\bar{X} = 4,12$, S.D.= 0.937). Then next below as No,14 then using herb for relieve should be saved more than present-day medicine that cause of chemical remaining in body was more revel as ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.937). Then the least was No,3 using herb for relieve then treatment make us feel not modern backward olden was middle revel as ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 1.206) 3) The suggestion for research as follows governors or Thai pharmacist organization should be push or support conserving activity herbs for treatment lasting. There were for preserve Thai ancestors' knowledge forever. Because of using herbs for treatment monks was safety no chemical remaining. Then it should be good for Buddhism for using for their lives and happiness in social lasting.

Keywords: Guidelines Management; Utilizing Herb Treatment; Sick Monks in Buddhism.

บทนำ (Introduction)

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงดำรงพระชนม์ชีพอยู่ท่ามกลางธรรมชาติ ทรงถือการอยู่ป่าเป็นวัตรโดยตลอด พระองค์ทรงประกาศพระสัทธรรมที่สอดคล้องกลมกลืนกับธรรมชาติ ทรงแสดงคำสอนเกี่ยวกับสังคมของมนุษย์ว่าเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติและอยู่ภายใต้กฎธรรมชาติทุกสิ่งทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตก็มีสภาวะเช่นนั้น เช่น สัตว์ ต้นไม้ และภูเขา ต่างก็มีการเกิดขึ้นดำรงอยู่และเสื่อมสลายไปตามกาลเวลา ภายใต้ธรรมนิยามหรือกฎไตรลักษณ์ ไม่มีสิ่งใดที่เป็นนิรันดร์ ฉะนั้นสังคมมนุษย์ควรมีการเป็นอยู่ให้สอดคล้องกับธรรมชาติเพื่อความอยู่รอดของมนุษย์เอง และทรงเน้นให้พุทธสาวกตระหนักถึงคุณค่าของธรรมชาติ ความสัมพันธ์ระหว่างพระพุทธเจ้ากับธรรมชาติ หากได้ทำการสังเกตและศึกษาพุทธประวัติจะพบว่า ต้นไม้และพืชสมุนไพรที่มีปรากฏในพุทธประวัติเกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้า มีหลายประเภท หลายชนิด แต่ละชนิดมีความเกี่ยวข้องทั้งโดยตรงและโดยอ้อมกับพระพุทธเจ้าในโอกาสต่างกันไป นับตั้งแต่พระพุทธองค์ประสูติ ตรัสรู้จนถึงเสด็จดับขันธปรินิพพาน อาทิเช่น ต้นโพธิ์ ต้นสาละ และต้นอชปาลนิโครธ (ต้นไทร) เป็นต้น ซึ่งต้นไม้แต่ละ

ชนิดก็มีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้าในโอกาสและเหตุการณ์สำคัญทางพระพุทธศาสนาต่าง ๆ มากมาย เช่น ต้นสาละ เกี่ยวข้องกับการประสูติ ตอนทรงจำพรรษาที่ 10 ณ รวป่ารักขิตวัน เมื่อครั้งเกิดปัญหาความขัดแย้งกันในเรื่องวินัยบัญญัติ ตอนแสดงธรรมชื่อ มหาโคตมสังคาถาสสูตร สูตรว่า ด้วยป่าไม้สาละชื่อโคตมสังคา (สูตรใหญ่) และที่สำคัญคือเมื่อพระพุทธองค์ทรงเสด็จดับขันธปรินิพพาน ต้นโพธิ์ เกี่ยวข้องกับการเป็นสหชาติ การตรัสรู้และการเสวยวิมุตติสุขในสัปดาห์ที่ 1, 2, 3 และ 4 ของพระพุทธเจ้า เป็นต้น นอกจากนี้ พระพุทธองค์ยังได้ทรงตรัสเกี่ยวกับ พืชที่มีหลากหลายชนิดที่เกิดขึ้นจากเหง้า ต้น ข้อ ยอด และเมล็ด ไว้ในพระวินัยปิฎก เล่ม 2 ฎุตคามวรรค วรรคว่าด้วยพืชพันธุ์ไม้ด้วย

พระพุทธเจ้าของสังคมชาวพุทธพระองค์ทรงพบหลักการบำบัดรักษาโรคทำนองเดียวกับ “เซรุ่ม” หรือ “วัคซีน” ก่อนใครในโลก เป็นวิธีที่ง่ายสะดวกในการใช้สอยและได้ผลจริง มีความสะดวกไว้อย่างชัดเจนทั้งในพระสูตรและพระวินัย อย่าได้คิดว่าเป็นการค้นพบโดยการทดลองทางวิทยาศาสตร์ หากเป็นการรู้เห็นด้วยญาณอันวิเศษ และปฏิบัติใช้ได้ผลมาแล้วกว่าสองพันหกร้อยปี พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเห็นผลดีของโอสถวิเศษดังกล่าวนี้ จึงบัญญัติไว้ในพระวินัยให้เป็นวัตรปฏิบัติสำคัญ เรียกว่า นิสัย 4 คือ เครื่องอาศัยของบรรพชิตในพุทธศาสนา หรือสิ่งที่บรรพชิตพึงปฏิบัติ เพื่อการยังชีพ ประกอบด้วย

1. เที่ยวบิณฑบาต คือ ให้ภิกษุเลี้ยงชีพด้วยการบิณฑบาต โดยอาศัยชาวบ้านเป็นอยู่ โดยปัจจัยที่ได้จากการบิณฑบาตนั้นถือว่าเป็นปัจจัยที่บริสุทธิ์
2. นุ่งห่มผ้าบังสุกุล คือ การนุ่งห่มผ้าที่หาเจ้าของมิได้ เช่น ผ้าตามกองขยะที่ชาวบ้านทิ้ง หรือ ผ้าห่อศพ ภิกษุในสมัยพุทธกาลจะเก็บมาย้อมเย็บเป็น จีวร สบง ใว้ห่ม
3. อยู่โคนไม้ เนื่องจาก ในสมัยพุทธกาล ผู้ที่บวชเป็นบรรพชิต เมื่อทิ้งบ้านเรือนมาออกบวช ก็มักจะอาศัยอยู่ในป่า แม้แต่พระพุทธองค์ก็มิได้ยกเว้น ต่อมาภายหลังจึงมีผู้ศรัทธาสร้างกุฏิถวาย
4. ฉันทาตองด้วยน้ำมูตรเน่า คือ การฉันทารักษาโรคด้วยยาตองน้ำมูตร (ปัสสาวะ)

การบิณฑบาตเป็นวัตรก็คือการออกกำลังกายในยามเช้า ซึ่งปัจจุบันเรียกว่า Morning walk หรือ จ็อกกิ้งอะไรก็ตามเถิด แต่แท้จริงแล้วก็คือการออกกำลังกายอย่างหนึ่งที่ทำให้เลือดลมในกายไหลเวียนเป็นปกติ เส้นสายได้คลี่คลายได้ทั้งเหงื่อได้ทั้งอาหาร โดยเฉพาะเวลาอุ้มบาตรแนบกับท้องน้อย ความอ่อนของบาตรพระที่มีข้าวสุกอยู่ในบาตร ได้เคล้าคลึงอยู่กับหน้าท้อง ซึ่งเป็นจุดศูนย์รวมของเส้นสายและเลือดลมทั้งปวง ทำให้กายมีความเป็นปกติเป็นอยู่สบาย แม้ในทางธรรมเล่าก็ทำให้ผู้เป็นพุทธบริษัทได้มีโอกาสทำบุญบำรุงจิตใจให้อาบเอิบอยู่ด้วยบุญ “จาคะ” และการสละละวางประโยชน์ใหญ่หลวงอันเกิดแต่บิณฑบาตมีอยู่ ดังนี้

การดำเนินชีวิตท่ามกลางแหล่งธรรมชาติอันรายล้อมด้วยต้นไม้และพืชสมุนไพรนานาชนิด ซึ่งพืชสมุนไพรที่มีอยู่หลายชนิดนั้น มีลักษณะทางพฤกษศาสตร์ที่คล้ายคลึงและแตกต่างกัน รวมถึงการใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรแต่ละชนิดก็มีข้อกำหนดและเงื่อนไขที่แตกต่างกันออกไปด้วย เพื่อความเหมาะสมในแนวทางการใช้ประโยชน์อย่างถูกต้องและเกิดผลสูงสุดในการใช้ประโยชน์ของพืชสมุนไพรแต่ละชนิด จึงมีความจำเป็นต้องทำการศึกษาการใช้สมุนไพรดังกล่าวเพื่อความถูกต้องและ

ปลอดภัย สำหรับการใช้สมุนไพรตามพืชมานุษยชาติส่วนใหญ่จะไม่บอกว่าสมุนไพรใดมีสรรพคุณแก้โรคอะไร ขนาดและการใช้ยาสมุนไพรก็ไม่ได้บอกวากินยาจำนวนเท่าไร กินก่อนหรือหลังอาหารจะมีก็เพียงส่วนน้อย เช่น กระเทียมแก้โรคลม เสียดท้อง เป็นต้น

สมุนไพร ตามความในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ได้ให้คำนิยามของสมุนไพรว่า “สมุนไพร [สะหมุนไพร] น. ผลผลิตธรรมชาติ ได้จาก พืช สัตว์ และแร่ธาตุ ที่ใช้เป็นยาหรือผสมกับสารอื่นตามตำรับยา เพื่อบำบัดโรค บำรุงร่างกาย หรือใช้เป็นยาพิษ เช่น กระเทียม น้ำผึ้ง รากดิน (ไส้เดือน) เขากวางอ่อน กำมะถัน ยางน่อง โลชั่น” สมุนไพรถือว่าเป็นพืชที่เป็นยาชนิดหนึ่ง คำว่า ยาสมุนไพร ตามพระราชบัญญัติยา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2522 หมายความว่า “ยาที่ได้จากพฤกษชาติ สัตว์ หรือ แร่ ซึ่งมีได้ผสม ปรง หรือแปรสภาพ” เป็นการนำส่วนของต่างๆ ของพืช เช่น ราก ลำต้น ใบ ดอก ผล เป็นต้น ซึ่งยังไม่ได้ผ่านขั้นตอนการแปรรูปใด ๆ มาใช้ประโยชน์ แต่ในทางการค้าสมุนไพรมักจะถูกดัดแปลงในรูปต่างๆ เช่น ถูกหั่นให้เป็นชิ้นเล็กลงบดเป็นผงละเอียดหรืออัดเป็นแท่ง อย่างไรก็ตามในความรู้สึกรักของคนทั่ว ๆ ไป เมื่อกล่าวถึงสมุนไพร มักจะนึกถึงเฉพาะต้นไม้นานาชนิดที่ใช้เป็นยาเท่านั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าชิ้นส่วนของสัตว์หรือแร่ต่างๆ มีการนำมาใช้น้อยและใช้ในโรคบางชนิดเท่านั้น “พืชสมุนไพร หมายถึง พันธุ์ไม้ต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ปรุงหรือประกอบเป็นยารักษาโรคต่าง ๆ ใช้ในการส่งเสริมสุขภาพร่างกายได้”

ดังนั้น พอจะกล่าวได้ว่า สมุนไพร หมายถึง พันธุ์พืชตามธรรมชาติที่มีมากมายหลากหลายชนิดที่สามารถนำส่วนต่างๆ อาทิเช่น ต้น เหง้า ราก ใบ ดอก และหัว เป็นต้น มาปรุงหรือประกอบเป็นยา ด้วยกรรมวิธีต่างๆ เพื่อการรักษา บำบัด บรรเทาอาการของโรคต่างๆ ป้องกันโรคและยังสามารถนำมาฟื้นฟูบำรุงสุขภาพร่างกายให้แข็งแรงได้ และ ยาสมุนไพร หมายถึง ผลผลิตธรรมชาติที่ได้จากพฤกษชาติ ที่นำมาใช้เป็นยา หรือผสมกับสารอื่นตามตำรับยา เพื่อบำบัด บรรเทาและรักษาอาการของโรคต่างๆ ป้องกันโรคและฟื้นฟูบำรุงสุขภาพร่างกายคนในสังคมให้แข็งแรงได้

ความสำคัญในด้านสาธารณสุข พืชสมุนไพรเป็นผลผลิตจากธรรมชาติที่สังคมในมนุษยารู้จักนำมาใช้เป็นประโยชน์ เพื่อการรักษาโรครักษาไข้เจ็บตั้งแต่โบราณกาลแล้ว เช่น ในเอเชียก็มีหลักฐานแสดงว่ามนุษย์รู้จักใช้พืชสมุนไพรมากกว่า 6,000 ปี แต่หลังจากที่ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ มีการพัฒนาเจริญก้าวหน้ามากขึ้น มีการสังเคราะห์ และผลิตยาจากสารเคมี ในรูปที่ใช้ประโยชน์ได้ง่าย สะดวกสบายในการใช้มากกว่าสมุนไพร ทำให้ความนิยมใช้ยาสมุนไพรลดลงมาเป็นอันมาก เป็นเหตุให้ความรู้วิทยาการด้านสมุนไพรขาดการพัฒนา ไม่เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควร ในปัจจุบันทั่วโลกได้ยอมรับแล้วว่าผลที่ได้จากการสกัดสมุนไพร ให้คุณประโยชน์ดีกว่ายาที่ได้จากการสังเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ประกอบกับในประเทศไทยเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ อันอุดมสมบูรณ์ มีพืชต่าง ๆ ที่ใช้เป็นสมุนไพรได้อย่างมากมายนับหมื่นชนิด ยิ่งขาดก็แต่เพียงการค้นคว้าวิจัยในทางที่เป็นวิทยาศาสตร์มากขึ้นเท่านั้น ความตื่นตัวที่จะพัฒนาความรู้ด้านพืชสมุนไพร จึงเริ่มขึ้นอีกครั้งหนึ่ง มีการเริ่มต้นนโยบายสาธารณสุขขั้นมูลฐานอย่างเป็นทางการของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2522 โดยเพิ่มโครงการสาธารณสุข ขั้นมูลฐานเข้าในแผนพัฒนาการสาธารณสุข ตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจ

และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) ต่อเนื่องจนถึงแผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) และต่อเนื่องมาถึง

แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ที่มีเนื้อหาเน้นสำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของประเทศในระยะ 5 ปี เพื่อให้การพัฒนาในทุกมิติมีการบูรณาการบนทางสายกลาง มีความพอประมาณ มีเหตุผล รวมถึงมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี สอดคล้องกับภูมิสังคม การพัฒนาทุกด้าน มีดุลยภาพ ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม และระบบนิเวศน์ มีความสอดคล้อง เกื้อกูล และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยการพัฒนาในมิติหนึ่งต้องไม่ส่งผลกระทบต่อมิติอื่น ๆ รวมทั้งต้องมุ่งเน้นให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” สร้างความมั่นคงของชาติ พัฒนาคนทุกวัยให้เป็น คนดี คนเก่ง มีศักยภาพ และความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทั้งในภาคการผลิตและภาคบริการเพื่อสร้างความเข้มแข็ง มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมนำไปสู่การสร้างสังคมที่พึงปรารถนา รวมถึงมีจิตอนุรักษ์ รักษา ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยมีกลวิธีพัฒนาสมุนไพรและการแพทย์แผนไทยในงานสาธารณสุขมูลฐาน คือ

(1) สนับสนุนและพัฒนาวิชาการและเทคโนโลยีพื้นฐาน อันได้แก่ การแพทย์แผนไทย เกษษกรกรรมแผนไทย การนวดไทย สมุนไพรและเทคโนโลยีพื้นฐาน เพื่อใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาสุขภาพของชุมชน

(2) สนับสนุนและส่งเสริมการดูแลสุขภาพของตนเอง โดยใช้สมุนไพร การแพทย์พื้นบ้าน การนวดไทย ในระดับบุคคล ครอบครัวและชุมชน ให้เป็นไปอย่างถูกต้องเป็นระบบสามารถปรับประสานการดูแลสุขภาพแผนปัจจุบันได้ อาจกล่าวได้ว่าสมุนไพรสำหรับสาธารณสุขมูลฐาน คือสมุนไพรที่ใช้ในการส่งเสริมสุขภาพ และการรักษาโรค/อาการเจ็บป่วยเบื้องต้น เพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น

ความสำคัญในด้านเศรษฐกิจ ในปัจจุบันพืชสมุนไพรจัดเป็นพืชเศรษฐกิจชนิดหนึ่งที่ต่างประเทศกำลังหาทางลงทุนและคัดเลือกสมุนไพรไทยไปสกัดหาตัวยาเพื่อรักษาโรคบางโรคและมีหลายประเทศที่นำสมุนไพรไทยไปปลูกและทำการค้าขายแข่งกับประเทศไทย สมุนไพรหลายชนิดที่เราส่งออกเป็นรูปของวัตถุดิบ คือ กระจวาน ขมิ้นชัน เร่ว เปล้าน้อยและมะขามเปียก เป็นต้น ซึ่งสมุนไพรเหล่านี้ตลาดต่างประเทศยังมีความต้องการอีกมาก และในปัจจุบัน กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ให้ความสนใจในการศึกษาเพิ่มขึ้นและมีโครงการวิจัยบรรจุไว้ในแผนพัฒนาระบบการผลิต การตลาดและการสร้างงานในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534)

อย่างไรก็ตามประโยชน์ของสมุนไพร มีอยู่มากมาย เช่น 1) สามารถนำมาใช้หรือปรุงเป็นยาเพื่อรักษาโรคบางชนิดได้ โดยไม่ต้องใช้ยาแผนปัจจุบัน ซึ่งอาจมีราคาแพง หรือหาซื้อได้ยากในท้องถิ่นทุรกันดารที่ห่างไกล 2) ให้ผลการรักษาได้ดีใกล้เคียง อีกทั้งยังให้ความปลอดภัยแก่ผู้บริโภคมากกว่ายาแผนปัจจุบัน 3) เป็นพืชพันธุ์ไม้ตามธรรมชาติซึ่งมีอยู่ทั่วไปทั้งในเมืองและชนบท จึงสามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่นต่างๆ 4) มีราคาถูก สามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในการซื้อได้มากกว่ายา

แผนปัจจุบัน 5) ใช้เป็นยารักษา บำบัด บรรเทาอาการของโรคต่างๆ ฟันฟูและบำรุงรักษาให้ร่างกายมีสุขภาพแข็งแรง 6) สมุนไพรบางชนิดเป็นพืชผักสวนครัวที่เพาะปลูกและใช้เป็นอาหารได้ อาทิเช่น กะเพรา โหระพา ขิง ข่า ตำลึง เป็นต้น 7) มีคุณสมบัติใช้ในการถนอมอาหาร เช่น ลูกจันทน์ ดอกจันทน์และกานพลู 8) มีคุณสมบัติใช้ปรุงแต่ง กลิ่น สี รส ของอาหาร เช่น ลูกจันทน์ ใช้ปรุงแต่งกลิ่นอาหารพวก ขนมปัง เนย ไข่กรอก แยม เบคอน 9) สามารถปลูกเป็นไม้ประดับอาคารสถานที่ต่าง ๆ ให้สวยงาม เช่น คุณ ชุมเห็ดเทศ 10) สามารถนำมาใช้ปรุงเป็นเครื่องสำอางเพื่อเสริมความงาม เช่น ว่านหางจระเข้ ประคำดีควาย เป็นต้น จะเห็นได้ว่า พืชสมุนไพรมีสรรพคุณทางการรักษาโรคและคุณประโยชน์อื่น ๆ อย่างมากมาย อีกทั้งเป็นพันธุ์ไม้ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ที่สังคมมนุษย์ได้นำคุณประโยชน์มาใช้ในการดำเนินชีวิตมาตั้งแต่สมัยก่อนพุทธกาล ซึ่งนอกจากจะได้มีการบันทึกไว้ในตำรายาโบราณแล้ว สมัยพุทธกาลยังได้มีพระพุทธรูปอยู่เกี่ยวกับสมุนไพรถูกบันทึกในคัมภีร์พระวินัยปิฎกพระไตรปิฎกของพระพุทธศาสนาโดยเฉพาะเภสัชขันธ์ เช่น ขมิ้น ขิง ดีปลี สมอ มะขามป้อม และมหาหิงคุ์ เป็นต้น อีกทั้งกล่าวถึงวิธีการรักษาโรคต่าง ๆ ให้กับศิลาณิกษุ (ภิกษุผู้อาพาหรือเจ็บป่วยไม่สบาย) และบุคคลอื่น ๆ ด้วยการใช้พืชสมุนไพรของท่านหมอชีวกโกมารภัจจ์ แพทย์ประจำราชสำนักและประจำพระพุทธรองค์ ว่าท่านเป็นผู้รอบรู้ในการใช้ยาสมุนไพร ในคัมภีร์พระสุตตันตปิฎกพระไตรปิฎกและอรรถกถา อันเป็นหลักฐานที่น่าเชื่อถือและอ้างอิงได้เป็นอย่างดี

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ตระหนักถึงความจำเป็นในสังคมมนุษย์ ที่ต้องทำการศึกษาและค้นคว้าเพื่อให้ทราบว่า แนวทางการใช้สมุนไพรในการรักษาศิลาณิกษุในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างไรบ้าง และมีสภาพปัญหาการจัดการมีอะไรเป็นปัจจัยมูลเหตุแห่งปัญหาดังกล่าว ซึ่งผลการศึกษา ค้นคว้าในครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลที่สำคัญที่สังคมคณะสงฆ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการศึกษาศึกษาไปใช้ร่วมกันปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นเพื่อให้เพื่อให้มีแนวทางการใช้สมุนไพรในการรักษาศิลาณิกษุในพระพุทธศาสนา และเพื่อน้อมนำหลักธรรมคำสั่งสอนในพระพุทธศาสนาไปเผยแผ่และทำประโยชน์แก่ประเทศชาติ และส่งเสริมพระพุทธศาสนาให้เจริญมั่นคงสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาแนวทางการจัดการเรียนรู้การใช้สมุนไพรในการรักษา ศิลาณิกษุในพระพุทธศาสนา
2. เพื่อศึกษาวิธีการรักษาตามแนวทางการจัดการเรียนรู้การใช้สมุนไพรในการรักษาศิลาณิกษุในพระพุทธศาสนา
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้การใช้สมุนไพรในการรักษาศิลาณิกษุในพระพุทธศาสนา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

แนวทางการจัดการเรียนรู้การใช้สมุนไพรในการรักษาโรคในพระพุทธรูป” ผู้วิจัยกำหนดรูปแบบการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Research Method) โดยศึกษาตามระเบียบวิธีการวิจัย ดังนี้ 1) การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และ 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัญหาแนวทางการจัดการเรียนรู้การใช้สมุนไพรในการรักษาโรคในพระพุทธรูป 2) เพื่อศึกษาวิธีการรักษาตามแนวทางการจัดการเรียนรู้การใช้สมุนไพรในการรักษาโรคในพระพุทธรูป 3) เพื่อศึกษาและเสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้การใช้สมุนไพรในการรักษาโรคในพระพุทธรูป ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรตามขอบเขต ได้แก่ พุทธศาสนิกชน พระภิกษุ สามเณร แม่ชี อุบาสก อุบาสิกา และสุภาพชนทั่วไป จำนวน 150 รูป/คน ในพื้นที่เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พุทธศาสนิกชน พระภิกษุ สามเณร แม่ชี อุบาสก อุบาสิกา และสุภาพชนทั่วไป รวมเป็นจำนวน 100 รูป/คน ตามตารางสำเร็จรูปของ Krejci & Morgan ซึ่งผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจงในการตอบแบบสอบถามแบบออนไลน์ ดังนี้

1) เลือกกลุ่มประชากรจากพุทธศาสนิกชน พระภิกษุ สามเณร แม่ชี อุบาสก อุบาสิกา และสุภาพชนทั่วไปสำหรับการตอบแบบสอบถามแบบสอบถามแบบออนไลน์

2) วิธีการสัมภาษณ์ คือเข้าไปพบปะ พระสงฆ์เถระ ผู้ทรงคุณวุฒิ และปราชญ์ชาวบ้าน จากการสัมภาษณ์ (In-depth interview) จำนวน 6 รูป/คน เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของแนวทางการใช้สมุนไพรในการรักษาโรคในพระพุทธรูป

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของ Krejci & Morgan (ตารางสำเร็จรูป)

พุทธศาสนิกชน พระภิกษุ สามเณร แม่ชี อุบาสก อุบาสิกา และสุภาพชนทั่วไป	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
- ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย พุทธศาสนิกชน พระภิกษุ สามเณร	150	100

แม่ชี อุบาสก อุบาสิกา และสุภาพชน ทั่วไป		
- ผู้ให้การสัมภาษณ์ ประกอบด้วย พระสงฆ์เถระ ผู้ทรงคุณวุฒิ และ ปราชญ์ชาวบ้าน	6	6
รวม	156	106

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) คือ พุทธศาสนิกชน พระภิกษุ สามเณร แม่ชี อุบาสก อุบาสิกา และสุภาพชนทั่วไป ประจำปี พุทธศักราช 2564 กำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เลือกตามตารางสำเร็จรูปของ Krejci & Morgan จำนวน 100 รูป/คน สำหรับการตอบแบบสอบถามแบบสอบถามแบบออนไลน์ ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ (In-depth interview) ประกอบด้วย พระสงฆ์เถระ ผู้ทรงคุณวุฒิ และปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 6 รูป/คน รวม 106 คน ตามตารางข้างต้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้วิธีแจกแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยใช้เครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) มีข้อความสำคัญ ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามทางออนไลน์ จำนวน 25 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยมาก

3 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยน้อย

1 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

การแปลความหมายความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามทางออนไลน์สำหรับแนวทางการใช้สมุนไพรในการรักษาโรคผิวหนังในพระพุทธรูป กำหนดเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย ดังนี้

4.50 – 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2.50 – 3.49 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการพัฒนาสำหรับแนวทางการใช้สมุนไพรในการรักษาโรคผิวหนังในพระพุทธรูป

ตอนที่ 4 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคสำหรับแนวทางการจัดการเรียนรู้การใช้สมุนไพรในการรักษาโรคในพระพุทธรูป

เครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นสำหรับแนวทางการจัดการเรียนรู้การใช้สมุนไพรในการรักษาโรคในพระพุทธรูป ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์มาตรฐานประมาณค่า แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทางออนไลน์

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ประกอบด้วย พระสงฆ์เถระ ผู้ทรงคุณวุฒิ และประชาชนชาวบ้าน จำนวน 6 รูป/คน ซึ่งเป็นแบบเจาะลึก (In-depth interview)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลเอกสารชั้นปฐมภูมิ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเอกสารชั้นปฐมภูมิ เกี่ยวกับแนวคิดของแนวทางการจัดการเรียนรู้การใช้สมุนไพรในการรักษาโรคในพระพุทธรูป

2. ข้อมูลเอกสารชั้นทุติยภูมิ ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลชั้นทุติยภูมิ จากแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวคิดเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้การใช้สมุนไพรในการรักษาโรคในพระพุทธรูป จากตำราปฐมภูมิพระไตรปิฎก คัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา แนวคิดทฤษฎีเอกสารงานวิจัย และแหล่งข้อมูลสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต

3. ข้อมูลเชิงสำรวจ การเก็บข้อมูลเชิงสำรวจ ผู้วิจัยลงพื้นที่แจกแบบสอบถามและเก็บกลับคืนด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดการเรียนรู้การใช้สมุนไพรในการรักษาโรคในพระพุทธรูป เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

4. ข้อมูลเชิงคุณภาพ การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดเจาะจงผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย คือความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดการเรียนรู้การใช้สมุนไพรในการรักษาโรคในพระพุทธรูป เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำคัญในการวิจัย ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้แบบร่างสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลประเภทเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลประเภทเอกสารทั้งข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์สรุปในแต่ละประเด็น พร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

2. ข้อมูลเชิงสำรวจ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสำรวจ จากผลการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อสำรวจความคิดเห็นตามแนวทางการจัดการเรียนรู้การใช้สมุนไพรในการรักษาโรคในพระพุทธรูป ผู้วิจัยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีสถิติที่ใช้ประกอบด้วย

(1) ค่าความถี่ (Frequency)

(2) ค่าร้อยละ (Percentage)

(3) ค่าเฉลี่ย (Mean)

(4) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. ข้อมูลเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความคิดเห็นตามแนวทางการจัดการเรียนรู้การใช้สมุนไพรในการรักษาคิลานิกษุในพระพุทธศาสนา ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการตามกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

(1) จัดระเบียบข้อมูล (Data organizing)

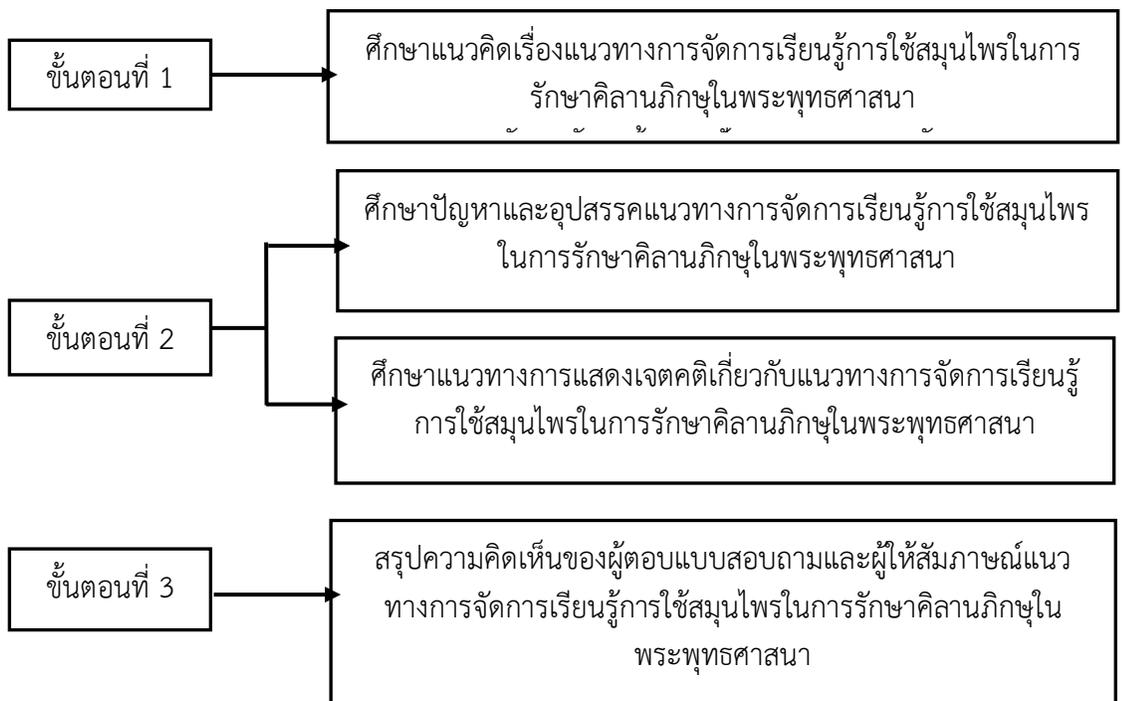
(2) การแสดงข้อมูล (Data display)

(3) การหาข้อสรุปตีความและตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิจัย (Conclusion, Interpretation and Verification)

ผลการวิจัย (Research Discussion)

ผู้วิจัยนำข้อมูลประเภทเอกสาร และข้อมูลภาคสนามที่ผ่านการวิเคราะห์ ตรวจสอบความถูกต้องเป็นที่เรียบร้อย สรุปข้อค้นพบจากผลการวิจัย และนำเสนอข้อมูลความคิดเห็นตามแนวทางการจัดการเรียนรู้การใช้สมุนไพรในการรักษาคิลานิกษุในพระพุทธศาสนา

สรุปขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัย สามารถสรุปได้ดังแผนภูมิ ต่อไปนี้

แผนภูมิแสดงขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

อภิปรายผลจากข้อมูลเชิงสำรวจ ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับความรู้เรื่องสมุนไพร โดยใช้วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ ตามแผนภูมิแบบสอบถามข้อต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 คือ เพื่อศึกษาวิธีการรักษาตามแนวทางการใช้สมุนไพรในการรักษาโรคผิวหนังในพระพุทธศาสนาจำแนกตามคำถามแต่ละข้อ สรุปได้ ดังนี้

ข้อที่ 1. สมุนไพรบอระเพ็ดและฟ้าทะลายโจร มีสรรพคุณ แก้ไข้ได้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่า “ใช่” จำนวน 88 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 88.00 รองลงมา ตอบว่า “ไม่ทราบ” จำนวน 8 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 ส่วนข้อที่ตอบน้อยที่สุดคือ ตอบว่า “ไม่ใช่” จำนวน 4 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 4.00

ข้อที่ 2. ยอดขี้เหล็กมีสรรพคุณแก้อาการคลื่นไส้ อาเจียนได้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่า “ใช่” จำนวน 52 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 รองลงมา ตอบว่า “ไม่ทราบ” จำนวน 39 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 39.00 ส่วนข้อที่ตอบน้อยที่สุดคือ ตอบว่า “ไม่ใช่” จำนวน 9 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 9.00

ข้อที่ 3. ฝรั่ง กลัวยน้ำว่าติบ ฟ้าทะลายโจร ทับทิม มังคุด ใช้รักษาอาการท้องผูกได้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่า “ใช่” จำนวน 79 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 79.00 รองลงมา ตอบว่า “ไม่ทราบ” จำนวน 13 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 13.00 ส่วนข้อที่ตอบน้อยที่สุดคือ ตอบว่า “ไม่ใช่” จำนวน 8 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 8.00

ข้อที่ 4. กระเจี๊ยบแดง ชลูด ตะไคร้ สับปะรด หลู่กาคา อ้อยแดงใช้รักษาอาการปัสสาวะขัดได้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่า “ใช่” จำนวน 72 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 72.00 รองลงมา ตอบว่า “ไม่ทราบ” จำนวน 26 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 ส่วนข้อที่ตอบน้อยที่สุดคือ ตอบว่า “ไม่ใช่” จำนวน 2 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 2.00

ข้อที่ 5. ขมิ้นชัน และ กลัวยน้ำว่าติบ รับประทานบ่อย ๆ จะทำให้เกิด โรคแผลในกระเพาะอาหารได้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่า “ใช่” จำนวน 46 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 46.00 รองลงมา ตอบว่า “ไม่ทราบ” จำนวน 37 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 37.00 ส่วนข้อที่ตอบน้อยที่สุดคือ ตอบว่า “ไม่ใช่” จำนวน 17 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 17.00

ข้อที่ 6. มะเกลือ เล็บมือนาง มะหาด พักทอง ใช้รักษาโรคพยาธิได้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่า “ใช่” จำนวน 50 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมา ตอบว่า “ไม่ทราบ” จำนวน 42 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 ส่วนข้อที่ตอบน้อยที่สุดคือ ตอบว่า “ไม่ใช่” จำนวน 8 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 8.00

ข้อที่ 7. ใบน้อยหน่าใช้รักษาโรคชันตุที่บริเวณศีรษะได้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่า “ใช่” จำนวน 64 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 64.00 รองลงมา ตอบว่า “ไม่ทราบ” จำนวน 30 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 ส่วนข้อที่ตอบน้อยที่สุดคือ ตอบว่า “ไม่ใช่” จำนวน 6 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 6.00

ข้อที่ 8. ชุมเห็ดเทศ มะขาม มะขามแขก คุณ แมงลัก ใ้รักษาอาการท้องเสียได้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่า “ไม่ทราบ” จำนวน 42 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 รองลงมา ตอบว่า “ใช่” จำนวน 38 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 ส่วนข้อที่ตอบน้อยที่สุดคือ ตอบว่า “ไม่ใช่” จำนวน 20 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 20.00

ข้อที่ 9. ขมิ้นชัน ตำลึง ผักขี้ทะเล พญาขอ เสดดพังพอน ใ้บรรเทาอาการที่เกิดจากพิษแมลงสัตว์กัดต่อยได้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่า “ใช่” จำนวน 74 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 74.00 รองลงมา ตอบว่า “ไม่ทราบ” จำนวน 20 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ส่วนข้อที่ตอบน้อยที่สุดคือ ตอบว่า “ไม่ใช่”จำนวน 6 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 6.00

ข้อที่ 10. ห้ามใช้ฟ้าทลายโจรในสตรีมีครรภ์และให้นมบุตรเนื่องจากมีผลให้ทารกในครรภ์มีรูปร่างผิดปกติได้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่า “ไม่ทราบ” จำนวน 46 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 46.00 รองลงมา ตอบว่า “ใช่” จำนวน 40 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ส่วนข้อที่ตอบน้อยที่สุดคือ ตอบว่า “ไม่ใช่”จำนวน 14 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 14.00

ข้อที่ 11. ฟ้าทลายโจร ถ้าใช้ติดต่อกัน 3 วัน แล้วไม่ดีขึ้นหรือยังไม่หายหรือมีอาการรุนแรงขึ้นระหว่างใช้ ควรหยุดใช้ยาและปรึกษาแพทย์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่า “ใช่” จำนวน 56 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 56.00 รองลงมา ตอบว่า “ไม่ทราบ” จำนวน 33 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 33.00 ส่วนข้อที่ตอบน้อยที่สุดคือ ตอบว่า “ไม่ใช่”จำนวน 11 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 11.00

ข้อที่ 12. มะเกลือ ควรเลือกใช้ลูกมะเกลือสดผลสีเขียวเท่านั้นไม่ควรรับประทานผลมะเกลือสุกหรือผลมะเกลือสีดำในการถ่ายพยาธิโดยเด็ดขาด เพราะมีพิษ อาจทำให้ตาบอดได้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่า “ใช่” จำนวน 56 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 56.00 รองลงมา ตอบว่า “ไม่ทราบ” จำนวน 33 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 33.00 ส่วนข้อที่ตอบน้อยที่สุดคือ ตอบว่า “ไม่ใช่”จำนวน 11 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 11.00

ข้อที่ 13. พญาขอ ใ้รักษาโรคเรื้อรังและงูสวัดได้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่า “ไม่ทราบ” จำนวน 48 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 48.00 รองลงมา ตอบว่า “ใช่” จำนวน 47 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 47.00 ส่วนข้อที่ตอบน้อยที่สุดคือ ตอบว่า “ไม่ใช่”จำนวน 5 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 5.00

ข้อที่ 14. บัวบก น้ำมันมะพร้าว ว่านหางจระเข้ ใ้รักษาแผลไฟไหม้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่า “ใช่” จำนวน 83 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 83.00 รองลงมา ตอบว่า “ไม่ทราบ” จำนวน 25 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 ส่วนข้อที่ตอบน้อยที่สุดคือ ตอบว่า “ไม่ใช่”จำนวน 2 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 2.00

ข้อที่ 15. โพล มีสรรพคุณ แก้อาการอักเสบ เคล็ด ขัด ยอก ได้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่า “ใช่” จำนวน 70 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมา ตอบว่า “ไม่ทราบ” จำนวน 25 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 ส่วนข้อที่ตอบน้อยที่สุดคือ ตอบว่า “ไม่ใช่”จำนวน 5 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 5.00

อภิปรายผลผลจากข้อมูลการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับความคิดเห็นตามแนวทางจัดการเรียนรู้การใช้สมุนไพรในการรักษาโรคในพระพุทธรูปศาสนา ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการตามกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ 1) จัดระเบียบข้อมูล (Data organizing) 2) การแสดงข้อมูล (Data display) และ 3) การหาข้อสรุปตีความและตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิจัย (Conclusion, Interpretation and Verification) ระหว่างตามคำตอบแบบการสัมภาษณ์และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

องค์ความรู้จากการวิจัย (Research Knowledge)

การศึกษาวิจัย เรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนรู้การใช้สมุนไพรในการรักษาโรคในพระพุทธรูปศาสนา” ตามวัตถุประสงค์ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของประโยชน์การเรียนรู้แนวทางจัดการเรียนรู้การใช้สมุนไพรในการรักษาโรคในพระพุทธรูปศาสนา 2) เพื่อศึกษาวิธีการรักษาตามแนวทางจัดการเรียนรู้การใช้สมุนไพรในการรักษาโรคในพระพุทธรูปศาสนา 3) เพื่อศึกษาและเสนอแนะแนวทางจัดการเรียนรู้การใช้สมุนไพรในการรักษาโรคในพระพุทธรูปศาสนา ผู้วิจัยกำหนดรูปแบบการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Research Method) โดยศึกษาตามระเบียบวิธีการวิจัย ดังนี้ 1) การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จำนวน 100 รูป/คน โดยการตอบแบบสอบถามออนไลน์ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามออนไลน์มาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) สัมภาษณ์พระสงฆ์เถระ ผู้ทรงคุณวุฒิ และประชาชนชาวบ้าน จำนวน 6 รูป/คน แสดงเป็น Mind Mapping ได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้การใช้สมุนไพรในการรักษาติดตามภิกษุในพระพุทธศาสนา ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ไว้ 3 แนวทาง ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ภาครัฐบาลและหน่วยงานหรือองค์กรเกี่ยวกับแพทย์แผนไทย ควรกำหนดนโยบายและสนับสนุนให้มีกิจกรรมการอนุรักษ์ สืบทอดการรักษาโรคด้วยสมุนไพร เพื่อรักษาภูมิปัญญาบรรพบุรุษไว้ให้ยั่งยืน และเป็นทางเลือกเป็นตัวช่วยในสังคมพุทธศาสนิกชนให้มากยิ่งขึ้น เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินชีวิตและความสุขสันต์ของสังคมต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ ตามความคิดเห็นของข้อมูลการวิเคราะห์และจากผู้ทรงคุณวุฒิ ดังต่อไปนี้

1) ควรมีการได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังเพราะสมุนไพรเป็นสิ่งจำเป็น และคู่กับการใช้ชีวิตของมนุษย์ สมุนไพรจึงมีประโยชน์ และมีการจัดอบรม สอนให้กับประชาชนทั่วไป

2) ควรมีการรณรงค์ให้ความสำคัญกับสมุนไพรเพราะการใช้สมุนไพรรักษาพระสงฆ์ที่อาพาธ เพราะเป็นพืช ปลอดภัย ไม่มีสารตกค้าง

3) ทุกระดับภาคส่วนในสังคมพระสงฆ์ ได้แก่ เจ้าอาวาส เจ้าคณะตำบล เจ้าคณะอำเภอ เป็นตัวกลางในการเชื่อมประสานภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคมชาวบ้านควรศึกษา ส่งเสริมการใช้สมุนไพร และควรปรับกิจกรรมประจำวันในการใช้ชีวิตให้เกิดประโยชน์

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการนำผลการวิจัยเรื่องดังกล่าวนี้ ไปทำการศึกษาต่อยอด ดังต่อไปนี้

1) ควรศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับกับการใช้สมุนไพรรักษาพระสงฆ์ที่อาพาธ เพราะเป็นพืช ปลอดภัย ไม่มีสารตกค้าง

2) ควรศึกษาความคิดเห็นของผู้มีอำนาจว่ายาแผนปัจจุบันบางอย่างยังไม่สามารถรักษาโรค ให้หายได้ ยังคงต้องใช้ยาสมุนไพร ยาแผนปัจจุบันจะออกฤทธิ์เฉพาะที่ เพราะระงับแค่อาการเฉพาะ แต่ยาสมุนไพรจะเน้นรักษาเฉพาะจุด เน้นบำบัด บรรเทา ฟันฟูอากาศ

3) ควรศึกษาการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเพราะสมุนไพรเป็นการรักษาแบบพื้นฐาน เป็นการฟื้นฟู บำรุง บำบัด ให้หายขาด และสมุนไพรยังหาง่าย สามารถใช้ทดแทนยาปัจจุบันได้บางส่วน แล้วแต่ที่เราต้องการใช้รักษาในด้านไหน เช่น ถ้าเราร้อนใน เราสามารถใช้สมุนไพรเพื่อปรับร่างกาย เราได้

เอกสารอ้างอิง (References)

- เกศินี ลิ้มบุญสืบสาย. (2560). การศึกษาวิเคราะห์บทบาทของหมอชีวกโกมารภัจ ที่ปรากฏในคัมภีร์ พระพุทธศาสนา. ปริญาพุทธศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ทิวา ธรรมอานวยโชค. (2560). พุทธศาสนาและการรักษาพยาบาล: วิเคราะห์บทบาทของพระสงฆ์ ในการ รักษาพยาบาลของชาวบ้านในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง. วิทยานิพนธ์ ปรินญาอักษรศาสตร์บัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล), 2560.
- พระมหาปองปรีดา ปริบูรณ์ (จำปาศรี). (2559). การป้องกันและการรักษาโรคตามหลัก พระพุทธศาสนา. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เพ็ญญา ทิพย์สุราษฎร์. (2559). การศึกษาพืชสมุนไพรท้องถิ่นและภูมิปัญญาด้านการใช้พืชสมุนไพรกรณีศึกษา:อุทยานแห่งชาติแก่งกรุงจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อมมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2557). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

การคัดเลือกทำเลที่ตั้งคลังสินค้าและศูนย์กระจายสินค้าประเภททุเรียน จังหวัดชุมพร

Selection of the Warehouse Location and Distribution Center for Durian Products in Chumphon Province

ธนดล กิ่งแก้ว¹ บวรวิทย์ โรจน์สุวรรณ²

Thanadol Kingkeaw, Bavornwit Rojsuwan

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสำคัญในการเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมในการจัดตั้งคลังเก็บและกระจายทุเรียนในจังหวัดชุมพร 2) เพื่อวิเคราะห์หาลำดับปัจจัยสำคัญในการเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ของโรงงานที่เป็นกรณีศึกษา งานวิจัยนี้ ใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณด้วยการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 9 คน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Expert Choice เพื่อวิเคราะห์การตัดสินใจแบบพหุเกณฑ์ที่อยู่บนพื้นฐานของกระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ (Analytical Hierarchy Process: AHP) ที่เป็นที่ยอมรับในปัจจุบันและเป็นวิธีการที่มีความสามารถและเข้าใจง่ายในการทำการตัดสินใจที่ใช้ทั้งข้อมูลที่วัดได้และการตัดสินใจจากผู้ตัดสินใจ นั่นคือ สามารถใช้ตัวแปรพหุเกณฑ์ในการตัดสินใจที่ต้องเกี่ยวข้องกับเกณฑ์การตัดสินใจทั้งแบบรูปธรรม (Objective) และนามธรรม (Subjective) ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญในการเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมในการจัดตั้งคลังเก็บและกระจายทุเรียนในจังหวัดชุมพร โดยมีเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินใจประกอบด้วย แหล่งวัตถุดิบและทรัพยากรธรรมชาติ, แหล่งแรงงาน, ค่าใช้จ่ายในการขนส่ง, สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ, แหล่งลูกค้า, กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ, แหล่งเงินทุน, งบประมาณการก่อสร้าง, สภาพแวดล้อม และลำดับปัจจัยสำคัญในการเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมในการจัดตั้งคลังเก็บและกระจายทุเรียนในจังหวัดชุมพร เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) แหล่งวัตถุดิบและทรัพยากรธรรมชาติ (Raw Materials and Natural Resources), 2) แหล่งแรงงาน (Labor Resources), 3) ค่าใช้จ่ายในการขนส่ง (Transportation Costs), 4) สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Facilities), 5) แหล่งลูกค้า (Customer Sources), 6) กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ (Laws, Rules and Regulations), 7) แหล่งเงินทุน (Source of Funds), 8) งบประมาณการก่อสร้าง (Construction Budgets) และ 9) สภาพแวดล้อม (Environment)

Received: 2022-09-03 Revised: 2022-09-28 Accepted: 2022-09-29

¹ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต
Master of Science Program Management of Logistics Graduate School Rangsit University.

Corresponding Author e-mail: most6305038@gmail.com

² หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต
Master of Science Program Management of Logistics Graduate School Rangsit University.

คำสำคัญ (Keywords): กระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์; การพยาการณ์; ความต้องการ; ศูนย์กระจายสินค้า

Abstract

The objectives of this study were: (1) to study the important factors in selecting the suitable location for the establishment of durian storage and distribution in Chumphon Province; set appropriate in order to achieve the goals and objectives of the case study factory, this research uses a quantitative method by collecting data from a specific sample of 9 peoples using the Expert Choice package to analyze multi-criteria decision making. It is based on the now popular Analytical Hierarchy Process (AHP) and is a competent and easy-to-understand method for making decisions that use both measurable data and decision-makers. That is, multiple criterion variables can be used to make decisions that are related to both objective and subjective decision criteria. The results of the research revealed the factors that are important in choosing a suitable location for the establishment of storage and distribution of durian in Chumphon province. The criteria used for decision-making consist of Sources of raw materials and natural resources, labor resources, transportation costs, facilities, customer resources, laws, rules and regulations, funding sources, construction budgets, environment, and priorities in choosing a location. It is appropriate to establish. a warehouse and distribution of durian in Chumphon Province. Sorted in descending order as follows: 1) Raw Materials and Natural Resources, 2) Labor Resources, 3) Transportation expenses, 4) Facilities, 5) Customer Sources, 6) Laws, Rules, and Regulations, 7) Source of Funds, 8) Construction budget, and 9) Environment.

Keyword: Analytical Hierarchy Process; Forecasting; Needs; Distribution center

บทนำ (Introduction)

ความจำเป็นของการมีสินค้าคงคลัง ผู้ประกอบการอาจไม่ต้องการให้มีการจัดเก็บสินค้าเป็นจำนวนมาก เพราะทราบดีว่ามีผลต่อสภาพคล่องของธุรกิจ และมีผลต่อต้นทุนของกิจการแต่การจัดการโลจิสติกส์ที่ไม่มีประสิทธิภาพ และการจัดการเกี่ยวกับระยะทางและเวลาในการรับส่งสินค้าจากสถานที่ของผู้ส่งสินค้า และผู้รับสินค้า ที่มีระยะทางห่างไกลกันก่อให้เกิดเงื่อนไขของช่องว่างระยะเวลาในการส่งมอบสินค้า ยิ่งระยะทางห่างกันมากเท่าไร ระยะเวลาในการส่งมอบก็ยาวขึ้นด้วยรวมถึงต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการซื้อสินค้าในช่วงที่มีราคาสูงก่อให้เกิดความจำเป็นในการที่จะต้องมีสินค้าคงคลังเพื่อป้องกันการเปลี่ยนแปลงราคา และผลกระทบจากเงินเฟ้อเมื่อสินค้าในท้องตลาดมี

ราคาสูงขึ้น สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564) ได้เปิดเผยข้อมูลคาดการณ์ผลผลิตและราคาทุเรียนโดยระบุว่า ราคาในปีผลผลิต 2564 จะไม่ต่ำกว่าปี 2563 ขณะที่ผลผลิตโดยรวมทั้งประเทศเพิ่มขึ้นในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เนื่องจากมีการขยายพื้นที่ปลูก เช่น โคนสวนยางพารา และปาล์ม เพื่อปลูกทุเรียน ทั้งนี้ ปี 2563 ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกทุเรียนที่ให้ผลผลิตแล้ว 791,165 ไร่ ปริมาณที่ผลิตได้ 1,111,928 ตัน ขณะที่ในปี 2564 มีพื้นที่ให้ผลผลิต 837,290 ไร่ คาดปริมาณผลผลิตอยู่ที่ 1,283,593 กิโลกรัม หรือเพิ่มจากปี 2563 สัดส่วน 5.83 เปอร์เซ็นต์ เนื่องจากทุเรียนที่มีการปลูกในปี 2558 เริ่มให้ผลผลิต โดยตลาดสำคัญคือประเทศจีน ซึ่งยังมีความต้องการทุเรียนจีนเพิ่มขึ้น เนื่องจากประเทศจีนการพัฒนาระบบขนส่งที่มีประสิทธิภาพ และพฤติกรรมผู้บริโภคออนไลน์ขยายตัวที่ทำให้ผู้บริโภคชาวจีนเข้าถึงทุเรียนได้ง่ายขึ้นจากบทสรุปการคาดการณ์ตลาดทุเรียนไทย โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ระบุว่า ตลาดทุเรียนในปี 2564 ยังมีการขยายตัว ขณะเดียวกันราคาก็ไม่ลดลงแม้ปริมาณผลผลิตจะเพิ่มขึ้นด้านสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้เปิดเผยข้อมูลคาดการณ์ผลผลิตและราคาทุเรียน โดยระบุว่า ราคาในปีผลผลิต 2564 จะไม่ต่ำกว่าปี 2563 ขณะที่ผลผลิตโดยรวมทั้งประเทศเพิ่มขึ้นในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เนื่องจากมีการขยายพื้นที่ปลูก เช่น โคนสวนยางพาราและปาล์มเพื่อปลูกทุเรียนทั้งนี้ ปี 2563 ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกทุเรียนที่ให้ผลผลิตแล้ว 791,165 ไร่ ปริมาณที่ผลิตได้ 1,111,928 ตัน ขณะที่ในปี 2564 มีพื้นที่ให้ผลผลิต 837,290 ไร่ คาดปริมาณผลผลิตอยู่ที่ 1,283,593 กิโลกรัม หรือเพิ่มจากปี 2563 สัดส่วน 5.83 เปอร์เซ็นต์ เนื่องจากทุเรียนที่มีการปลูกในปี 2558 เริ่มให้ผลผลิตทั้งนี้ในปี 2564 คาดว่ามีความต้องการทุเรียนสดและผลิตภัณฑ์จากทุเรียน ของตลาดภายในประเทศมีประมาณ 513,437 ตัน เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 17.89 เปอร์เซ็นต์ เนื่องจากริมผลผลิตมากขึ้น ขณะที่การส่งออกจะมีปริมาณ 761,659 ตัน เพิ่มขึ้น 11.64 เปอร์เซ็นต์ แบ่งเป็นทุเรียนสด 731,648 ตัน ทุเรียนแช่แข็ง 27,902 ตัน และทุเรียนกวน 1,284 ตัน โดยตลาดสำคัญคือประเทศจีน ซึ่งยังมีความต้องการทุเรียนจีนเพิ่มขึ้น เนื่องจากประเทศจีนการพัฒนาระบบขนส่งที่มีประสิทธิภาพ และพฤติกรรมผู้บริโภคออนไลน์ขยายตัว ที่ทำให้ผู้บริโภคชาวจีนเข้าถึงทุเรียนได้ง่ายขึ้นจากบทสรุปการคาดการณ์ตลาดทุเรียนไทย โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ระบุว่า ตลาดทุเรียนในปี 2564 ยังมีการขยายตัว ขณะเดียวกันราคาก็ไม่ลดลงแม้ปริมาณผลผลิตจะเพิ่มขึ้น

ทั้งนี้ในการคัดเลือกทำเลที่ตั้งคลัง เก็บทุเรียนและการกระจายสินค้าประเภททุเรียน ในจังหวัดชุมพร จากการวิจัย ปัจจัยที่มีความสำคัญในการคัดเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางการเลือกทำเลที่ตั้ง จึงสำคัญอย่างยิ่งในการทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้ต้นทุนด้าน โลจิสติกส์ ลดลง ทำให้การดำเนินงานของทุกฝ่ายนั้น ดำเนินการเลือกจัดตั้งทำเลที่ตั้ง นั้นมีเอกภาพและวัตถุประสงค์เดียวกัน การตัดสินใจในการเลือกทำเลที่ตั้งคลังสินค้าประเภททุเรียน ในจังหวัดชุมพรที่เป็นกรณีศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

- เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสำคัญในการเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมในการจัดตั้งคลังเก็บและกระจายทุเรียนในจังหวัดชุมพร
- เพื่อวิเคราะห์ทำเลที่ตั้งปัจจัยสำคัญในการเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม ด้วยเครื่องมือการวิเคราะห์กระบวนการลำดับขั้นเชิงวิเคราะห์ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ของโรงงานที่เป็นกรณีศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง การคัดเลือกทำเลที่ตั้งคลังสินค้าและศูนย์กระจายสินค้าประเภททุเรียน ในจังหวัดชุมพร ผู้เขียนแยกวิธีการดำเนินการออกเป็น ส่วน ๆ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- งานวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะปัจจัยที่มีความสำคัญในการคัดเลือกทำเลที่ตั้งคลังสินค้าและศูนย์กระจายสินค้าประเภททุเรียน ในจังหวัดชุมพร ของโรงงานที่เป็นกรณีศึกษา
- งานวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะปัจจัยที่มีความสำคัญในการคัดเลือกทำเลที่ตั้งคลังสินค้าและศูนย์กระจายสินค้าประเภททุเรียน ในจังหวัดชุมพร ของโรงงานที่เป็นกรณีศึกษา โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จากผู้บริหารหรือหัวหน้างานที่มีความรู้และความเข้าใจในโรงงานที่เป็นกรณีศึกษา จำนวน 9 ราย
- งานวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยความคิดเห็นและเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างในระหว่างเดือน มีนาคม 2565 – มิถุนายน 2565

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงตั้งแต่มีนาคม 2565 – มิถุนายน 2565 ดังนี้

- การเก็บข้อมูลเบื้องต้นเพื่อให้ทราบโครงสร้างและขอบเขตของการนำระบบมาบริหารจัดการในโรงงานที่เป็นกรณีศึกษา เพื่อให้สามารถทราบถึงปัจจัยที่มีความสำคัญในการคัดเลือกทำเลที่ตั้งคลังสินค้าและศูนย์กระจายสินค้าที่เหมาะสมและการกำหนดสิ่งที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อให้สามารถออกแบบสอบถามได้ตรงตามเป้าหมายที่ต้องการ
- การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องโดยตรง ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารหรือหัวหน้างานที่มีความรู้และความเข้าใจในโรงงานที่เป็นกรณีศึกษา จำนวน 9 ท่าน
- การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับผู้บริหารหรือหัวหน้างานที่มีความรู้และความเข้าใจในโรงงานที่เป็นกรณีศึกษา
- วิเคราะห์การจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบของปัจจัยที่มีความสำคัญในการคัดเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม โดยใช้เครื่องมือกระบวนการลำดับขั้นเชิงวิเคราะห์ (Analytical

Hierarchy Process: AHP) “โปรแกรมสำเร็จรูป Expert Choice” ทดสอบข้อมูลที่ได้จากการเก็บแบบสอบถาม

5) สรุปผลการศึกษาวิจัยและข้อเสนอแนะ

6) จัดทำรูปเล่มสารนิพนธ์

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารหรือหัวหน้างานที่มีความรู้และความเข้าใจในโรงงานที่เป็นกรณีศึกษาในส่วนของปัจจัยที่มีความสำคัญในการคัดเลือกทำเลที่ตั้งคลังสินค้าและศูนย์กระจายสินค้าประเภททุเรียนในจังหวัดชุมพร ของโรงงานที่เป็นกรณีศึกษา

1) ศึกษาค้นคว้าเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นกรอบและแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2) กำหนดขอบข่ายในการสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ ตามตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

3) สร้างข้อคำถามฉบับร่าง เกี่ยวกับการคัดเลือกทำเลที่ตั้งคลังสินค้าและศูนย์กระจายสินค้าประเภททุเรียนในจังหวัดชุมพร

4) นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข

5) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา มาแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

6) การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม เพื่อมั่นใจว่าแบบสอบถามมีความเหมาะสมและเชื่อถือได้ ใช้วิธี ค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) เพื่อทดสอบความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม

7) นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเชื่อถือได้ นำไปจัดพิมพ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้เขียนทำการวิเคราะห์ ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้เขียนดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารหรือหัวหน้างานที่มีความรู้และความเข้าใจในโรงงานที่เป็นกรณีศึกษา ในส่วนของปัจจัยที่มีความสำคัญในการคัดเลือกทำเลที่ตั้งคลังสินค้าและศูนย์กระจายสินค้าที่เหมาะสมของโรงงานที่เป็นกรณีศึกษา

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้เขียนนำแบบสอบถามมาจัดตรวจสอบ ลงรหัส และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Expert Choice ทดสอบ เพื่อการวิเคราะห์หาปัจจัยต่างๆ เพื่อจัดลำดับความสำคัญที่มีนัยสำคัญ ตามปัจจัยชี้วัดลักษณะของปัจจัยที่มีความสำคัญในการคัดเลือกทำเลที่ตั้งคลังสินค้าและศูนย์กระจายสินค้าที่เหมาะสมและนำผลที่ได้มาสังเคราะห์เป็นข้อเสนอแนะในลำดับต่อไป

ผลการวิจัย (Research Results)

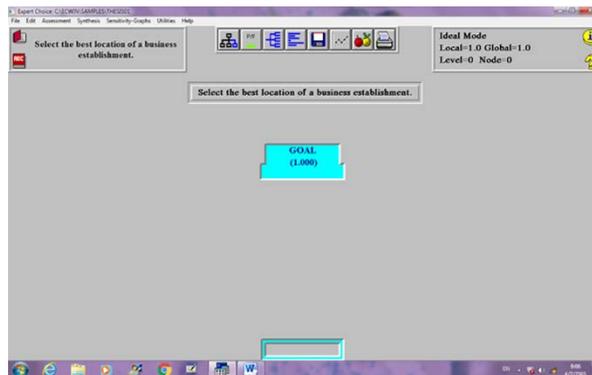
ส่วนที่ 1 การวิจัยคุณภาพ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม IOC (Index of Item Objective Congruence)

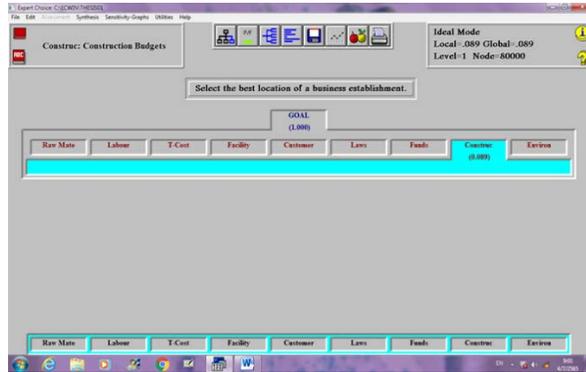
การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยของแบบสอบถาม หรือค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หรือเนื้อหา หรือที่เรียกว่า ค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งการหาค่า IOC จะเป็นการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม จากผู้เชี่ยวชาญโดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการวิจัยปกติแล้วจะให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ตั้งแต่ 3 คนขึ้นไปในการตรวจสอบโดยให้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม สำหรับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 3 ท่านได้แก่ 1) ดร.ไชยรัช เมฆแก้ว 2) ดร.ทรงวุฒิ ดีจงกิจ และ 3) ดร.บวรวิทย์ โรจน์สุวรรณ โดยนำผลของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านมารวมกัน คำนวณหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์แต่ละข้อ โดยใช้สูตร (ล้วนสายยศ และอังคณา สายยศ, 2538) พบว่า การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC) มีค่า 0.96 ซึ่งมีค่า IOC อยู่ในช่วงตั้งแต่ 0.50-1.00 ดังนั้น ค่าความเที่ยงตรงใช้ได้

1. การจัดทำเกณฑ์ประเมินน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยต่าง ๆ โดยใช้ซอฟต์แวร์ Expert Choice

1.1 การสร้าง AHP Model ในส่วนของ Goal Target (Procurement Goal) ดังแสดงในภาพที่ 4.1 และ 4.2

ภาพที่ 4.1 แสดงตัวอย่างสร้าง AHP Model โดยเลือกตั้งชื่อ Goal Target

ภาพที่ 4.2 แสดงตัวอย่างสร้าง AHP Model โดยเลือกตั้งชื่อ Goal Target

จากภาพที่ 4.1-4.2 แสดงผลการสร้าง AHP Model ซึ่งประกอบด้วย Goal Criteria และปัจจัยทางเลือกในแต่ละปัจจัยทั้งหมด 9 ปัจจัย (9 เกณฑ์) คือ แหล่งวัตถุดิบและทรัพยากรธรรมชาติ (Raw Materials and Natural Resources), แหล่งแรงงาน (Labor Resources), ค่าใช้จ่ายในการขนส่ง (Transportation Costs), สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ (Facilities), แหล่งลูกค้า (Customer Sources), กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ (Laws, Rules and Regulations), แหล่งเงินทุน (Source of Funds), งบประมาณการก่อสร้าง (Construction Budgets) และสภาพแวดล้อม (Environment)

2. การประเมินน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์ปัจจัยสำคัญในการคัดเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม จากผู้ตอบแบบสอบถาม 9 ท่าน

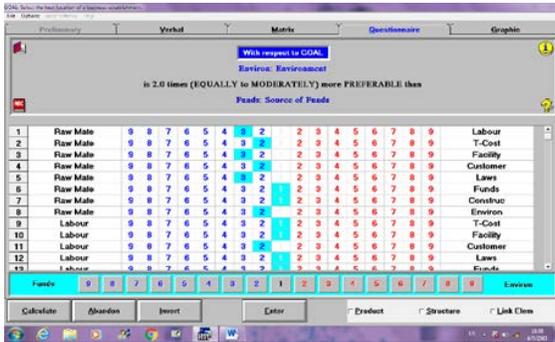
2.1 ดำเนินการเปรียบเทียบปัจจัยเป็นคู่ (ทั้งหมด 36 คู่) ด้วยโปรแกรม Expert Choice เพื่อหาน้ำหนักความสำคัญและประมวลข้อมูล (Calculate) เพื่อคำนวณหาค่าเฉลี่ยและน้ำหนักของแต่ละปัจจัย ซึ่งอัตราส่วนความไม่สอดคล้องของข้อมูลจะแสดงถึงนัยสำคัญ กล่าวคือ ถ้าข้อมูลมีนัยสำคัญมากกว่า 0.1 หรือ 10 % จะถือว่าไม่ผ่านให้ทำการประเมินใหม่ และถ้าข้อมูลมีนัยสำคัญน้อยกว่า 0.1 หรือ 10% จะถือว่าอยู่ในเกณฑ์ปกติ ดังแสดงในภาพที่ 4.3 – 4.21

ภาพที่ 4.3 แสดงการเปรียบเทียบปัจจัยเป็นคู่ในแต่ละปัจจัยทั้งหมด 9 ปัจจัย (ทั้งหมด 36 คู่) ของ

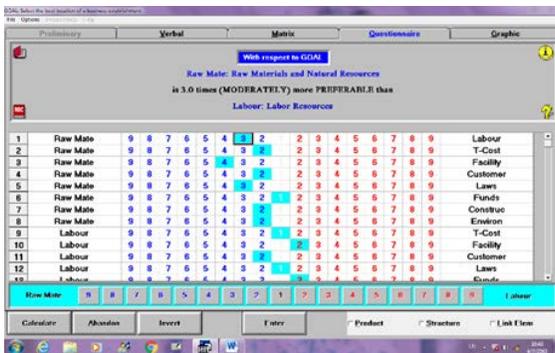
Priority	Verbal	Matrix	Questionnaire	Graphs
With respect to GOAL: Environ: Environment is 4.0 times (MODERATELY to STRONGLY) more PREFERABLE than Funds: Source of Funds				
1	Raw Mate	9 8 7 6 5 4 3 2	2 3 4 5 6 7 8 9	Labour
2	Raw Mate	9 8 7 6 5 4 3 2	2 3 4 5 6 7 8 9	T-Cost
3	Raw Mate	9 8 7 6 5 4 3 2	2 3 4 5 6 7 8 9	Facility
4	Raw Mate	9 8 7 6 5 4 3 2	2 3 4 5 6 7 8 9	Customer
5	Raw Mate	9 8 7 6 5 4 3 2	2 3 4 5 6 7 8 9	Laws
6	Raw Mate	9 8 7 6 5 4 3 2	2 3 4 5 6 7 8 9	Funds
7	Raw Mate	9 8 7 6 5 4 3 2	2 3 4 5 6 7 8 9	Construct
8	Raw Mate	9 8 7 6 5 4 3 2	2 3 4 5 6 7 8 9	Environ
9	Labour	9 8 7 6 5 4 3 2	2 3 4 5 6 7 8 9	T-Cost
10	Labour	9 8 7 6 5 4 3 2	2 3 4 5 6 7 8 9	Facility
11	Labour	9 8 7 6 5 4 3 2	2 3 4 5 6 7 8 9	Customer
12	Labour	9 8 7 6 5 4 3 2	2 3 4 5 6 7 8 9	Laws
13	Labour	9 8 7 6 5 4 3 2	2 3 4 5 6 7 8 9	Funds

Priority	Verbal	Matrix	Questionnaire	Graphs
With respect to GOAL: Environ: Environment is 4.0 times (MODERATELY to STRONGLY) more PREFERABLE than Funds: Source of Funds				
1	Raw Mate	9 8 7 6 5 4 3 2	2 3 4 5 6 7 8 9	Labour
2	Raw Mate	9 8 7 6 5 4 3 2	2 3 4 5 6 7 8 9	T-Cost
3	Raw Mate	9 8 7 6 5 4 3 2	2 3 4 5 6 7 8 9	Facility
4	Raw Mate	9 8 7 6 5 4 3 2	2 3 4 5 6 7 8 9	Customer
5	Raw Mate	9 8 7 6 5 4 3 2	2 3 4 5 6 7 8 9	Laws
6	Raw Mate	9 8 7 6 5 4 3 2	2 3 4 5 6 7 8 9	Funds
7	Raw Mate	9 8 7 6 5 4 3 2	2 3 4 5 6 7 8 9	Construct
8	Raw Mate	9 8 7 6 5 4 3 2	2 3 4 5 6 7 8 9	Environ
9	Labour	9 8 7 6 5 4 3 2	2 3 4 5 6 7 8 9	T-Cost
10	Labour	9 8 7 6 5 4 3 2	2 3 4 5 6 7 8 9	Facility
11	Labour	9 8 7 6 5 4 3 2	2 3 4 5 6 7 8 9	Customer
12	Labour	9 8 7 6 5 4 3 2	2 3 4 5 6 7 8 9	Laws
13	Labour	9 8 7 6 5 4 3 2	2 3 4 5 6 7 8 9	Funds

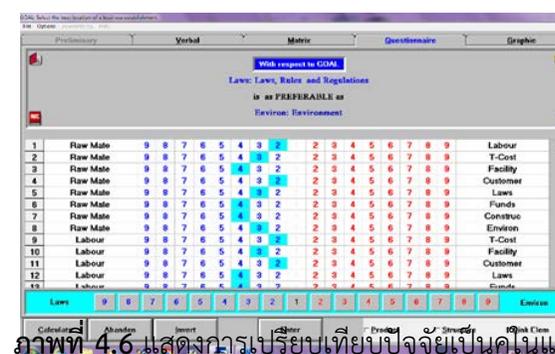
ผู้ตอบแบบสอบถามท่านที่ 1 และข้อมูลมีนัยสำคัญเท่ากับ 0.10

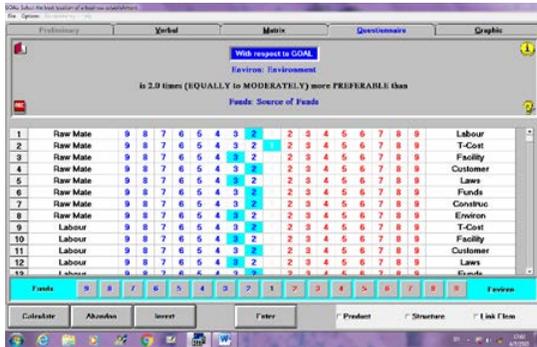
ภาพที่ 4.4 แสดงการเปรียบเทียบปัจจัยเป็นคู่ในแต่ละปัจจัยทั้งหมด 9 ปัจจัย (ทั้งหมด 36 คู่) ของผู้ตอบแบบสอบถามท่านที่ 2 และข้อมูลมีนัยสำคัญเท่ากับ 0.08

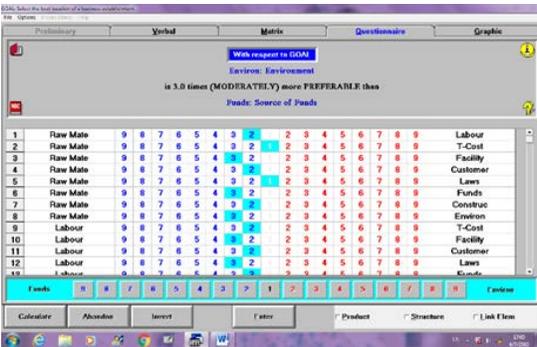
ภาพที่ 4.5 แสดงการเปรียบเทียบปัจจัยเป็นคู่ในแต่ละปัจจัยทั้งหมด 9 ปัจจัย (ทั้งหมด 36 คู่) ของผู้ตอบแบบสอบถามท่านที่ 3 และข้อมูลมีนัยสำคัญเท่ากับ 0.09

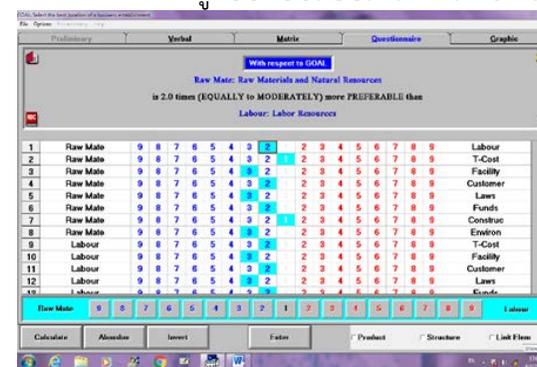
ภาพที่ 4.6 แสดงการเปรียบเทียบปัจจัยเป็นคู่ในแต่ละปัจจัยทั้งหมด 9 ปัจจัย (ทั้งหมด 36 คู่) ของผู้ตอบแบบสอบถามท่านที่ 4 และข้อมูลมีนัยสำคัญเท่ากับ 0.05

ภาพที่ 4.7 แสดงการเปรียบเทียบปัจจัยเป็นคู่ในแต่ละปัจจัยทั้งหมด 9 ปัจจัย (ทั้งหมด 36 คู่) ของผู้ตอบแบบสอบถามท่านที่ 5 และข้อมูลมีนัยสำคัญเท่ากับ 0.06

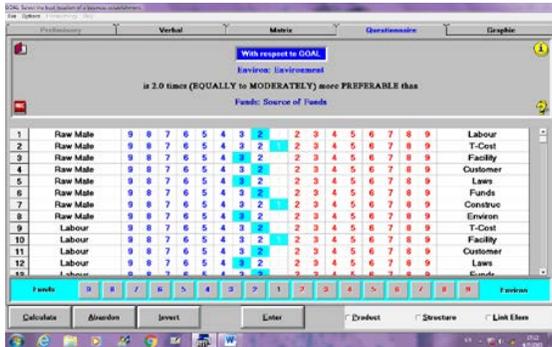

ภาพที่ 4.8 แสดงการเปรียบเทียบปัจจัยเป็นคู่ในแต่ละปัจจัยทั้งหมด 9 ปัจจัย (ทั้งหมด 36 คู่) ของผู้ตอบแบบสอบถามท่านที่ 6 และข้อมูลมีนัยสำคัญเท่ากับ 0.06

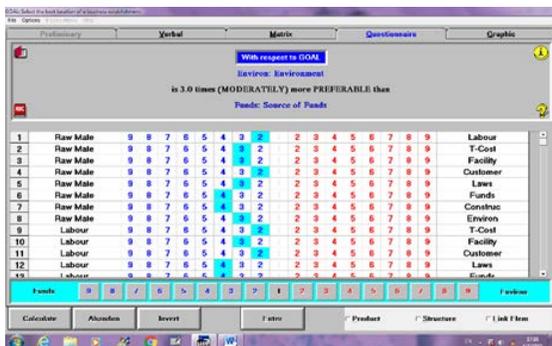

ภาพที่ 4.9 แสดงการเปรียบเทียบปัจจัยเป็นคู่ในแต่ละปัจจัยทั้งหมด 9 ปัจจัย (ทั้งหมด 36 คู่) ของผู้ตอบแบบสอบถามท่านที่ 7 และข้อมูลมีนัยสำคัญเท่ากับ 0.07

ภาพที่ 4.10 แสดงการเปรียบเทียบปัจจัยเป็นคู่ในแต่ละปัจจัยทั้งหมด 9 ปัจจัย (ทั้งหมด 36 คู่) ของผู้ตอบแบบสอบถามท่านที่ 8 และข้อมูลมีนัยสำคัญเท่ากับ 0.08

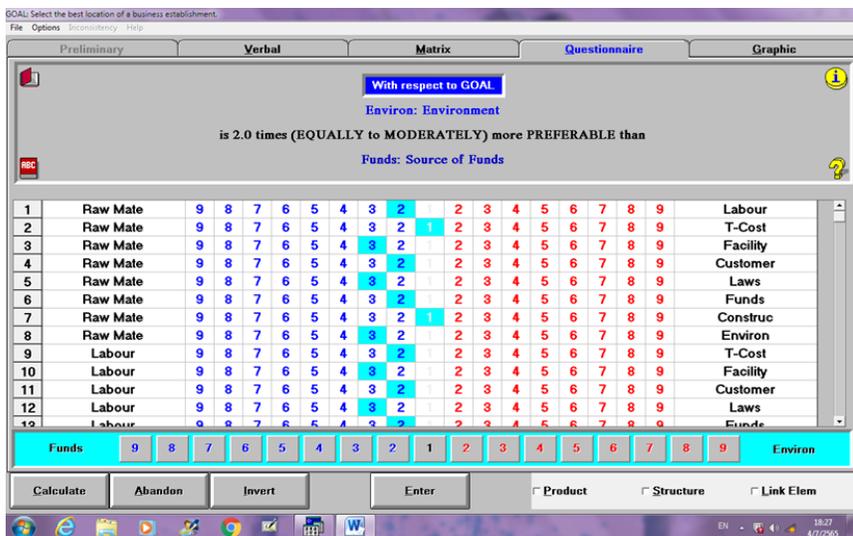
ภาพที่ 4.11 แสดงการเปรียบเทียบปัจจัยเป็นคู่ในแต่ละปัจจัยทั้งหมด 9 ปัจจัย (ทั้งหมด 36 คู่) ของผู้ตอบแบบสอบถามท่านที่ 9 และข้อมูลมีนัยสำคัญเท่ากับ 0.05

3. ผลการวิเคราะห์น้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์/ตัวชี้วัด โดยใช้ซอฟต์แวร์ Expert Choice จากผู้ตอบ แบบสอบถามจำนวน 9 คน สามารถสรุปได้ดังแสดงในภาพที่ 4.12 – 4.14 ดังต่อไปนี้

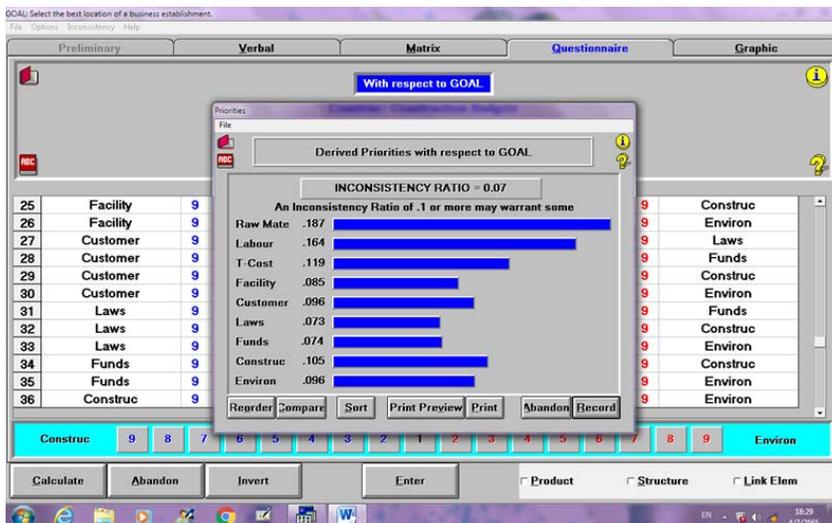
การคำนวณอัตราส่วนการประเมินจากผู้ตอบแบบสอบถาม

	9	8	7	6	5	4	3	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1							3	6										แหล่งแรงงาน
2						1	2	2	4									ค่าใช้จ่ายในการขนส่ง
3					1		8											ปริมาณความสะดวกต่าง
4						1		8										แหล่งลูกค้า
5					1		8											กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ
6						3		4	1									แหล่งเงินทุน
7					1	2		1	4									งบประมาณการก่อสร้าง
8						1	6	2										สภาพแวดล้อม
9							1	6	2									ค่าใช้จ่ายในการขนส่ง
10						1	5	2										ปริมาณความสะดวกต่าง
11							1	8										แหล่งลูกค้า
12					1	2	4		2									กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ
13						3		4	2									แหล่งเงินทุน
14							3	6										งบประมาณการก่อสร้าง
15					1	3		5										สภาพแวดล้อม
16				1				3	5									ปริมาณความสะดวกต่าง
17						1		5	3									แหล่งลูกค้า
18				1				5	3									กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ
19				1				8										แหล่งเงินทุน
20				1				8										งบประมาณการก่อสร้าง
21								7	2									สภาพแวดล้อม
22									9									แหล่งลูกค้า
23									5	4								กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ
24									9									แหล่งเงินทุน
25									5	4								งบประมาณการก่อสร้าง
26										9								สภาพแวดล้อม
27									9									กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ
28									9									แหล่งเงินทุน
29										9								งบประมาณการก่อสร้าง
30										9								สภาพแวดล้อม
31										9								แหล่งเงินทุน
32									3	6								งบประมาณการก่อสร้าง
33										3	6							สภาพแวดล้อม
34									5		3	1						งบประมาณการก่อสร้าง
35										1	5	3						สภาพแวดล้อม
36										9								สภาพแวดล้อม

ภาพที่ 4.12 แสดงผลสรุปน้ำหนักความสำคัญของแต่ละเกณฑ์การประเมินจากผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 9 ท่าน

ภาพที่ 4.13 แสดงการเปรียบเทียบปัจจัยเป็นคู่ในแต่ละปัจจัยทั้งหมด 9 ปัจจัย (ทั้งหมด 36 คู่) ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 9 ท่าน ด้วยโปรแกรม Expert Choice

ภาพที่ 4.14 แสดงผลการประมวลข้อมูล (Calculate)

จากภาพที่ 4.14 พบว่า การคำนวณหาค่าเฉลี่ยและน้ำหนักของแต่ละปัจจัย ข้อมูลมีนัยสำคัญเท่ากับ 0.07 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ปกติ

4. ผลสรุปค่าเฉลี่ยและลำดับน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์การประเมิน/ตัวชี้วัดด้านปัจจัยสำคัญในการเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม ดังแสดงในตารางที่ 4.15 - 4.16

ตารางที่ 4.15 แสดงสรุปผลค่าเฉลี่ยการประเมินปัจจัยสำคัญในการเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม

ปัจจัย	ท่านที่ตอบแบบสอบถาม									ค่าเฉลี่ย	ลำดับ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9		
Raw Mate	0.298	0.192	0.209	0.250	0.198	0.185	0.187	0.188	0.245	0.217	1
Labour	0.203	0.108	0.094	0.202	0.164	0.187	0.165	0.146	0.203	0.164	2
T-Cost	0.215	0.128	0.119	0.078	0.128	0.109	0.127	0.115	0.078	0.122	3
Facilities	0.046	0.103	0.118	0.062	0.090	0.068	0.091	0.101	0.064	0.083	7
Customer	0.052	0.094	0.093	0.090	0.090	0.093	0.090	0.090	0.090	0.087	6
Laws	0.042	0.077	0.074	0.095	0.066	0.119	0.067	0.085	0.095	0.080	8
Funds	0.034	0.080	0.085	0.046	0.073	0.056	0.074	0.074	0.046	0.063	9
Construct	0.057	0.106	0.098	0.089	0.095	0.102	0.104	0.103	0.089	0.094	4
Environ	0.053	0.102	0.109	0.088	0.097	0.081	0.096	0.098	0.088	0.090	5

ตารางที่ 4.16 แสดงผลการจัดลำดับความสำคัญของเกณฑ์การประเมินในการเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม

ลำดับความสำคัญ	เกณฑ์การประเมิน / ตัวชี้วัดด้านปัจจัยสำคัญในการเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม

1	แหล่งวัตถุดิบและทรัพยากรธรรมชาติ (Raw Materials and Natural Resources)
2	แหล่งแรงงาน (Labor Resources)
3	ค่าใช้จ่ายในการขนส่ง (Transportation Costs)
4	งบประมาณการก่อสร้าง (Construction Budgets)
5	สภาพแวดล้อม (Environment)
6	แหล่งลูกค้า (Customer Sources)
7	สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ (Facilities)
8	กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ (Laws, Rules and Regulations)
9	แหล่งเงินทุน (Source of Funds)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาจากผลการวิเคราะห์น้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์/ตัวชี้วัดโดยใช้ซอฟต์แวร์ Expert Choice พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 9 คน แต่ละคน มีการให้น้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์/ตัวชี้วัดปัจจัยสำคัญในการเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม จากข้อมูลตารางที่ 4.3 โดยมีอัตราส่วนความไม่สอดคล้องในการเปรียบเทียบโดยรวม (Overall Inconsistency Ratio) เท่ากับ 0.07 แสดงค่าน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์/ตัวชี้วัดสามารถสรุปปัจจัยสำคัญในการเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม ได้ดังนี้

1. น้ำหนักความสำคัญมากที่สุดคือ แหล่งวัตถุดิบและทรัพยากรธรรมชาติ (Raw Materials And Natural Resources) โดยมีน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ 0.217 ทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหารหรือหัวหน้างานที่มีความรู้และความเข้าใจในโรงงานที่เป็นกรณีศึกษา ให้ความสำคัญแหล่งวัตถุดิบ เพราะในปัจจุบันฝ่ายจัดซื้อจัดหามีความสำคัญ เป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญของโซ่อุปทาน (Supply Chain) และเป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์ในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ สอดคล้องกับ ญัฐพันธ์ เจริญนนท์ (2545) ที่กล่าวว่า วัตถุดิบที่เป็นของเน่าเสียง่าย โรงงานควรอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ เพื่อรักษาคุณภาพ ลดค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาและลดความเสี่ยงต่อความเสียหายของวัตถุดิบ ซึ่งสอดคล้องกับ พินิจ แก้วเพชรกรรม (2560) ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีผลต่อการเลือกที่ตั้งโรงงานของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ได้แก่ ปัจจัยด้านวัตถุดิบ รองลงมาคือ ปัจจัยด้านแรงงาน และด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ตามลำดับ และยัง สอดคล้องกับ รัฐฉนิษฐ์ จิรวัดนิโคคิน (2560) ในธุรกิจประเภทไม้แปรรูป เป็นการซื้อขายนั้นใช้เม็ดเงิน จำนวนมาก เมื่อเทียบกับอีกหลายธุรกิจ ฉะนั้นในเรื่อง ของการซื้อสินค้าจากแหล่งขายที่เชื่อถือได้จึงมีความสำคัญอยู่ ไม่น้อย ในการหาแหล่งวัตถุดิบที่ ดีและมีคุณภาพ

2. น้ำหนักความสำคัญรองลงมาอันดับที่ 1 คือ แหล่งแรงงาน (Labor Resources) โดยมีน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ 0.164 เนื่องจากแรงงานในพื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นแรงงานวัยกลางคน

จนถึงแรงงานผู้สูงวัยที่มีความเชี่ยวชาญชำนาญในงานที่ทำ ซึ่งสอดคล้องกับ ญัฐพันธ์ เจริญนนท์ (2545) ที่กล่าวว่า การพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการเลือกที่ตั้งของธุรกิจในส่วน ของแรงงานและค่าจ้างจะต้องพิจารณาถึงลักษณะและคุณภาพของแรงงานในพื้นที่เป้าหมาย ทัศนคติของบุคคลในท้องถิ่นต่องานที่ทำ ซึ่งสอดคล้องกับ พินิจ แก้วเกษตรกรรม (2560) ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีผลต่อการเลือกที่ตั้งโรงงานของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ได้แก่ ปัจจัยด้านวัตถุดิบ รองลงมาคือ ปัจจัยด้านแรงงาน และด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ตามลำดับ

3. น้ำหนักความสำคัญรองลงมาอันดับที่ 2 คือ ค่าใช้จ่ายในการขนส่ง (Transportation Costs) มีน้ำหนักความสำคัญ 0.122 ซึ่งสอดคล้องใกล้เคียงกับ ปริฉัตร วงศ์ปัจฉิม (2560) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกทำเลที่ตั้งของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตขนาดกลางในจังหวัด หนองคาย อันดับที่ 2 คือ ปัจจัยด้านการขนส่ง สอดคล้องกับ ชนิตา โสธนรุ่งโรจน์ (2556) ที่พบว่า ผู้ตัดสินใจให้ความสำคัญในการเลือกทำเลที่ตั้งโรงงานโดยใช้กระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์และ ศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงิน ในปัจจัยด้านคมนาคมขนส่ง เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุด อันดับ 2 และสอดคล้องกับ ปรีชญา ทารักษ์ (2552) ที่พบว่า ผู้ตัดสินใจให้ความสำคัญในการเลือก ทำเลที่ตั้งโรงงานผลิตบานประตูหน้าต่าง โดยให้ความสำคัญในปัจจัยด้านการขนส่ง เป็นปัจจัยที่มี ความสำคัญที่สุดอันดับ 2

4. น้ำหนักความสำคัญรองลงมาอันดับที่ 3 คือ งบประมาณการก่อสร้าง (Construction Budgets) โดยมีน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ 0.094 ในทัศนะของผู้เขียนมองว่า งบประมาณการ ก่อสร้าง มีผลกระทบโดยตรงในการดำเนินการ เนื่องจากการวางแผนงบประมาณการก่อสร้างเป็น การประมาณการในการลงทุนที่สำคัญและเป็นส่วนหนึ่งของแผนธุรกิจที่จะลดความเสี่ยงของการใช้ ใช้จ่ายเกินความสามารถที่มี ทั้งนี้ ค่าตกแต่งอาคารหรือเครื่องมือเครื่องใช้ในสำนักงาน ก็เป็นส่วนหนึ่ง ในงบประมาณการก่อสร้าง เช่นเดียวกัน

5. น้ำหนักความสำคัญรองลงมาอันดับที่ 4 คือ สภาพแวดล้อม (Environment) กับแหล่ง ลูกค้า (Customer Sources) มีน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ 0.090 ซึ่งไม่สอดคล้องกับ พินิจ แก้ว เกษตรกรรม (2560) ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่สำคัญที่สุดอันดับ 3 ที่มีผลต่อการเลือกที่ตั้งโรงงานของ ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ

6. น้ำหนักความสำคัญรองลงมาอันดับที่ 5 คือ แหล่งลูกค้า (Customer Sources) มี น้ำหนักความสำคัญเท่ากับ 0.087 ซึ่งไม่สอดคล้องกับ พินิจ แก้วเกษตรกรรม (2560) ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่สำคัญที่สุดอันดับ 3 ที่มีผลต่อการเลือกที่ตั้งโรงงานของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อม ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ

7. น้ำหนักความสำคัญรองลงมาอันดับที่ 5 คือ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Facilities) มี น้ำหนักความสำคัญเท่ากับ 0.083 สอดคล้องกับ ญัฐพันธ์ เจริญนนท์ (2545) ที่กล่าวว่า ผู้บริหาร จะต้องคำนึงถึงระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานที่มี ความสัมพันธ์กับความสะดวกและต้นทุนของธุรกิจ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ชนิตา โสธนรุ่งโรจน์ (2556)

ที่พบว่า ผู้ตัดสินใจให้ความสำคัญในการเลือกทำเลที่ตั้งโรงงานโดยใช้กระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์และศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงิน กรณีศึกษา บริษัท ABC (ประเทศไทย) จำกัด กับปัจจัยด้านสาธารณูปโภค เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดอันดับ

8. น้ำหนักความสำคัญอันดับที่ 6 คือ กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ (Laws, Rules and Regulations) มีน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ 0.080 ซึ่งไม่สอดคล้องกับ เกวลิน เรือนาค (2560) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งโรงงานของผู้ประกอบการ SMES ในอุตสาหกรรมการผลิต

9. น้ำหนักความสำคัญลำดับสุดท้าย คือ แหล่งเงินทุน (Source Of Funds) มีน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ 0.063 ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สิทธิพร พิมพ์สกุล (2551) ที่พบว่า ปัจจัยด้านราคาที่ดิน เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดอันดับ 3 ในทัศนะของผู้เขียนมองว่า หากเราไม่มีแหล่งเงินทุนที่ดี การเลือกทำเลที่ตั้งใด หรือจะเลือกสร้างสถานที่ประกอบการที่ใด ก็ล้วนแต่ต้องคำนึงถึงเงินทุนเป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็น ราคาที่ดิน ค่าจ้างแรงงาน ค่าตกแต่งอาคาร หรือเครื่องมือเครื่องใช้ในห้องพัก รวมไปถึงค่าธรรมเนียมและภาษีต่าง ๆ ที่ต้องจ่ายเพิ่มเติม ดังนั้นการเลือกแหล่งเงินทุกที่ดี ย่อมทำให้เรามีโอกาสสร้างรายได้จากกิจการได้อย่างรวดเร็ว

จากกรณีศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ จะเห็นได้ว่า การนำเอากระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ (Analytical Hierarchy Process: AHP) มาช่วยวิเคราะห์และจัดลำดับปัจจัยสำคัญในการเลือกทำเลที่ตั้งคลังสินค้าและศูนย์กระจายสินค้าประเภททุเรียน ในจังหวัดชุมพรที่เหมาะสม ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเห็นผลชัดเจนเป็นรูปธรรม เนื่องมาจากการนำโปรแกรมสำเร็จรูป Expert Choice ซึ่งเป็นหนึ่งในระบบการวิเคราะห์การตัดสินใจแบบพหุเกณฑ์ที่อยู่บนพื้นฐานของกระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ (Analytical Hierarchy Process: AHP) ที่เป็นที่ยอมรับในปัจจุบันและเป็นวิธีการที่มีความสามารถและเข้าใจง่ายในการทำการตัดสินใจที่ใช้ทั้งข้อมูลที่วัดได้และการตัดสินใจจากผู้ตัดสินใจ นั่นคือ สามารถใช้ตัวแปรพหุเกณฑ์ในการตัดสินใจที่ต้องเกี่ยวข้องกับเกณฑ์การตัดสินใจทั้งแบบรูปธรรม (Objective) และนามธรรม (Subjective) ดังนั้น จึงมีความสามารถในการที่จะช่วยให้ผู้ตัดสินใจสามารถตัดสินใจที่เป็นระบบและมีข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจดียิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม โปรแกรม Expert Choice ไม่สามารถที่จะแทนที่การตัดสินใจของมนุษย์ได้ แม้ว่าจะมีข้อมูลที่สมบูรณ์แบบก็ตาม และไม่ได้เป็นสิ่งที่ชีวิตความถูกต้องของคำตอบที่ได้ แต่เป็นเพียงระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ดังนั้น สิ่งสำคัญที่สุดในการตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งคลังสินค้าและศูนย์กระจายสินค้าประเภททุเรียน ในจังหวัดชุมพร เพื่อจัดลำดับความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหารกิจการที่มีความเชี่ยวชาญในการตัดสินใจ รวมทั้งต้องมีความรู้ความเข้าใจในสภาพแวดล้อมความเป็นจริงของสถานประกอบการ และปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการดำเนินกิจการของโรงงาน หากกิจการใช้ผู้ตัดสินใจ มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ที่ถูกต้องและเหมาะสมแล้ว จะทำให้การตัดสินใจเป็นไปอย่างถูกต้องที่สุด

องค์ความรู้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากการศึกษา สรุปได้ว่า ในกระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์เป็นโครงสร้างลำดับชั้นที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างระดับชั้น ประกอบด้วยปัจจัยที่เป็นเกณฑ์ในการเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมต่อกระบวนการจัดการด้านโลจิสติกส์ของคลังสินค้าและกระจายสินค้าประเภททุเรียน ได้แก่ 1) แหล่งวัตถุดิบและทรัพยากรธรรมชาติ (Raw Materials and Natural Resources) 2) แหล่งแรงงาน (Labor Resources) 3) ค่าใช้จ่ายในการขนส่ง (Transportation Costs) 4) งบประมาณการก่อสร้าง (Construction Budgets) 5) สภาพแวดล้อม (Environment) 6) แหล่งลูกค้า (Customer Sources) 7) สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ (Facilities) 8) กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ (Laws, Rules and Regulations) และ 9) แหล่งเงินทุน (Source of Funds)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากฐานข้อมูลที่ใช้ในการพิจารณาเปรียบเทียบความสำคัญของปัจจัยในการคัดเลือกทำเลที่ตั้งคลังสินค้าและศูนย์กระจายสินค้าประเภททุเรียน ในจังหวัดชุมพร เกณฑ์แต่ละเกณฑ์อาจทำให้เสียเวลาในการหาข้อมูลและสร้างฐานข้อมูลในช่วงแรกเริ่มในกระบวนการนี้

1.2 หากมีเกณฑ์การตัดสินใจจำนวนมาก ต้องมีการเปรียบเทียบมากและยากขึ้น หากผู้ตัดสินใจไม่เข้าใจหลักการวิเคราะห์ปัญหา จะทำให้สับสนในการเปรียบเทียบ ทำให้ข้อมูลที่ได้ อาจจำเป็นที่จะต้องใช้เวลาที่มากพอในการประเมินความสำคัญของปัจจัยในการคัดเลือกทำเลที่ตั้งเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องจะต้องมีความไม่สอดคล้องต่ำกว่า 0.1

1.3 ในการเปรียบเทียบทางเลือกแต่ละทางเลือกนั้น ผู้ตัดสินใจต้องมีข้อมูลในการเปรียบเทียบอย่างครบถ้วน จึงจะสามารถเปรียบเทียบได้ ดังนั้น หากไม่มีข้อมูลในการเปรียบเทียบที่เพียงพอ อาจจะทำให้การเปรียบเทียบไม่ถูกต้อง ซึ่งหากมีข้อมูลแต่ละองค์ประกอบที่ครบถ้วนในการพิจารณาเปรียบเทียบก็จะทำให้การตัดสินใจแม่นยำยิ่งขึ้น

1.4 รูปแบบปัญหาของกระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ และข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้เป็นเพียงกรณีศึกษาของการประเมินของปัจจัยในการคัดเลือกทำเลที่ตั้งคลังสินค้าและศูนย์กระจายสินค้าประเภททุเรียน ในจังหวัดชุมพร เท่านั้น ซึ่งการตัดสินใจที่จะเลือกองค์ประกอบใดนั้นจะมีความแตกต่างกันในแต่ละโรงงาน อันเนื่องมาจากความแตกต่างในองค์ประกอบของการประกอบกิจการในแต่ละโรงงาน

1.5 การตัดสินใจของผู้ตัดสินใจแต่ละท่านจะแตกต่างกันไปตามแต่ละประสบการณ์และข้อมูลของแต่ละองค์ประกอบที่ผู้ตัดสินใจ ดังนั้น การที่จะให้รูปแบบที่เหมาะสมกับแต่ละสถานประกอบการนั้น ผู้ตัดสินใจควรจะต้องเป็นผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ที่มาจากโรงงานที่มีพื้นฐานลักษณะเฉพาะของการประกอบกิจการ ที่คล้ายคลึงกัน

1.6 ในการออกแบบสอบถามที่จะให้ผู้ตัดสินใจตอบ ควรต้องมีการอธิบายถึงวิธีการตอบแบบสอบถาม และวิธีของกระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ และแจกแจงปัจจัยต่าง ๆ ที่จะใช้เป็น

โครงสร้างลำดับชั้นให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้ตัดสินใจจะได้ทราบถึงกระบวนการในการประเมินที่ถูกต้อง และเป็นแนวทางเดียวกัน

1.7 ในการวิจัยนี้จะเน้นข้อมูลเชิงปริมาณที่สำคัญ หากนำข้อมูลเชิงคุณภาพมาประกอบในการตัดสินใจด้วยจะทำให้การตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งคลังสินค้าและศูนย์กระจายสินค้าประเภททุเรียน ในจังหวัดชุมพรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.8 จากผลของการวิจัยจะเห็นว่าปัจจัยบางตัว ผู้ตัดสินใจให้ความสำคัญน้อยมาก และผู้ตัดสินใจให้ความสำคัญที่ไม่แตกต่างกันแต่ละองค์ประกอบ ดังนั้น ในการพัฒนารูปแบบโครงสร้างลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ของปัญหาการเลือกทำเลที่ตั้งคลังสินค้าและศูนย์กระจายสินค้าประเภททุเรียน ในจังหวัดชุมพร ควรจะมีการพัฒนาปัจจัยบางตัวที่ไม่มีความสำคัญ หรือมีความสำคัญที่ไม่แตกต่างกันแต่ละองค์ประกอบออกจากรูปแบบโครงสร้างลำดับชั้น และให้มีเฉพาะปัจจัยที่สำคัญ และมีผลต่อการตัดสินใจ เพื่อความสมบูรณ์และง่ายต่อการตัดสินใจขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อการเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมต่อกระบวนการจัดการด้านโลจิสติกส์ของคลังสินค้าและกระจายสินค้าประเภททุเรียน จังหวัดชุมพร เช่น การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ การกำหนดพื้นที่เป้าหมาย เป็นต้น

2.2 ควรทำการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมต่อกระบวนการจัดการด้านโลจิสติกส์ของคลังสินค้าและกระจายสินค้าประเภททุเรียน แล้วนำผลลัพธ์ที่ได้มาทำการศึกษาในเชิงคุณภาพ

2.3 ควรทำการศึกษาปัจจัยสำคัญในการเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมต่อกระบวนการจัดการด้านโลจิสติกส์ของคลังสินค้าและกระจายสินค้าประเภททุเรียนในพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาโอกาสในการบริหารจัดการให้ได้ประสิทธิผลยิ่งขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- เกวลิน เรือนาค. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งโรงงานของผู้ประกอบการ SMEs ในอุตสาหกรรมการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชนิตา โลธนรุ่งโรจน์. (2556). การเลือกทำเลที่ตั้งโรงงานโดยใช้กระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ และศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงิน กรณีศึกษา บริษัท ABC (ประเทศไทย) จำกัด. การศึกษาค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ณัฐพันธ์ เจริญนนท์. (2545). การจัดการทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. (2565). ส่งออกทุเรียนไปจีนทะลุเป้า 4 เดือนกว่าไทย 5 หมื่นล้านบาท. ประชาชาติธุรกิจ. สืบค้น 22 มิถุนายน 2565. จาก <https://www.prachachat.net/economy/news-960753>
- ปรัชญา ทารักษ์. (2552). การเลือกทำเลที่ตั้งโรงงานผลิตบานประตูหน้าต่าง. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

- พินิจ แก้วเพชรภรณ์. (2560). การใช้เครื่องมือบัญชีบริหารของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- รัฐฉนินท์ จิรวัดน์โกคิน, พัฒน์ พิสิษฐเกษม, และดร.บวรวิทย์ โรจน์สุวรรณ. (2560). ปัจจัยสำคัญในการจัดซื้อจัดหาที่เหมาะสม กรณีศึกษา บริษัทไม้แปรรูป AAA. วารสารรังสิตบัณฑิตศึกษา ในกลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์. 6(2), 125-128
- ล้วน สายยศ, และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วรพจน์ พันธุ์คง, ธรีณี มณีศรี, และชวลิต มณีศรี. (2559). การประยุกต์ใช้กระบวนการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้นสำหรับการประเมินทำเลที่ตั้งโรงงานผลิตเชื้อเพลิงชีวมวล. วิศวกรรมลาดกระบัง. 33(2), 70-76.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2564). ดัชนีเศรษฐกิจการเกษตร ประจำเดือน กรกฎาคม 2563. สืบค้น 22 มิถุนายน 2565. จาก http://thaisdi.gistda.or.th/pl/dataset/oe31_01
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2564). สืบค้น 22 มิถุนายน 2565. จาก <https://www.doae.go.th/index.php>
- สิทธิพร พิมพ์สกุล. (2551). การประยุกต์ใช้กระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์สำหรับการเลือกทำเลที่ตั้งโรงงาน. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก.
- อรรวรา คำเกลี้ยง, และพัฒน์ พิสิษฐเกษม. (2561). กิจกรรมด้านโลจิสติกส์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพธุรกิจคลังสินค้ากรณีศึกษา บริษัท เมอโก้ ทรานส์ (ประเทศไทย) จำกัด. วารสารรังสิตบัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์. 4(2), 365-376.

การใช้และความพึงพอใจในสื่อการสอนออนไลน์ของโครงการอบรมพัฒนาศักยภาพ
ครู และบุคลากรทางการศึกษาระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศกดิ์พรทรัพย์
Uses and Gratifications of Online Teaching Materials of the Teacher
Training Programs and Primary Education Personnel of the
Sakdibhornssup Foundation

ณัฐฐปวีร์ แก้วสมบูรณ์¹ องอาจ สิงห์ลำพอง²

Nattapavee Kaewsomboon, Ongart Singlumpong

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะประชากรที่ส่งผลต่อการใช้สื่อการสอนออนไลน์ในการอบรมแบบออนไลน์โครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศกดิ์พรทรัพย์ เพื่อเปรียบเทียบลักษณะประชากรศาสตร์กับความพึงพอใจในการใช้สื่อการสอนออนไลน์โครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศกดิ์พรทรัพย์ และเพื่อศึกษาความพึงพอใจในการใช้สื่อการสอนออนไลน์โครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศกดิ์พรทรัพย์ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล บุคลากรทางการศึกษาระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศกดิ์พรทรัพย์ ทั้งหมดจำนวน 150 คน และวิธีการทางสถิติแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์สหสัมพันธ์และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย พบว่า พฤติกรรมการใช้สื่อการสอนออนไลน์ของผู้เข้าร่วมโครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศกดิ์พรทรัพย์ ด้านระยะเวลาเฉลี่ยการใช้งานต่อครั้งจะมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากการใช้สื่อการสอนออนไลน์ และพบว่า พฤติกรรมการใช้สื่อการสอนออนไลน์ของผู้เข้าร่วมโครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศกดิ์พรทรัพย์ ด้านจุดประสงค์ในการใช้งานจะมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจจากการใช้สื่อการสอนออนไลน์

คำสำคัญ (keyword): สื่อการสอนออนไลน์; พัฒนาศักยภาพ; ครู

Received: 2022-09-07 Revised: 2022-10-04 Accepted: 2022-10-07

¹ หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ Master of Communications Arts Strategic Communication, Bangkok University. Corresponding Author e-mail: tosaporn.mah@kbu.ac.th

² สาขาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ Strategic Communication, Bangkok University

Abstract

The purpose of this research was to study the demographic characteristics that affect the use of online teaching media in online training, the Sakphonsup Foundation's Teacher and Elementary Education Personnel Training Program. To compare demographic characteristics and satisfaction with using online teaching media, the Sakphonsap Foundation's Teacher and Educational Personnel Training Program for Elementary Education and to study the satisfaction in using online teaching media, the Sakphonsup Foundation's Teacher and Educational Personnel Training Program for Elementary Education by using questionnaires as a tool to collect data There were 150 primary education personnel of Sakphon Sub Foundation, and the statistical methods were divided into 2 types, namely descriptive statistics and inferential statistics, ie correlation coefficient analysis and mean comparison. Online teaching of participants in the training program to develop teachers and educational personnel. Elementary School of Sakphon Sub Foundation In terms of average duration of use per time, it was related to the utilization of online teaching media. Elementary School of Sakphon Sub Foundation The purpose of use is related to the satisfaction of using online teaching materials.

Keywords: Online Teaching Materials; Training; Teacher

บทนำ (Introduction)

จากสถานการณ์ไวรัสโคโรนา (Coronavirus) หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า Covid-19 เป็นไวรัสที่มีการแพร่เชื้อจากคนสู่คนในลักษณะเดียวกับไข้หวัดใหญ่โดยผ่านการติดเชื้อจากละอองเสมหะจากการไอจามปัจจุบันทางการแพทย์ยังไม่สามารถควบคุมโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพและหายขาด สาธารณะสุขได้รักษาผู้ที่ติดเชื้อและเฝ้าระวังผู้ที่มีความเสี่ยงในการติดเชื้อทั้งในและประเทศต่าง และได้ตระหนักถึงความรุนแรงของการแพร่ระบาดในครั้งนี้ รัฐบาลจึงประกาศแนวปฏิบัติเพื่อให้สถานศึกษาในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินมาตรการป้องกันและควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค โดยให้สถานศึกษาประเมินสถานการณ์ความเสี่ยงสามารถพิจารณาปรับการเรียนการสอนเป็นระบบการศึกษาทางไกล On air, Online, On hand, On demand ได้ตามความเหมาะสมและปฏิบัติตามข้อกำหนดหรือมาตรการสำหรับสถานศึกษาโดยเคร่งครัด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565)

มูลนิธิอุดมพร-สมศักดิ์ (เชียงใหม่) ศักดิ์พรทรัพย์ มีนโยบายและแนวทางการดำเนินงานจัดโครงการต่าง ๆ เพื่อสังคม ด้วยการมุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพด้านการศึกษา อีกทั้งยังดำเนินโครงการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพและทักษะการสอนของครู อาจารย์ โดยไม่คิดมูลค่าช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตและความรู้ของครู อาจารย์ ซึ่งทุกโครงการทุกกิจกรรมของมูลนิธิอุดมพร-สมศักดิ์ (เชียงใหม่)

ศักดิ์พรทรัพย์ ไม่ต้องการสิ่งตอบแทนใด ๆ และเนื่องจากปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง หรือแม้แต่ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ มีวิวัฒนาการที่สูงขึ้น ครู อาจารย์ในวงการศึกษาควรเพิ่มพูนความรู้ประสบการณ์และพัฒนาตนเองให้ทันต่อสิ่งใหม่ๆ ในปัจจุบันทางมูลนิธิฯ จึงมีการเสริมสร้างทักษะเนื้อหาความรู้ต่าง ๆ ที่ทันสมัยให้แก่ครู อาจารย์ในระดับปฐมวัย ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาให้เกิดการพัฒนา และนำไปถ่ายทอดให้แก่นักเรียนหรือเยาวชนในประเทศไทยให้มีความรู้ความสามารถที่ทัดเทียมกับประเทศต่างๆ ในอาเซียนและในโลกได้ในอนาคต (มูลนิธิศักดิ์พรทรัพย์, 2564)

จากปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการใช้สื่อการสอนออนไลน์และความพึงพอใจของผู้ที่ได้รับการเรียนรู้ผ่านสื่อการสอนแบบออนไลน์ การศึกษาออนไลน์ (Online Education) หรือการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่อออนไลน์ (Online Learning Teaching) เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาในยุคใหม่ภายใต้อิทธิพลการขับเคลื่อนของเทคโนโลยีเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Computer Networks) และโลกแห่งอินเทอร์เน็ต ในโลกแห่งสังคมแห่งภูมิปัญญาหรือการแสวงหาความรู้เทคโนโลยีทางการเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (Electronics Learning) จะมีบทบาทและประสิทธิภาพค่อนข้างสูงในการสร้างและเชื่อมโยงองค์ความรู้ในวิถีทางรูปแบบหรือกิจกรรมทางการใช้สื่อ โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีที่จะช่วยสนับสนุนสร้างการมีส่วนร่วมและการเสริมสร้างประสบการณ์ทางการใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์ในระบบการสอนนั้น (สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2561)

ในสถานการณ์ของโครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศักดิ์พรทรัพย์ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและแก้ไขการใช้สื่อการสอนออนไลน์ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน อีกทั้งยังสามารถนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนออนไลน์อย่างเต็มรูปแบบในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจในการเข้าอบรมสื่อการสอนแบบออนไลน์ โครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครู และบุคลากรทางการศึกษาระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศักดิ์พรทรัพย์
2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้สื่อการสอนออนไลน์ จำแนกตามเพศศึกษาระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศักดิ์พรทรัพย์

สมมติฐาน (Research Hypothesis)

สมมติฐานที่ 1 ลักษณะด้านประชากรของผู้เข้าร่วมโครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา ระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศักดิ์พรทรัพย์ที่แตกต่างกัน จะทำให้มีพฤติกรรมการใช้สื่อการสอนออนไลน์ที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 พฤติกรรมการใช้สื่อการสอนออนไลน์ของผู้เข้าร่วมโครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา ระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศักดิ์พรทรัพย์ จะมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากการใช้สื่อการสอนออนไลน์

สมมติฐานที่ 3 พฤติกรรมการใช้สื่อการสอนออนไลน์ของผู้เข้าร่วมโครงการอบรมพัฒนา ศักยภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา ระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศกดิ์พรทรัพย์จะมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจจากการใช้สื่อการสอนออนไลน์

สมมติฐานที่ 4 พฤติกรรมการใช้สื่อการสอนออนไลน์ของผู้เข้าร่วมโครงการอบรมพัฒนา ศักยภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา ระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศกดิ์พรทรัพย์จะมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจจากการใช้สื่อการสอนออนไลน์

วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methods)

กลุ่มประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

- รูปแบบการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง การใช้และความพึงพอใจในสื่อการสอนออนไลน์ของโครงการอบรมพัฒนา ศักยภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา ระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศกดิ์พรทรัพย์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research Method) ซึ่งผู้ศึกษาเก็บข้อมูลเพียงครั้งเดียว และได้แบ่งขั้นตอนการดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัย

- ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เข้าร่วมโครงการอบรมพัฒนา ศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศกดิ์พรทรัพย์ จำนวน 50,000 คน (มูลนิธิศกดิ์พรทรัพย์, 2564) ซึ่งผู้ศึกษาได้เลือกใช้วิธีการคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากสูตร G*Power 3.1 ของ Cohen (1997)

สำหรับการกำหนดตัวอย่าง โดยสามารถระบุรายละเอียดการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของประชากรตามสูตร G*Power3.1 ดังนี้

Input Parameters

Correlation p H1 = 0.7

Err prob. = 0.01

Power (1-B err prob) = 0.90

Correlation p H0 = 0.5

Total sample size = 150

Actual power = 0.9007255

จากสูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่างของประชากรตามสูตร G*Power3.1 ทำให้ได้ตัวอย่างจำนวน 150 ตัวอย่าง ผู้ศึกษาจึงเลือกเก็บตัวอย่างสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวน 150 ตัวอย่าง

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาเลือกใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 150 คน ด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบ

ไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-probability Sampling) และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เฉพาะกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา ระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศักดิ์พชรทรัพย์ จากแบบคำถามเกี่ยวกับการใช้และความพึงพอใจในสื่อการสอนออนไลน์ของโครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา ระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศักดิ์พชรทรัพย์

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ตอบโดยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 ตัวอย่าง โดยการเข้าไปให้กลุ่มตัวอย่างทำการกรอกแบบสอบถามด้วยตนเอง และรวบรวมแบบสอบถามแล้วนำมาลงรหัสเพื่อประมวลผลทางสถิติ

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษารวบรวมข้อมูลจากการค้นคว้าศึกษาด้วยตนเอง และรวบรวมข้อมูลจากบทความและงานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวความคิดในงานวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ มี 2 ประเภท ได้แก่

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับอธิบายข้อมูลด้านลักษณะประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สถิติเชิงอนุมาน เพื่อทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 : ลักษณะด้านประชากรของผู้เข้าร่วมโครงการที่แตกต่างกัน จะทำให้มีพฤติกรรมการใช้สื่อการสอนออนไลน์ที่แตกต่างกัน

ผู้เข้าร่วมโครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศักดิ์พชรทรัพย์ มีเพศที่ต่างกัน จะส่งผลให้มีพฤติกรรมการใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์แตกต่างกันโดยใช้สถิติทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples T-test)

ผู้เข้าร่วมโครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศักดิ์พชรทรัพย์ มีอายุที่ต่างกัน จะส่งผลให้มีพฤติกรรมการใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์แตกต่างกันโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance: Anova)

1. ผู้เข้าร่วมโครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศักดิ์พชรทรัพย์ มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน จะส่งผลให้มีพฤติกรรมการใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์ แตกต่างกันโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance: Anova)

2. ผู้เข้าร่วมโครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศักดิ์พชรทรัพย์ มีอาชีพที่ต่างกัน จะส่งผลให้มีพฤติกรรมการใช้สื่อการ

สอนแบบออนไลน์ แตกต่างกันโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance: Anova)

3. ผู้เข้าร่วมโครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศกดิ์พรทรัพย์ มีรายได้เฉลี่ยที่แตกต่างกัน จะส่งผลให้มีพฤติกรรมการใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์ แตกต่างกันโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance: Anova)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยได้ศึกษาความพึงพอใจในการใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์ของโครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา ระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศกดิ์พรทรัพย์ วิเคราะห์โดยหาจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏในตารางดังต่อไปนี้ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างความพึงพอใจในการใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจในการเข้าอบรมสื่อการสอนแบบออนไลน์ประถมศึกษาของมูลนิธิศกดิ์พรทรัพย์

ความพึงพอใจในการใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์	ระดับความคิดเห็น						\bar{X}	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	รวม			
1. ด้านการเข้าร่วมการใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์							4.22	0.499	มากที่สุด
1.1 การใช้เทคโนโลยีลงทะเบียนเข้าร่วมการใช้สื่อผ่านสื่อการสอนแบบออนไลน์ มีขั้นตอนที่ง่ายไม่ยุ่งยาก	73 (48.7)	59 (39.3)	18 (12.0)	0 (0)	0 (0)	150 (100)	4.37	0.689	มากที่สุด
1.2 หัวข้อที่ใช้ในการสอนผ่านสื่อออนไลน์ของโครงการฯ มีความน่าสนใจและเหมาะสมตรงกับตำแหน่ง/หน้าที่	55 (36.7)	65 (43.3)	30 (20.0)	0 (0)	0 (0)	150 (100)	4.17	0.737	มาก
1.3 วิทยากรของโครงการฯ มีความรู้ความสามารถและการ	53 (35.3)	71 (47.4)	26 (17.3)	0 (0)	0 (0)	150 (100)	4.18	0.705	มาก

นำเทคนิคต่างๆ มา ใช้ได้เป็นอย่างดี									
1.4 มีความพึงพอใจใน การใช้สื่อการสอน แบบออนไลน์	49 (32.7)	75 (50.0)	26 (17.3)	0 (0)	0 (0)	150 (100)	4.15	0.693	มาก
2. ด้านการเรียนรู้การใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์							4.36	0.510	มาก ที่สุด
2.1 ได้รับความรู้ และ ประสบการณ์ใหม่ ๆ จาก การใช้สื่อ ออนไลน์ ของ โครงการฯ	62 (41.4)	68 (45.3)	20 (13.3)	0 (0)	0 (0)	150 (100)	4.28	0.687	มาก ที่สุด
2.2 ได้ช่วยเหลือและ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ ผู้เข้าร่วมการใช้สื่อ ด้วยกัน	87 (58.0)	44 (29.3)	19 (12.7)	0 (0)	0 (0)	150 (100)	4.45	0.710	มาก ที่สุด
2.3 สามารถนำความรู้ ที่ได้จากการสอน ออนไลน์ ของ โครงการฯ นำไปใช้ ประยุกต์สร้างสื่อการ เรียนการสอน	59 (39.3)	77 (51.3)	14 (9.3)	0 (0)	0 (0)	150 (100)	4.30	0.632	มาก ที่สุด
2.4 สามารถสืบค้น และค้นคว้าสื่อการ สอนและจัดการเรียน การสอนได้	75 (50.0)	62 (41.3)	13 (8.7)	0 (0)	0 (0)	150 (100)	4.41	0.647	มาก ที่สุด
3. ด้านเทคนิคการใช้สื่อผ่านระบบเทคโนโลยี							4.23	0.463	มาก ที่สุด
3.1 มีความพึงพอใจใน ภาพและเสียง ของ โครงการ	57 (38.0)	69 (46.0)	24 (16.0)	0 (0)	0 (0)	150 (100)	4.22	0.703	มาก ที่สุด

3.2 มีความพึงพอใจ การสื่อสารของ วิทยากรผู้สอน	59 (39.3)	72 (48.0)	19 (12.7)	0 (0)	0 (0)	150 (100)	4.27	0.672	มากที่สุด
3.3 พึงพอใจต่อระบบ เทคโนโลยี Live streamของโครงการ	67 (44.6)	46 (30.7)	37 (24.7)	0 (0)	0 (0)	150 (100)	4.20	0.811	มาก
3.4 พึงพอใจกับระบบ การใช้สื่อผ่านสื่อการ ออนไลน์ ของโครงการ	67 (44.6)	48 (32.0)	35 (23.3)	0 (0)	0 (0)	150 (100)	4.21	0.799	มากที่สุด
รวม							4.27	0.354	มากที่สุด

พบว่า ความพึงพอใจในการใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการเรียนรู้การใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์ ($\bar{X} = 4.36$) รองลงมาคือ ด้านเทคนิคการใช้สื่อผ่านระบบเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.23$) และด้านการเข้าร่วมใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.22$) ตามลำดับ

ความพึงพอใจในการใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์ ด้านการเข้าร่วมการใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่าง ในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ (S.D. = 0.499) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การใช้เทคโนโลยีลงทะเบียนเข้าร่วมการใช้ผ่านสื่อการสอนแบบออนไลน์ มีขั้นตอนที่ง่ายไม่ยุ่งยาก อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.689) รองลงมาคือ วิทยากรของโครงการฯ มีความรู้ความสามารถและการนำเทคนิคต่างๆ มาใช้ได้เป็นอย่างดี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.705) หัวข้อที่ใช้ในการสอนผ่านสื่อออนไลน์ของโครงการฯ มีความน่าสนใจและเหมาะสมตรงกับตำแหน่ง/หน้าที่ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.737) และมีความพึงพอใจในการใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.705)

ความพึงพอใจในการใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์ ได้รับความรู้ และประสบการณ์ใหม่ ๆ การสอนผ่านสื่อออนไลน์ของโครงการฯ ในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.28$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ (S.D. = 0.687) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ได้ช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เข้าร่วมการใช้สื่อด้วยกัน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.710) รองลงมาคือสามารถนำความรู้ที่ได้จากการสอนออนไลน์ของโครงการฯ นำไปใช้ประยุกต์สร้างสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.632) และสามารถสืบค้น และค้นคว้าสื่อการสอนและจัดการเรียนการสอนได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.647)

ความพึงพอใจในการใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์ ด้านเทคนิคการใช้สื่อผ่านระบบเทคโนโลยีมีความพึงพอใจใน ภาพและเสียง ของโครงการ คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} =$

4.22) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ (S.D. = 0.703) มีความพึงพอใจ การสื่อสารของวิทยากร ผู้สอน คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} =4.27) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ (S.D. = 0.672) พึงพอใจต่อระบบเทคโนโลยี Live stream ของโครงการคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.20) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ (S.D. = 0.811) และพึงพอใจกับระบบการใช้ผ่านสื่อ การสอนออนไลน์ ของโครงการคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} =4.21) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานเท่ากับ (S.D. = 0.799)

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้สื่อการสอนออนไลน์ จำแนกตามเพศประณศศึกษาของ มุลินธิศักดิ์พรทรัพย์

พฤติกรรมการใช้สื่อการสอนออนไลน์	เพศ				t	Sig.
	ชาย (n =53)		หญิง (n = 97)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ความถี่ในการใช้ต่อสัปดาห์	2.43	1.201	2.71	1.190	0.166	0.685
2. ระยะเวลาเฉลี่ยการใช้งานต่อครั้ง	2.74	0.984	2.75	1.080	1.768	0.186
3. อุปกรณ์ที่ใช้งาน	2.25	1.299	2.18	1.190	3.217	0.075
4. จุดประสงค์ในการใช้งาน	1.32	0.471	1.36	0.483	1.027	0.313

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พบว่าผู้เข้าร่วมโครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา ระดับ ประณศศึกษาของมุลินธิศักดิ์พรทรัพย์ที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมการใช้สื่อการสอนออนไลน์ จำแนก เป็นความถี่ในการใช้ต่อสัปดาห์ มีค่า Sig. เท่ากับ .685 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.>.05) คือ ยอมรับสมมติฐาน H_0 และปฏิเสธ H_1 หมายความว่าเพศที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการใช้สื่อ การสอนออนไลน์ไม่แตกต่างกัน ระยะเวลาเฉลี่ยการใช้งานต่อครั้งมีค่า Sig. เท่ากับ .186 ที่ระดับ นัยสำคัญทางสถิติ (Sig.>.05) คือยอมรับสมมติฐาน H_0 และปฏิเสธ H_1 หมายความว่าเพศที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้สื่อการสอนออนไลน์ไม่แตกต่างกัน อุปกรณ์ที่ใช้งานต่อครั้งมีค่า Sig. เท่ากับ .075 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.>.05) คือยอมรับสมมติฐาน H_0 และปฏิเสธ H_1 หมายความว่าเพศที่ แตกต่างกันมีพฤติกรรมการใช้สื่อการสอนออนไลน์ไม่แตกต่างกัน จุดประสงค์ในการใช้งานต่อครั้งมี ค่า Sig. เท่ากับ .313 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.>.05) คือยอมรับสมมติฐาน H_0 และปฏิเสธ H_1 หมายความว่าเพศที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการใช้สื่อการสอนออนไลน์ไม่แตกต่างกัน

ผลจากการทดสอบโดยรวมพบว่า ค่า Sig. > .05 ทำให้ยอมรับสมมติฐาน H_0 และปฏิเสธ H_1 หมายความว่าเพศที่แตกต่างกันของผู้เข้าร่วมโครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครู และบุคลากร ทางการศึกษา ระดับประณศศึกษาของมุลินธิศักดิ์พรทรัพย์มีพฤติกรรมการใช้สื่อการสอนออนไลน์ไม่ แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษาเรื่อง การใช้และความพึงพอใจในสื่อการสอนออนไลน์ของโครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศกดิ์ทรัพย์ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้ จากการศึกษาการใช้ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์ของโครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา ระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศกดิ์ทรัพย์ พบว่า การใช้ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่างโดย ด้านเนื้อหาการใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และด้านการพัฒนาศักยภาพของผู้เข้าร่วมการใช้สื่อมีค่าเฉลี่ยปานกลาง ตามลำดับ

การใช้ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์ของโครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา ระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศกดิ์ทรัพย์ ด้านการพัฒนา ศักยภาพของผู้เข้าร่วมโครงการ พบว่า สามารถประเมินการสอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปพัฒนาตนเองต่อไปอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้รับทักษะการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด สามารถใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์นำไปประยุกต์ใช้ในการสอนของท่านได้ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและอยู่ในระดับมาก

ความพึงพอใจในการใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์ ด้านการเข้าร่วมการใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่าง ในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การใช้เทคโนโลยีลงทะเบียนเข้าร่วมการใช้ผ่านสื่อการสอนแบบออนไลน์ มีขั้นตอนที่ง่ายไม่ยุ่งยาก อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ วิทยาการของโครงการฯ มีความรู้ความสามารถและการนำเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ได้เป็นอย่างดี อยู่ในระดับมากที่สุด หัวข้อที่ใช้ในการสอนผ่านสื่อออนไลน์ของโครงการฯ มีความน่าสนใจและเหมาะสมตรงกับตำแหน่ง/หน้าที่ อยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจในการใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์ อยู่ในระดับปานกลาง

ความพึงพอใจในการใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์ ด้านเทคนิคการสื่อสารผ่านระบบเทคโนโลยีมีความพึงพอใจใน ภาพและเสียง ของโครงการ คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ความพึงพอใจ การสื่อสารของวิทยากรผู้สอน คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด พึงพอใจต่อระบบเทคโนโลยี Live stream ของโครงการคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และพึงพอใจกับระบบการใช้ผ่านสื่อการสอนผ่านสื่อออนไลน์ ของโครงการคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

โดยตั้งสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ลักษณะด้านประชากรของผู้เข้าร่วมโครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา ระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศกดิ์ทรัพย์ที่แตกต่างกัน จะทำให้มีพฤติกรรมการใช้สื่อการสอนออนไลน์ที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 พฤติกรรมการใช้สื่อการสอนออนไลน์ของผู้เข้าร่วมโครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา ระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศกดิ์ทรัพย์ จะมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากการใช้สื่อการสอนออนไลน์

สมมติฐานที่ 3 พฤติกรรมการใช้สื่อการสอนออนไลน์ของผู้เข้าร่วมโครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครู และบุคลากรทางการศึกษาระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศกดิ์พรทรัพย์จะมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจจากการใช้สื่อการสอนออนไลน์

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ในรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research Method) โดยการกำหนดการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 150 คน และใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

จากการศึกษาพฤติกรรมในการใช้สื่อการสอนออนไลน์ของโครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครู และบุคลากรทางการศึกษาระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศกดิ์พรทรัพย์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความถี่ในการใช้สื่อการสอนต่อสัปดาห์มากกว่า 5 ครั้ง มีระยะเวลาโดยเฉลี่ยในการใช้งานแต่ละครั้ง 4-5 ชั่วโมง อุปกรณ์ที่ใช้งาน Smartphone และมีจุดประสงค์ในการใช้งานอบรมสื่อการสอนแบบออนไลน์ ซึ่งพฤติกรรมในการใช้สื่อการสอนออนไลน์ ด้านระยะเวลาโดยเฉลี่ยในการใช้งานต่อครั้งมีผลต่อการใช้ประโยชน์จากการใช้สื่อการสอนออนไลน์ เช่น ด้านเนื้อหาและสื่อการเรียนของโครงการฯ ที่ทำให้มีความรู้เกี่ยวกับการสร้าง การใช้และทำให้เกิดความสนใจในการอยากใช้สื่อออนไลน์และเทคโนโลยี ช่วยพัฒนาศักยภาพของผู้เข้าร่วมโครงการให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้หรือประเมินการสอนได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งได้รับทักษะการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นื่องนุช ธีราดลรัตนกร และณัฐพล รำไพ (2563) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาแบบการฝึกอบรมออนไลน์ด้วยเทคโนโลยีมัลติมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ตามแนวคอนสตรัคติวิซิมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีของครูประจำการ

จากการศึกษาความพึงพอใจในการใช้สื่อการสอนออนไลน์ของ โครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศกดิ์พรทรัพย์ ด้านขั้นตอนการเข้าร่วมอบรม การลงทะเบียน หัวข้อในการสอน การนำวิทยากรที่มีความรู้มาช่วยสร้างประสบการณ์ใหม่ๆ และนำเทคนิคการสอนแบบออนไลน์มาประยุกต์ใช้ได้อย่างประสิทธิภาพ สร้างความพึงพอใจเกิดประสิทธิผลสูงสุด สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มนฤดี ช่วงฉ่ำ ปิ่นกนก วงศ์ปิ่นเพชร และชนิดดา เพ็ชรประยูร (2564) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5

องค์ความรู้จากการวิจัย (Research Knowledge)

1. ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการสอน
2. การรับรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการสอน
3. การรู้เท่าทันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และ
4. แรงจูงใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการสอน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ณัฐพล แจ้งอักษร (2563) ได้ทำการศึกษาบทบาทของการ

รับรู้ประโยชน์ของเทคโนโลยีที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับและพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีของนักศึกษาครู: การเปรียบเทียบอิทธิพลส่งผ่านและอิทธิพลกำกับ ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาคูรมีการยอมรับเทคโนโลยีและพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก ($M = 4.02, SD = 0.58$ และ $M = 3.95, SD = 0.62$ ตามลำดับ) เมื่อเปรียบเทียบการยอมรับเทคโนโลยีของนักศึกษาที่เน้นทักษะพื้นฐาน และเน้นทักษะทางวิชาชีพพบว่าสูง กว่านักศึกษาที่เน้นเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ 2) ผลการเปรียบเทียบความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของโมเดลที่มีอิทธิพลส่งผ่านและมี อิทธิพลกำกับของการรับรู้ประโยชน์ของเทคโนโลยีที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับและพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีของนักศึกษาครูพบว่า ดัชนีทั้งสามของโมเดลที่มีอิทธิพลส่งผ่านมีค่าต่ำกว่าโมเดลที่มีอิทธิพลกำกับ จึงสรุปได้ว่าโมเดลเชิงสาเหตุของการยอมรับเทคโนโลยีของนักศึกษา ครูมีอิทธิพลส่งผ่านของการรับรู้ประโยชน์เทคโนโลยี และ 3) ผลการวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุของการยอมรับเทคโนโลยีของนักศึกษาครู พบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของการยอมรับเทคโนโลยีของนักศึกษาครูมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2(3, N = 1091) = 58.71, p = .00, CFI = .98, SRMRE = .02$) โดยที่ทัศนคติต่อการใช้เทคโนโลยีมีอิทธิพลทางตรงต่อการยอมรับเทคโนโลยี ($\beta = .90$) อีกทั้งความง่ายของเทคโนโลยีในการใช้งาน ($\beta = .46$) และการรับรู้ประโยชน์ของเทคโนโลยี ($\beta = .31$) ยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการยอมรับเทคโนโลยี

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestion)

จากการศึกษาพบว่า ลักษณะประชากรของโครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศกดิ์พรทรัพย์ มีพฤติกรรมในการใช้สื่อการสอนออนไลน์ไม่แตกต่างกัน สามารถนำมากำหนดกลุ่มผู้เข้ารับการการใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์ของโครงการ เช่น เพศ ช่วงอายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ของผู้เข้าร่วมโครงการ ดังนั้นสื่อการสอนแบบออนไลน์เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ผู้เข้าร่วมได้นำประโยชน์จากการใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์นำมาปรับปรุงและพัฒนาทักษะในการใช้สื่อให้ดียิ่งขึ้นรวมถึงพฤติกรรมในการใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์ให้ผู้เข้าร่วมมีพฤติกรรมการใช้สื่อให้มากขึ้นกว่าเดิมในการใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์จึงจะต้องพัฒนาสื่อให้ทันสมัยเพื่อดึงดูดให้ผู้เข้าร่วมมีความใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาครั้งนี้ มีรูปแบบการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เท่านั้น ดังนั้น การศึกษาครั้งต่อไป จึงควรศึกษางานวิจัยในแบบผสมผสาน ทั้งในเชิงปริมาณ และ เชิงคุณภาพ เนื่องจากการศึกษาในเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์ จะช่วยเพิ่มศักยภาพในการใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์ของโครงการ และสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้เข้าร่วมโครงการ ว่ามีการใช้สื่อการสอนออนไลน์ว่ามีความเข้าใจ มากน้อยแค่ไหน จะได้นำผลมาปรับปรุงรูปแบบการสร้างสรรคสื่อใหม่ ๆ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการสำรวจการใช้และความพึงพอใจในสื่อการสอนออนไลน์ของโครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา ระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศกดิ์พรทรัพย์ เท่านั้น ดังนั้นในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป จึงขอเสนอให้มีการสำรวจเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อและทัศนคติที่มีต่อการใช้อสื่อการสอนออนไลน์ของโครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา ระดับประถมศึกษาของมูลนิธิศกดิ์พรทรัพย์ เพิ่มเติม เพื่อนำมาพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับความพึงพอใจในสื่อการสอนแบบออนไลน์สูงสุด

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). *มาตรการป้องกันและคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019*. สืบค้น 29 มกราคม 2565, จาก <https://www.prachachat.net/education/news-833959>.
- ณัฐพล แจ้งอักษร. (2563). *บทบาทของการรับรู้ประโยชน์ของเทคโนโลยีที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับและพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีของนักศึกษาครู: การเปรียบเทียบอิทธิพลส่งผ่านและอิทธิพลกำกับ*. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- น้องนุช ธราดลรัตนกร และณัฐพล จำไพ. (2563). *การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมออนไลน์ด้วยเทคโนโลยีมีผลดีมีเดียเชิงปฏิสัมพันธ์ตามแนวคอนสตรัคติวิลิซึมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีของครูประจำการ*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร.
- มนฤดี ช่วงฉ่ำ ปิ่นกนก วงศ์ปิ่นเพชร และชนัดดา เพ็ชรประยูร. (2564). *พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5 : ความหมายและปัจจัยเงื่อนไข*. สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี.
- มูลนิธิศกดิ์พรทรัพย์. (2564). *มูลนิธิศกดิ์พรทรัพย์พัฒนาการศึกษาไทย เพื่อปวงชนและแผ่นดิน*. สืบค้น 29 มกราคม 2565, จาก <https://www.sakdibhornssup.org/>.
- มูลนิธิศกดิ์พรทรัพย์. (2564). *มูลนิธิศกดิ์พรทรัพย์พัฒนาการศึกษาไทย เพื่อปวงชนและแผ่นดิน*. สืบค้น 29 มกราคม 2565, จาก <https://www.sakdibhornssup.org/>.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2561). *การศึกษาออนไลน์: ทฤษฎีและวิธีปฏิบัติ*. แพร่: ห้างหุ้นส่วนจำกัดแพร่ไทย อุตสาหกรรมการพิมพ์.
- Cohen J. (1997). *Statistical power for the behavioral sciences*. 2nd ed. New York: Academic.

Effectiveness of English Reading Development Using Computer Assisted Instruction on COVID-19 Prevention for Grade 10 Students of Ummaoprachasan School in Nakhon Phanom

PhramahaSataporn Chumpol¹ Boonmee Pansa² PhraNarong Srakaew³

Abstract

This thesis has three objectives: 1. to analyze the effectiveness of English reading development of students at grade 10 before and after using Computer Assisted Instruction on COVID-19 prevention, 2. to develop and validate Computer Assisted Instruction on COVID-19 prevention for students at grade 10 in Ummaoprachasan School Nakhon Phanom, and 3) to study the opinions of students at grade 10 in Ummaoprachasan School Nakhon Phanom after using Computer Assisted Instruction on COVID-19 prevention. The target groups of this study were 30 students at grade 10 in Ummaoprachasan School, Nakhon Phanom, Thailand who were selected to participate in this study conducted in the second semester academic year 2021. The research instruments used were 1) Computer-assisted instruction lessons, 2) Computer Assisted Instruction media quality assessment forms for development through CAI lessons, and 3) a questionnaire to examine the opinions toward learned reading English about COVID-19 prevention through CAI lessons. The statistics program was run by the Microsoft Excel 2013 program for windows, analyzed mean (\bar{x}), S.D. and a t-test (dependent sample) were adopted to evaluate the difference between the students' learning result through CAI lessons. Mean (\bar{x}) and S.D. were also used to interpret the results from the quality assessment forms and the questionnaire. The results of the study revealed that 1) post-test scores were higher than pre-test scores. Additionally, the post-test mean scores of the experimental group were 26.37. There was statistically significant difference of the post-test mean scores experiment group at .05 level of significance, 2) the overall

Received: 2022-09-01 **Revised:** 2022-10-18 **Accepted:** 2022-10-22

¹ Master's degree program students, Teaching English, Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Corresponding Author e-mail: Sairoong.bub@mcu.ac.th

² Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

³ Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

answering to quality assessment form level was at a very level by mean ($(\bar{x})= 4.18$), and 3) the overall opinions at a very level by mean ($(\bar{x})= 4.23$).

Keywords: Computer Assisted Instruction; CAI; quality assessment; English reading effectiveness.

Introduction

Computer Assisted Instruction: CAI has been around for over four decades, but it was not widely used until personal computers arrived. CAI began to invade the workplace when networked personal computers became widespread in the late 1980s. In the early 90s, CAI was an alternative method of training in Traditional classrooms are run by big businesses with strong teaching budgets. But it is still imperative that small and medium-sized employers find effective ways to deliver effective and affordable teaching to their students.

CAI can benefit human resources by opening up essential training topics for career advancement and providing new skills in using technology in the learning process.

Initially, the use of CAI to enhance traditional teaching was a novel concept. However, increasing pressures at all levels of education perpetuated a need for time-efficient, effective teaching modalities that maintained the quality of teaching. CAI was considered to be a viable solution to these problems.

The outbreak of the coronavirus 2019 or COVID-19 started at the end of 2019 and has spread all over the world causing fear and affecting the health, society, and economy of the population, and at the beginning of January 2020, there was a pandemic, which is a rapidly spreading infection around the world, according to the World Health Organization announced on 11 March 2020 (Department of DiseaseControl). Ministry of Public Health, (2020) for the outbreak of the COVID-19 virus. In the first round in Thailand, the first suspected case was found on January 21, 2020, but the outbreak in Thailand continues and affects the lives of the people because it causes social, economic changes and the use of technologies. These have an impact on all individuals such as unemployment or layoffs. Family members must stay away and social distancing as well as reduced family and community relations, they must change the way of life, and there was a problem of lack of income and daily life that had to be adjusted.

The researcher saw that studying the situation of the COVID-19 outbreak and learning how to prevent it. It is helpful for students to apply it in the current situation. Therefore, the researcher has to wish to study the content in English. Therefore, the researcher wishes to teach the content of COVID-19 prevention in English. By using computer-assisted teaching because it is a teaching medium that can increase study motivation. After all, the students are involved in the learning process that makes the students enthusiastic, helping to create a good atmosphere for teaching and learning.

Now there are many problems in reading teaching at student grade 10 at Ummaoprachasan School of the reading motivation because the content of the lesson is not interesting, it addresses the important problems in teaching English reading skills. Problems related to lesson content because the content in the textbook is difficult and inappropriate with the current situation, in addition, the content is still far away. The learner does not have a good knowledge base and does not understand the culture of native speakers. Causing students does not be interested in the subject matter as they should be. Therefore, the arrangement of suitable lessons for the learners' abilities will make the learners interested in what they are learning. Helping learners create interest in reading is the most important thing for achieving English language learning more efficiency.

Therefore, the researcher leads the teaching English reading on the prevention of COVID-19 has been brought to teach students at Ummaoprachasan school by creating CAI which uses lessons that have been successfully completed and have been reviewed by experts to teach students to be able to read understand the passages that are easier to read and faster and presenting lessons on a computer screen with images, light, colors, and sounds will be a great motivator for students and the researcher believed that the teaching using CAI lessons will be one way to help solve problems in reading English. It helps to encourage students to develop more reading and is another way to motivate students to study English. Therefore, the researcher was interested in experimenting with CAI to study the development of English reading comprehension of students at grade 10 in Ummaoprachasan school, Nakhon Phanom province, and semester the second in academic year 2021. The results from the experiment will be a guideline for correction, improvement, and development of teaching and learning materials in the future.

Research Objectives

1. To analyze the effectiveness of English Reading Development of students at grade 10 before and after using CAI on COVID-19 prevention.
2. To develop and validate CAI on COVID-19 prevention for students at grade 10 of Ummaoprachasan school in Nakhon Phanom.
3. To study the opinions of students at grade 10 of Ummaoprachasan school in Nakhon Phanom after using CAI on COVID-19 prevention.

Research Method

Research Design

This research is a quasi-experimental study using, pre-test, and post-test in order to analyze the effectiveness of English reading development before and after using CAI on COVID-19 prevention and the opinions level of the students after using CAI on COVID-19 prevention.

The experimental group took a pre-test in order to range the proficiency of learning. And for the final week of the semester, students took a post-test in order to compare the effectiveness of using CAI lessons. Finally, the students of experimental group did the CAI media quality assessment forms for researchers to develop and validate and do the questionnaire to report their opinions towards learning.

Target Group

1. The population is 90 students at grade 10 in Ummaoprachasan school in the second semester of the academic year 2021.
2. The target group is 30 students at grade 10 in Ummaoprachasan school in the second semester of the academic year 2021, selected from a specific classroom.

Instruments

1. The instruments used in this study including : 1) CAI media quality assessment forms for development, 2) CAI lessons and 3) A questionnaire.

1) CAI media quality assessment forms for development were given to the students to bring their results to develop and validate CAI. The CAI media quality assessment forms for development were given only to the experimental group.

2) CAI lessons were given to the students to learn English reading development on COVID-19 prevention. The CAI lessons were given only to the experimental group.

3) A questionnaire was employed in this study in order to investigate student opinions level towards learning English reading development using CAI on COVID-19 prevention. In addition, the questionnaire was used only for the experimental group. It was designed to see whether the students were satisfied with this type of technology or not.

The manner was divided into 5 rates as follows :

Degree of opinions	Scores
Extremely	4.51 – 5.00
Very	3.51 – 4.50
Fair	2.51 – 3.50
Improvement	1.51 - 2.50
Poor	0.00 – 1.00

The English proficiency ability in COVID-19 prevention tests created both in CAI lessons and the questionnaire were evaluated by three experts in the field for validity and reliability using the “Index of Item-objective Congruence (IOC)” All experts have been English teachers in university level for more than ten years. After the tools were constructed and approved by the experts, the researcher used them with the students.

2. CAI lessons were designed based on PPP Teaching Methodology. 3Ps or PPP is the methodology providing for English as a foreign language teaching. PPP method consists of 3 stages that can be explained as follows;

1) The first stage of “P” is Presentation. In this stage Computer-Assisted Instruction lessons were prepared the information as well as the examples related to the contents they are going to learn.

2) The second stage of “P” is Practice. The students can practice the exercises in both Computer-Assisted Instruction provided by the teacher.

3) The third stage of “P” is Production. In this part the students can produce some important thing to check their understanding. For Computer-Assisted Instruction lessons, students can type the answers into the spaces.

Procedures

The procedure of this research started in January 2022, the second semester of academic year of 2021, after the researcher asked for permission to do the research from the Graduate school, Mahachulalongkornrajavidyalaya University. The Graduate school allowed the researcher to conduct the research. Then, the researcher planned and carried out the research.

The research was carried out according to the following procedures.

- 1) Target population was selected.
- 2) The research instruments were constructed and approved by the experts and the thesis advisor.
- 3) The research instruments were piloted and approved by the researcher.
- 4) The population was given the pre-test.
- 5) Two groups of students were selected as the control and the experimental groups.
- 6) The subjects in the experimental group were explained how to use CAI in week 1.
- 7) The subjects in the experimental group were taught reading English about COVID-19 prevention by using CAI.
- 8) After 2 weeks, subjects in both groups took the post-test.
- 9) The subjects in the experimental group were given CAI media quality assessment forms for development and the opinions questionnaire to respond to.
- 10) All the research data obtained were analyzed to find out mean scores, the significant difference between the control and experimental groups, mean scores of the opinions questionnaire by using Microsoft Excel 2013 program for windows.
- 11) The research results were analyzed and discussed.

Data Collection

The data was collected within 2 weeks, from the first week to the last week, by following these activities :

1. The first week of the experiment was spent on class orientation by the teacher (the researcher) asked for permission from the director school to teach online. The teacher (the researcher) introduced the objectives of the study to the subjects and explained how to use CAL lessons. Students did a pre-test of reading English about COVID-19 prevention. And Students began learning from chapters 1 to 4 by lessons per day.

2. In week 2 of the experiment, students learned reading English about COVID-19 prevention through CAI lessons from chapters 5 to 8 by lessons per day and did the final test at the end of the lesson. The teacher collected data on the scores of the tests.

3. In the last week of the experiment, the students took the post-test of reading English about COVID-19 prevention through CAI lessons to see their achievement of learning English through CAI lessons.

4. Finally, the students of experimental group respond the CAI media quality assessment forms for development and the questionnaire on opinions toward reading English about COVID-19 prevention through CAI lessons. All data collected at the first week to the last week, it was analyzed to effectiveness and led to further CAI lessons development.

Data Analysis

The data obtained from the achievement test was analyzed by the Microsoft Excel 2013 program for windows. The findings from the study were presented by mean (\bar{x}), standard deviation (S.D.), and t-test (dependent sample).

The data obtained from the questionnaire was analyzed by the Microsoft Excel 2013 program for windows. The findings from the study were presented by frequency, percentage and mean.

Research Results

This section summarizes the objectives of the study and the subjects, materials, and procedures.

1. Objectives of the study

In this study, the objectives were :

1) To analyze the effectiveness of English reading development of students at grade 10 before and after using CAI on COVID-19 prevention. Therefore, the students' learning proficiency was showed to compare in order to see the scores before and after using CAI. The result of the students' pre-test and post-test scores of CAI lessons was showed by pre-test mean (\bar{x}) = 15.10, S.D. = 3.16 and post-test mean (\bar{x}) = 26.37, S.D.= 2.88. which is consistent with the research Kara and Kahraman examined the effect of CAI on the achievement of students on the instruction of physics topics. The purpose of the study was to investigate the efficacy between the

science class which was taught with the supplement of CAI and traditional instruction. The study consisted of 253 7th grade students, 114 in the experimental group and 139 in the control group. Both groups were given pretest, posttest, and questionnaires in order to balance the groups for the experiment. The experimental group was provided with 3 different types of programs within 4 classes. After the treatment the posttest was given to both groups to measure the achievement scores. There were no significantly different statistics between both groups on pretest scores but the posttest scores in the experimental group were higher than the control group. It can be concluded that CAI has a positive effect on the students' academic achievement.

2) To develop and validate CAI on COVID-19 prevention for students at grade 10 of Ummaoprachasan school in Nakhon Phanom. The result of responding to CAI media quality assessment forms for development was showed by mean (\bar{x}) and S.D. The total score of media quality assessment is revealed by mean (\bar{x}) at 4.18 and S.D. at 0.17. By the result of media quality assessment means very satisfied which is consistent with the research Olawale Sunday Koledafe, Olafare Festus Oladimeji, and Oyeronke Ogunlade studied the development and validation of a computer-assisted instructional package that was used to teach the concepts of motion in Nigerian Secondary School Physics curriculum. The package was developed on the platform of web2. The developed package was tested to find out if it truly met the objectives expected of it. Considering the opinion of the subject experts, computer experts and educational technologists, the package was assessed using various assessments questionnaire and the results were analyzed using the mean and mean percentage. Based on the findings, the total subject experts' analysis was rated at a mean value of 3.56 and 89.0% which indicated that the package met the objectives of the concepts of motion in Nigerian secondary school syllabus. In the opinion of the educational technologists, the package had a mean value of 4.10 and a percentage value of 81%, which also validated the use of the package as having a good instructional value. The opinion of the computer experts was also valued at 4.37 mean score and 87.4% in their total assessment of the package, this led to the conclusion that the package is a good one for improving the teaching and learning of physics in Nigerian Secondary Schools.

3) To study the opinions of students at grade 10 of Ummaoprachasan school in Nakhon Phanom after using CAI on COVID-19 prevention. The result of learning

opinions was showed by mean (\bar{x}) and S.D. The total score of learning opinions is revealed by mean (\bar{x}) at 4.23 and S.D. at 0.18. By the result of learning opinions means very satisfied which is consistent with the research Jaruwat Janthong studies a development of computer assisted instruction in fraction for the students in Prathomsuksa 6 have the purpose of the research were to develop the efficient mathematics computer assisted instruction in fraction for the students in prathomsuksa 6 base on the efficiency (70/70) to compare the students achievement after learning with the developed computer assisted instruction and traditional process and study the students' opinion of mathematics learning activities on quadrangles using computer assisted instruction (CAI) The sample consisted of 20 students randomly selected from 32 the students in prathomsuksa 6 of Banthungsay school and the research results of the 3rd objective found that the students expressed a good opinion of mathematics learning activities on quadrangles using computer assisted instruction.

2. Subjects, Material and Procedures

The research subjects for this study were 30 students at grade 10 who studied English in the second semester of the 2021 academic year. The subjects of the study in the classes were mixed between high, moderate and low proficiency in English. In addition, the instruments used in this study including :

1) CAI lessons, 2) CAI media quality assessment forms for development 3) a questionnaire. The students need to learn English reading development on COVID-19 prevention through CAI lessons and do the achievement tests to evaluate their understanding and check their opinions level after learning whether they were satisfied with the method or not. The data was analyzed by mean and standard deviation.

Research Suggestion

Recommendation for further studies

From this research study, the researcher has suggestions that are useful for improvement and development. Next CAI and research lessons are following.

1. From the research results, the efficiency value is very good. It shows that CAI lessons are classified as teaching aids that help encourage learners to develop high reading proficiency in English. Learners are motivated and have good opinions. Therefore, there should be a policy of using computer-assisted teaching materials in

conjunction with teaching English subjects. The weight of the grades obtained from the CAI lessons is given as part of the assessment in addition to the exam and the collection of grades during class. In order to lay the foundation and instill self-learning among the learners.

2. From the research results, it is found that after each chapter, the researcher and students spend some time discussing knowledge and skills in the reading received from teaching that chapter this allows learners to do more tests after studying. Therefore, teachers should discuss with students the reading skills that learners have gained from learning. How can students use it? Therefore, learning from CAI will be more successful.

3. From the results of this research, it was found that using computer lessons as an effective teaching medium helped students to have higher learning abilities. When teachers use computers as a teaching tool but cannot be used as a substitute for teachers Due to the limitation of computers in the field of exchange of ideas and to solve the gap between teachers and students, students with students.

Conclusion

By the study, the researcher investigated the effectiveness of CAI toward using computer-assisted instruction on COVID-19 prevention. To start with the first objective was to analyze the effectiveness of English reading development of students at grade 10 before and after using CAI on COVID-19 prevention. The pre-test results and post-test were very different. By the post-test scores of the students who learned through CAI lessons got higher scores significantly different at .05 level.

The second objective was to develop and validate CAI on COVID-19 prevention for students at grade 10 of Ummaoprachasan school in Nakhon Phanom. The results of the study revealed that the students who responded to quality assessment forms were at the level of very satisfied with this kind of learning material and there are some topics that the researcher should develop further for further teaching.

Finally objective was to study the opinion of students at grade 10 of Ummaoprachasan school in Nakhon Phanom after using CAI on COVID-19 prevention. The results of the study revealed that the students who learned English reading on COVID-19 prevention through CAI lessons were at the level of very satisfied with this kind of learning material.

To sum up, it is proudly recommended that CAI lessons can be the students' facilitator to enhance their learning achievement. It should be used in various classes with other kinds of subjects.

References

- Jaruwan Janthong. (2008). *A development of computer assisted instruction in fraction for the students in Prathomsuksa 6*. A thesis of master of education (curriculum and instruction). Rajabhat Rajanagarindra University.
- Kara, I., & Kahraman, Ö. (2017). The effect of computer assisted instruction on the achievement of students on the instruction of physics topic of 7th grade science course at a primary school. *Journal of applied Sciences*. 8(6), 1067-1072.
- Likert, Rensis. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale*. Reading in Attitude Theory and Measurement, Fishbein, Martin, Ed., New York: Wiley & Son.
- Tayyeba Kousar. (2008). A study of effectiveness of Computer-Assisted Instruction (CAI) over classroom lecture (CRL) at ICS level. *I-manager's Journal on Educational Psychology*. 2(1), 25.

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในจังหวัดพิษณุโลก

A Study Conditions an Operation for the Student Assistance System
Of Secondary Schools in Phitsanulok Province

นงลักษณ์ ใจฉลาด¹ เฟื่องฟ้า ลัมวุฒิ²
Nongluck Jaichalad, Phungfa Lumwut

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายที่รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา จำนวน 350 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.30$) และด้านการส่งต่อนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.84$)

คำสำคัญ (Keywords): สภาพการดำเนินงาน; ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน; โรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

This research aimed to study conditions an operation for the student assistance system of Secondary Schools in Phitsanulok province. This research was quantitative research. The 350 informants of administrators, department head of the student support system, head of the student support system and mentor teacher from Secondary Schools in Phitsanulok province. The instrument used was a questionnaire. The statistics used for data analysis were mean and standard deviation. The findings revealed that the overall study conditions an operation for the student

Received: 2022-11-12 Revised: 2022-11-22 Accepted: 2022-11-25

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: dr.nongluck@psru.ac.th

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University

assistance system were at a high level ($\bar{X} = 4.13$), By considering in each aspect, it found that the aspect of knowing students individually was the highest level ($\bar{X} = 4.30$) and the aspect of referring was the lowest ($\bar{X} = 3.84$).

Keywords: Conditions an operation; The Student Assistance System; Secondary Schools.

บทนำ (Introduction)

ด้วยกระแสโลกาภิวัตน์และการดำรงอยู่ในสังคมยุคข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่แทรกซึมวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมทุกรูปแบบ ทำให้คนไทยโดยเฉพาะเด็กและเยาวชนต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว รุนแรง และเต็มไปด้วยสถานการณ์ปัญหาที่มีความสลับซับซ้อน นอกจากนี้วัฒนธรรมดั้งเดิมนับวันแต่จะอ่อนแอลง ทำให้เด็กและเยาวชนตกเป็นเหยื่อของสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมจนนำไปสู่การมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ทางการเรียน เด็กและเยาวชนจำนวนไม่น้อยที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาและสภาพแวดล้อมที่ไม่สร้างสรรค์ในสังคม ทำให้มีพฤติกรรมแตกต่างไปจากเด็กและเยาวชนในอดีต แม้ว่าผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และคนทำงานด้านเด็ก จะให้ความรัก ความปรารถนาดีอย่างมากมายเพียงใดก็ตาม ก็ไม่อาจปกป้องและคุ้มครองเด็กและเยาวชนให้ปลอดภัย หรือมีพฤติกรรม ตามที่สังคมคาดหวังไว้ จากการประมวลสถิติข้อมูลสถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนของหน่วยงานต่าง ๆ พบว่า เด็กและเยาวชนทั้งที่เป็นนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอื่น ๆ ส่วนหนึ่งมักมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ กล่าวคือ การตกเป็นทาสของเกมส์คอมพิวเตอร์ จนถึงขั้นหมกมุ่น และเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจากเกมส์ การใช้ความรุนแรงตัดสินปัญหา ขาดความรับผิดชอบ เข้าถึงสารเสพติดได้ง่าย ขาดหลักยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ไม่เห็นความสำคัญของหลักศาสนา และความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายด้านการพัฒนาและสร้างเสริมศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ มุ่งเน้นพัฒนาประชากรวัยเรียนทุกคน ทุกช่วงวัย ตั้งแต่ช่วงปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ผู้เรียนที่มีความต้องการดูแลเป็นพิเศษ ให้มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา มีศักยภาพ มีทักษะความรู้ เป็นคนดี มีวินัย เรียนรู้ได้ด้วยตนเองมีความสามารถในการวางแผนชีวิตและการวางแผนทางการเงินที่เหมาะสม สามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ ที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2560) (มาตรา 6 ว่า ความมุ่งหวังและหลักการจัดการศึกษา คือ เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ และคุณธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในการพัฒนานักเรียนให้ มีคุณภาพที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการการศึกษานั้น นอกจากการดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว

การป้องกันและการช่วยเหลือ แก่ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข จัดทำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ.2543 ซึ่งประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดีในโรงเรียนที่ดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ดังนั้น ทุกโรงเรียนในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบในการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตผู้เรียน จึงควรนำระบบการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนมาประยุกต์ใช้และพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน (สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดนโยบายสำคัญให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และดำเนินการอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืนซึ่งนักเรียนทุกคนจะต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือ พิทักษ์ ปกป้อง ค้ำครองอย่างรอบด้านด้วยกระบวนการที่ถูกต้อง เหมาะสมและทันการณ์ ได้รับการพัฒนาในทุกมิติ เพื่อให้เป็นคนดี มีความสุข และปลอดภัยในสภาพสังคมปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นระบบหนึ่งที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานใช้เป็นมาตรการในการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้โรงเรียนมีมาตรฐาน โดยการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นนวัตกรรมที่เกิดจากความร่วมมือของกรมสุขภาพจิตและกรมสามัญในอดีต เป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยให้โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ใช้เป็นกลไกในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งแวดล้อมไปด้วยข้อมูลข่าวสาร ปัญหา เศรษฐกิจและสังคมที่มีความเร็วร้อนแรงได้อย่างเท่าทัน ทัวถึง ถูกต้อง และเป็นธรรมกับเด็ก และเยาวชนทุกคน (สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560) ซึ่งเหมาะสมกับการพัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนกลุ่มได้ 4 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มพิเศษ การส่งเสริมนักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคน ไม่ว่าจะเป็นักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลุ่มความสามารถพิเศษ ให้มีคุณภาพมากขึ้น ร่วมทั้งการสนับสนุนจากโรงเรียนโดยการดำเนินการให้ครูประจำชั้นเป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในการดำเนินงานโดยเฉพาะการให้คำปรึกษาเบื้องต้น และแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน ซึ่งโรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

เด็กและเยาวชนในยุคปัจจุบันจำนวนไม่น้อยได้รับผลกระทบจากปัญหาและสภาพแวดล้อมที่ไม่สร้างสรรค์ในสังคม จากการประมวลสถิติข้อมูลสถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชน สรุปได้ว่า 1) ตกเป็นทาสของเกมคอมพิวเตอร์จนถึงขั้นหมกมุ่น 2) นิยมประลองความเร็ว โดยมีพฤติกรรมการใช้รถจักรยานยนต์ที่ผิดกฎหมาย 3) ใช้ความรุนแรงในการตัดสินปัญหาและข้อขัดแย้ง 4) มีเพศสัมพันธ์เร็วขึ้น 5) เข้าถึงสารเสพติดได้ง่าย 6) ขาดหลักยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ติดเพื่อน ติดสื่อ และให้ความสำคัญกับวัตถุมากกว่าความมีคุณธรรมน้ำใจ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559) สอดคล้องกับ ปรียวิศว์ วงษ์จันทร์ (2565) สรุปไว้ว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ได้แก่ นักเรียนไม่สนใจเรียนในห้องเรียนทำให้นักเรียนมีผลการเรียนต่ำลง พ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลและอบรม

สั่งสอนลูก ปัญหาครอบครัวแตกแยก ปัญหาไม่มีใครคอยให้คำปรึกษา ปัญหานักเรียนติดเกมส์ ติดโทรศัพท์มือถือมีจำนวนเพิ่มขึ้น ปัญหาด้านการคบเพื่อน พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและยาเสพติด ล้วนส่งผลกระทบต่อตัวนักเรียนเอง และสอดคล้องกับ สมศรี รัตนศรี (2564) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนชุมชนวัดจวงโก มิตรภาพที่ 157 พบว่า ปัญหาด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและด้านการส่งต่อ อยู่ในระดับมาก

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก เพื่อจะนำข้อมูลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มาเป็นแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนำไปสู่การแก้ไขปัญหาทางสังคมและให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ความพร้อมของนักเรียน ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญาความรู้ ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนให้มีทักษะในการดำรงชีวิตเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารการศึกษาและวิธีการสอน การปฏิบัติงานของครูผู้สอน ที่จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 39 แห่ง และ 2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 35 แห่ง ที่ได้จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) แห่งละ 10 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน หัวหน้าฝ่ายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 1 คน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 1 คน และครูที่ปรึกษามัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 6 คน รวมทั้งสิ้น 350 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือได้แก่ แบบสอบถาม ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยค่าดัชนีความ

สอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งได้ค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6 – 1.0 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยผ่านการทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 30 คน และได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับร้อยละ 98

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ทำหนังสือนำเสนอแบบสอบถามถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่าผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 350 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวม

ด้าน	การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.30	0.29	มาก	1
2	การคัดกรองนักเรียน	4.13	0.34	มาก	3
3	การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	4.29	0.45	มาก	2
4	การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข	4.10	0.57	มาก	4
5	การส่งต่อนักเรียน	3.84	0.60	มาก	5
รวม		4.13	0.38	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) รองลงมา คือ ด้านที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านที่ 5 การส่งต่อนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$)

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ด้านที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ข้อ	การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	มีการประชุมวางแผนเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.25	0.49	มาก	4
2	มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.80	0.46	มากที่สุด	1
3	มีการจัดทำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคลไว้อย่างเป็นระบบ	4.17	0.43	มาก	8
4	มีการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลจากการสังเกต	4.37	0.59	มาก	3
5	มีการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลจากการสัมภาษณ์	4.20	0.45	มาก	6
6	มีการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลจากการเยี่ยมบ้าน	4.21	0.78	มาก	5
7	มีการเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลไว้อย่างเป็นระบบ	4.41	0.62	มาก	2
8	มีการประเมินติดตามผลการปฏิบัติการ	4.07	0.38	มาก	9
9	มีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการพัฒนาปรับปรุงการจัดระบบข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลไปใช้ส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลือนักเรียน	4.18	0.76	มาก	7
รวม		4.30	0.29	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อที่ 2 มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อที่ 8 มีการประเมินติดตามผลการปฏิบัติการการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$)

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลกด้านที่ 2 การคัดกรองนักเรียน

ข้อ	การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	มีการวางแผนเกี่ยวกับการจัดระบบการคัดกรองนักเรียน	4.07	0.32	มาก	8
2	มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการคัดกรองนักเรียน	4.14	0.43	มาก	6
3	มีการกำหนดเกณฑ์ในการคัดกรองนักเรียนที่ชัดเจน	4.27	0.51	มาก	2

4	มีการคัดกรองนักเรียนอย่างเป็นระบบ	4.20	0.52	มาก	3
5	มีการนำข้อมูลนักเรียนด้านความสามารถมาใช้พิจารณาในการคัดกรองนักเรียน	4.16	0.46	มาก	5
6	มีการนำข้อมูลนักเรียนด้านสุขภาพมาใช้พิจารณาในการคัดกรองนักเรียน	4.19	0.54	มาก	4
7	มีการนำข้อมูลนักเรียนด้านครอบครัวมาใช้พิจารณาในการคัดกรองนักเรียน	4.34	0.53	มาก	1
8	มีการประเมินติดตามผลการปฏิบัติงานด้านการคัดกรองนักเรียน	4.14	0.74	มาก	7
9	มีการพัฒนาปรับปรุงสารสนเทศผลการคัดกรองนักเรียนอย่างเป็นระบบ	3.92	0.78	มาก	9
10	มีการพัฒนาปรับปรุงสารสนเทศผลการคัดกรองนักเรียนอย่างเป็นปัจจุบัน	3.88	0.80	มาก	10
รวม		4.13	0.34	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อที่ 7 มีการนำข้อมูลนักเรียน ด้านครอบครัวมาใช้พิจารณาในการคัดกรองนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.34$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อที่ 10 มีการพัฒนาปรับปรุงสารสนเทศผลการคัดกรองนักเรียนอย่างเป็นปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$)

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลกด้านที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

ข้อ	การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	4.20	0.61	มาก	6
2	มีการสำรวจความสนใจของนักเรียน และจัดกิจกรรมตามความสนใจ	4.21	0.60	มาก	5
3	มีการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความสามารถพิเศษของนักเรียนตามศักยภาพ	3.95	0.69	มาก	9
4	มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประจำสัปดาห์เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์	4.03	0.73	มาก	8
5	มีการจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่ออบรมนักเรียนตาม	4.53	0.56	มาก	3
6	สถานการณ์	4.76	0.50	ที่สุด	1
7	มีการจัดประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียน (Classroom Meeting) ทุกภาคเรียน	4.57	0.62	ที่สุด	2

8	มีการจัดระบบการให้รางวัลนักเรียนที่มีความประพฤติดี	4.23	0.61	มากที่สุด	4
9	มีการประเมินผล กำกับติดตามกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอย่างเป็นระบบ	4.13	0.67	มาก	7
	มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงกิจกรรมด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน			มาก	
รวม		4.29	0.45	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ข้อที่ 6 มีการจัดประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียน (Classroom Meeting) ทุกภาคเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.76$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อที่ 3 มีการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความสามารถพิเศษของนักเรียนตามศักยภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$)

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลกด้านที่ 4 การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข

ข้อ	การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	มีการประชุมจัดทำโครงการที่ป้องกันช่วยเหลือแก่นักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหา	3.93	0.75	มาก	8
2	มีการหาวิธีแก้ไขและช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้รูปแบบที่หลากหลาย	4.10	0.75	มาก	6
3	มีการจัดบริการให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ	4.14	0.74	มาก	3
4	มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้กับนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหา	3.81	0.80	มาก	10
5	มีการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อการร่วมมือช่วยเหลือนักเรียน	4.22	0.74	มาก	2
6	มีการตรวจสอบ ติดตาม นักเรียนกลุ่มเสี่ยงกับกลุ่มที่มีปัญหาอย่างต่อเนื่อง	4.11	0.72	มาก	5
7	มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อการประสานความร่วมมือระหว่างบ้านกับโรงเรียน	4.72	0.57	มาก	1
8	มีการประเมิน ติดตาม และตรวจสอบนักเรียนกลุ่มเสี่ยงกับกลุ่มที่มีปัญหา	4.12	0.76	มาก	4
9	มีการประเมิน ติดตามโครงการป้องกันช่วยเหลือและแก่นักเรียน	3.89	0.63	มาก	9
10		3.96	0.64	มาก	7

มีการจัดทำรายงานการดำเนินงานด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขต่อฝ่ายบริหารตามลำดับชั้นอย่างต่อเนื่องเมื่อพบว่านักเรียนเกิดปัญหา				
รวม	4.10	0.57	มาก	

จากตารางที่ 5 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อที่ 7 มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อการประสานความร่วมมือระหว่างบ้านกับโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.72$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อที่ 4 มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้กับนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$)

ตารางที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลกด้านที่ 5 การส่งต่อนักเรียน

ข้อ	การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	มีการจัดประชุมวางแผนเกี่ยวกับระบบการส่งต่อนักเรียน	3.73	0.68	มาก	9
2	มีการประสานงานร่วมกันระหว่างครู ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนในการส่งต่อนอกของนักเรียนที่มีปัญหา	3.93	0.65	มาก	2
3	มีการวางแผนในการติดตามประสานงานเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนในการช่วยเหลือนักเรียน	3.88	0.69	มาก	5
4	มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการส่งต่อนักเรียน	3.81	0.71	มาก	7
5	มีการทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อนักเรียน	3.85	0.75	มาก	6
6	มีการทำความเข้าใจและชี้แจงผู้ปกครองถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อนักเรียน	3.91	0.76	มาก	3
7	มีการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาภายในโรงเรียนให้กับผู้มี	3.96	0.76	มาก	1
8	ความเชี่ยวชาญเฉพาะ ได้แก่ ครูแนะแนว ครูฝ่ายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ความช่วยเหลือ	3.65	0.73	มาก	10
9	มีการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหากับองค์กรภายนอกเพื่อให้	3.75	0.79	มาก	8
10	ผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ ให้ความช่วยเหลือ	3.89	0.68	มาก	4
	มีการประเมินติดตามผลการปฏิบัติการส่งต่อนักเรียน				
	มีการรายงานผลการติดตามการช่วยเหลือนักเรียนจากการส่งต่อผู้ที่เกี่ยวข้องให้ฝ่ายบริหารทราบ				

รวม	3.84	0.60	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 7 มีการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาภายในโรงเรียนให้กับผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ ได้แก่ ครูแนะแนว ครูฝ่ายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ความช่วยเหลืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อที่ 8 มีการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหากับองค์กรภายนอกเพื่อให้ผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะให้ความช่วยเหลือ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นสำคัญในรายด้านและนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้ จากสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานน่านโยบายด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกระทรวงศึกษาธิการไปสู่การปฏิบัติโดยมอบหมายให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียนเน้นกิจกรรมส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหา ให้นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครู ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเพ็ญ จิระณัฐวีรกุล (2562) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาโนช ตัญยงค์ และวัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดาร์ง (2564) ได้ศึกษาการศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี สหวิทยาเขตพุดเตย พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, ทองหล่อ วงษ์อินทร์ และอติพงษ์ เพชรสุทธิ (2565) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนธัญบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ทั้งนี้เนื่องมาจาก บทบาทของครูที่ปรึกษาฝ่ายบริหารดำเนินการด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลตามนโยบายด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และนโยบายการเยี่ยมบ้านนักเรียนร้อยเปอร์เซ็นต์ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โดยการใช้วิธีที่หลากหลาย ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน รวบรวมข้อมูลไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อที่จะช่วยให้ฝ่ายบริหารและครูที่ปรึกษาทราบข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัวของนักเรียนแต่

ละคน เพื่อใช้ในการส่งเสริม พัฒนา และช่วยเหลือนักเรียนต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเพ็ญ จิระณัฐวิรุฬ (2562) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทร์ปัทมา บุตรดี, จำเนียร พลหาญ และธีรชัย บุญมาธรรม (2563) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในอำเภอหนองสองห้องสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาโนช ตัญยงค์ และ วัชรภัทร เตชะวัฒน์ศิริดำรง (2564) ได้ศึกษาการศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี สหวิทยาเขตพุเตย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, ทองหล่อ วงษ์อินทร์ และอติพงษ์ เพชรสุทธิ (2565) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนธัญบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนีย์ สอนตระกูล, สมโภชน์ อเนกสุข และ รสริน พิมลบรรยงค์ (2565) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดดอนยอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เช่นกัน

สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการส่งต่อ ทั้งนี้เนื่องมาจากสถานศึกษาขาดงบประมาณในการส่งต่อภายนอก ซึ่งเป็นการส่งไปให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องได้ช่วยเหลือพัฒนานักเรียนต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการมากส่งผลให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนขาดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, ทองหล่อ วงษ์อินทร์ และอติพงษ์ เพชรสุทธิ (2565) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนธัญบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาวรีย์ ชาวสมบูรณ์ และ อำนวย ทองโปร่ง (2565) ได้ศึกษาการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, ทองหล่อ วงษ์อินทร์ และอติพงษ์ เพชรสุทธิ (2565) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนธัญบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาวรีย์ ชาวสมบูรณ์ และอำนวย ทองโปร่ง (2565) ได้ศึกษาการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

พบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนกมณัฐ แสงสี และ ทินกฤตพัทธ์ รุ่งเมือง (2564) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนางานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี และ พระนครศรีอยุธยา พบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนกมณัฐ แสงสี และ ทินกฤตพัทธ์ รุ่งเมือง (2564) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนางานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี และ พระนครศรีอยุธยา พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาโนช ตัญยงค์ และ วัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง (2564) ได้ศึกษาการศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี สหวิทยาเขตพุทไธสง พบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย อังสุโชติเมธี (2560) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 พบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด แต่อยู่ในระดับการดำเนินงานมาก คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน สถานศึกษาควรจัดหางบประมาณในการดำเนินการส่งต่อภายนอก และควรติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนของผู้เชี่ยวชาญ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2) สถานศึกษาควรประสานกับผู้ปกครองนักเรียนและตัวนักเรียนให้เข้าใจถึงเหตุผลของการส่งต่อนักเรียน โดยไม่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเป็นปมด้อยกว่าคนอื่น พร้อมทั้งเก็บข้อมูลนักเรียนที่ถูกส่งต่อเป็นความลับ เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความอับอายในสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก จึงมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1) ควรศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อนักเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก

2) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก

เอกสารอ้างอิง (References)

- จันทป์ปภา บุตรดี, จำเนียร พลหาญ และ อีรัชชัย บุญมาธรรม. (2563). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในอำเภอหนองสองห้องสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. 17(1), 127-136.
- ชนกมณัฐ แสงสี และ ทินกฤตพัชร รุ่งเมือง. (2564). แนวทางการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตบึงกาฬและพระนครศรีอยุธยา. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*. 6(3), 12-23.
- ปรียวิศว์ วงษ์จันทร์. (2565). รายงานการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนจุลจักษณ์วิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตบึงกาฬ ตรี. *วารสารวิชาการไทยวิจัยและการจัดการ*, 3(3), 1-30.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, ทองหล่อ วงษ์อินทร์ และอติพงษ์ เพชรสุทธิ. (2565). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนธัญบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*. 9(3), 221-239.
- ปาวรีย์ ขาวสมบุรณ์ และ อำนวย ทองโปร่ง. (2565, มกราคม-เมษายน) การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. *Journal of Roi Kaensam Academi*. 7(8), 216-230.
- มาโนช ตัญยงค์ และ วัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง. (2564, มกราคม – มิถุนายน). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี สหวิทยาเขตพุทไธสง. *วารสารการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย*. 8(1), 19-28.
- สมชาย อังสุโชติเมธี. (2560, กรกฎาคม-ธันวาคม). การศึกษาสภาพและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนคลองลานวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41. *วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร*. 2(4), 67-76.
- สมศรี รัตนศรี. (2564). สภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนชุมชนวัดจางโคมตริภาพที่ 157. การประชุมสวนสุนันทาวิชาการ ระดับชาติ ครั้งที่ 9 เรื่อง “การยกระดับงานวิจัยสู่นวัตกรรม”, 1(1), 487-500.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *การพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560ก). *แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ปีงบประมาณ 2563. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560ก). การพัฒนาความเข้มแข็งระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนหลักสูตรครูที่ปรึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560ข). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตาม
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์
การเกษตรประเทศไทย จำกัด.
- สุนีย์ สอนตระกูล, สมโภชน์ อเนกสุข และ รสริน พิมลบรรยงค์. (2565, เมษายน). การดำเนินงาน
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดดอนยอ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก. *Journal of Modern
Learning Development*. 7(3),40-54.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research activities.
Education and psychological Measurement. 30(3), 607 – 610.

การบูรณาการการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในสถานการณ์
แพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา
Integrating the Teaching of Moral Teachers in Schools in The Situation
of the Covid-19 Epidemic in Chachoengsao Province

พระปลัดอดิสร ญาณสโร¹ สุวัฒน์ รักขันโท² สมชัย ศรีนोक³
PhrapaladAdisorn Yanaslaw, Suwatsan Ragkhanto, Somchai Srinok

บทคัดย่อ (Abstract)

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ในสถานการณ์แพร่ระบาดโควิด-19 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา 2. เพื่อศึกษาอุปสรรค และปัญหาของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ในสถานการณ์แพร่ระบาดโควิด-19 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา 3. เพื่อศึกษาวิธีแก้ไขปัญหา และอุปสรรคของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในสถานการณ์แพร่ระบาดโควิด-19 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้ การเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในสถานการณ์แพร่ระบาดไวรัสโควิด-19 มีผลกระทบต่อครูผู้สอน และนักเรียน โดยครูผู้สอนมีความลำบากในการสอนนักเรียน และต้องปฏิบัติตามมาตรการต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการที่ประกาศออกมาการปฏิบัติให้ไม่มีความเสี่ยงและสุขอนามัยที่ดีมาตรการของกระทรวงศึกษาธิการ ในการจัดระเบียบครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในสถานการณ์แพร่ระบาดไวรัสโควิด-19 ถ้ามีการระบาดให้ โรงเรียนสามารถปิดการเรียนการสอนได้ การเว้นระยะห่าง การใส่หน้ากากอนามัยระหว่างการสอน การล้างมือทำความสะอาดมือบ่อย ๆ เป็นต้น วิธีการสอน ให้มีการเรียนสอนออนไลน์ (On site) แทนการสอนในโรงเรียน (In site) เพื่อป้องกันการระบาดของไวรัสโควิด-19 ใช้ระบบออนไลน์การสอน หรือสิ่งงาน เช่น Line, Classroom, Zoom เป็นต้น การปรับตัวของครูผู้สอน โดยปรับตารางการสอนให้กระชับให้มากขึ้น บางวิชาอาจจะสอนให้น้อยลงแต่สิ่งงานเป็นใบงานแทน ปรับวิธีการสอนให้หน้าสนใจมากขึ้น เพราะเด็ก ๆ บางคนไม่สนใจ เช่น เล่นิทาน สอดแทรกขาดก หรือคำสอนพระพุทธศาสนา ความดีความชั่ว การเรียนการสอนในระบบออนไลน์ มันอาจจะไม่คล่องตัวเหมือนเรียนในโรงเรียน ผู้เป็นครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนต้องมีการปรับตัว

Received: 2022-09-08 Revised: 2022-10-15 Accepted: 2022-10-19

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Corresponding Author e-mail:taitong654@yahoo.com

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

³ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

เองให้เข้ากับสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ให้ได้ ขณะเดียวกันตัวครูพระสอนศีลธรรมต้องดูแลสุขภาพตนเองไม่ให้เป็นตัวแพร่เชื้อโรคสู่ตัวนักเรียนเองด้วย โดยใช้มาตรการต่าง ๆ ที่ทางกระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้กับโรงเรียนในเขตพื้นที่ต่าง ๆ ที่สำคัญการดูแลสุขภาพอนามัยของตนเองให้เป็นคนแพร่เชื้อ เช่น สวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลาในการสอน หมั่นล้างมือ หรือล้างเจลแอลกอฮอล์บ่อย ๆ หมั่นตรวจสอบ ATK เพื่อความแน่ใจ รับประทานให้ครบโดส 4 เข็ม หมั่นออกกำลังกาย และดูแลสุขภาพตนเองเพื่อเพิ่มภูมิคุ้มกันตนเองให้มากขึ้น และที่สำคัญหากตนเองติดเชื้อไวรัสโควิด-19 แล้วควรจะกักตัวเอง และเข้าสู่กระบวนการรักษาเพื่อให้ร่างกายหายปกติ ไม่ควรทำตัวเองเป็นพาหนะนำเชื้อโรคควรมีความรับผิดชอบต่อสังคม อย่างไรก็ตาม การศึกษาในยุค New Normal ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 จะเป็นเพียงทางเลือกที่ถูกนำมาใช้ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ ซึ่งส่งผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องมีการปรับตัวอย่างมากด้วยความจำเป็นที่ต้องพัฒนาทักษะการนำเครื่องมือและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญกับการศึกษามากขึ้น โดยอย่ามองว่าการเรียนออนไลน์จะสามารถทดแทนการเรียนในชั้นเรียนได้ทั้งหมด และการเรียนออนไลน์ที่ดีไม่ใช่การคัดลอกในห้องเรียนมาไว้ในแพลตฟอร์มออนไลน์ แต่ต้องเป็นการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

คำสำคัญ (Key Words): ครูพระสอนศีลธรรม; สถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19; การปฏิบัติตนในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19

Abstract

This research The results of the research can be summarized as follows. Teaching of monks to teach morality in schools in the situation of the Covid-19 virus epidemic It affects teachers and students. Teachers have difficulty teaching students. And must comply with the measures announced by the Ministry of Education, Risk-free practice and good hygiene measures of the Ministry of Education. In organizing moral teachers in schools in the situation of the Covid-19 epidemic. If there is an outbreak Schools can close the course. tail spacing Wearing a mask during teaching Washing hands and cleaning hands frequently, etc. Teaching methods To teach online (on site) instead of teaching in schools (In site) to prevent the spread of the COVID-19 virus. Use the online teaching system or order work. Such as Line , Classroom , Zoom etc. Teacher's adjustment by adjusting the teaching schedule to be more concise Some subjects may teach less, but order a worksheet instead. Adjust the teaching method to make it more interesting because some children don't care, such as telling stories, inserting allegory or teachings of Buddhism. Good and Evil. Teaching online may not be as streamlined as in school. The moral teacher in the school must adjust himself to the situation of the Covid-19 epidemic. At the same

time, the moral teacher must take care of his health so that he doesn't spread the disease to the students themselves. Using different measures that the Ministry of Education announced for schools in different areas. It is important to take care of your own hygiene to be the person who spreads the virus, such as wearing a mask at all times during teaching, washing your hands regularly, or washing the alcohol gel often. Always check ATK to be sure. Get all 4 doses of the vaccine. Exercise regularly and take care of your health to increase your immunity. And most importantly, if you are infected with the COVID-19 virus then should self-isolate and enter the healing process for the body to heal normally You shouldn't make yourself a vehicle for germs. Should be responsible for society, However, education in the New Normal era during the Covid-19 situation. It will be the only alternative that is used in this situation. As a result, those involved need to be greatly adapted by the need to develop skills in applying technological tools and equipment to play more important roles in education. By not looking at Online learning can completely replace classroom learning. And good online learning is not copying the classroom to an online platform. But it must be learning that is suitable for the learner is important.

Key Words: Moral teacher; The situation of the spread of the COVID-19 virus; Actions in the Covid-19 epidemic situation.

บทนำ (Introduction)

เป็นที่ทราบกันตลอดมาว่าระบบการศึกษาของประเทศไทยนั้น มีความผูกพันอยู่กับสถาบันพระพุทธศาสนาอย่างยาวนาน เพราะการศึกษาไทยในอดีตนับตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธยา จนกระทั่งสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น การศึกษายังคงดำเนินไปเช่นเดียวกับสมัยกรุงศรีอยุธยา กล่าวคือ มีวัดได้ให้ความรู้แก่พลเมืองให้เหมาะแก่ความต้องการของประชาคม วัดและบ้านรับภาระในการอบรมสั่งสอนเด็ก ส่วนรัฐหรือราชสำนักควบคุมตลอดจนให้ความอุปถัมภ์ตามสมควร พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศให้การนับถือมาช้านาน หลายนครบรรพชและเป็นรากฐานสำคัญจารีต ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของคนไทย ชีวิตของประชาชนชาวไทยแต่เดิมผูกพันอยู่กับพระพุทธศาสนาและสถาบันพระพุทธศาสนาอย่างแน่นแฟ้น วัดได้กลายเป็นส่วนประกอบสำคัญของชุมชนท้องถิ่น เป็นศูนย์กลางแห่งกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เป็นแหล่งการศึกษาของประชาชนทุกระดับ

ครูพระสอนศีลธรรม กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรมได้ดำเนินการโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน มาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2548-2550 โดยแรกเริ่มรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณให้จำนวน 10,000,000 บาท เพื่ออุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายถวายพระสอนธรรมในโรงเรียนที่เข้าไปสอนใน

สถานศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอาชีวศึกษา ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ประมาณ 600 รูป ภายหลังจากการที่กระทรวงวัฒนธรรมได้ทำข้อตกลงความร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ และมีการประชุมร่วมกัน พบว่ากระทรวงศึกษาธิการมีความต้องการพระสอน ๆ ไปสอนในโรงเรียนเฉพาะที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ไม่น้อยกว่า 58,073 รูป โดยเฉพาะโรงเรียนวิถิพุทธ ซึ่งมีอยู่จำนวนมากกว่า 10,000 แห่ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ในสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อศึกษาอุปสรรค และปัญหาของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ในสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา
3. เพื่อศึกษาวิธีแก้ไขปัญหา และอุปสรรคของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยในครั้งนี้ ศึกษาเกี่ยวกับการสอนพระศีลธรรมในโรงเรียนในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. ประชากรกลุ่มเป้าหมาย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างเครื่องมือและการทดสอบเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย คือ พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดฉะเชิงเทรา กลุ่มประชากรเป็นแบบเจาะจงเลือกจากพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยกำหนดเลือกครูพระสอนศีลธรรมจากโรงเรียนคนละแห่ง จำนวน 5 รูป

ผลการวิจัย (Research Results)

การเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 มีผลกระทบต่อครูผู้สอน และนักเรียน โดยครูผู้สอนมีความลำบากในการสอนนักเรียน และต้องปฏิบัติตามมาตรการต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการที่ประกาศออกมาการปฏิบัติให้ไม่มีความเสี่ยงและสุขอนามัยที่ดีมาตรการของกระทรวงศึกษาธิการ ในการจัดระเบียบครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ถ้ามีการระบาดให้ โรงเรียนสามารถปิดการเรียน

การสอนได้ การเว้นระยะห่าง การใส่หน้ากากอนามัยระหว่างการสอน การล้างมือทำความสะอาดมือบ่อย ๆ เป็นต้น วิธีการสอน ให้มีการเรียนสอนออนไลน์ (On site) แทนการสอนในโรงเรียน (In site) เพื่อป้องกันการระบาดของไวรัสโควิด-19 ใช้ระบบออนไลน์การสอนหรือสั่งงาน เช่น Line, Classroom, Zoom เป็นต้น การปรับตัวของครูผู้สอน โดยปรับตารางการสอนให้กระชับให้มากขึ้น บางวิชาอาจจะสอนให้น้อยลงแต่สั่งงานเป็นใบงานแทน ปรับวิธีการสอนให้หน้าสนใจมากขึ้น เพราะเด็ก ๆ บางคนไม่สนใจ เช่น เล่นิทานสอดแทรกขาดก หรือคำสอนพระพุทธศาสนา ความดีความชั่ว การเรียนการสอนในระบบออนไลน์มันอาจจะไม่คล่องตัวเหมือนเรียนในโรงเรียน ผู้เป็นครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนต้องมีการปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ให้ได้ ขณะเดียวกันตัวครูพระสอนศีลธรรมต้องดูแลสุขภาพตนเองไม่ให้เป็นตัวแพร่เชื้อโรคสู่ตัวนักเรียนเองด้วย โดยใช้มาตรการต่าง ๆ ที่ทางกระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้กับโรงเรียนในเขตพื้นที่ต่าง ๆ

ที่สำคัญการดูแลสุขภาพอนามัยของตนเองให้เป็นคนแพร่เชื้อ เช่น สวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลาในการสอน หมั่นล้างมือ หรือล้างเจลแอลกอฮอล์บ่อย ๆ หมั่นตรวจสอบ ATK เพื่อความแน่ใจ รับผิดชอบต่อส้วม 4 เข็ม หมั่นออกกำลังกายและดูแลสุขภาพตนเองเพื่อเพิ่มภูมิคุ้มกันตนเองให้มากขึ้น และที่สำคัญหากตนเองติดเชื้อไวรัสโควิด-19 แล้วควรจะกักตัวเอง และเข้าสู่กระบวนการรักษาเพื่อให้ร่างกายหายปกติ ไม่ควรทำตัวเองเป็นพาหนะนำเชื้อโรคควรมีความรับผิดชอบต่อสังคม อย่างไรก็ตาม การศึกษาในยุค New Normal ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 จะเป็นเพียงทางเลือกที่ถูกนำมาใช้ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ ซึ่งส่งผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องมีการปรับตัวอย่างมากด้วยความจำเป็นที่ต้องพัฒนาทักษะการนำเครื่องมือและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญกับการศึกษามากขึ้น โดยอย่างมองว่า การเรียนออนไลน์จะสามารถทดแทนการเรียนในชั้นเรียนได้ทั้งหมด และการเรียนออนไลน์ที่ดีไม่ใช่การคัดลอกในห้องเรียนมาไว้ในแพลตฟอร์มออนไลน์ แต่ต้องเป็นการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

การสอนในโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบต่อส่วนรวม รมณ์ตระวังไปสถานที่เสี่ยงถ้าจำเป็น เมื่อป่วยเป็นโควิดก็ต้องแจ้งให้ส่วนรวมได้ทราบและจัดการรักษาในที่ที่เหมาะสม ในช่วงสถานการณ์ covid ระบาดสิ่งที่สำคัญก็คือการป้องกันและสุขภาพอนามัยทั้งตัวผู้สอนเองและตัวผู้เรียนและสิ่งที่สำคัญคือ มาตรการที่ต้องนำมาใช้ในช่วงสถานการณ์นี้มาตรการที่ชัดเจนแผนสำรองเมื่อเกิดการติดเชื้อในด้านครูพระสอนศีลธรรมนั้นการจัดตารางเรียนการสอนนั้นควรอ้างอิงถึงการจัดตารางเรียนตามการเรียนปกติของนักเรียนเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการทับคาบหรือตารางเรียนคาบชนกัน

1. การปรับตัวของครูพระสอนศีลธรรม ในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ควรปรับตัวเองในการสอนเพราะต้องมีการสอนออนไลน์จากเดิมที่สอนในโรงเรียน
2. วิธีการสอน การสอนเป็นแบบออนไลน์ การสั่งงานเป็นชิ้นงานผ่านระบบออนไลน์ เช่น Line, Classroom, Zoom

3. การดูแลสุขภาพอนามัยของตนเองให้แข็งแรง ใส่หน้ากากขณะสอนหนังสือนักเรียน เว้นระยะห่างไม่ควรใกล้ชิดมากเกินไป หมั่นล้างมือบ่อย ๆ หมั่นตรวจ ATK เพื่อป้องกันไม่ให้ตนเองเป็นพาหนะนำเชื้อโรคไปติดเด็กนักเรียน

4. ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่มีโรคระบาดอุบัติใหม่เกิดขึ้นไม่ใช่เฉพาะโรคไวรัสโควิด-19 เพียงอย่างเดียว แต่ต้องปรับตัวถ้าในอนาคตเกิดโรคอุบัติใหม่เกิดขึ้นอีก

5. เตรียมความพร้อมทั้งเรื่องการสอน แผนการสอน ปรับให้ยืดหยุ่นได้

6. หมั่นติดตามข่าวสาร ประกาศต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อช่วยให้การดูแลปัญหาต่าง ๆ จะได้ง่ายขึ้น

7. ในปัจจุบันการเรียนการสอนมีปรับรูปแบบใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา ตัวครูผู้สอนต้องปรับตัวให้ทันสถานการณ์ต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง (References)

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. และคณะ. (2545). *ระบบการสื่อสารการสอน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วยุพา ทศตะ. (2541). *การสัมมนาเชิงปฏิบัติการการเล่านิทานสัจจริงสำหรับครูโรงเรียน*

ประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ภาควิชาภาษาตะวันตกและภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยสารคาม.

อภิญา เบญจวรรณกร. (2540). การเล่านิทานในยุคอิเล็กทรอนิกส์. *วารสารห้องสมุด*. 41(3), 40-46.

การบริหารงานภาครัฐแบบมีส่วนร่วม Participatory Public Administration

พระครูกิตติญาณวิสิฐ¹
Phrakhru Kittiyana-visit

บทคัดย่อ (Abstract)

การมีส่วนร่วมถือเป็นหัวใจหลักในการในการบริหารจัดการในทุกหน่วยงาน ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล ทั้งการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และการปกครองส่วนท้องถิ่น จึงกล่าวได้ว่า การบริหารทุกองค์กรจะขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ได้ เพราะการบริหารจัดการมีอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียในองค์กรนั้น ๆ จะเป็นปัจจัยในการสร้างความมั่นคงและความเจริญให้กับองค์กร

คำสำคัญ (Keywords): การบริหาร; ภาครัฐ; การมีส่วนร่วม

Abstract

The participation is the key to the management of all departments in accordance with the government's policies, including central government administration. Provincial and local government Therefore, it can be said that the management of every organization cannot lack the participation of personnel in the organization and those involved. Because management relies on participation of stakeholders in that organization, it will be a factor in creating stability and prosperity for the organization.

Keywords: administration; public sector; participation

บทนำ (Introduction)

ท่ามกลางสถานการณ์โลกที่มีความเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทุกองค์กรต้องเรียนรู้ในการปรับตัวอย่างเท่าทัน หน่วยงานภาครัฐก็เช่นเดียวกัน เนื่องจากเมื่อหน่วยงานภาครัฐมีนโยบายหรือดำเนินการในเรื่องใด ๆ แล้วจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสาธารณะในวงกว้าง แนวทางในการบริหารจัดการขององค์กรภาครัฐจึงมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนา

Received: 2022-09-05 Revised: 2022-09-30 Accepted: 2022-10-02

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Corresponding Author e-mail: local.innovation.soc@gmail.com

ในทุกมิติให้เหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งแนวคิดในการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระบบต่าง ๆ ของภาครัฐ เพื่อให้องค์กรมีความแข็งแกร่ง สามารถขับเคลื่อนภารกิจของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดทั้งการมุ่งเน้นการให้บริการแก่ประชาชนโดยคำนึงถึงคุณภาพเป็นสำคัญ ประเด็นยุทธศาสตร์การส่งเสริมระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบ ร่วมมือกันระหว่างภาครัฐภาคเอกชนและภาคประชาชน เป็นประเด็นที่ได้กำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ.2556 - พ.ศ.2561) (ธงชัย สันติวงษ์, 2543)

ที่สอดคล้องกับการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่มีเป้าหมายคือ เพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานราชการทบทวนบทบาทและภารกิจของตนให้มีความเหมาะสม โดยให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน มุ่งเน้นการพัฒนา รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับภาคส่วนอื่น การถ่ายโอนภารกิจบางอย่างที่ภาครัฐไม่จำเป็นต้องดำเนินงานเองให้ภาคส่วนอื่น รวมทั้งการสร้างความร่วมมือหรือความเป็นภาคีหุ้นส่วน (Partnership) ระหว่างภาครัฐและภาคส่วนอื่น การเปิดให้ภาคส่วนอื่น เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานภาครัฐมีได้หลายระดับ ตั้งแต่ระดับที่ประชาชนมีบทบาทจำกัด แค่เป็นผู้ให้ความคิดเห็นต่อการกำหนดนโยบายหรือจัดทำโครงการของหน่วยงานภาครัฐ มาจนถึงการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงนวัตกรรม ของการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ทั้งนี้ การให้ภาคส่วนอื่น ๆ เข้ามาร่วมกับภาครัฐนั้นมีได้หลายรูปแบบ เช่น รูปแบบความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการให้บริการสาธารณะประเภทโครงสร้างพื้นฐานที่เรียกว่า Public – Private Partnership (PPP) ที่ภาคเอกชนเป็นตัวหลักในการเป็นภาคีหุ้นส่วน เพื่อแก้ไขปัญหาจากการที่ภาครัฐขาดแคลนงบประมาณ องค์ความรู้หรือเทคโนโลยีในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ ฉะนั้น PPP จึงมุ่งหวังด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงการนั้น ๆ สำหรับในด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เครื่องมือบริหารจัดการเป็นหนึ่งในประเด็นหลักที่ได้กำหนดไว้ในประเด็นปฏิรูประบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการปฏิรูปเครื่องมือบริหารจัดการ ที่มีอยู่เดิมและการนำเครื่องมือบริหารจัดการใหม่มาใช้ ซึ่งสร้างนวัตกรรมของการทำงานร่วมแบบ Public Private People Partnership (PPPP) หรือที่เรียกกันว่า กลไกประชารัฐ ก็เป็นเครื่องมือบริหารจัดการใหม่ที่จะนำมาใช้ ด้วยความมุ่งหวัง จะให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือของภาครัฐ เอกชน และประชาชนในแก้ไขปัญหาและพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2545)

บริบทและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในปัจจุบันเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการปรับตัวของนานาประเทศทั่วโลก และประเทศไทยก็ได้รับ อิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น ทั้งเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง โดยเฉพาะความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีที่ล้ำหน้าอย่างก้าวกระโดด ทำให้ประเทศถูกผลักดันให้เร่งพัฒนาและสร้างความเจริญเพื่อไปสู่การเป็นประเทศไทย 4.0 (Thailand 4.0) ด้วย และความเจริญที่มาอย่างรวดเร็วได้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่ปัญหาของสังคมที่มีความซับซ้อนหรือปริมาณมากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งภาครัฐ

จำเป็นต้องปรับตัวและเตรียมการรองรับให้ทันต่อสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น โดยเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกมิติ เพื่อส่งมอบบริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพให้กับประชาชน และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง การพัฒนาประเทศไทย 4.0 โดยการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ “Value-Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” โดยใช้พลัง “ประชารัฐ” ซึ่งมีทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมประกอบด้วย ภาคเอกชน ภาคการเงิน การธนาคาร มหาวิทยาลัย และสถาบันวิจัยต่าง ๆ โดยเน้นตามความถนัดและจุดเด่นของแต่ละองค์กร รวมทั้งความร่วมมือจากภาคประชาชนหรือภาคประชาสังคม ซึ่งภาครัฐเป็นผู้สนับสนุนให้การขับเคลื่อนเกิดผลที่เป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ระบบการเมืองการปกครอง “ประชาธิปไตยประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy)” ได้ให้ความสำคัญกับประชาชนในการเข้ามีส่วนร่วมโดยตรง ทั้งทางการเมืองและการบริหารราชการ ดังปรากฏอย่างชัดเจนในเนื้อหาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และต่อเนื่องในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่ให้สิทธิเสรีภาพของชนชาวไทยในหลาย ๆ มาตรา ซึ่งส่งผลให้เกิดกระแสการตื่นตัวของประชาชนในเรื่องสิทธิมนุษยชน มีการเรียกร้องสิทธิในการรับรู้และสิทธิในการเข้ามามีส่วนร่วม โดยประชาชนเรียกร้องความเป็นธรรมในสังคมมากขึ้น มีการรวมตัวเป็นกลุ่มประชาสังคมและเริ่มเรียกร้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและบริหารงานภาครัฐที่โปร่งใสเป็นธรรม รวมทั้งการเปิดพื้นที่ให้ประชาชน เข้ามีส่วนร่วมในการบริหารราชการโดยตรง ส่งผลให้ภาครัฐจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลง โดยต้องเปิดระบบราชการเข้าสู่กระบวนการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participative Democracy) ที่ยอมรับและให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการมากขึ้น

จะสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างไรให้มีคุณภาพ

การพัฒนากระบวนการที่ผ่านมา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการหรือที่รู้จักกันในนามสำนักงาน ก.พ.ร. ได้ให้ความสำคัญกับการเปิดระบบราชการให้ประชาชน หรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการมาอย่างต่อเนื่อง และโดยที่กระแสการปฏิรูปภาครัฐ (Public Sector Reform) ที่มุ่งแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมในการสร้างระบบบริหารงานภาครัฐให้มีความทันสมัย มีความคล่องตัว มีความคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ ในการใช้ทรัพยากรเพื่อจัดบริการสาธารณะและสามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ประชาชน ผู้รับบริการหรือตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง ดังนั้น จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานภาครัฐต้องหันมาให้ความสำคัญกับสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคมให้เข้ามามีบทบาทหรือมีส่วนร่วม ในการบริหารราชการแผ่นดิน อย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น เพื่อนำพาประเทศไทยพัฒนาไปสู่ประเทศไทย 4.0 (Arnstein, S.R. (1991, January).

แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารราชการ

การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance) เป็นหลักการในการบริหารราชการแผ่นดินตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ซึ่งจะนำไปสู่ระบบราชการที่มีความสุจริตโปร่งใส เปิดเผยข้อมูล เที่ยงธรรม และมีการบริหารงานที่เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง รวมทั้งมุ่งประโยชน์สุขของประชาชนเป็นสำคัญโดยที่หน่วยงานภาครัฐจะมีกลไกการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมที่ต่อเนื่องและสร้างสรรค์เป็นองค์กรที่เปิดให้ประชาชนหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถเข้าถึงได้ (Accessibility) มีการติดต่อสื่อสารสองทางกับประชาชน (Dialogue) ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และนำข้อคิดเห็นของประชาชนมาประกอบการตัดสินใจขององค์กร พร้อมทั้งอธิบายเหตุผล รวมไปถึงการจัดกระบวนการการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างทันทั่วถึง ถูกต้อง โปร่งใส และจริงใจ

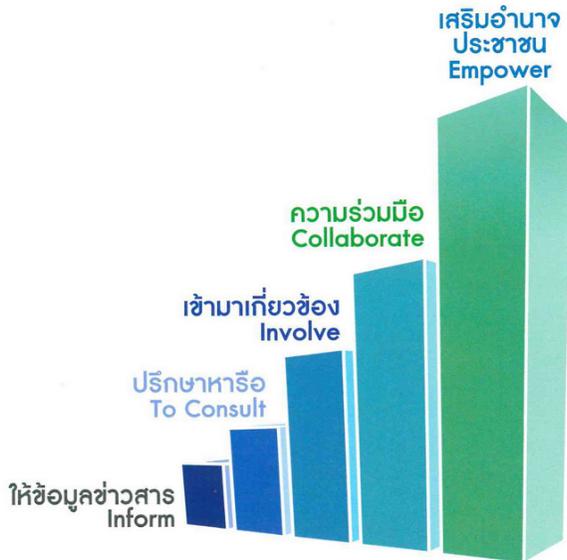
สำนักงาน ก.พ.ร. ได้ให้ความหมายไว้ว่า **“การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม”** หมายถึง การบริหารราชการที่นำผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน และการประเมินผล โดยมีการจัดระบบงานหรือวิธีการทำงาน การจัดโครงสร้าง และการสร้างวัฒนธรรมการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐที่เอื้อต่อการเปิดโอกาสให้ประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ ทิศทาง การพัฒนาที่ผ่านมา สำนักงาน ก.พ.ร. ได้

ยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารราชการไปสู่การบริหารราชการ บ้านเมืองแบบร่วมมือกัน (Collaborative Governance) ที่เน้นการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน ทั้งในแนวระนาบ คือ สร้างความร่วมมือจากภาคประชาชน ภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจ/ภาคเอกชน นักวิชาการ สื่อสารมวลชน ฯลฯ และแนวดิ่ง คือ บูรณาการการทำงานกับหน่วยงานภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงการทำงาน และสร้างเอกภาพของการบริหารราชการแผ่นดิน

ในการขับเคลื่อนการเปิดระบบราชการ สำนักงาน ก.พ.ร. ใช้กลยุทธ์ การพัฒนาใน 2 ส่วนพร้อม ๆ กัน คือ การพัฒนาจากภายในภาคราชการ (Inside-out Approach) โดยการส่งเสริมให้ส่วนราชการ ปรับปรุงระบบหรือวิธีบริหารงานให้เอื้อต่อ การสร้างการมีส่วนร่วม สร้างความรู้ความเข้าใจและทักษะ ของการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมให้กับข้าราชการในระดับต่าง ๆ และส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรม การทำงานแบบมีส่วนร่วม รวมทั้ง ส่งเสริมแนวปฏิบัติที่ดี เพื่อให้เป็นหน่วยงาน

ตัวอย่างและเผยแพร่แนวทางปฏิบัติที่ดีแก่ส่วนราชการอื่น ๆ นำไปประยุกต์ใช้ต่อไป และการพัฒนาจากภายนอกภาคราชการ (Outside-in Approach) โดยสนับสนุนการสร้างศักยภาพและโอกาส (Empowerment and Enabling) ให้ภาคประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ ด้วยการส่งเสริมให้มีการจัดเวที/การประชุม เพื่อสร้างความเข้าใจ ประสานงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (นรินทร์ชัย พัฒนพงศา, 2546)

ร่วมกัน ของ เครือข่าย ภาคประชาชน รวมทั้ง การพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ เพิ่มขีดความสามารถ และเพิ่มโอกาสของภาคประชาสังคมและชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อเป็นภาคีเครือข่าย และมีบทบาทร่วมทำงานกับภาครัฐในลักษณะหุ้นส่วน ความร่วมมือ ได้อย่างเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตาม ในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารราชการ จำเป็นต้องกำหนดรูปแบบการมีส่วนร่วมที่เหมาะสมกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนและเงื่อนไขการมีส่วนร่วม และ

ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการ รวมทั้งการมีส่วนร่วมเป็นไปอย่างกว้างขวาง (Inclusive) โดยผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมต้องเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม และที่สำคัญความจริงจัง เปิดเผย ซื่อสัตย์ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ดังนั้น เราจึงควรทำความเข้าใจกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation Spectrum) และเงื่อนไขของการมีส่วนร่วมต่อไปนี้ **ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน** ในที่นี้ใช้ตัวแบบของสมาคมการมีส่วนร่วมสากล (International Association for Public Participation - IAP2) ที่เรียกว่า Public Participation Spectrum ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของประชาชน 5 ระดับ คือ ระดับการให้ข้อมูลข่าวสาร (To Inform) ระดับการปรึกษาหารือ (To Consult) ระดับการเข้ามาเกี่ยวข้อง (To Involve) ระดับความร่วมมือ (To Collaborate) และระดับเสริมอำนาจประชาชน (Empower) ซึ่งเป็นระดับที่บทบาทของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูงสุด (นรินทร์ จงวุฒิเวศย์, 2557)

บทสรุป

ความสำเร็จของการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมซึ่งเป็นการทำงานร่วมกับภาคประชาชนและภาคส่วนอื่นที่เกี่ยวข้องแบบหุ้นส่วนความร่วมมือ นำไปสู่การยอมรับซึ่งกันและกันในผลของการพัฒนาที่เกิดขึ้น ก่อให้เกิดประโยชน์กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน อันเป็นการสร้างพลังความร่วมมือในการขับเคลื่อนการพัฒนากระบวนการไปสู่เป้าหมาย คือ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารราชการแผ่นดิน และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง รวมทั้งผลของการพัฒนาที่เกิดขึ้นต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน สังคม และประเทศชาติอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง (References)

- ธงชัย สันติวงษ์. (2543). *หลักการจัดการ*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2546). *การมีส่วนร่วม: หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณีตัวอย่าง*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- นรินทร์ จงวุฒิเวศย์. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2545). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.

หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้พิมพ์ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์เผยแพร่

"วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น" วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น เป็นวารสารสำหรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ของคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาผู้สนใจทั่วไปและแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผลงานในเชิงบูรณาการหลักการบริหารจัดการ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ การจัดการ สังคมวิทยา พัฒนาสังคม การศึกษา และสหวิทยาการทางสังคมศาสตร์ที่เชื่อมโยงหลักกรรมทางพระพุทธศาสนาตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกให้กับปัญหาที่อยู่ในความสนใจของสังคม

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) จำนวน 3 ท่าน โดยบทความผู้พิมพ์ภายนอกได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายในและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ส่วนบทความผู้พิมพ์ภายในได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหน่วยงานที่จัดทำวารสาร มีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้พิมพ์บทความและผู้พิมพ์บทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความเช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review)

ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น ตีพิมพ์บทความประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. บทความวิจัย

รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจทันต่อเหตุการณ์และยุคสมัย ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใด ๆ มาก่อน ควรมีองค์ประกอบดังนี้

1.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษ

1.2 ผู้พิมพ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

1.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนของเนื้อหาที่อธิบายถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา และเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย ทั้งนี้ ควรอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ

1.6 วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัย

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods) อธิบายถึงกระบวนการดำเนินการวิจัยอย่างละเอียด และชัดเจน กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และวิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1.8 ผลการวิจัย (Research Results) เสนอผลการวิจัยที่ตรงประเด็นตามลำดับขั้นของการวิจัย ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่อง และแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิตามความเหมาะสม

1.9 อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion) ผสมผสานเปรียบเทียบและผลการวิจัยให้เข้ากับหลักทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเชื่อมโยงผลการวิจัยให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

1.10 ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions) ระบุข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1.11 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) ทั้งนี้ การอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ

2. บทความวิชาการ

หัวข้อและเนื้อหาควรชี้ประเด็นที่ต้องการนำเสนอให้ชัดเจนและมีลำดับเนื้อหาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ชัดเจน รวมถึงใช้ทฤษฎีวิเคราะห์และเสนอแนะประเด็นอย่างสมบูรณ์ ควรมีองค์ประกอบดังนี้

2.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทย และตามด้วยภาษาอังกฤษบรรทัดถัดต่อมา

2.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสำหรับการนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

2.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนแนะนำและปูพื้นเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านทราบข้อมูลเบื้องต้นของเนื้อหา

2.6 เนื้อหา (Content) เนื้อหาบทความ มีการแบ่งประเด็นเรื่องย่อย ๆ และการจัดเรียงลำดับเป็นไปตามรายละเอียดของเนื้อหา

2.7 บทสรุป (Conclusion) การสรุปเนื้อหาในบทความทั้งหมดออกมาอย่างชัดเจน กระชับ โดยมีการสรุปปิดท้ายเนื้อหาที่น่าเสนอ

2.8 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) ทั้งนี้ การอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น ต้องส่งบทความผ่านระบบออนไลน์ได้ที่ <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jmli/index> เท่านั้น

รูปแบบบทความและการพิมพ์เนื้อหาบทความ

1. การเตรียมต้นฉบับบทความ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ขนาดต้นฉบับ ขนาดหน้ากระดาษ B5 โดยมีการตั้งค่าน้ำกระดาษความกว้าง 7.5 นิ้ว และความสูง 10.5 นิ้ว โดยเว้นระยะห่างระหว่างขอบกระดาษด้านบนและด้านซ้าย 1 นิ้ว ด้านขวาและด้านล่าง 0.5 นิ้ว

1.2 รูปแบบการพิมพ์ เนื้อหาในบทความส่วนแรก จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้วิจัย บทคัดย่อ คำสำคัญ และเชิงอรรถ อยู่ส่วนหน้าแรก ส่วนที่สอง จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ เนื้อหาบทความที่อยู่ส่วนหน้าที่สองเป็นต้นไป

1.3 ใช้รูปแบบตัวอักษร TH Sarabun PSK พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟต์เวิร์ด

1.4 หัวกระดาษ ประกอบด้วยเลขหน้า ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านขวาบน

1.5 ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 18 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

1.6 ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุล ไม่ต้องมีคำนำหน้า เว้น 2 เคาะระหว่างชื่อและนามสกุล ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ ใต้ชื่อเรื่อง

1.7 เครื่องหมายเลข⁽¹⁾ เขียนไว้บนนามสกุลผู้นิพนธ์ เพื่อระบุสังกัดคณะ หน่วยงาน และ อีเมลของผู้นิพนธ์เพื่อระบุเชิงอรรถ (Footnote) ไว้ด้านล่างกระดาษ

1.8 เชิงอรรถ (Footnote) ให้เขียนไว้ด้านล่างของส่วนหน้าแรก ที่มีเครื่องหมายเลข⁽¹⁾ กำกับไว้บนนามสกุลผู้นิพนธ์ ให้ระบุสังกัดคณะ หน่วยงาน และอีเมลของผู้นิพนธ์ ขนาดตัวอักษร 14 ชนิดตัวธรรมดา กรณีที่ผู้นิพนธ์มีสถานภาพเป็นนักศึกษาให้ระบุหลักสูตรที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ เช่น หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นต้น ทั้งนี้ การระบุสังกัดคณะ หน่วยงานของผู้นิพนธ์นั้น ผู้นิพนธ์ต้องระบุทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษด้วย

1.9 หัวข้อของบทคัดย่อภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.10 เนื้อหาบทคัดย่อภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ บรรทัดแรกเว้น 7 ตัวอักษรจากขอบกระดาษด้านซ้ายและพิมพ์ให้ชิดขอบทั้งสองด้าน ส่วนเนื้อหาบทความที่อยู่หน้าที่สองเป็นต้นไปให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์เช่นกัน ทั้งนี้ ควรมีความยาวไม่เกิน 300 คำ และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) และคุณค่าหรือการนำไปใช้ประโยชน์

1.11 หัวข้อคำสำคัญ/อังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย ระบุคำสำคัญที่นำไปใช้เป็นคำค้น คำสำคัญแต่ละคำค้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (;) ทั้งนี้ ควรมีคำสำคัญ 3-5 คำ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร

1.12 หัวข้อเรื่อง ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.13 หัวข้อย่อ ย่อ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ระบุหมายเลขหน้าหัวข้อย่อโดยเรียงตามลำดับหมายเลข

1.14 จำนวนต้นฉบับ ควรมีความยาวอยู่ระหว่าง 10-15 หน้า โดยนับรวมตาราง รูปภาพ แผนภูมิ และเอกสารอ้างอิง

1.15 ตาราง รูปภาพ และแผนภูมิ กรณีเป็นตารางให้ชื่อตารางอยู่ด้านบน กรณีที่เป็นรูปภาพหรือแผนภูมิ ให้ระบุชื่อรูปภาพหรือแผนภูมิอยู่ด้านล่าง

ตารางที่ 1 รายละเอียดรูปแบบการเตรียมต้นฉบับบทความ

รายละเอียด	ขนาดอักษร	รูปแบบ	ชนิด
ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	18	กึ่งกลาง	ตัวหนา
ชื่อผู้นิพนธ์ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	กึ่งกลาง	ตัวหนา
หน่วยงานที่สังกัด (เชิงอรรถ : Footnote) (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	14	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
บทคัดย่อ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
คำสำคัญ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อหลักตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา

รายละเอียด	ขนาดอักษร	รูปแบบ	ชนิด
หัวข้อย่อ	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
เนื้อหาตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
เอกสารอ้างอิง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
ตาราง			
ชื่อตาราง (ตารางที่ : จัดไว้บนตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อตาราง (พิมพ์ต่อจากชื่อตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
รูปภาพ/แผนภูมิ			
ชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ (ภาพ/แผนภูมิที่ : จัดไว้ใต้รูปภาพ/แผนภูมิ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ (พิมพ์ต่อจากชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
เอกสารอ้างอิง : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association citation style) โดยการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ			
จำนวนต้นฉบับ : มีความยาวอยู่ระหว่าง 10-15 หน้า			

เอกสารอ้างอิงในบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม-ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. การอ้างอิงต้นเนื้อความ ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยระบุชื่อ-นามสกุล ตามด้วย วงเล็บเปิด-ปิด แล้วระบุปีที่ตีพิมพ์ เช่นอนุกิต กระสังข์ (2560) เป็นต้น

2. การอ้างอิงท้ายเนื้อความ ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้ วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1. ผู้แต่งหนึ่งคน ให้อ้างชื่อผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่ตีพิมพ์ เช่น (อนุกิต กระสังข์, 2561)

2. ผู้แต่งสองคน ให้อ้างชื่อของผู้แต่งทั้งสองคนโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่ตีพิมพ์ เช่น (อนุกิต กระสังข์และสมาน งามสนิท, 2560)

3. ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 คนให้อ้างชื่อของผู้แต่งคนแรกแล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่ตีพิมพ์ เช่น (สมาน งามสนิทและคณะ, 2562)

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1. ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งคนให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Therry, 2018)
 2. ถ้ามีผู้แต่งสองคนให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสองคน โดยใช้เครื่องหมายแอมป์ (&) คั่นกลางระหว่างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสอง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Horry & Peter, 2018)
 3. ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 คนให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งคนแรกตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ (Peter et al., 2010)
- เอกสารอ้างอิงที่ใช้อ้างอิงในเนื้อหาบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ

เอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

1. หนังสือ

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์. //(ปีที่พิมพ์). //ชื่อหนังสือ. //ครั้งที่พิมพ์(ถ้ามี). //เมืองที่พิมพ์. / สำนักพิมพ์.
Author. //(Year of Publication). //Title of Book. //Edition of Book. //Place of
Publication. /: Publisher Name.

ตัวอย่าง

อนวัต กระสังข์. (2560). *พื้นฐานรัฐประศาสนศาสตร์*. พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย.

Cook, Robert D. (1995). *Finite Element Modeling for Stress Analysis*. New york:
John wiley & sons.

2. วารสาร

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์. //(ปี,/เดือน/วันที่พิมพ์). //ชื่อบทความ. //ชื่อวารสาร. //ปีที่พิมพ์ (ฉบับที่
พิมพ์) /: เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

Author. //(Date of Publication). //Title of Article. //Name of
Journal. //Year(Volume) /: /page.

ตัวอย่าง

ยรรยงวรรกร ทองแถม. (2563). กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดออนไลน์โดยใช้อัตลักษณ์ท้องถิ่นในการ
สร้างแบรนด์ชุมชนกาแฟดอยเผ่าไทยของบ้านรักไทย อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก.
วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น. 6(4), 55-68.

3. หนังสือพิมพ์

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์. //(ปี,/เดือน/วันที่พิมพ์). //ชื่อบทความ. //ชื่อหนังสือพิมพ์. //
เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

Author. //(Date of Publication). //Title of Article. //Name of Newspaper. //page.

ตัวอย่าง

ปรียา เหล่าวิวัฒน์. (2549, พฤศจิกายน 6). เกียรติอันภาคภูมิใจ. *กรุงเทพธุรกิจ*, น. 13.

Jewell, Mark. (2006, November 7). Silent Aircraft' Spreads its Wings.

Bangkok Post, p. 13

4. วิทยานิพนธ์

ชื่อ/นามสกุลผู้นิพนธ์.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.// วิทยานิพนธ์ระดับ/(บัณฑิต,
มหาบัณฑิต, ดุษฎีบัณฑิตให้ระบุลงให้ชัดเจน)// ชื่อสถานศึกษา.

Author.// (Year of Publication).// Title of Thesis.// Degree of Thesis.//

Publisher Name.

ตัวอย่าง

อนุวัต กระสังข์. (2557). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรตามแนวพุทธภายใต้กระแสบริโภคนิยม*.

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

5. รายงานการวิจัย

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่อง.// (รายงานผลการวิจัย).// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

อนุวัต กระสังข์. (2557). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรตามแนวพุทธภายใต้กระแสบริโภคนิยม*.

รายงานผลการวิจัย. โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

6. สัมภาษณ์

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.// (ปีที่สัมภาษณ์, วัน เดือน).// ตำแหน่ง.// [บทสัมภาษณ์].

สุรพล สุขะพรหม. (2560, 5 มีนาคม). รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย [บทสัมภาษณ์].

7. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้แต่ง.// (ปีที่เผยแพร่).// ชื่อเรื่อง.// สืบค้น วัน เดือน ปี.// จาก/แหล่งที่มาของข้อมูล.

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. (2548). *พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์*. สืบค้น 3 กรกฎาคม 2548, จาก <http://www.moc.go.th/thai/dbe/ecoco/e-com3.htm>

Buddhism Meditation Triratna Find us Community. (2020). *Who Was The Buddha?*

Retrieved March 20, 2020, from <https://thebuddhistcentre.com/text/who-was-buddha>.